

Katariina Soanjärvi

Mitä on ammatillinen nuorisotyö?

Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä

Katariina Soanjärvi

Mitä on ammatillinen nuorisotyö?

Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä

Esitetään Jyväskylän yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan suostumuksella
julkisesti tarkastettavaksi yliopiston Villa Ranan Blomstedt-salissa
toukokuun 27. päivänä 2011 kello 12.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

JYVÄSKYLÄ 2011

Mitä on ammatillinen nuorisotyö?

Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä

JYVÄSKYLÄ STUDIES IN EDUCATION, PSYCHOLOGY AND SOCIAL RESEARCH 413

Katariina Soanjärvi

Mitä on ammatillinen nuorisotyö?

Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

JYVÄSKYLÄ 2011

Editor

Leena Laurinen

Department of Education, University of Jyväskylä

Pekka Olsbo, Sini Tuikka

Publishing Unit, University Library of Jyväskylä

Cover picture: City of Jyväskylä, Archive of youth services

URN:ISBN:978-951-39-4337-0

ISBN 978-951-39-4337-0 (PDF)

ISBN 978-951-39-4319-6 (nid.)

ISSN 0075-4625

Copyright © 2011, by University of Jyväskylä

Jyväskylä University Printing House, Jyväskylä 2011

ABSTRACT

Soanjärvi, Katariina

What is professional youth work? Taming of wild youth work sector.

Jyväskylä: University of Jyväskylä, 2011, 152 p.

(Jyväskylä Studies of Education, Psychology and Social Research.

ISSN 0075-4625: 413)

ISBN 978-951-39-4319-6 (nid.), 978-951-39-4337-0 (PDF)

Summary

Diss.

This study is a report on the taming of wild youth work sector. It focuses on professional youth work and its workers - which the researcher aims to make both more visible and understandable. The study represents the researcher's own subjective opinions and experiences but its principal aim is to give professional youth workers a voice to help build their own professional identity. This action research has generated various interviews, documentaries, training materials and the research diary.

City of Jyväskylä's Development, Education and Research scheme to improve networking in youth work acted as the basis for the study. As the research progresses the researcher widens their perspective to the whole of the youth work sector. The research questions: What is professional youth work? How is youth work legitimised? How will networking improve youth work reform?

The research results reveal youth workers' blurred professional identity. It appears that youth sector workers' different views on young people and youth workers' contradict expectations of their role; as well as party political ambivalence, all affect the professions' identity. Youth workers do not receive recognition from other sector workers and the legislation leaves the state of the youth work unstable which at worse can lead to its rundown. Professional youth work and youth workers are also not acknowledged appropriately by the policy makers.

Youth work research is closely tied so far as administratively with youth research - which has been unable to support the professions' recognition efforts. Professional youth work and its workers have a very marginal role in this study. There seems to be a clear divide between the youth researchers and youth workers - closing this gap is very challenging. Also the profession's vocational training has failed to look after the professional youth work itself. The relevance of vocational training as a stepping stone to the profession was made more difficult by the careless expansion of secondary education and young graduates who still are experiencing their own youth. Contextual conflicts between youth work and civic activities in the profession's vocational training blur the youth workers' identity at higher education level. By contrast, youth work networking could be the opportunity to improve the youth work reform, but it takes courage to abandon old patterns and inner circles which for its part characterise the field of youth work.

Keywords: professional identity, development, youth work, youth workers, action research, networking.

Author's address	Katariina Soanjärvi
Supervisors	Professor Anja Heikkinen University of Tampere
Reviewers	Professor Helena Helve University of Tampere Docent Lasse Siurala Aalto University
Opponents	Docent Karin Filander University of Tampere

ESIPUHE

Valmistuessani nuorisotyöntekijäksi kesällä 1986 olin vakuuttunut, että pystyisin pelastamaan kaikki nuoret. Puhkuin uuden ammattilaisen intoa. Ensimmäisenä kesänä työskentelin tutussa keskisuomalaisessa pikkukunnassa, jossa tehtäviini kuuluivat mm. nuoriso- ja raittiustoiminnan kesäleirit, raittiusediskot, kansainväliset työleirit ja erilaiset kylätapahtumat. Välillä pyörähdin urheilukentällä mittamiehenä tai pystyttelin kulttuuritapahtuman ilmoitustauluja. Kunnan vapaa-aikatoimistossa oli reipas ilmapiiri, joka kannusti tuoretta nuorisotyöntekijää kehittämään yhdessä nuorten kanssa jotain uutta. Tuntui, että vain taivas oli kattona nuorisotyössä istuessani kesäisenä yönä leirikeskusten laiturilla sadan lapsen tuhistessa leirielämän näännyttämänä syvää unta. En silloin miettinyt, mitä työtä teen ja miksi teen. Mietin vain, miten selviän seuraavan päivän luontopolusta, ruokailuista, uimisista ja hiljaisuuksista.

Näin lähti liikkeelle työurani ammatillisessa nuorisotyössä. Aika pian työurani alkuvaiheessa minua alkoi kiinnostaa työni perustat ja päätin jatkaa opintojani työn ohella. Saamani nuorisotyökoulutus ja alan työkokemukset ovat olleet merkityksellisiä ammatillisen identiteettini rakentajina. Myöhemmät koulutukset ja työkokemukset eivät ole ensimmäistä ammatillista sitoutumistani hämärtämään. Ilman nuorisotyön ammatillista sitoutumista en olisi myöskään aloittanut väitöskirjan tekemistä.

Väitöskirjan tekeminen on iso haaste, johon tekijä tarvitsee apua, ohjausta, tukea ja kannustusta. Minulla on käynyt hyvä onni, sillä olen kohdannut tutkimusreitilläni kaikkea tätä. Olen kiitollinen näistä kaikista kohtaamisista.

Väitöskirjani pääohjaaja professori Anja Heikkinen Tampereen yliopistosta ansaitsee lämpimät kiitokset. Anja ei ole päästänyt minua helpolla, vaan hän on kyseenalaistanut, patistanut ja vaatinutkin – tiukalla mutta myönteisellä otteella tekemään tutkimuksestani oman näköisestä. Ilman Anjan haastavaa kysymystä keväällä 2002 tätä väitöskirjaa ei olisi kirjoitettu. Oikea kysymys oikealla hetkellä motivoi läpi pitkän reitin.

Kiitän myös työni kakkosohjaajan professori Anneli Eteläpeltoa sekä professori Tapio Aittolaa tärkeistä kommentteista ja työni eteenpäin ohjaamisesta. Lämmin kiitos!

Kiitos kuuluu myös väitöskirjani esitarkastajille professori Helena Helveelle ja dosentti, nuorisotoimenjohtaja Lasse Siuralalle. Heidän kriittinen palautteensa pakotti minut vielä palaamaan väitöskirjani ääreen ja hiomaan lopputulosta. Lisäksi kiitän myös professori Leena Laurista, jonka asiantuntevassa ohjauksessa sain vielä hioa tekstini lopullista muotoa.

Aloittaessani väitöskirjan tupsahdin jatko-opiskeluryhmään, joka koostui eri vaiheissa olevista aikuiskasvatustieteen jatko-opiskelijoista. Noviisijatko-opiskelija otettiin ryhmässä lämpimästi vastaan ja outoihin kysymyksiini jaksettiin vastaila kärsivällisesti. Silmät pyöreinä kuuntelin valmistumisvaiheessa olevien väitöskirjojen esittelyä; oman työn valmistumista en edes uskaltanut haaveilla. Opiskelijaryhmän heterogeenisuus antoi näkyä tulevista, mutta

oman työn edetessä, muistutti myös menneestä. Kiitos teille vertaiset: Annukka, Eeva, Hannele, Liisa, Mailis, Mauri, Mervi, Pirjo ja Päivi! Vertaistuki Arja Pakkalalta on kannatellut minua monessa mustassa hetkessä kuluneiden vuosien aikana. Arjan kanssa käydyt puhelinkeskustelut, sähköpostit, tekstiviestit ja Facebook-viestit ovat tukeneet ja vahvistaneet. Kiitos, Arja, vertaistuesta!

Mutta väitöskirjani ei olisi syntynyt ilman nuorisotyön villiä kenttää. Näiden kuluneiden vuosien aikana olen saanut korvaamaton sparrausta eri nuorisotyön toimijoilta ympäri Suomea. Erityisesti haluan kiittää Jyväskylän seudun ja Kannuste-kuntien nuorisotyön toimijoita. Yhteiset matkat ja tapaamiset ovat ruokkineet tutkimustani ja vieneet minua yhä syvemmälle nuorisotyön mielenkiintoiseen maailmaan. Yksittäisinä henkilöinä haluan kiittää Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden palvelupäällikkö Risto Kähköstä, joka on jaksanut pohtia kanssani nuorisotyön tilaa ja tulevaisuutta.

Nuorisotyön koulutuksen kentällä HL Sirpa Teräväinen ja YTM Marja-Liisa (Maisa) Sarha ovat olleet tärkeitä keskustelukumppaneita. Sirpa pitkäaikaisena esimiehenä tuki ja kannusti tutkimuksen eteenpäin viemistä. Maisan terävät havainnot ja syvät nuorisotyön pohdinnat pysäyttivät minut usein pohtimaan tutkimuksen suuntaan. Kiitos Sirpa ja Maisa! Kiitos myös työpaikkani HUMAKin henkilöstölle ja erityisesti Äänekosken kampuksen ja TKI-HUMAK Akselin työntekijöille.

Haluan kiittää vielä hyvää ystävääni YTL Ulla Lindqvistiä, joka on jaksanut kannustaa, pohtia, keskustella ja kyseenalaistaa. Olemme heittäneet Ullan kanssa useaan kertaan saunan kivet kylmiksi pohtiessamme saunan lauteilla nuorisotyötä, sosiaalityötä ja ennen kaikkea tutkimuksen tekoa. Lämmin kiitos kuuluu myös YTM Kaija Blomille, joka on jaksanut lukea ja korjata tekstejäni.

Perheen, työn ja opiskelun yhtensovittaminen on tunnetusti haastavaa ja voin tässä vaiheessa myöntää, että välillä jopa mahdotonta. Joku kärsii väistämättä. Minä en ole naistenlehtien ihminen, joka taitelee kaiken keskellä hymyssä suin vakuuttaen, että kysymys on vain aikataulutamisesta. Lasten korvatulehdukset, yllättävät työkeikat ja unettomat yöt eivät ole aikataulutettavissa. Usein olen miettinyt ja kironnut itseni tällaisen triangeliin pistämistä. Olen ollut kuitenkin onnellisessa asemassa, sillä läheiset ihmiseni ovat jaksaneet kannustaa ja venyä – ennen kaikkea venyä, vaikka välillä ikuisuuteen kurkottava prosessi on ollut koko perheelle rankka. Perheen kanssa menetettyjä tunteja en voi korvata millään tavalla, joten jäljellä on vain syvä kiitollisuus siitä, että Pasi, Pyry ja Anna ovat jaksaneet. Ilman heitä tämä paperikasa on arvoton. Mutta tiedoksi heille: nyt äidin väitöskirja on valmis! Tietokone hiljenee – tältä osin.

Karikkojärven rannalla 25. huhtikuuta 2011

Katariina Soanjärvi

SISÄLLYS

ABSTRACT

ESIPUHE

1	JOHDANTO	9
1.1	Nuorisotyön määritelmiä ja historiaa	9
1.2	Tutkimuksen kohdentuminen	11
1.3	Ohjeita raportin lukemiseen.....	14
2	TUTKIMUSONGELMIEN ALUSTAVA KUVAUS.....	17
2.1	Liikkeelle verkoston rakentajana.....	17
2.2	Tutkimuskohteena Jyväskylän kaupungin nuorisotyöverkosto	19
2.2.1	Silmäys Jyväskylän kaupungin nuorisotyöhön historiaan	19
2.2.2	Jyväskylän nuorisotyö vuonna 2002	20
2.3	Tutkimusongelmat liikkeelle lähtiessä.....	24
3	NUORISOTYÖN TAUSTOITTAMINEN	25
3.1	Nuorisotyö.....	25
3.2	Nuoriso nuorisotyössä	26
3.3	Nuorisotyöntekijät.....	29
3.4	Nuorisopolitiikka.....	30
3.5	Verkostomainen toiminta nuorisotyössä	31
3.6	Nuorisotutkimus.....	33
3.7	Nuorisokasvatuksen tutkimuksen	35
3.8	Nuorisotyön tutkimus	36
4	KESYTTÄJÄN KERTOMUS	38
4.1	Kentälle tutkimaan toimintaa	38
4.1.1	Toimintatutkimus strategisuus ja syklisyys	39
4.1.2	Kohti kriittis-emansipatorista tutkimusta	40
4.2	Kesyttämisyritys I.....	42
4.2.1	Keskusteluja nuorisotyöntekijöiden kanssa	42
4.2.1.1	Nuorisotyön koordinaattori – avain kentälle.....	45
4.2.1.2	Nulikka – paikallinen voimaannuttamisinterventio.....	46
4.2.1.3	Kannuste – alueellinen nuorisotyö verkostoituu.....	51
4.2.2	Kurkkaus johtajien nuorisotyö näkemyksiin	52
4.2.3	Kehittämisyritys – havainnot kehyttämisyrityksestä	53
4.2.3.1	Historia	54
4.2.3.2	Organisaatio	55
4.2.3.3	Resurssit	56
4.2.3.4	Sisältö	58
4.2.4	Mitä tästä eteenpäin?	60
4.3	Kesyttämisyritys II.....	61
4.3.1	Takaisin kesyttämään – paluu kehittäjäksi.....	61

4.3.2	Aineisto jäsentyy uudelleen.....	63
4.3.2.1	Nuori nuorisotyössä	63
4.3.2.2	Nuorisotyön rajoja.....	65
4.3.2.3	Nuorisotyön ammattilaiset ja vapaaehtoiset.....	68
4.3.2.4	Poliittinen päällystakki.....	71
4.3.2.5	Jännitteitä.....	73
4.3.2.6	Kansalaistoiminta ja nuorisotyö.....	76
4.3.2.7	Verkostoituminen.....	77
4.3.2.8	Havaintoja nuorisotutkimuksen kentältä	79
4.3.3	Mitä sitten?	82
4.4	Kesyttämisyrittäminen III	83
4.4.1	Nuorison ikä.....	83
4.4.2	Hankehakemusten antia: nallekarkkien jakoa	84
4.4.3	Rahoitetaanko nuorisotyössä oluenjuontia ja juhlimista?.....	85
4.4.4	Nuorisotyöntekijöiden koulutus.....	91
4.4.5	Aika lopettaa	94
4.5	Tutkimuskysymykset täsmentyvät ja aineistot systematisoituvat.....	95
5	MIKSI NUORISOTYÖ EI KESYYNTYNYT?.....	98
5.1	Mitä on ammatillinen nuorisotyö?.....	98
5.1.1	Ei ole yhteistä käsitystä nuorisotyön "nuorisosta"	98
5.1.2	Nuorisotyöntekijä kasvattaa	100
5.1.3	Nuorisotyön sisältö on jännitteinen ja poliittinen	106
5.1.3.1	Sisällölliset jännitteet	106
5.1.3.2	Poliittinen päällystakki ahdistaa	108
5.2	Miten nuorisotyöntekijyyttä legitimoidaan?	109
5.2.1	Nuorisotyöntekijät hakevat oikeutustaan toisilta pelikentiltä	109
5.2.2	Hallinto ei tunnista.....	111
5.2.3	Tiede hämärtää	112
5.2.4	Koulutukseen ei vartioi ammattilaisuuden porttia.....	114
5.3	Miten verkostoituminen edistää nuorisotyön uudistumista?.....	116
5.4	Nuorisotyö on villi kenttä	117
5.4.1	Missä savuaa? Nuorisotyö paikalle!.....	118
5.4.2	Nuorisotyöntekijä on vapaata riistaa	119
6	POHDINTAA VILLIN KENTÄN ÄÄRELLÄ.....	121
6.1	Toimintatutkimus kesyttämistyössä	121
6.2	Onko tämä kertomus totta?.....	122
6.3	Pajatsi ei tyhjentynyt - ajatuksia tutkimuksen eettisyydestä.....	125
6.3	Kesyttäminen jatkuu	127
6.4	Ammatillisen nuorisotyön paaluja.....	130
	SUMMARY	132
	LÄHTEET	135
	LIITTEET	152

1 JOHDANTO

1.1 Nuorisotyön määritelmiä ja historiaa

Nuorisotyön kenttä kipuili 2000-luvun alussa muutospyörteessä. Edeltävän vuosikymmenen lama oli jättänyt karun jälkensä nuorisotyöhön. Muutoksen turbulenssi tuntui vain tiukentavan otettaan nuorisotyöstä, vaikka talouden elpyminen alkoi jo näkyä. Laman varjolla purettua nuorisotyöjärjestelmää kurtistiin uuden vuosituhannen vaihteessa uuteen uskoon. Resurssin jaossa esille alkoi tulla muitakin näkökulmia kuin syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet. Myös ammatilliset nuorisotyöntekijät alkoivat vähitellen uskoa siihen, että ammatilliselle nuorisotyölle ja koko nuorisotyöjärjestelmälle on vakiintumassa oma paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa ja myös laajemmassa eurooppalaisessa järjestelmässä. Mutta lama ei ollut kaukana: edelleen revittiin alas homehtuneita bänditiloja ja lomitettiin projektien uuvuttamia nuorisotyöntekijöitä. Laman sanotaan jättäneen jälkensä nuoriin, mutta se jätti jälkensä myös nuorisotyöhön.

Maailman muuttuminen nuorisotyön ympärillä pakottaa myös nuorisotyön muuttumaan, vaikka sille yritetään pukea vastavoiman hahmoa (Niemi-*nen* 2007, 21–43). Nuorisotyölle asetetaan formaalin kasvatuksen ulkopuolisena järjestelmänä samoja vaatimuksia kuin formaalillekin kasvatukselle: nuorista on kasvatettava heidän omalla ajallaan responsiivisia yhteiskunnan jäseniä. Heidän on kyettävä vastaamaan muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin. Nuorilta vaaditaan ajan tasalla pysymistä, kilpailukykyä, yritteliäisyyttä ja ennen kaikkea oppivaisuutta. Nuorisotyön on osaltaan vastattava myös näihin vaateisiin, jolloin se valjastetaan tuotannon, talouden ja globaalin tietoyhteiskunnan välineeksi. Onko nuorisotyötä ohjaava kasvatuskäsitys käpristymässä välineelliserationaaliseksi? Onko nuorisotyötä ohjaava ajatus hyvän elämän tavoittelusta häipymässä? Onko oletettavaa, että nuorisotyön nuorista halutaan kasvattaa kuuliaisia toimijoita ja myös kuuliaisia kuluttajia yhä kiihtyville markkinoille? (Heikkinen, A. 2001, 7; Lapinaja & Heikkinen 2006, 144; Niemi-*nen* 2007, 49–51.)

Nuorisotyölle kasvatuksena asetetaan tulostavoitteita, laatukriteereitä ja strategisia painopistealueita. Kasvatuksen tuloksia pyritään mittaamaan, pistämään paremmuusjärjestykseen ja tekemään niistä tasapainotettuja tuloskortteja (eng. Balanced Scorecard¹). Olen sivusta seurannut sitä ahdistusta, jota nuorisotyöntekijät kokevat näiden teollisuuden ja yritysmaailman tehostamistyökalujen rantautumisesta nuorisotaloille ja -kahviloihin (Honkasalo, Souto & Suurpää 2008; Salasuo 2007). Merkityksellistä ei olekaan enää nuoren kohtaaminen, vaan se, kuinka monta nuorta on kohdannut. Nuorisotyön ideaalimallissa jokainen nuori on tärkeä sellaisena kuin hän on ja työn keskeinen periaate on rakentaa luottamuksellinen suhde nuoreen (Nieminen 2007, 40; Cederlöf 2004). Onko vaarassa, että nuorisotyön merkityksellinen ydin katoaa tehokkuuden ja numeraalisten laatujärjestelmien myötä?

Nuorisotyöntekijöiltä vaaditaan tehokkuutta samoilla laatujärjestelmillä kuin tehtaissa ympäri maailmaa. Samanaikaisesti kuin pitäisi selvittää nuorisotyön syvää olemusta, pitää paaluttaa tehokkuutta ja laatujärjestelmiä omaan työhön. *New public management* (NPM)² tunkee markkinoiden logiikalla myös nuorisotyöhön. Vaaditaan toimijoiden yhteistä koordinoitua tavoiteltaessa yhteisiä päämääriä erilaisten kumppanuus- ja sopimusmenettelyjen avulla *new public governance*³-henkeen (Julkunen 2006, 79). Toisaalta nuorisotyön ammatillistumista kritisoidaan liiasta virkamiesmäisyydestä sekä siitä, että se ei osallista nuoria (Siurala 2007, 51).

Verkostoituminen on joustavuutensa takia yksi tapa hallita muutosta ja verkostojen tai verkostomaisen toiminnan merkitys onkin korostunut kuluneiden vuosien aikana. Koska verkostot sopeutuvat varsin nopeasti muuttuviin olosuhteisiin, verkostomainen yhteistyö on yleistynyt siinä määrin, että puhutaan verkostoyhteiskunnasta (Castells 1996) ja verkostotaloudesta (Virkkala 1992, 26). Nuorisotyössä verkostoitumiselle on ollut hyvä pohja, sillä pienellä toimialalla yhteistyö on ollut tapa toimia. Joskus se on ollut jopa ainoa tapa toteuttaa nuorisotyötä. Yhteistyön kirjo on ollut moninainen, mutta lähtökohtana on ollut hyvin usein konkreettinen tekeminen, kuten leiri- ja retkitoiminta. Yhteistyön muodot ovat muotoutuneet moniammatillisesta, kunnallisesta, paikallisesta, kuntien välisestä ja ylikunnallisesta tai alueellisesta yhteistyöstä. (Cederlöf 2007, 118 -19.) 1990-luvun lopulla yhteistyön tilalla alettiin myös nuorisotyössä puhua verkostoitumisesta eikä Jyväskylä seutukuntineen ollut tämän keskustelun ulkopuolella – päinvastoin. Jyväskylän nuorisotyössä verkostoitumisen uskottiin olevan ratkaisu nuorisotyön resursointiin ja perusteltavuuteen. Nuorisotyön verkostoitumisella pyrittiin rakentamaan toimivia nuorisotyöllisiä palveluita sekä hyödyntämään toimialan vähiä resursseja. Verkostoituminen oli myös koko Jyväskylän seudun tavoitteena ja toimintamallina (Kettunen 2002).

---

¹ Balanced Scorecard eli BSC on tavoitejohtamisen periaatteille kehitetty toiminnan ohjauksen suorituskykymittaristo (Kaplan & Norton 1992).

² Uusi julkishallintoajattelu (Sulkunen & Rantala 2006, 8.)

³ Uusi julkishallinta (Julkunen 2006,11.)

Nuorisotyön syvimät juuret ulottuvat kristinuskon alkuvaiheisiin, mutta varsinaisesti suomalaisen nuorisotyön alkuna voidaan pitää 1800-luvun lopulla syntyneitä nuorisojärjestöjä (Nieminen 1995, 16–29). Tällöin nuorisotyö pyrki toimimaan nuorten hyväksi ”henkisessä, siveellisessä, hengellisessä ja ruumiillisessa suhteessa” (Nieminen 1995, 29). Nyt 2000-luvulla nuorisotyön tavoitteena on edistää aktiivista kansalaisuutta, vahvistaa sosiaalisesti nuoria, tukea nuoren kasvua, itsenäistymistä sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta (Nuorisolaki 2006, § 2).

Suomalaisen nuorisotyön historian alkuvaiheessa, 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa, alalla toimittiin pääosin vapaaehtoisvoimin. Nuorisoliikkeiden ja -järjestöjen jäsenet harjaantuivat yhdistystoimintaan käytännön kokemuksen kautta. Vähitellen syntyi tarve ja ajatus saada alalle päteviä nuorisotyöntekijöitä sekä yhdenmukaistaa eri tahojen ”erisävyistä” koulutusta. Tämä toteutui syksyllä 1945, kun ensimmäinen nuorisonohjaajakoulutus alkoi Yhteiskunnallisessa Korkeakoulussa (nykyisin Tampereen Yliopisto). (Nieminen 1995, 300–305.) Tämä koulutus oli alkusysäys nuorisotyön ammatillistumiselle Suomessa. Yli kuusikymmenvuotisesta historiasta huolimatta nuorisotyöntekijyyttä tuntuu vaivaavan edelleen identiteetin hämäryys, koska yhä uudelleen tätä asiaa voidaan esimerkiksi nuorisotyöntekijöiden ammatillisissa tapaamisissa.

Nuorisotyö ilmiönä on monisyinen. Jotta nuorisotyöntekijyyttä voisi ymmärtää, on minun ensiksi luotava kuva nuorisotyöstä. Tämän kuvan luominen on haasteellista. Asiaa ihmeteltiin jo 1970-luvulla. Pitkän linjan nuorisotyöntekijä Toivo Pyhtilä kuvasi Nuorisotyön perustieto-teoksessa nuorisotyön määrittelyä seuraavasti:

Erilaisia määritelmiä ja käsityksiä siitä mitä nuorisotyö on, löytyy varsin runsaasti. Ne kaikki muistuttavat kuitenkin sokeitten kuvausta elefantista, eli kukin sanoo sen mihin itse on koskenut. Tällainen mahdollisuus on tämän kirjoittamisessakin. (Pyhtilä 1971, 85.)

1.2 Tutkimuksen kohdentuminen

Tutkimukseni sijoittuu kahden tutkimusalueen välimaastoon: kasvatustiede ja nuorisotutkimus. Tutkimukseni on kasvatustieteellinen, jolloin tutkimuksen keskeisenä tavoitteena on tuottaa kasvatustodellisuudesta systemaattista ja jäsenneltyä tietoa, joka ainakin välillisesti kiinnittyy myös kasvatustoimintaan (Siljander 2002, 13). Kasvatustieteen sisällä paikannan tutkimukseni aikuiskasvatuksen alueelle. Tällöin tutkimuksen kohteena on sivistyvä ja oppiva aikuinen (Alanen 1985, 61).

Aikuiskasvatuksessa tällä hetkellä valokeilassa ovat tutkimusteemat, jotka liittyvät erityisesti työssäoppimiseen (esim. Tikkamäki 2006; Collin 2005), oppiviin organisaatioihin (esim. Koski 2007a) ja henkilöstön kehittämiseen (esim. Hytönen 2007; Laine 2008). Näistä ammatillisen kehittymiseen liittyvistä aikuiskasvatuksen tutkimusalueista ei ole kuitenkaan teoreettista keskustelupohjaa tutkimukselleni, joka kohdistuu nuorisotyöhön ja nuorisotyöntekijyyteen.

Tutkimukseni ytimessä ovat nuorisotyöntekijät, aikuiset, jotka hakevat omalle ammattityölleen oikeutusta, rajoja ja työn ydintä. Yritän heidän kanssaan yhdessä piirtää kuvaa nuorisotyöntekijyydestä tarkastelemalla heitä, työn kohdetta ja koko järjestelmää erilaisten verkostojen silmukoista. Tutkimukseni antaa äänen erityisesti nuorisotyöntekijöille.

Paikannan tutkimukseni aikuiskasvatuksen alueella tarkemmin ammattikasvatuksen kulttuuriseen tutkimukseen. Tällöin keskeistä on ammattikasvatuksen tarkastelu suhteessa yhteiskunnalliseen työnjakoon, mutta myös ammattikasvatuksen päämääriin ja arvoihin (esim. Heikkinen, A. 1995 & 2001; Tiilikkala 2004; Friman 2004, Niiranen-Linkama 2005). Nuorisotyö on kulttuurisesti ja historiallisesti muotoutunutta. Ammattikasvatuksen kulttuurinen tutkimus pyrkii tukemaan kasvattajia (ja kasvatustieteilijöitä) etsimään kasvatuksellista vastinetta Euroopan yhdentymisen myötä syntyneelle kansainväliselle kehitykselle, jota kasvatuksessa luonnehtivat vokationalismi ja ammattikäsityksen mureneminen, voimistuva liberalismi ja kasvatuksen tulkinta osana tuotannon infrastruktuuria sekä yksilöiden ja yhteiskunnan markkinakuntoistamista. Ammattikasvatuksen tavoitteissa tämä tarkoittaa avoimuutta kohdata toiseutta työelämässä sekä ihmisten oikeutta ammatilliseen identiteettiin ja erilaisten ammatillisten elämänmuotojen jatkuvuuteen. (Heikkinen 1995; 1996.)

Nuorisotyöntekijyys, kuten muutkin ammatit ja ammattikasvatus, ovat kansallisia ja yksilöllisiä projekteja välittäviä kollektiivisia projekteja. Yksittäiselle nuorisotyöntekijälle nämä prosessit ovat tärkeitä ammatillisen identiteetin muodostamisessa. Ammatillinen identiteetti ei ole sama kuin ammatti-identiteetti, jolla tarkoitetaan yleensä ulkoisen normin tai roolin rakentumista, sisäistymistä ja osoittamista. Ammatillinen identiteetti muodostuu yksilölle hänen tunnistaessaan itsensä olevan jotain erityistä, joka kuuluu johonkin ja on toisille jotakin. (Heikkinen & Henriksson 2001, 209–211.)

Tutkimukseni on myös suomalaista nuorisotutkimusta, sillä nuorisotyön tutkimus on linkittynyt historiansa ja valtiiovallan nykyisen resurssiohjauksen myötä erityisesti nuorisotutkimukseen. En ole kuitenkaan aivan vakuuttunut, että tämä tutkimus istuu elegantisti nuorisotutkimuksen valtavirtaan. Olen tietoisesti jättänyt nuorten äänen pois, koska olen halunnut tarkastella nuorisotyötä ja ennen kaikkea ammatillista nuorisotyötä nuorisotyöntekijyyden kautta. Tutkija Mikko Salasuon (2007, 27–61) katsaus nuorisotyön tutkimuksen historiaan ja nykytilaan suorastaan haastaa vastaamaan *nuorten näkökulman puuttumisen huutoon*. Minä en Salasuon haasteeseen ole kuitenkaan tässä tutkimuksessa vastannut, koska halusin antaa erityisesti äänen nuorisotyöntekijöille. Nuorisotyöntekijyys ansaitsee myös oman äänensä kuuluviin tuomisen aivan kuten muutkin ammatilliset identiteetit.

Tutkimukseni päätehtävänä on hahmottaa ammatillisesti tehtävää nuorisotyötä. Hahmottamistehtävän pääroolissa ovat ammatilliset nuorisotyöntekijät, jotka luovat kuvaa nuorisotyöntekijyydestä tai ammattikasvatuksellisemmin ilmaistuna, rakentavat ammatillista identiteettiään ja asiantuntijuuttaan yhteiskunnan muutoksessa, jossa jo työn kohde eli nuoriso tuntuu olevan yhä

epämääräisempi ilmiö. Hahmottamistyön sivurooleissa ovat nuorisotyön kouluttajat, tutkijat ja hallinto.

Nuorisotyön ammatillistuminen on nostanut esille tarpeen hahmottaa nuorisotyöntekijyyttä ja löytää asiantuntijuus, joka tähän pieneen toimialaan on liittynyt tai on siihen liitetty. Päivi Niiranen-Linkama (2005) nostaa väitöskirjassaan esiin yhteiskuntakeskusteluiden uusia käsitteitä, joilla tulkitaan asiantuntijuutta. Hän nimeää näiksi käsitteiksi avoimen asiantuntijuuden, refleksiivisen asiantuntijuuden, toisen asteen asiantuntijuuden ja uudet ekspertit. Niiranen-Linkaman mukaan keskusteluissa nousevat esille kysymykset asiantuntijavaltaistumisesta ja tiedollistumisesta. Samoissa keskusteluissa on herätetty myös epäluottamusta ja vastustusta asiantuntijoita kohtaan. Keskusteluissa on problematisoitu ja avattu myös suhteellisen suljettu käsite professionaalinen asiantuntijuus. (Niiranen-Linkama 2005, 12.) Nämä keskustelut ovat tuttuja myös nuorisotyöntekijöiden kesken, joskin tutkimuksellista keskustelua nuorisotyöntekijöiden asiantuntijuudesta on hyvin vähän. Nuorisotyöntekijöiden ammatillisuus ei ole ollut akateemisen kiinnostuksen kohde lukuun ottamatta Matti Telemäen (1999) pohdintaa taitavan nuorisotyöntekijän ominaisuuksista, Juha Niemisen (2000) katsausta nuorisotyön professionalisaatioon Suomessa sekä Elna Hirvosen (2009) artikkelia nuorisotyöstä sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Toki joitakin kurkistuksia kentälle on tehty, kuten Ulla-Maija Valleala (2006) väitöskirjassaan. Hänen tutkimuksessaan nuorisotyöntekijät olivat yksi tutkimusjoukko, joka kuvasi kasvatusalan ammattilaisia.

Vähäinen tutkimus suomalaisen nuorisotyön ammatillisuudesta lienee heijastumaa siitä, että koko nuorisotyön tutkimus Suomessa on ollut kovin heiveröistä. Salasuo (2007) esittää, että nuorisotyön tutkimuksesta on puuttunut eheä paradigma. Hänen mukaansa paradigman puute selittyy osin sillä, että käytännön nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen välinen napanuora katkesi 1980-luvun alussa nuorisotutkijoiden löytäessä uusia teorioita ja lähestymistapoja (mts. 2007, 33). Näistä tärkeimpiä olivat saksalainen sosialisatiokritiikki (mm. Thomas Ziehe) ja toisaalta brittiläinen alakulttuuritutkimus (mm. Paul Willis). Nämä virtaukset yhdessä lamassa rapautuvan nuorisotyöjärjestelmän kanssa irrottivat nuorisotutkimuksen nuorisotyöstä ja sen tutkimisesta. (Salasuo 2007, 33–38, 41.)

Vasta viime vuosien aikana nuorisotyön käytäntö ja nuorisotutkimus ovat löytäneet toisensa uudelleen ja nuorisotyön tutkimuskenttä onkin selkeästi aktivoitumassa erityisesti Nuorisotutkimusseuran perustaman Nuorisotutkimusverkoston tutkimusohjelmien seurauksena sekä vahvistuvien koulutustoimijoiden (erityisesti ammattikorkeakoulut) ansiosta. Viimeaikaisissa tutkimuksissa (esim. Cederlöf 2004; 2005; 2008; Salasuo 2006; 2007; Honkasalo, Souto & Suurpää 2007; Merikivi 2007; Paju 2008) nuorisotyön ammatillisuutta ei kuitenkaan ole korostettu, vaan nuorisotyöntekijyyttä käsitellään välillisesti esimerkiksi nuorisotyön menetelmien (esim. Honkasalo ym. 2007; Merikivi 2007) tai nuorisopolitiikan (esim. Paju 2008) kautta.

Kansainvälisen tutkimuksen hyödyntäminen on haasteellista, koska nuorisotyön järjestelmät ovat rakentuneet hyvin kansallisesti (The Socioeconomic

scope of Youth Work in Europe 2007, 12.) ja näin myös nuorisotyöntekijyyteen liittyvät tutkimukset ovat kontekstoituneita kansallisiin yhteiskuntajärjestelmiin. Sarah Banksin (2010) mukaan nuorisotyö ei myöskään ole kansainvälisesti tunnustettu asiantuntija-ammatti (eikä ainakaan professio). Hänen mukaansa tämä puute on osaltaan vaikuttamassa siihen, että nuorisotyöntekijöiden identiteetin hahmottaminen ja määrittely kokonaisuudessaan on vaikeaa (Banks 2010, 5.)

Yhteistyö eurooppalaisessa nuorisopolitiikassa alkoi vahvistua 1990-luvun lopulla ja vahvistuminen on kiihtynyt koko 2000-luvun Euroopan Unionin ja Euroopan komission vaikutuksesta. Yhteistyön vahvistuminen nuorisopolitiikassa on sekä lisännyt kansainvälistä tutkimuksellista keskustelua nuorisotyöstä yleensä että ammatillisesta nuorisotyöstä käytävää keskustelua (Schild & Vanhe, 2009, 4; vrt. Coussée 2008). Erityisesti nuorisotyön historiaa luotavan kansainvälisen seminaarisarjan (2008 & 2009) pohjalta syntyneet julkaisut (Coussée, Verschelden, Van Der Walle, Mędlińska & Williamson 2009 ja Verschelden, Coussée, Van de Walle & Williamson 2010) ovat kansainvälisen nuorisotyön tutkimuksen ajankohtaisia katsauksia. Coussée (2009) kuvaa nuorisotyön Euroopassa olevan jatkuvassa identiteettikriisissä (Coussée 2009,5).

Nuorisotyön identiteettikriisiä on käsitelty myös tuoreissa nuorisotyö alan kansallisissa seminaareissa (mm. Kohtaamisia järjestö- ja nuorisotyön tulevaisuudessa 30.10.2010 ja Tuhti-seminaari 9. - 10.12.2010). Aloittaessani tutkimustani vuonna 2002 ei tällainen keskustelu ollut vielä virinnyt Suomessa - eikä se myöskään eurooppalaisella tasolla ollut kovin voimakasta.

1.3 Ohjeita raportin lukemiseen

Olen rakentanut raportin eteneväksi kertomukseksi. Kertomukseni lähtee liikkeelle tutkimusongelmien alustavalla kuvauksella (luku 2). Tutkittavien ilmiöiden taustoittamisella (luku 3) avaan tutkimukseni keskeisiä käsitteitä. Tutkimuksen toteutusta kuvaan Kesyttäjän kertomus- luvussa (luku 4), joka koostuu kolmen kesyttämisyrittelyn kuvauksesta. Luvussa 4.5. olen koonnut yhteen prosessissa kertyneet aineistot ja kuvannut niitä. Kesyttämisyrittelysten kautta pohjustan luvun 5 kokonaisuutta, jossa tiivistän havaintojani ja tulkitsen niitä tutkimuskysymysteni mukaisesti. Lopuksi (luku 6) pohdin tutkimukseni antia sekä esitän jatkotutkimustarpeita. Lukemisen helpottamiseksi suosittelen tutustumista liitteenä olevaan tutkimuksen kulku 2002–2006 kuvioon (Liite 1).

Olen käyttänyt kertomuksen henkilöittämisissä kirjoittajan vapautta. Näin ollen kertomuksessa pilkahtelee minun lisäksi aitoja henkilöitä, joiden puheita tai edesottamuksia en niiden julkisuuden vuoksi peittele. Olen sijoittanut kertomukseen myös luomiani henkilöitä, jotka ovat koosteita tutkimukseni aikana keräämästäni aineistosta. He ovat kertomuksessani läsnä erityisesti lainausten kautta. Kertomuksessani esiintyvät Niina ja Niilo Nuorisotyöntekijä, jotka kuvaavat nuorisotyöntekijöiden laajaa joukkoa. Jyväskylän kaupungin hallinnon ääntä käyttävät Johanna ja Janne Johtaja. Lisäksi kertomuksessa pilkahtelevat

vielä Taina ja Tero Tutkija sekä Leena ja Lauri Lehtori. Jyväskylän nuorisotoimikuntaa kuvaa Timo ja Tanja Toimikuntalainen. Lisäksi kertomuksessani mukana on Kimmo Koordinaattori, josta kerron tarkemmin luvussa 4.2.1.1. Nuorisotyön ammattilaisten ja sitä sivuavien tutkijoiden ja kouluttajien kentät ovat pieniä. Myös tutkimukseni alkulähtökohta – Jyväskylän kaupungin hallinto ja nuorisotyöverkosto – ovat pieniä ja tarkasti rajattuja. Siksi päädyin luomaan nämä kertomukseni hahmot, jotta tutkimuksessani mukana oleville on edes jonkinlaisen mahdollisuus säilyttää anonymiteettinsä.

Olen niputtanut aineistossani mukana olleet toimijat neljään luokkaan: nuorisotyöntekijät, johtajat, tutkijat ja lehtorit. *Nuorisotyöntekijät* ovat nuorisotyön ammattilaisia, joiden työn olen tulkinut omiin kokemuksiini perustuen olevan nuorisotyötä. Ammattinimike tai koulutustausta ei ole ollut merkitsevää, vaan heidän palkkatyönsä nuorisotyön parissa on ollut riittävä peruste sijoittaa heidät nuorisotyöntekijöiksi. Nuorisotyöntekijöiden ammattinimikkeet ovat näin moninaiset. Joukossa on nuorisonohjaajia, projektityöntekijöitä, nuorisosihteereitä, toiminnanohjaajia ja toiminnanjohtajia. *Johtajat* ovat sitä vastoin Jyväskylän kaupungin hallinnon johtavassa asemassa olevia henkilöitä. He eivät ole nuorisotyön/nuorisotoimen johtajia. *Tutkijoiksi* olen nimennyt yksinkertaisesti tutkijan työtä tekevät ja *lehtori*-nimikkeeseen taakse kätkeytyvät alan koulutuksen erilaiset toimijat. Lisäksi nimike *toimikuntalainen* kuvaa Jyväskylän nuorisotoimikunnan henkilöitä. Huomattavaa on, että sama todellinen henkilö saattaa esiintyä eri rooleissa tutkimuksessani, koska hänen työtehtävänsä tai asemansa suhteessa nuorisotyöhön muuttui tutkimuksen aikana. Huomioin muutoksen aineiston keruuvaiheessa.

Olen myös jättänyt tietoisesti esittelemättä tutkimusjoukon taustaominaisuudet lukuun ottamatta sukupuolta. Päädyin tähän ratkaisuun, koska henkilöiden anonymiteetti olisi ollut vaarassa. Lisäksi kenttätöväiheeni oli pitkä ja tutkimusjoukossa tapahtui koko ajan muutoksia, joten taustamuuttujien seuraaminen oli lähes mahdotonta. Näin ollen luomani henkilön etunimi kertoo kyseisen henkilön sukupuolen.

Kertomukseni henkilöittäminen edellä kuvaamallani tavalla saattaa lukijassa herättää odotuksia tarkemmista luokitteluista, jota en kuitenkaan tee. Olen valinnallani pyrkinyt tukemaan tekstini luettavuutta. Tavoittelen raporttini lukijoiksi myös nuorisotyöntekijöitä, vaikka väitöskirjan ensisijaisina lukijoina tuleekin olemaan akateeminen tiedeyhteisö.

Olen tutkimuksessani asettunut katselemaan nuorisotyötä nimenomaan ammatillisen nuorisotyön ja ammatillisten nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta. Näkökulman valinnan tavoitteena on tehdä näkyvämmäksi ammatillista nuorisotyötä ja ammatillista nuorisotyöntekijyyttä. Väistämättä näkökulmani valinta aiheuttaa joidenkin toisten nuorisotyöllisten näkökulmien hämärtymisen ja saattaa herättää lukijassa käsityksen, että arvotan kuvauksen kautta ammatillisen nuorisotyön ja ammatillisen nuorisotyöntekijyyden muita merkittävämmäksi tai että pyrin tällä valinnalla hämärtämään muiden näkökulmien merkitystä. Tämä ei kuitenkaan ole ollut tavoitteeni, vaan haluan antaa ammatillisille nuorisotyöntekijöille mahdollisuuden hahmottaa omaa identiteettiään

ja paikkaansa nuorisotyön ja nuorten palveluiden tekijöinä. Heikkisen ja Erikssonin (2001) mukaan ammatillisen identiteetin rakentamiseen liittyy myös tietynlaisen eettisen eheyden saavuttaminen, joka syntyy ammattilaisten itsekunnioituksesta ja oman osallisuutensa arvostamisesta osana ammattinsa yhteisöllisyyttä. Lisäksi tarvitaan toisten tarvittavuuden vastaamista siten, että omat teot näyttäytyvät arvokkaina. (Heikkinen & Eriksson 2001.)

Olen kuvannut tutkimusprosessini kaikkine ongelmineen niin rehellisesti kuin kykenen, en siis ole tavoitellut tutkimusraportissani hiottua tutkimuskerontaa. Olen jättänyt kuvaukseen esille tuskan ja epäröintini tutkijana sekä epäonnistumiseni, joita kokematon tutkija kokee ja näkee.

Tutkimukseeni on vahvasti sisään kirjoitettu omia kokemuksiani ja ajatuksiani. Olen kirjoittanut esille oman toimijuuteni, joka herättää varmasti lukijassa kysymyksen tutkimukseni objektiivisuudesta. Objektiivisuuttahan kuvataan tieteen tekemisen hyveeksi, ja olen toki sitä tavoitellut. Onnistumiseni siinä jää kuitenkin lukijan arvioitavaksi (ks. Niiniluoto 2002, 37). Lisäksi olen pyrkinyt tuomaan esille kriittisiä, joskus jopa poleemisia näkökulmia, koska katson niiden kuvaavan nuorisotyön kentän villiyttä⁴ aiheuttavia tekijöitä. On selvää, että katsontani nuorisotyöntekijyydestä saattaa ärsyttää, mutta tästä näkökulmasta katsominen on välttämätöntä, jos halutaan aidosti ymmärtää nuorisotyötä ja nuorisotyöntekijyyttä. Nuorisotyölle läheisen alan eli sosiaalityön tiedonmuodostamisessa onkin jo herätty ajatukseen, että on tärkeää pohtia, ketä varten ja kenen näkökulmasta tietoa tuotetaan ja kootaan (mm. Fook 2004). Nuorisotyön hatarassa tutkimusperinteessä vastaavanlaiseen pohdintaan ei ole vielä riittävästi herätty. Tähän herättelyyn minä pyrin.

---

⁴ Kts. tarkemmin Hall, S. 1999.

2 TUTKIMUSONGELMIEN ALUSTAVA KUVAUS

2.1 Liikkeelle verkoston rakentajana

Tämä kertomus sai alkunsa keväällä 2001. Leena Lehtori kertoi, että suunnitella olisi tutkimus- ja kehittämishanke, johon tarvittaisiin tutkijaa ja kehittäjää. Hän valmisteli hanketta vuoden loppuun saakka. Tammikuussa 2002 ryhdyin sopimuksien mukaisesti vetämään hanketta, joka oli syksyn aikana muotoutunut Jyväskylän nuorisotyöverkoston kehittämis-, koulutus- ja tutkimushankkeeksi ja jota toteutettaisiin vuosina 2002–2004. Hankkeen taustalla oli ns. Jyväskylän nuorisotyön juhlaraha 2000, jonka turvin Jyväskylän nuorisotyöverkostolle palkattiin nuorisotyön koordinaattori. Koordinaattorin tehtävänkuva oli moninainen ja yhtenä tehtävänä oli selvittää Jyväskylän nuorisotyön hallintomalli. Tältä pohjalta syntyi ajatus koulutuksellisesta ja tutkimuksellisesta yhteistyöstä Jyväskylän kaupungin ja Humanistisen ammattikorkeakoulun (myöhemmin tekstissä HUMAK) Suolahden koulutusyksikön (nykyisin Äänekosken kampuksen) kesken. Lähtökohta oli selkeästi hallinnollinen. Hankkeella pyrittiin vahvistamaan nuorisotyön verkostoitumista sekä etsimään myös konkreettista mallia, miten jyvaskyläläinen nuorisotyö tulisi organisoida.

Tutkimushankkeeni nimeksi muotoutui Jyväskylän nuorisotyön hallintomallin kehittämistutkimus: "Onko tässä järkeä?". Tutkimuksellisenä lähtökohdiana oli Jyväskylän kaupungin päätös ratkaista nuorisotyön rakenteensa valtuustokaudella 2001–2004 verkostomaisella hallintomallilla, jossa nuorisotyöverkostolla oli tärkeä rooli. Kaupungin omien nuorisotyöntekijöiden tekemän nuorisotyön rinnalle nostettiin yhä vahvemmin järjestöjen, seurakuntien ja muiden tahojen tekemä nuorisotyö. Tämän verkoston katsottiin kattavan nuorisotyön palveluiden tarve Jyväskylän kaupungin alueella sekä täytettävä Nuorisotyölain (1995) asettama väljä nuorisotyövelvoite. Nuorisotyöverkoston kehittämistä tuki myös nuorisotyön toimijoiden yhdessä tekemä visio ja strategiatyö, jossa nuorisotyön tilannetta oli arvioitu ja asetettu selkeitä kehittämiskohteita (Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat vuoteen 2005).

Kevään 2002 olin töissä vain puolipäiväisesti, mutta suurimman osan työajastani pystyin käyttämään tämän uuden hankkeen käynnistämiseen. Alun alkaen tarkoituksena oli, että minä keskittyisin tässä kolmijakoisessa hankkeessa nimenomaan tutkimukseen ja kollegani Leena Lehtori vastaisi koulutuksesta. Kehittäminen hyödynnettäisiin tietoa, joka saataisiin sekä tutkimuksesta että koulutuksesta. Kollegani työtehtävät kuitenkin muuttuivat elokuussa 2002 ja hanke jäi kokonaisuudessaan minun käsiini.

Tutkimuksen menetelmälliseksi lähtökohdaksi sovittiin toimintatutkimus, jonka pääperiaatteet olivat minulle jotakuinkin tutut. Sen avulla voi lähestyä nuorisotyön kenttää ja sen muutoksia. Pertti Alasuutarin (2001) mukaan toimintatutkimuksen metodisena ideana on tutkia yhteisöä liikkeessä, muutoksen tilassa, jota kyseinen tutkimusprojekti itsessään oli käynnistämässä. Tutkimuksella ja siihen liittyvillä interventioilla pyritään siis muuttamaan yhteiskunnan todellisuutta. (Alasuutari 2001, 95.) Nuorisotyö ei myöskään ole tyhjiössä, vaan sitä ympäröimä yhteiskunta ja kulttuuri ovat liikkeessä. Näin ollen keskeistä on dynamiikka, jota osaltaan myös tutkimus ruokkii (Alasuutari 2001, 95).

Tutkimuksen edetessä ja ennen kaikkea raportointivaiheessa aloin vähitellen hahmottaa toimintatutkimuksen yhteiskunnallisen merkityksen. Tämäkään tutkimus ei voi välttyä näiltä yhteiskunnallisilta vaikutuksilta, vaan niihin tulee jopa pyrkiä. Toimintatutkimuksella on välittömiä vaikutuksia, joita se saa aikaan kohteessaan. Toimintatutkimuksella on myös välillisiä vaikutuksia joilla se muovaa aihepiiristä käytävää julkista keskustelua (Alasuutari 2001, 95–96.)

Tammikuussa 2002 aloitin tutustumisen nuorisotyön kenttään. Ensimmäisen tutustumiskäyntini perusteella päätelin, että Jyväskylän kaupungin nuorisotyöllä ei mene kovin hyvin. Jyväskyläläisen nuorisotyön jatkuva muutos ahdistaa työntekijöitä. Ajatukset eivät olleet minulle vieraita, sillä tunsin entuudestaan jonkin verran kaupungin nuorisotyötä ja nuorisotyöntekijöitä. Minua hätkähdytti se, miten avoimesti nuorisotyöntekijät kertoivat tilanteesta ja ahdistuksestaan.

Samanaikaisesti ryhdyin selvittämään tutkimukseni teoreettisia kiinnekohtia. Lähdin liikkeelle verkostoitumisesta. Itselleni verkostoituminen näyttäytyi enemmän yhteistyönä, jota eri nuorisotyöntoimijat olivat aina tehneet. Mutta selvitellessäni verkostoitumisen havaitsin, että erilaiset paradigmat ja suuntaukset tuntuivat olevan kovin kaukaa haettuja ajatellen nuorisotyön kehitystä. Verkostomaisen toimintatavan juuret olivat Michael Porterin (1991) kansakuntien kilpailukykyä koskeviin tutkimuksiin ja kehitelmiin. Yksinkertaistetusti porterilaisella klusterilla tarkoitetaan joukkoa yrityksiä, joiden keskinäinen vuorovaikutus tuottaa synergiaetuja ("1+1=3"). Jokseenkin samassa merkityksessä on puhuttu myös yritysryppäistä, kansantalouden sisäisistä kehitysblokeista tai osaamiskeskittymistä. Pohdin, mitä yhteistä on jyvskyläläisellä nuorisotyöllä ja porterilaisella klusterilla. Onko todellakin nuorisotyön verkostoitumisella tarkoitus tuottaa nuorisotyön palveluja yhä tehokkaammin ja synergisemmin? Miten tämä koko yhteiskuntaamme läpäisemä tehokkuuden ajatus saadaan juurrutettua vapaalle nuorisotyön kentälle, jossa tärkeimpänä ajatuksena on toiminnan kumpuaminen nuorten omista tarpeista ja lähtökohdista?

Miten nuorisotyötä voidaan tehostaa ja stailata tasapainotettuihin tulokortteihin sopivaksi?

2.2 Tutkimuskohteena Jyväskylän nuorisotyöverkosto

Jyväskylän kaupungin nuorisotyön historia ja erityisesti sen viimeaikaiset taustat ovat jatkuvasti läsnä nuorisotyöntekijöiden arjessa. Jyväskylän nuorisotyön historia auttaa ymmärtämään nuorisotyöntekijöiden keskustelujen viitauksia esimerkiksi termeihin *nuorisotyön alasaajo*, *läpäisyperiaate* ja *sijoitusyksikkö*.

2.2.1 Silmäys Jyväskylän kaupungin nuorisotyön historiaan

Jyväskylän kaupunkiin perustettiin ensimmäinen nuorisotyölautakunta opetusministeriön kunnille antaman kehotuksen jälkeen 1.1.1946. Nuorisotyölautakunnan tehtävänä oli toimia kaupungin, seurakunnan, kodin, koulun ja vapaitten kansalaisjärjestöjen yhteiselimenä, tukea ja edistää paikallista nuorison kasvatus-, sivistys- ja huoltotyötä sekä valvoa niiden etua. Seuraavana vuonna 1947 aloitti kaupungin ensimmäinen nuorisotyönohjaaja työnsä. Vasta vuonna 1967 Jyväskylään palkattiin ensimmäinen päätoiminen nuorisosihteeri. Hänen päätehtäväkseen määriteltiin toiminnan edellytysten luominen perusjärjestöille (Nurmi 1997, 4–6.)

Vuonna 1972 voimaan tullut nuorisotyölaki loi paremmat edellytykset kaupungin nuorisotoimen kehitykselle. Lain merkittävin uudistus oli valtion-apukäytäntö. Lisäksi edellytettiin, että nuorisolautakuntaan nimettävän henkilön on osallistuttava nuorisotoimintaan ja tunnettava nuorisopolitiikkaa. Nuorisotyölautakunta suunnitteli toimintansa parantamista siten, että nuorten päämäärät ja tavoitteet tulisivat huomioiduiksi kaupungin nuorisolle tarjoamissa palveluista. Nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen heitä itseään koskeissa asioissa nähtiin tärkeäksi. Vapaa-aikapoliitiikan lisäksi lähdettiin suunnittelemaan ja kehittämään nuorten koulutus-, työhönsijoitus-, asunto- ja perhepolitiikkaa. Vuodesta 1981 lähtien lautakunnan henkilöstömäärä lisääntyi tasaisesti ja uusia nuorisotiloja valmistui vuosittain. Alkuvuosien tavoite saada jokaiseen kaupunginosaan nuorisohuoneisto tai -talo toteutui lähes täydellisesti vuoteen 1989 mennessä. (Nurmi 1997, 6–7.)

Vuoden 1989 alusta Jyväskylä liittyi vapaaakuntakokeiluun ja erilliset nuorisot- ja liikuntalautakunnat yhdistettiin vapaa-aikalautakunnaksi. Uusi hallintomalli herätti selkeää muutosvastarintaa liikunta- ja nuorisotoimen erilaisten toimintakulttuurien, asenteiden, arvostuksen sekä henkilöstön koulutustaustojen vuoksi (Jyväskylän kaupunki 1995; Asikainen, Pänkäläinen & Räsänen 1994). Vapaa-aikatoimen organisaatioselvityksestä (1994) käy ilmi, että nuorisotyön asema vahvan liikuntatoimen kumppanina oli ongelmallinen, sillä vahvasti liikuntaan sitoutunut vapaa-aikalautakunta ei paneutunut riittävästi nuorisotyön erityispiirteisiin. Tähän tilanteeseen ajoittui myös nuorisotoimenjohtajan vakava sairastuminen ja kuolema, joka osaltaan heikensi nuorisotyön asemaa.

Nuorisotyö menetti nuorisotoimenjohtajan kuoleman jälkeen myös johtajansa. Tässä murrosvaiheessa nuorisotyö alkoi kehittyä itseohjautuvasti. Tila- ja kaupunginosittain organisoituneen nuorisotyön tilalle alkoi syntyä yksittäisiä projekteja, kuten Jyväskylän Nuorisoasunnot ry. ja Nuorisoverstas (nykyisin Sovatek). Lisäksi nuorisotyön muodot kehittyivät yksittäisten nuorisotyöntekijöiden omien näkemysten, kiinnostuksen ja painotusten pohjalta. Tämä tapahtui ilman, että nuorisotyön sisällöstä ja muodoista olisi käyty keskustelua lautakunnassa tai viraston johdossa. Muutosta eivät helpottaneet myöskään vapaa-aikaviraston henkilöristiriidat. (Asikainen, Pänkäläinen & Räsänen 1994; Nurmi 1997).

Edellä kuvattujen muutoksien takia ei ole kovin yllättävää, että organisatioselvityksessä (1994) esille nousi nuorisotyön linjattomuus sekä toiminnassa että organisoinneissa. Tämän selvityksen pohjalta käynnistyi vuonna 1994 Jyväskylän kaupungin nuorisotyön ns. hajauttaminen. Nuorisotyö jaettiin kahteen osa-alueeseen: alueelliseen nuorisotyöhön ja kulttuuriseen nuorisotyöhön. Vuoden 1995 aikana Jyväskylän kaupungin nuorisotyössä siirryttiin ikäsektoroituneesta nuorisotyöstä läpäisyperiaatteen mukaiseen toimintaan, jolloin nuorisotyö otettiin samantarvoisena ryhmänä muiden ikäryhmien kanssa huomioon kaupungin kaikissa palveluissa. Lisäksi tällä muutoksella pyrittiin kokoamaan yhteen erilaista nuorisotyötä tekevät ja luomaan uusia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi. Organisaatiomuutoksessa alueellinen nuorisotyö sijoitettiin osaksi sosiaali- ja terveystalokeskuksen aluettyötä ja kulttuurinen nuorisotyö osaksi kulttuuritoimea. Tästä nuorisotyön hallintomallista alettiin käyttää nimitystä *Jyväskylän kaupungin verkostomainen hallintomalli*. Jaon perusteella nuoria ja nuorisotyötä koskevia asioita käsiteltiin siis pääasiassa sosiaali- ja terveystalokunnassa sekä kulttuurilautakunnassa. (Asikainen, Pänkäläinen & Räsänen 1994; Nurmi 1997).

2.2.2 Jyväskylän nuorisotyö vuonna 2002

Vuoden 2002 alussa Jyväskylän kaupungin nuorisotyö oli kolmen hallintokunnan alaisuudessa: kulttuuritoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen sekä keskushallinnon. Julkista keskustelua Jyväskylän nuorisotyöstä leimasivat vähäiset resurssit ja alasajon tunnelmat. Kokonaisuudessaan Jyväskylän kaupungilla oli 16 nuorisoneuvoja tai vastaavalla nimikkeellä olevaa työntekijää, joista ostopalveluiden kautta rahoitettuja oli kolme. Kaupungin palveluksessa olevia nuorisotyöntekijöitä oli 12 kokopäiväistä ja yksi puolipäivätyötä tekevä.

Alueellisen nuorisotyön (myöhemmin aluenuorisotyö) toiminta-ajatuksena oli tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, edistää mahdollisuuksia omaehtoiseen toimintaan sekä parantaa heidän kasvuolosuhteitaan. Aluenuorisotyö kuului sosiaali- ja terveystalokeskuksen alaisuuteen ja se oli jaettu kolmeen alueeseen (itäinen, läntinen ja keskustan alue). Alueilla toimi yhteensä yksi nuorisosihteeri ja seitsemän nuorisoneuvoja sekä Jyväskylän maalaiskunnan (1/3) ja kaupungin (2/3) yhteinen erityisnuorisotyöntekijä. Lisäksi alueellinen nuorisotyö osti ostopalveluna Katulähetys ry:n Päätymätön Tarina -nuorisotalolta yhden työntekijän resurssin verran työpanosta sekä Villi Sessio ry:ltä puolipäi-

väisen työntekijän verran retkeilyvälinevuokraamoon. Aluenuorisotyön toimintatavat olivat alueyhteistyö, nuorisotalotoiminta, elämys- ja virkistystoiminta, asiantuntijapalvelut sekä projektitoiminta. (Jyväskylän kaupunki 2003a.)

Kulttuurinen nuorisotyö oli osa kulttuuritoimea ja sen perusajatuksena oli luoda edellytyksiä nuorten omaan kansalliseen, kansainväliseen ja monikulttuuriseen toimintaan. Nuorisotyöllä vahvistettiin ja tuettiin kulttuurista ja sosiaalista oppimista ja kansalaisvalmiuksia. Toiminta toteutui verkostoidusti koulun, kulttuurilaitosten ja muun nuoriso- ja kansalaistoiminnan toimijoiden kanssa. Kulttuurinen nuorisotyö ja kansalaistoiminta keräsivät ja välittivät tietoa nuoriso- ja kansalaistoiminnasta sekä kehittivät nuoriin ja järjestöihin kohdistuvaa tiedottamista ja neuvontaa sekä jakoivat avustuksia. Kulttuurisessa nuorisotyössä työskenteli yksi nuorisosihteeri ja kaksi kokopäiväistä ja yksi puolipäiväinen nuorisonohjaajaa sekä kolme oppisopimusopiskelijaa. Lisäksi kulttuurinen nuorisotyö osti ostopalveluna Kulttuuriyhdistys Väristys ry:ltä puolentoista nuorisonohjaajan työpanoksen. (Jyväskylän kaupunki 2003b.)

Jyväskylässä toimi kaupunginhallituksen asettama kaksivuotinen *nuorisotoimikunta* vuodesta 1997 lähtien. Se oli poliittisesti valittu elin, jolla ei kuitenkaan ollut lautakunnan päätösvaltaa. Nuorisotoimikunta pystyi tekemään esityksiä kaupunginhallitukselle, kehittämään nuorisotyötä kaupungin organisaatiossa sekä vastaamaan kolmannen sektorin yhteistyöstä ja työnjakokysymyksistä. Vuoden 2003 alusta kaupunginhallitus asetti yhdeksänjäsenisen nuorisotoimikunnan vuosille 2003–2004. Toimikuntaan nimettiin edustus sekä kulttuuri- että sosiaali- ja terveyslautakunnasta. (Jyväskylän kaupunki, kaupungin hallitus 20.1.2002 § 37; 18.1.1999 § 42.)

Syksyllä 1998 kaupunginjohtaja Pekka Kettunen oli asettanut vielä erillisen *nuorisotyön koordinaatioryhmän*, jossa edustettuina olivat kaupungin eri hallintokunnat (alueellinen ja kulttuurinen nuorisotyö, opetusvirasto, liikuntapalvelukeskus ja nuorten palvelukeskus), kaupunkiseurakunnan nuorisotyö, työpajatoiminnasta vastaava Tekevä-säätiö sekä järjestöistä Jyväskylän Katulähetys ry, Jyväskylän partiolaiset ry, Jyvälän Nuoret ry, YAD ry (Youth Against Drugs) ja Jyväskylän Elävän Musiikin Yhdistys Jelmury ry (Jyväskylän kaupunki, Keskushallinto 93/1998). Koordinaatioryhmää täydennettiin nuorisotoimikunnan esityksestä kaupungin nuorisotiedotuksen, Kulttuuriyhdistys Väristys ry:n ja vammaisnuorisotyön edustuksella. Koordinaatioryhmästä pyrittiin rakentamaan jyväskyläläisten nuorisotyötoimijoiden keskusteluareena, jolloin sen kautta olisi ollut mahdollista kerätä ja seurata kaupungissa tehtävää nuorisotyötä sekä kehittää sisällöllistä yhteistyötä toimijoiden kesken. Lisäksi koordinaatioryhmän tehtävänä oli valmistella ja tehdä esityksiä toiminnan kehittämiseksi sekä uusien rahoituskanavien löytämiseksi. (Jyväskylän kaupunki, Keskushallinto 93/1998.)

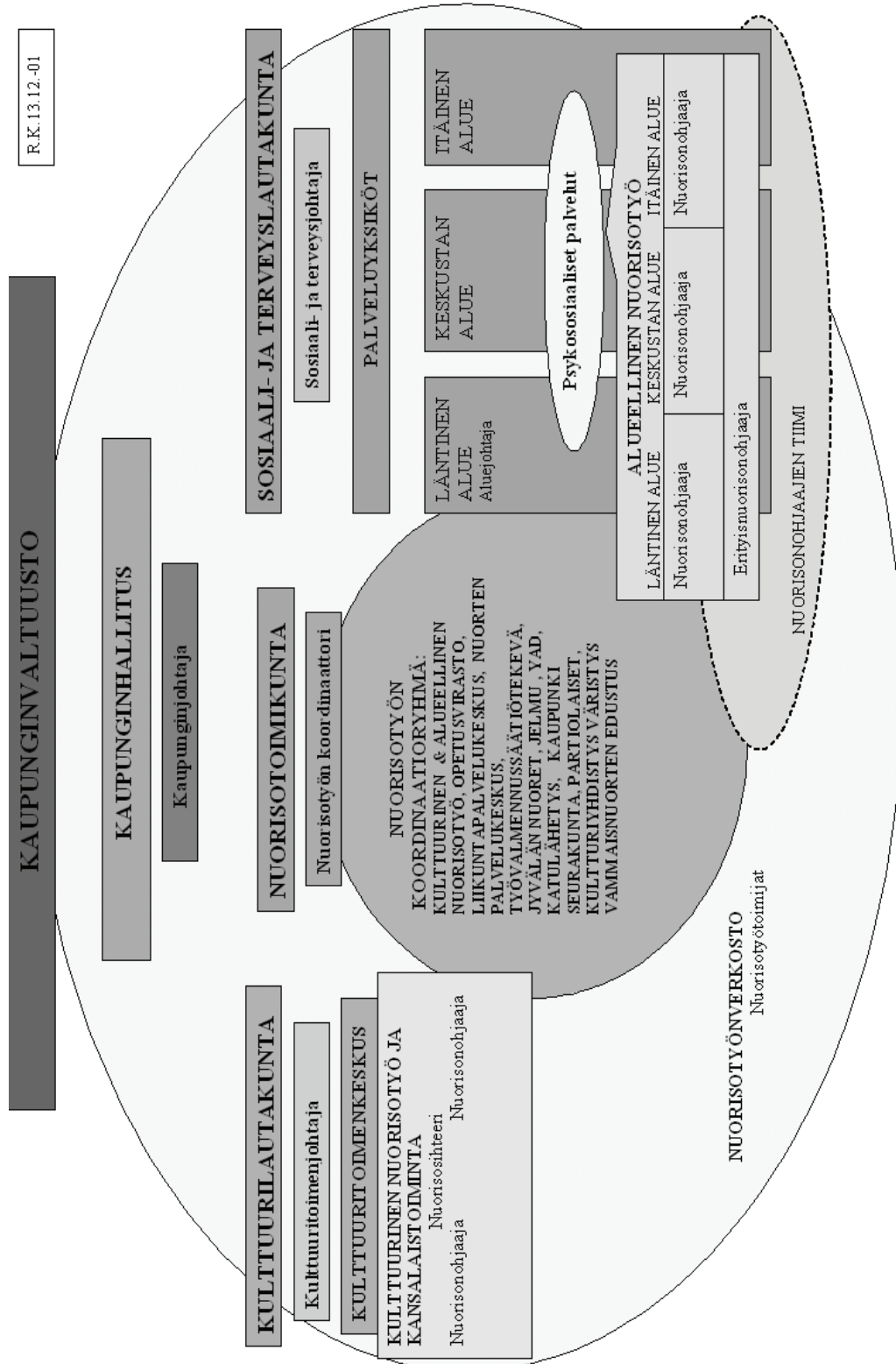
Koordinaatioryhmän kokoonpanosta voi jo nähdä pyrkimyksen verkostoitumiseen, sillä siltä pohjalta lähdettiin vuonna 1999 luomaan yhdessä Jyväskylässä toimiville nuorisotyön tahoille yhteisiä strategioita. Työskentelyn aloittivat koordinaatioryhmä ja nuorisotoimikunta yhdessä, sillä näiden kahden ryhmän toimeksiannoissa koettiin olevan päällekkäisyyksiä. Strategiatyön yhtey-

dessä alettiin puhua *Jyväskylän nuorisotyöverkostosta*, johon katsottiin kuuluvan kaikkien Jyväskylässä ammattimaisesti nuorisotyötä tekevien tahojen. Tämän työn pohjalta Jyväskylän nuorisotyölle laadittiin ”visiot ja strategiat vuoteen 2005”, jolloin kehittämisen kohteiksi valittiin viisi avainaluetta:

- 1) Nuorisotyön arvostus: laatu, mittarit ja logo
- 2) Vaikuttaminen - nuorten näkökulmat huomioidaan kaikessa päätöksenteossa
- 3) Kokonaisuuden koordinointi - nuorisotyön koordinaattori
- 4) Nuorten tiedotus ja neuvontapalvelut - Nuorisotiedotuspiste
- 5) Elämänhallinta - syrjäytymisen ehkäisy - huumeosaamiskeskus
(Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat vuoteen 2005, 5-6.)

Nuorisotyön strategian laatimisessa keskeisinä toimijoina olivat nuorisotyöntekijät yhdessä nuorisotyön koordinaatioryhmän kanssa. Vuosille 2001–2002 asetetun nuorisotyötoimikunnan käsityksen mukaan nuorisotyön strategiaprosessi synnytti luonnostaan verkostoituneeseen yhteistyöhön ja kumppanuuteen rakentuvan hallintomallin, jossa työntekijöiden ja päätöksentekijöiden läheinen vuorovaikutus oli mahdollista. (Jyväskylän nuorisotoimikunta 2/2001). Tutkimusajankohdan ensimmäisenä vuonna 2002 nuorisotyön organisaatiota voidaan kuvata seuraavan kuvion 1 mukaisesti.

KUVIO 1 Jyväskylän nuorisotyön organisaatio vuonna 2002 (Kähkönen 2001).

Tähän visio- ja strategiatyöhön pohjautuen kaupungin yksi nuorisotyöntekijä siirtyi nuorisotyön koordinaattoriksi 1.2.2000 alkaen ja hänet sijoitettiin kaupungin hallinnossa projektityöntekijäksi keskushallinnon strategiseen suunnitteluyksikköön. Hänen tehtäväkuvaansa määriteltiin mm. ”Jyväskylän nuorisotyön visioiden ja strategiat vuoteen 2005” -raportin mukaisten toimintalinjojen

koordinointi ja käynnistämisen varmistaminen sekä toimivan hallintomallin selvittäminen huomioiden myös kolmannen sektorin toimijat. (Jyväskylän kaupunki 2000.) Koordinaattorin toimenkuvaan liittyy myös tähän tutkimukseen kuuluva Jyväskylän nuorisotyöverkoston kehittämiskoulutus (Nulikka) sekä tämä tutkimus kokonaisuudessaan (Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat vuoteen 2005, 5–6).

2.3 Tutkimusongelmat liikkeelle lähdetessä

Tavoitteenani oli aluksi selvittää, miten Jyväskylän nuorisotyön verkostomainen hallintomalli kehittyi ja vastaa sille asetettuihin haasteisiin valtuustokaudella 2001–2004. Tällöin tarkoituksena oli tutkia Jyväskylän nuorisotyön verkostomaista organisaatiota kehitysprosessina. Tarkoitus oli käyttää Jyväskylän nuorisotyölle vuoteen 2005 visioitua tulevaisuutta ja valittuja strategioita, nuorisotoimikunnan toimenpide-esitystä nuorisotyön strategisten avainalueiden osalta sekä kaupunginhallituksen nuorisotoimikunnan esityksestä hyväksymää Jyväskylän nuorisotyön kehittämismallia valtuustokaudelle 2001–2004.

Tutkimuksen toisena tarkoituksena oli selvittää Jyväskylän nuorisotyön verkostomaisen organisaation toimivuuden ehtoja eri näkökulmista. Moniarvoisessa hyvinvointiyhteiskunnassa nuorisotyöverkosto koostuu toimijoista, joilla on hyvinkin erilaiset arvoperustat ja intressit tehdä nuorisotyötä ja vastata nuorisotoiminnasta. Nuorisotyötä toteuttavat valtio, kunnat, nuorisojärjestöt, seurakunnat sekä yksityiset yritykset ja laitokset. Tutkimuksen aloitusajankohdalla voimassa ollut Nuorisotyölaki (235/1995) asetti kunnille toimintavelvoitteen nuorisotyössä. Vastaavasti vastuu nuorisotoiminnasta, joka on nuorten kansalaistoimintaa, on nuorilla ja heidän yhteisöillään ja nuorisojärjestöillä.

Tarkoitukseni oli myös pohtia, miten erilaiset intressit kohtaavat, miten erilaisuutta voisi hyödyntää toiminnan voimavarana ja miten eri lähtökohtiin nojaavat toimijat sitoutuvat yhteisessä prosessissa tuotettuihin Jyväskylän nuorisotyön visioihin ja strategioihin vuoteen 2005? Pysyvätkö jatkuvassa kehittämisessä mukana vain ne organisaatiot, joilla on päätoimisia nuorisotyöntekijöitä? Miten lähes vuosittain vaihtuvat vapaaehtoiset ja lyhytjänteiseen toiminnan sykkeeseen kasvaneet nuoret ja heidän yhteisönsä kokevat voivansa olla kehittämässä pitkäjänteisesti nuorisotyön verkoston tavoitteita?

Kiteytin tutkimusta ohjaavat kysymykset tammikuussa 2002 seuraavasti:

1. Miten Jyväskylän nuorisotyöverkosto kehittyi verkostomaisena organisaationa valtuustokauden 2001–2004 aikana?
2. Millä ehdoilla Jyväskylän nuorisotyön verkostomainen organisaatio toimii?
3. Miten nuorisotyön toimijat sitoutuvat Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat vuoteen 2005 -asiakirjaan?
4. Miten strategia- ja visiointityö etenee valtuustokauden aikana?

3 NUORISOTYÖN TAUSTOITTAMINEN

3.1 Nuorisotyö

Ammatillista nuorisotyötä ohjaa käsitys nuorisotyöstä, jonka oikeutus kumpuaa nuorisotyölainsäädännöstä. Lainsäädäntö muuttui tämän tutkimuksen aikana ja minulla oli jo tutkimukseni alkaessa mahdollisuus osallistua Nuorisotyölakia (1995) arvioivaan keskusteluun. Keskustelu kuului uuden lain (Nuorisolaki 2006) valmisteluprosessiin. Laeissa nuorisotyö on määritelty poikkeavasti. Nuorisotyölain (235/1995) mukaan nuorisotyössä keskeistä on nuorten elinoloihin vaikuttaminen:

Nuorisotyöllä tarkoitetaan sitä työtä, jolla parannetaan nuorten elinoloja ja luodaan edellytyksiä nuorisotoiminnalle.

Nuorisotyölle tarjottiin mahdollisuutta ottaa poikkihallinnollinen rooli nuorten elinolojen koordinoimiseksi eli tehdä policy-tyyppistä nuorisopolitiikkaa, kuten Petri Paju (2007, 331) toteaa. Sitä vastoin uudessa Nuorisolain (72/2006) 2 §:ssä nuorisotyön määrittelyssä korostuu nuorten oman ajankäytön ohjaaminen siten, että nuorista kasvaa aktiivisia kansalaisia:

Nuorisotyöllä [tarkoitetaan] nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta.

Nuorisotyölle on siis löydettävissä väljä lakipohja, joskin voimassaolevan lain mukaiset näkemykset nuorisotyöstä ovat luonteeltaan hallinnollis-normatiivisia, sillä ne ovat syntyneet poliittisten neuvottelujen ja kompromissien tuloksena. Tämä mahdollistaa sen, että nuorisotyötä tekevillä organisaatioilla on oikeus määritellä nuorisotyönsä ja myös siihen liittyvät tehtävänsä itse. Näin ollen nuorisotyön kenttä ja koko julkinen keskustelu nuorisotyöstä on kirjava. (Nieminen 2007, 22.) Ongelma ei koske vain Suomea ja suomen kieltä.

Nuorisotyön määrittelyn hankaluus on todettu myös kansainvälisesti esimerkiksi Iso-Britanniassa ja Pohjois-Irlannissa⁵.

Juha Nieminen (2007) on historiaan pohjautuvan tutkimustyönsä perusteella kiteyttänyt nuorisotyön tehtäviksi (perusfunktioiksi) sosialisaaion, personalisaation, kompensaation sekä resursoinnin ja allokoinnin. Nämä tehtävät eivät ole toisiaan poissulkevia, vaan nuorisotyön toimijat voivat toteuttaa samanaikaisesti useampaakin tehtävää. On huomioitava, että näiden myönteisten tehtävien lisäksi nuorisotyöllä on tiedostamattomia ja tarkoittamattomia tehtäviä (piilofunktioita). Tästä esimerkkinä on nuorisotyön käyttäminen sosiaalisen kontrollin välineenä, jonka avulla nuoria on pyritty sopeuttamaan vallitsevaan yhteiskuntaan, valtajärjestelmään ja aikuisten soveliaina pitämiin käyttäytymismalleihin. (Nieminen 2007, 23 -27.)

3.2 Nuoriso nuorisotyössä

Nuorisotyötä ei voi tarkastella ilman, että ottaa kantaa siihen kuka on nuori eli kehen nuorisotyö kohdistuu. Mikä on se ikäryhmä tai kohderyhmä, jonka kanssa työskennellään?

Nuorisotyötä ohjaavan nuorisolain (2006) mukaan nuoreksi määritellään alle 29-vuotiaat. Kehityopsykologian keskeisiä teoreetikkoja Erik E. Eriksonia ja Robert J. Havighurstia mukailien nuorisotyön kohderyhmän elämän kehitystehtävät ovat sekä varhaislapsuuteen, keskilapsuuteen, nuoruuteen että aikuisuuteen liittyviä. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006). Kehityopsykologinen näkökulma asettaa nuorisotyölle suuren haasteen ja nostaa esille nuorisotyöntekijyyteen liittyvät odotukset. Eri elämänvaiheet vaativat ammattilaisilta erilaista ammatillista orientaatiota ja asiantuntijuutta.

Julkinen mielikuva nuorisotyön nuorista asettaa kuitenkin kohderyhmäksi nimenomaan nuoruuden kehityshaasteiden kanssa painiskelevat nuoret. Mielikuvissa nuoret nähdään kriisien ja myllerryksien keskellä jopa pelottavina ja uhkaavina. Uusin tutkimustieto osoittaa, että valtaosa nuorista ei käy läpi mitään varsinaista kriisiä, vaan nuoren kehitys on jatkuvaa, asteittaista ja jopa ennustettavaa. Nuoruuteen liittyvät alati muuttuvat nuorisokulttuuriset ilmiöt sekä nuorten herkkyyys toimia aikakautensa peileinä edellyttävät erityistä ohjausta tai kontrollia myös vapaa-aikana tai kuten nuorisolain 2 §:ssä todetaan: *nuorten omalla ajalla*. (Nurmi ym. 2006, 126; Nieminen 1995; Nuorisolaki 2006.)

Nuoruus on siirtymävaihe lapsuudesta aikuisuuteen. Sen kuluessa ihminen kasvaa fyysisesti aikuiseksi, oppii keskeiset yhteiskunnassa tarvittavat taidot, itsenäistyy lapsuudenperheestä, etsii ja valitsee aikuisuuden rooleja sekä

⁵ The meaning of the term 'youth work' is difficult to pin down. When people talk about youth work they can mean very different things. For example, they might be describing work with a group of Guides; running a youth club; making contact with different groups of young people on an estate; mentoring a young person; or facilitating a church fellowship; or tutoring on a mountain walking course. (The Encyclopedia of Informal Education 2008).

muodostaa käsitystä itsestään. Nuoruusiän kehitystä määräävät ainakin neljä kokonaisuutta: fysiologiset muutokset ja kypsyminen, ajattelutaitojen kehitys, sosiaalisen kentän laajentuminen ja sosiaalis-kulttuurisen ympäristön muutokset. (Nurmi 1995, 256–271; Nurmi ym. 2006, 124–125.)

Nuoruuden kehitysvaiheeseen ja sen alkuun liittyy vahvasti puberteetti, jonka päätepisteenä on sukukypsyyden saavuttaminen. Kehitys alkaa jo huomattavasti aiemmin ja sisältää monia rinnakkaisia biologisia tapahtumakulkuja. Tämän päivän Suomessa parantunut ravitsemus on siirtänyt nuoruuden alkua lähemmäksi toisen elinvuosikymmenen ensimmäisiä vuosia. Nuorisokulttuuri ja siihen liittyvät makutottumukset ja ulkoiset merkit ovat levinneet sekä myöhäislapsuuttaan elävien kulttuureiksi että vanhempien sukupolvien kulttuureiksi. Samanaikaisesti nuoruus ajanjaksona on pidentynyt pitkälle kolmannelle kymmenennelle vuosikymmenelle – jopa neljännelle vuosikymmenelle, jos nuoruuden kriteereinä pidetään aikuisten keskeisten roolien saavuttamista: työelämään siirtymistä ja lasten hankkimista. (Nurmi ym. 2006, 124–132.)

Nuorisotyön nuoriso elää siis monien kehityshaasteiden keskellä rakentaen elämäänsä eri tavalla kuin edeltävä sukupolvi, johon heidän vanhempansa ja muut auktoriteetit kuuluvat. Jokaisen nuoren elämäkerta kutoutuu erilaiseksi yksilöllisten valintojen kautta, jotka joko tukevat nuorta selviytymään yhteiskunnassa tai eivät tue (Helve 2002, 228–229). Nuoren kasvuun ja kehitykseen vaikuttavat edelleen keskeisesti koti, koulu ja vapaa-aika sekä yhä enenevässä määrin myös media ja sosiaalinen media.

Koti on nuoren kasvatuksen keskeisin ympäristö ja vanhempien merkitystä nuoren kasvattajina pidetään tärkeänä. Kehityspsykologian mukaan nuoren vanhempiensa kanssa viettämä aika vähenee dramaattisesti esinuoruus- ja nuoruusiässä (Larson, Richards, Moneta, Holmbeck & Duckett 1996). Nuori alkaa käyttää aikaa yhä enemmän vertaistensa kanssa. Muutos ei ole vain määrällinen vaan myös laadullinen, sillä nuori alkaa odottaa näiltä vertaissuhteilta uudenlaisia asioita, kuten sitoutumista, lojaalisuutta ja uskoutumista. Nuori hakee itsenäisyyttä suhteessa vanhempiinsa, samalla kun hän hakee uudenlaista läheisyyttä vertaisistaan. (Salmivalli 2005, 137.) Koti ja perhe pysyvät edelleen tärkeänä osana nuorten elämää, mutta kodin merkitys kasvuympäristönä vähenee nuoren aikuistumis- ja itsenäistymisprosessin myötä.

Vapaa-aika kasvuympäristönä on moninainen, mutta sen merkitys nuoren elämänvaiheessa on suuri, sillä siihen aikaan sijoittuu erityisesti nuoren oma aika. Nuoren omaa aikaa on aika, jonka vietosta ja viettopaikoista nuori itse päättää. Tähän aikaan liittyvät vahvasti harrastukset, mutta myös suhteet muihin samanikäisiin ystäviin ja kavereihin, joiden seurassa nuoret viettävät yhä enemmän aikaa (Salmivalli 2005). Tänä päivänä kavereiden kanssa ajanviettäminen ei ole vain fyysistä kohtaamista, vaan kehittyvä teknologia mahdollistaa tapaamisen ja jutteleminen netin välityksellä esimerkiksi *mesettemällä* tai *irkkamalla*. Virtuaalisesta kaverista saattaa kehittyä merkittävämpi kaveri kuin fyysisesti läsnä olevasta koulu- tai lapsuudenystävästä. (Kangas & Laukkanen 2007, 87–89.)

Koulun rooli nuorten kasvu ympäristönä voidaan nähdä moninaisena ja myös ristiriitaisuuksia sisältävänä. Joidenkin tutkijoiden (esim. Aittola 2000) mukaan koulu pyrkii edelleen varustamaan nuoret teollisen yhteiskuntavaiheen edellyttämällä rutiininomaisella tiedoilla ja käyttäytymisvalmiuksilla. Kuitenkin myöhäismodernissa yhteiskunnassa nuorilta vaaditaan joustavuutta, kommunikatiivisuutta ja kykyä toimia erilaisissa ryhmätilanteissa. Valmiit tietosisällöt ja rutiininomaiset toimintamallit eivät välttämättä ole enää hyödyllisiä, vaan nuorten tulee kyetä hallitsemaan kompleksisia ja alati muuttuvia tilanteita. (Aittola 2000, 173–174.) Koulun asema oppimispaikkana kyseenalaistetaan ja sitä vastoin koulun ulkopuolisen oppimisen (*non-formal learning*) aseman esitetään vahvistuneen (Helve 2002, 229).

Tieto- ja viestintätekniiikan merkitys kasvu ympäristönä on kasvanut, sillä nuoret viettävät yhä enemmän aikaa niiden kanssa. Tieto- ja viestintätekniiikka välittää ja kytkee nuoria erilaisiin suhteisiin kanssaan, esimerkiksi kuluttajiksi, käyttäjiksi ja median tekijöiksi (Kotilainen 2007, 139). Tietokoneiden ja matkapuhelimien käyttö on nyky nuorille itsestään selvää arkea. Kännykstä on tullut jo nuorten perustavara, sillä vuonna 2005 kännykkä oli jo 99 prosentilla 15–29-vuotiaista nuorista (Tilastokeskus 2006). Vastaavasti internetin käyttö on myös päivittäistä, sillä 90 prosenttia 15–21 -vuotiaista nuorista käyttää internetiä noin kymmenen tuntia viikossa eli yli tunnin päivässä (Taloustutkimus 2006). Tieto- ja viestintätekniiikka lävistävät muut kasvu ympäristöt välillä hyvinkin rajoittamattomasti. Omassa huoneessaan kotona istuva nuori saattaa olla yhteyksissä maailman toisella puolella olevaan nuoreen *skypettämällä* tietokoneen välityksellä.

Nuorta ympäröivän yhteiskunnan yhä keskeisempänä mekanismina ovat markkinat ja kuluttaminen. Kuluttaminen on nuorten identiteettityön kannalta yhä merkityksellisempi elämänalue, joka mahdollistaa mielihyväteriaatin mukaisesti tehdyt valinnat. Kuluttaminen, *shoppailu* ja ostoskeskuksissa *hengailu* ovat nuorten arkipäivää, mutta myös koko perheiden tapa käyttää vapaa-aikaa. (Aittola 2000, 174–175.)

Kasvu ympäristöjen rajat ovat joustavia ja liukuvia. Nuorisotyön perinteinen paikka näissä kasvu ympäristöissä on ollut nimenomaan nuorten vapaaajassa, vaikkakin nuorisotyön sijoittuminen erityisesti koulun ja kodin rajapinnoille keskusteluttaa niin nuorisotyöntekijöitä kuin myös muita ammattilaisia. Toisaalta viimeaikainen teknologinen kehitys on haastanut nuorisotyötä siirtymään vahvemmin erityisesti internettiin (mm. Kotilainen 2007; Salasuo 2007; Merikivi 2007). Suomen suuret kaupungit (ns. Kanuuna-kunnat) ovatkin jo ottaneet haasteen vastaan ja yhteistyössä Sulake Oy:n kanssa kehittäneet virtuaalista nuorisotaloa Habbo-maailman ja IRC-Gallerian virtuaaliyhteisöjen yhteyteen (Helsingin kaupunki 2008).

Nuoruusikä on nyky-Suomessa haastava, sillä sitä värittävät koulutuksen ja ammatin valintaan liittyvät pulmat, oman aikuisen identiteetin muodostaminen ja kiinnekohtien etsiminen yhteiskunnassa. Kaikkien nuorten kohdalla kehitys ei ole ongelmatonta, mikä näkyy erilaisina häiriökäyttäytymisinä kouluissa, mielenterveyden ongelmina ja päihteiden käyttönä. Samanaikaisesti kuitenkin

kin suomalaisessa yhteiskunnassa on herätty siihen ajatukseen, että suurten ikäluokkien siirryttyä eläkkeelle tarvitaan yhteiskunnan pyörittämiseen sekä kilpailukyvyyn ylläpitämiseen ja kehittämiseen kaikkia lapsia ja nuoria. Tämä henki on näkyvässä Valtioneuvoston hyväksymässä Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2007–2011 -asiakirjassa, joka luo perustan myös Vanhasen II hallituksen lasten nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmalle (Opetusministeriö 2007). Nuorison polarisaatioilmiö Suomessa on tosiasia: hyvinvoivan ja pahoinvoivan nuorison välinen kuilu on viime vuosina voimistunut. Enemmistöllä nuorista menee yhä paremmin, mutta osalla yhä heikommin. (Autio, Eräranta & Myllyniemi 2008.)

3.3 Nuorisotyöntekijät

Työministeriön ylläpitämä verkkopalvelu Ammattinetti esittelee nuorisotyöntekijän (nuoriso-ohjaajan) ammattikuvan seuraavasti:

Nuoriso-ohjaaja, nuorisotyöntekijä, työskentelee kunnan, seurakunnan, laitoksen, järjestön tai yhdistyksen palveluksessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Työ on erikäisten parissa tehtävää ohjaus-, opastus- ja opetustyötä. Ohjaaja suunnittelee, toteuttaa ja luo edellytyksiä nuorten vapaaehtoiselle ja heidän omista lähtökohdistaan kehittyvälle kasvatus- ja vapaa-ajantoiminnalle ollen yhteistyössä kodin, koulun ja sosiaalitoimen kanssa. Nuoriso-ohjaajat ja nuorisotyöntekijät tekevät useimmiten kenttätyötä suoraan nuorten parissa.

Nuoriso-ohjaaja ohjaa, toteuttaa ja luo edellytyksiä nuorten vapaaehtoiselle, heidän omista lähtökohdistaan kehittyvälle kasvatus- ja vapaa-ajantoiminnalle ja harrastuksille. Ohjaus on ihmissuhdetyötä, joka edellyttää hyvää tietämystä ihmisen kasvusta, kehityksestä, elämänkaaresta, sosiaalisesta kanssakäymisestä sekä kulttuurista ja yhteiskunnan rakenteista. Tärkeää on sosiaalinen kyky toimia erilaisissa kulttuureissa kasvaneiden ihmisten kanssa ja yhteistyössä kodin, koulun ja sosiaalitoimen kanssa. Tavoitteena on tukea nuoren yhteisöllisyyttä ja yksilöllistä kasvua auttamalla nuoria omien voimavarojen tunnistamisessa, oman identiteetin vahvistamisessa, elämänhallinnan taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämisessä. (Työ- ja elinkeinotoimisto 2008.)

Vaikka kuva nuorisotyöntekijyydestä tiivistyy edellä esitettyssä, niin nuorisotyöntekijäisyys on yhtä moniselitteinen ilmiö kuin nuorisotyökin (Nieminen 1989, 13). Honkonen (1991) määrittelee nuorisotyöntekijöiden olevan niitä henkilöitä, jotka työskentelevät palkallisesti nuorisotyötä toteuttavissa organisaatioissa ja toimivat ammattimaisesti esitettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Nuorisotyön ammatit eivät välttämättä aina noudata instituutioiden rajoja, joten nuorisotyökoulutuksen ja -identiteetin omaavia henkilöitä toimii myös muissa kuin perinteisen nuorisotyön organisaatioissa. (Honkonen 1991, 74–75.)

Nuorisotyöntekijäksi voidaan kutsua erilaisissa nuorisotyötä toteuttavissa organisaatioissa erityyppistä työtä tekeviä sekä erilaisen koulutuksen saaneita henkilöitä. Nuorisotyöntekijät ovat opiskeluvalintojensa, kiinnostuksensa sekä suuntautumisen ja työtehtäviensä kautta eri tavoin ammatillisesti erikoistu-

neita. Keskeistä on myös nuorisotyöntekijän oma identifioituminen nuorisotyöntekijyyteen. (Cederlöf 2000, 6; Leino 2003, 12.)

Kunnallisesta nuorisotyöstä poistettiin pätevyysvaatimukset 1990-luvulla Nuorisotyölain (1995) valtuuttamana. Tänä päivänäkään nuorisotyöntekijyydelle ei ole olemassa pätevyysvaatimuksia tai yhtä koulutustaustaa, vaan jokainen työnantajaorganisaatio määrittelee ne itse hakiessaan työntekijää. Selkeästi nuorisotyöhön suuntaavia tutkintoja ovat toisen asteen nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto, korkea-asteen yhteisöpedagogi (amk) sekä erityisesti kirkon nuorisotyöntekijyyteen suuntaava (lähinnä Diakonia ammattikorkeakoulu) sosionomi (amk). Lisäksi nuorisotyötä voi opiskella sivuainekokonaisuutena Tampereen yliopistossa. Alan maisteritasoista koulutusta annetaan HUMAKissa ja Mikkelin ammattikorkeakoulussa ylemmässä ammattikorkeakoulututkintokoulutuksessa sekä erillisesti rahoitetuissa maisterikoulutusohjelmissä (esim. Tampereen yliopiston Nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen maisterikoulutusohjelma). Alan työpaikkoihin hakevien koulutustausta voi olla myös sosiaali- ja kasvatustieteiltä sekä liikunta-, musiikki- ja taidealoilta. (Cederlöf 2007, 49–50.) Nuorisotyöntekijyyteen liittyvillä ammattinimikkeillä toimii myös henkilöitä, joilla ei ole alalle soveltuvaa koulutusta tai heiltä puuttuu kokonaan ammatillinen koulutus (esim. työllistämistuella palkatut työntekijät).

Nuorisotyöntekijöiden tarkan määrän toteaminen on vaikeaa, sillä lukumäärä riippuu määritelmästä ja näkökulmasta. Cederlöf (2007) päätyy arvioimaan, että nuorisotyön ammatillisissa ydintehtävissä tehdään vuosittain vähintään 3000 henkilötyövuotta palkallista nuorisotyötä. Arvioitu luku jakautuu siten, että kunnissa tehdään noin 1500 henkilötyövuotta, seurakunnissa vastaava luku on 1400 ja eri järjestöissä useita satoja. Enemmistö nuorisotyöntekijöistä toimii suurimmissa tai keskisuurissa kaupungeissa, joissa myös asuu enemmistö koko maan väestöstä ja nuorisosta. Toisaalta suhdeluku nuorisotyöntekijöiden ja nuorten välillä saattaa olla suurempi pienissä kunnissa kuin suurissa kaupungeissa. (Cederlöf 2007, 34–36.)

Nuorisotyön ammattilaisten rinnalla nuorisotyön kentällä toimivat myös vapaaehtoiset, jotka laajentavat toiminnan kenttää mutta hämmentävät nuorisotyöntekijyyden hahmottamista (Soanjärvi 2005a). Lukumääräisesti vapaaehtoisesti nuorisotyötä tekevien määrä on moninkertainen nuorisotyön ammattilaisiin verrattuna. On arvioitu, että järjestöjen tekemässä nuorisotyössä on mukana jopa 100 000 vapaaehtoista nuorisotyöntekijää (Cederlöf 2007, 35).

3.4 Nuorisopolitiikka

Nuorisotyön käsitettä tarkasteltaessa ja nuorisotyön kokonaisuutta hahmottaessa ei voi ohittaa toimialan kannalta tärkeää lähikäsitettä: nuorisopolitiikkaa. Nuorisopolitiikka on liittynyt läheisesti nuorisotyöhön 1940-luvulta lähtien, jonne käsitteen juuret voidaan paikantaa (Nieminen 1995). Nuorisopolitiikan määrittelyn kulmakiveksi nimeävät sekä tutkija Petri Paju (2007, 331) että Hel-

singin nuorisoasiankeskuksen johtaja Lasse Siurala (2007, 345) Kari Rantalaihon paaluttaman määritelmän nuorisopolitiikasta, joka liittyy suunnitelmaan, jolla nuorisopolitiikkaa suunnattiin 1970-luvulla.

Nuorisopolitiikka tarkoittaa niitä yhteiskunnan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on edistää nuorten kehittymistä itseään toteuttaviksi ja yhteiskuntaa hyödyntäviksi ihmisiksi (Rantalaiho 1969, 16).

Euroopan Neuvosto määrittelee nuorisopolitiikan sitä vastoin seuraavasti:

The purpose of youth policy is to create conditions for learning, opportunity and experience which allow and enable young people to develop the knowledge, skills and competencies to be actors of democracy and to integrate into society, in particular playing an active part in both civil society and the labour market. The key measures of youth policies are to promote citizenship learning and an integrated policy approach. (Siurala 2006, 50.)

Käsitteitä ”nuorten elinolojen parantaminen” ja ”nuorisopolitiikka” käytetään välillä synonyymisesti, kun niillä viitataan yhteiskunnan toimien koordinoituun järjestelyyn nuorten kasvuolojen näkökulmasta. Tällöin nuorisopolitiikkaa käytetään *policy* merkityksessä. Mutta nuorisopolitiikka-käsitettä käytetään myös välillä *politics* merkityksessä, jolloin sillä tarkoitetaan nuorten itsensä toteuttamaa poliittista kansalaistoimintaa ja nuorten kuulemisjärjestelmiä. (Paju 2007, 329.)

Opetusministeriön (2008) mukaan nuorisopolitiikalla pyritään parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja. Vuodesta 2008 lähtien valtakunnallista nuorisopolitiikkaa ohjaa valtioneuvoston joka neljäs vuosi hyväksymä kehittämisohjelma, jossa esitetään valtakunnalliset nuorisopolitiikan tavoitteet. Tällä kehittämisohjelmalla pyritään edistämään alan työtä valtion aluehallinnossa ja kunnissa. Opetusministeriön tehtävänä on ohjata ja kehittää nuorisopolitiikkaa lainsäädännöllä, tutkimusten ja selvitysten välityksellä sekä nuorisotyölle ohjatuilla budjetti- ja veikkausvoittovaroilla. Tällöin tavoitteena on mm. nuorten aktiivisen kansalaisuuden tukeminen, nuorten sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten elinolojen parantaminen. (Opetusministeriö 2008.)

3.5 Verkostomainen toiminta nuorisotyössä

Alun perin verkosto-käsite on peräisin sosiaaliantropologiasta, jossa käsitettä on käytetty sosiaalisten suhteiden rakenteiden luonnehdinnassa (Araujo & Easton 1996). Verkosto-käsitteellä kuvataan nykyään yhä useampia ilmiöitä ja samalla sen sisältö on muuttunut hyvin laajaksi. Tästä johtuen verkostomääritelmien runsaus ja erilaisuus ovat hämärtäneet käsitteen alkuperäisen tarkoituksen. (Linnamaa 2004, 51.)

Sosiologi Manuel Castells (2000) määrittelee verkoston toisiinsa kytkeytyneiksi solmukohdiksi. Se, mitä nämä solmukohdat ovat, vaihtelee sen mukaan, minkälaisista verkostoista on kyse. Solmut voivat olla esimerkiksi henkilöitä,

yhteyksiä tai tietokoneita. Solmujen väliset yhteydet symboloivat vuorovaikutusta tai tiedonkulkua solmujen välillä. Verkostoja voidaan pitää avoimina rakenteina, jotka voivat laajentua käsittämään aina uusia solmukohtia rajattomasti, niin kauan kuin verkoston solmukohtat pystyvät kommunikoimaan keskenään. Tämä tarkoittaa sitä, että verkosto voi laajentua niin kauan, kuin sen jäsenet pystyvät olemaan vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. (Castells 2000, 501.)

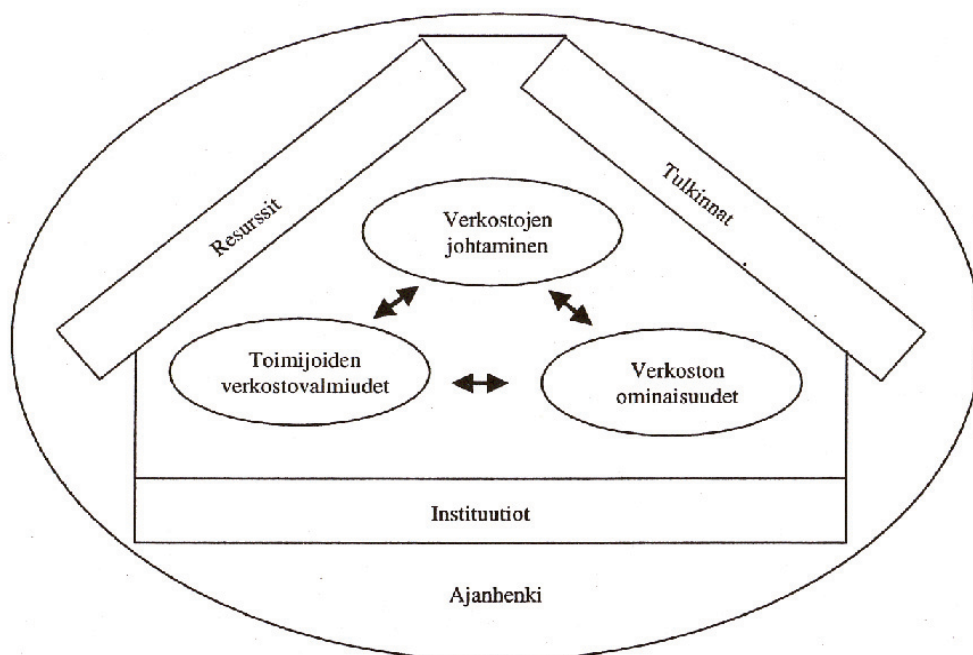
Verkostomainen toiminta perustuu yhteistyöhön, mutta se ei ole synonyymi sanalle yhteistyö. Verkostoissa yhteistyö on luonteeltaan erilaista kuin esimerkiksi hierarkioissa tai markkinasuhteissa. Verkostoitumisella kuvataan vastavuoroisten, ei-hierarkkisten vuorovaikutussuhteiden merkityksen kasvua, jolloin toimijoiden keskinäinen riippuvuus lisääntyy. Lähetermi verkostoitumiselle on ammatillisella kentällä käytetty moniammatillinen yhteistyö. Monitoimijaisessa ja moniammatillisessa yhteistyössä eri ammattiryhmät ja eri toimijat esittävät ja harjoittavat asiantuntijuutta yhteistyössä (Määttä 2005, 4). Moniammatillinen yhteistyö muodostuu yhteistyörakenteista, joissa eri ammattikuntien edustajat osallistuvat oman ammatillisen roolinsa ja asiantuntemuksensa mukaisesti (*multi-professional collaboration*) tai pyrkivät ylittämään ammattikuntien rajoja ja rooleja (*inter-professional collaboration*). Näissä yhteistyörakenteissa ammatilliset pyrkivät jakamaan ammatillisia tavoitteitaan ja käytänteitään, tieto- ja taitoperustaansa sekä vastuualueitaan palvelujen tuottamisessa. (Payne 2000, 9.)

Markku Sotarauta ja Reija Linnamaa (1999) kiteyttävät verkoston eriasteisesti ja eri tavoin vakiintuneiksi sosiaalisiksi suhteiksi toisistaan riippuvien toimijoiden välillä, jotka ovat organisoituneet yhteisen intressin ympärille. Verkostosuhteiden syntymiselle on edellytyksenä keskinäisen riippuvuuden oivaltaminen ja hyväksyminen. Stokerin (1997, 59) mukaan yhteistyö perustuu lojaalisuuden, solidaarisuuden, luottamuksen ja keskinäisen tuen synnyttämiin yhteyksiin. Verkostot ovat luonteeltaan jatkuvia ja melko pysyviä sekä kaikille mukana oleville toimijoille hyötyä tuottavia. Lisäksi itsenäiset toimijat määrittelevät yhdessä toiminnan normit, joilla yhteistoiminnan käytännöt järjestetään. Verkostoa voidaan kutsua myös toimijoiden toimintaympäristöksi. (Linnamaa & Sotarauta 2000, 34.)

Sotarauta (2000) hahmottaa verkostot toimintaympäristöinä, joissa pelataan erilaisia pelejä. Pelin muodostavat loputtomat siirtojen ja vastasiirtojen prosessit, joissa pelaajat pyrkivät edistämään yhteisiä tavoitteitaan, omia tavoitteitaan ja/tai muutamille pelaajille yhteisiä tavoitteita. Sotarauta tarkoittaa tässä yhteydessä pelillä kaikkia niitä monien toimijoiden toimenpiteitä ja päätöksiä, joilla on vaikutuksia yhteiseen kehittämiseen (esimerkiksi tässä tutkimuksessa nuorisotyön kehittämiseen). Näille peleille on tyypillistä, että pelaajat tarkkailevat ja arvioivat toistensa siirtoja päättäessään omista siirroistaan. Lisäksi niille on ominaista, ettei niissä ole siirtovuoroja, kukin saa tehdä niin monta siirtoa kuin ehtii riippumatta muiden pelaajien siirroista. (Sotarauta 2000.)

Reija Linnamaa luettelee väitöskirjassaan "Verkostojen toimivuus ja alueen kilpailukyky" (2004) verkostojen toimivuuteen vaikuttavat tekijät: toimijoiden verkostovalmiudet, verkostojen ominaisuudet, verkostojen johtaminen,

tulkinnat, resurssit, instituutiot ja ajanhengen. Linnamaa kuvaa toimivuuteen vaikuttavia tekijöitä seuraavan kuvion 2 mukaisesti.

KUVIO 2 Verkostojen toimivuuteen vaikuttavat tekijät (Linnamaa 2004, 88)

Verkostossa tarvitaan niin sanottua kaksoisviitekehystä eli valmiutta arvioida asioita samanaikaisesti sekä oman toiminnan että verkoston edun kannalta. Verkostoon kuuluvien on omattava sosiaalista pääomaa, jotta he kykenevät toimimaan kaksoisviitekehyksessä. Sosiaalisella pääomalla tarkoitetaan kokemuksen mukana kasvavaa kykyä toimia yhdessä yhteisten päämäärien hyväksi. Sekin perustuu luottamukseen ja vastavuoroisuuteen. (Niemelä 2002, 36, 110.)

3.6 Nuorisotutkimus

Nuorisotutkimus rakentaa osaltaan kuvaa nuorisosta. Nuorisotutkimusta leimaa kaksinainen suhtautuminen nuorisoon. Samanaikaisesti nuoriso nähdään yhteiskunnan valoisana tulevaisuutena tai ikävän ongelmana. Jo 1900-luvun alkupuoliskolla yhteiskunnan muuttumisen ehtoja pohtineet tutkijat toivoivat, että nuoriso uudistaisi yhteiskuntaa ja kulttuuria (esim. Mannheim 1928/1952). Sitä vastoin samaan aikaan vaikuttanut Frederic M. Trasher (1927) näkökulma kuvaa nuorisosta sosiaalisten ongelmien ja levottomuuksien aiheuttajina.

Suomalaisen akateemisen nuorisotutkimuksen juuret ulottuvat 1950-luvulle, jolloin julkaistiin kaksi sosiologista väitöskirjaa: Rafael Helangon (1953) Turun poikasakkeja ja Elina Haavio-Mannilan (1958) kylätappeluita käsittelevät väitöskirjat. Puurosen (2006) mukaan nämä kaksi väitöskirjaa aloittivat suoma-

laisen nuorisotutkimuksen. Nuorisotutkimus on koko historiansa ajan osallistunut nuorisosta käytävään yhteiskunnalliseen keskusteluun, mutta sillä on tämän tehtävänsä lisäksi myös tieteen sisäisiä teoreettisia ja empiirisiä tehtäviä, kuten monimetodiset, paradigmojen ylittävät tutkimukset. (Puuronen 2006, 263–268.) Nuorisotutkimusverkoston tutkimusjohtaja Tommi Hoikkala (2007) kuvaa nuorisotutkimusta seuraavasti:

Youth research refers to the multidisciplinary ensemble of research branches dealing with the young people. The problem of youth research is primarily humanistic and sociological. Youth research is generally carried out in the contexts of traditional university disciplines such as sociology, political science, pedagogy, medicine, history, psychology, anthropology, linguistics, economics, social pedagogy and criminology, or such recently evolved fields as cultural studies, gender studies, consumer research, studies on multiculturalism and ethnic relations, media studies, critical pedagogy, health education, citizenship studies and evaluation studies. Youth research thus forms a dynamic and multidisciplinary entity of various fields of research with its different subjects, practices and methods (quantitative and qualitative methods of analysis). (Hoikkala 2007, 24.)

Suomalaisessa nuorisotutkimuksessa on viime vuosina keskitytty pääsääntöisesti aikuistumisproblematiikkaan hyvinvointivaltiollisessa Suomessa. Tätä löyhää viitekehystä on todennettu toisaalta brittiläisestä alakulttuuritutkimuksen perinteestä kumpuavalla *cultural studies* -tyyppisellä tutkimuksella sekä toisaalta isoilla aineistoilla operoivilla nuorten elinoloihin liittyvällä tutkimuksella. (Hoikkala 2003.)

Suomalainen nuorisotutkimus on kehittynyt opetusministeriön vahvan tuen ja ohjauksen huomassa, ja sitä voisi pitkälti pitää myös opetusministeriön luomuksena. Valtiovallan selkänöjällä onkin synnytetty vahva tutkimustraditio, verkosto ja jopa yhteisö. Näiden avulla on kyetty avaamaan nuoruutta ja siihen liittyviä tutkimuksellisia teemoja. (Vesikansa 2003, 72.) Tällaisen valtion hallinnon ja tieteellisen tutkimusseuran välisen sidoksen arvellaan olevan jopa ainutlaatuinen. Sidoksen avulla valtionhallinto kykenee kanavoimaan tutkimustarpeensa tieteellisen seuran toteutettavaksi. (Hoikkala 2003, 74.) Nuorisotutkimuksesta onkin kehittynyt hallintoa palveleva työkalu. Opetusministeriön nuorisoyksikön päällikkö Olli Saarela onkin todennut:

Nuorisotutkimusverkosto kuuluu sarjaan ”hyvät asiat”, joita on tapahtunut nuorisotyön hallinnolle. (Saarela 2003, 78).

Itselläni on ollut kaksinainen suhde nuorisotutkimukseen. Toisaalta nuorisotyön opettajana olen kokenut, että nuorisotutkimus on tärkeä tiedon lähde alan opiskelijoille sekä alalla toimiville nuorisotyöntekijöille. Toisaalta minun oli vaikea perustella opiskelijoille nuorisotutkimuksen tuottaman tiedon käytännön hyötyä. Juopa teorian ja käytännön välillä tuntui välillä olevan huomattava.

3.7 Nuorisokasvatuksen tutkimus

Nuorisokasvatus kasvatuksena ja tutkimusalueena on jäänyt vähälle huomiolle verrattuna esimerkiksi varhaiskasvatukseen ja aikuiskasvatukseen sekä niiden tutkimukseen. Niihin verrattuna nuorisokasvatuksen alalla ei ole omaa erityistä toiminta- tai teoria-alueitaan. Nuorisokasvatuksen tutkimus on rajoittunut lähinnä koulukasvatuksen näkökulmaan, vaikka nuorisokasvatuksen alue on kuitenkin formaalia koulukasvatusta laajempi. (Nivala & Saastamoinen 2007, 8.)

Nuorisokasvatuksen asema yliopistossa on ankkuroitunut vahvasti nykyiseen Tampereen yliopistoon, missä sillä oli virallisen oppiaineen asema 1945–1969. Nuorisokasvatus oli tällöin nuorisotyöntekijöiden koulutuksen pääoppiaine. Vuonna 1970 oppiaineen nimeksi muutettiin kasvatusoppi ja samalla oppiaine alkoi lähestyä sisällöllisesti perinteistä kasvatusoppia. 1980-luvulla aktivoitunut nuorisotutkimus alkoi vaikuttaa myös kasvatusopin sisältöön antaen sille erityispiirteitä. (Nieminen 2008, 32–35; Nieminen 1996.)

Juha Hämäläinen (2008) määrittelee suomalaisen nuorisokasvatuksen laajana alana, joka rinnastetaan varhais- ja aikuiskasvatukseen joka kattaa nuoruusikään liittyvät formaalit ja non-formaalit⁶ kasvatuksen muodot. Nuorisokasvatus on kokonaisuus, johon sisältyvät sekä koulussa että koulun ulkopuolella tapahtuva kasvatustoiminta eri muodoissa. Nuorisokasvatusta ei voi nähdä tietyntyyppisenä hallinnollisena toimialana, vaan eri aloille hajautettuna toiminnallisena ja kulttuurisena todellisuutena, jonka alle mahtuu laajasti nuorten parissa tehtävä kasvatus- ja sivistystyö. (Hämäläinen 2008, 162.)

Nuorisokasvatus on luonteeltaan toimintatieteellistä, jossa tutkimus ja käytäntö nivoutuvat kiinteästi toisiinsa. Tutkimusalana nuorisokasvatus tuottaa omasta lähtökohdastaan tietoa sekä nuorten huono-osaisuuden mekanismeista että keinoista, joilla tätä huono-osaisuutta voidaan lievittää. Tutkimustiedon avulla on mahdollista luoda pohja toiminnalle huono-osaisuuden lieventämiseksi ja alan kehittämiseksi. (Hämäläinen 2008, 161.)

Nuorisokasvatuksen tutkimusta Suomessa on viime vuosiin asti tarkasteltu eri otsikoiden alla, kuten nuorisokulttuurien tarkastelussa, arvokasvatuksen alueella, sosiaalipedagogiikassa ja myös vähäisessä määrin nuorisotyön tutkimuksessa (Nivala & Saastamoinen 2007, 8). Nuorisokasvatuksen tutkimus on tällä hetkellä aktivoitumassa ja etsimässä omaa paikkaansa osana nuorisotutkimuksen laajempaa kokonaisuutta. Myös nuorisotyön tutkimusta ollaan

---

⁶ Juha Suoranta (2008) erottelee La Belle´ä (1982, 161–164) mukaiellen kasvatuksen tapahtuvaksi osana kaikkia sosiaalisia käytänteitä, olivat ne sitten formaaleja, non-formaaleja tai informaaleja. Informaali oppiminen tai kasvatus liittyy elämän ikäiseen prosessiin, jossa yksilö rakentaa maailmankuvaansa, koostaa identiteettiään ja suuntautuu merkityksellisesti ympäristöönsä. Non-formaali oppiminen tai kasvatus tarkoittaa mitä tahansa muodollisen koulujärjestelmän ulkopuolella tapahtuvaa kasvatuksellista toimintaa, joka kohdistuu tiettyyn valikoituun lapsi-, nuoriso- tai aikuisryhmään. Formaali kasvatus sitä vastoin liittyy institutionalisoituun ja säädeltyyn, kronologisesti etenevään ja hierarkkisesti järjestettyyn koulutusjärjestelmään. (Suoranta 2008, 113.)

liittämässä osaksi nuorisokasvatuksen kenttää (mm. Nieminen 2007, Hämäläinen 2007).

3.8 Nuorisotyön tutkimus

Nuorisotyön asemasta suomalaisessa saa käsityksen tarkasteltaessa nuorisotyöstä tehtyä akateemista tutkimusta. Nuorisotyön tutkimus on ollut hyvin vähäistä perustieteissä, mutta myös sille ominaisella tutkimusalalla eli nuorisotutkimuksessa. Tätä kuvaa hyvin nuorisotutkimuksen alla tehtyjen väitöskirjojen määrä. Vuosina vuosien 1950–2007 välisenä aikana alalla ei ole tehty yhtään nuorisotyötä koskevaa väitöskirjaa. Myös Nuorisotutkimus-lehdessä nuorisotyötä sivuavien referee-tasoisten artikkelien määrä on vähäinen. (Suurpää 2009, 44–48.)

Nuorisotutkimus ei ole tuottanut riittävästi nuorisotyön tutkimusta. Cederlöf (2004, 46) nostaakin sen yhdeksi syyksi sille, että nuorisotyö ei ole myöskään julkisesti jäsentynyt. Cederlöfin väitettä tukee Hirsjärven (1985) näkemys siitä, että teorian ja tiedon määrä ovat merkki alan kehityksestä. Nuorisotyön vähäinen tutkimus ja alan olematon teoretisointi kielinevät alan kehittymättömyydestä. Tämä ei tarkoita sitä, etteikö alan parissa tehtäisi hyvää ja merkityksellistä käytännön työtä. Käytäntö tarvitsee kuitenkin kehittyäkseen myös teoretisointia (Toikko & Rantanen 2009).

Nuorisotyöhön liittyvä tutkimustieto on toki lisääntynyt jatkuvasti ja erityisesti lähivuodet ovat tuottaneet huomattavan määrän uutta tutkimusta. Aloittaessani tutkimukseni vuoden 2002 alussa oli ammatillisen nuorisotyön tutkimukselle ollut olemassa jo pitkään tarve ja tilaus (Merton 2004). Cederlöf (1999) hahmotteli nuorisotyön tutkimushaasteita artikkelissaan ”Merkityksestä laatuun. Haasteena nuorisotyön tutkimus”. Hän jaotteli nuorisotyön tutkimuksen tarpeen motiivien ja pyrkimysten kautta seuraaviin intresseihin: legitimaatio, kehittäminen, teoreettinen ja metateoreettinen tutkimusintressi. (Cederlöf 1999, 78–86.)

Legitimaatiointressin keskiössä ovat nuorisotyön tavoitteet, sisällöt, identiteetti ja asema. Tämä intressi nousi voimakkaasta esiin 1990-luvun alkupuolen laman syödessä nuorisotyön resursseja. Julkisuudessa esiteltiin perusteluja nuorisotyön merkityksen puolestapuhujina esimerkiksi Nuorisotyön yhteistyö – Allianssi ry ja opetusministeriön liikunta- ja nuoriso-osasto (Muistio 1992; Usko tai älä — tosiasioita nuorisotyöstä 1992). Keskustelu jatkui nuorisotyön yhteiskunnallisen merkityksen ja sen perusteluiden etsimisenä, jolloin keskusteluun lisättiin rahoituksen turvaamisen rinnalle kysymyksiä nuorisotyön roolista, identiteetistä ja asemasta yhteiskunnassa. Uudella keskustelulla pyrittiin vaikuttamaan nimenomaan nuorisotyön julkiseen profiiliin sekä nuorisotyön käsitteen ja sen ammatillisuuden määrittelyyn. Pyrittiin yksinkertaisesti löytämään nuorisotyölle oma paikka yhteiskunnassa. Tämä merkityksperustelujen vahvistaminen ja nuorisotyön aseman oikeuttaminen nuorisotyön tutkimuksel-

la muodostavat nuorisotyön sisältä nousevan legitimaatiointressin. (Cederlöf 1999, 79–80.)

Nuorisotyön tutkimuksen kehittämistä intressi painottaa sellaista tutkimusta, joka auttaa suuntaamaan nuorisotyön käytäntöjä ja voimavaroja mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Tämä intressi ei ole vain nuorisotyön sisäinen vaan koko yhteiskunnan edun mukainen pohdittaessa julkisten varojen kohdentumista, tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta. Tähän liittyvät myös arviointi ja laatu nuorisotyössä sekä niiden ilmeneminen erityisesti projekteissa. Projektimainen työotehan lisääntyi laman vaikutuksesta, jolloin perusnuorisotyöhön käytettävät resurssit vähenivät. (Cederlöf 1999, 80–83.)

Nuorisotyön tarkastelu yhteiskunnallisena ilmiönä perustuu teoreettiseen tutkimusintressiin, jolloin tutkimusta voitaisiin pitää tieteellisenä perustutkimuksena. Nuorisotyön tarkastelu ulkokohtaisesti ei kuitenkaan tuota kokonaiskuvaa, vaan näkökulmaa on laajennettava nuorisotyön sisälle. Tällöin esille tulevat sekä nuorisotyön piirissä tähän mennessä esitetyt että ajankohtaiset, valitsevat käsitykset nuorisotyön tehtävistä ja merkityksestä, nuorisotyön roolista sekä oikeutuksesta ja perusteluista. (Cederlöf 1999, 83–84.)

Yleinen metatason tutkimusintressi kohdistuu nuorisotyön tutkimukseen ja kehittämiseen teoreettisesti ikään kuin niiden ulkopuolelta, jolloin pyritään rakentamaan nuorisotyön tutkimukselle metodologiaa ja jäsentämään tarkoituksenmukaisia rajoituksia. (Cederlöf 1999, 85–86.)

Aloittaessani tutkimukseni tunnistin tutkimukseni kysymyksen asettelussa selkeän nuorisotyön tutkimuksen kehittämistä intressin eli tarkoituksen auttaa tutkimuksen keinoin suuntaamaan yhteiskunnan voimavaroja mahdollisemman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuitenkin tutkimuksen edessä ja tutkimuskysymysten tarkentuessa tarkastelin nuorisotyötä yhä enemmän teoreettisesta näkökulmasta. Kehittämisen lähtökohta antoi minulle oikeutuksen tehdä tutkimusta ja mennä nuorisotyöntekijöiden sekä nuorisotyön toimijoiden luokse. Vähitellen havaitsin, että kehittämistä intressi jäi taka-alalle, muttei varmasti kadonnut kokonaan. Tutkimuskysymykset muokkaantuivat nuorisotyön oikeutuksen pohdinnaksi. Tutkimuskysymysten tarkentumisen myötä sidoin tutkimukseni lähtökohdaksi sekä kehittämistä että nuorisotyön teoreettisen tutkimuksen intressit.

4 KESYTTÄJÄN KERTOMUS

4.1 Kentälle tutkimaan toimintaa

Tieteen ja tutkimuksen teko on kamppailua totuudesta ja totuuskäsityksestä. Tarkastellessaan totuutta tutkija joutuu kysymään, miten voi saada todenperäistä tietoa jostain ilmiöstä. Tutkimustuloksien paikkansapitävyyttä testataan tarkastelemalla tutkimusmetodia, joka koetaankin usein mystiseksi totuuden työkaluksi. Tällöin oikea ratkaisu ja koko tieteellisen tutkimuksen ratkaisevin asia on oikean tutkimusmenetelmän löytäminen. Alan Touraine (1981, 140–141) kirjoittaa, että tutkija ei valitse vapaasti tutkimusmenetelmäänsä, vaan metodi nousee itse tutkittavasta ongelmasta. Näin kävi myös minun tutkimuksessani.

Aloittaessani tutkimukseni minulle oli selvää, että olen tutkimassa toimintaa. Ymmärsin etten tutkimuksellani pyri vain selittämään ja kuvaamaan, vaan yritän saada aikaan muutosta jyvaskyläläisessä nuorisotyössä, nuorisotyöntekijöissä ja rakenteissa. Kiinnostukseni kohteet – nuorisotyöverkostot – eivät elä staattisessa tyhjiössä, vaan jatkuvassa sisäisessä muutoksessa. Sama muutos tai liike koskettaa koko yhteiskuntaa. Ymmärtääkseni toimintaa ja saadakseni muutosta aikaan ei riittänyt, että olisin tehnyt ajallisen läpileikkauksen tai läpileikkauksia nuorisotyöverkostoista esimerkiksi erilaisten haastattelujen tai kyselyjen avulla. Minun oli elettävä tutkimuskohteeni kanssa, jolloin minun tuli olla myös itse vahvasti läsnä ja vaikuttamassa.

Tarkastellessani lähtötilanteen tutkimusongelmia päädyin toimintatutkimuksen tekemiseen. Tutkimukseni tavoite puolsi sellaisen tutkimusotteen valintaa, jolla voisin ottaa haltuun nuorisotyöverkostojen pitkäkestoisia prosesseja. Keskeistä tutkimuksessani oli mahdollisuus olla sisäpuolinen ja osallistuva tutkija – olla osana nuorisotyöverkostoja (Heikkinen 2006, 19–20). Lisäksi tutkimuksellani oli selvästi käytännön kehittämisen lähtökohta, mutta myös uuden tiedon tuottaminen oli vahvasti läsnä (Reason & Bradbury 2001, 2). Saadakseni uutta tietoa minun oli tarkoituksen mukaista olla osana toimintaa (Dewey 1929/1999, 97).

Tutkimukseni lähtökohta oli siis käytännöllinen. Keskiössä oli toiminta, mutta sen kehittämisen apuna oli tarkoitus käyttää tieteellistä tutkimusta. Toimintatutkimukselle onkin tunnusomaista toiminnan ja tutkimuksen samanaikaisuus sekä pyrkimys saavuttaa välitöntä, käytännöllistä hyötyä ja kehittää käytäntöjä entistä paremmiksi (Heikkinen 2001a, 170–171; Heikkinen 2006, 16).

Toimintatutkimuksen valintaa puolsi myös Tommi Hoikkalan (2003) maa-laama kuva nuorisotutkijan osallisuuden kentästä, jossa hallinto, nuorisotyö, tutkimus sekä nuorten ääni (nuorisojärjestöt) asettavat tutkijalle omia odotuksia ja rooleja. Hän esittää, että nuorisotyön tutkimuksessa on tilausta interventioille ja pitkäjänteisille toimintatutkimuksille, joiden kautta rakennetaan uutta tutki-juutta. (Hoikkala 2003, 74–77.) Koin tämän Hoikkalan esittämän haasteen tukevan metodologista valintaani, joskin nuorten ääni tutkimuksessani on vaihtunut koulutuksen ääneksi.

4.1.1 Toimintatutkimuksen strategisuus ja syklisyys

Toimintatutkimuksesta ei ole löydettävissä yhtä yhteisesti hyväksyttyä määritelmää, eikä toimintatutkimuksen taustalla ei ole yhtenäistä teoriaa (Heikkinen & Jyrkämä 1991, 51; Kuula 2001, 218). Kuuselan (2005) mukaan onkin viisaampaa puhua toimintatutkimuksen perheyhtäläisyyteen pohjautuvasta tutkimuksesta kuin yrittää niputtaa kaikki toimintatutkimukset samaan muottiin. Tieteellisellä tutkimuksella on monia käytännön muotoja. Tiettyjen yleisten samankaltaisuuksien jatkumo yhdistää toisiinsa tieteitä ja tietyn tutkimussuuntauksen erilaisia muunnelmia. Toimintatutkimuskin on rakentunut tietyille historialliselle jatkumolle, jossa nykyiset ajattelutavat saavat vaikutteita aikaisemmista tutkimusmuodoista. (Kuusela 2005, 10–17.)

Toimintatutkimusta voikin kuvata mieluummin lähestymistavaksi, asenteeksi ja jopa strategiaksi, jossa tutkimus kytketään toiminnan kehittämiseen. Toimintatutkimus ei ole varsinainen tutkimusmenetelmä, vaikka tutkimuskirjallisuudessa näin väitetäänkin. Toimintatutkimusta voi kuvata sateenvarjoksi, joka kokoaa alleen erilaisia tutkimusmenetelmiä, joiden avulla kyseessä olevaa ilmiötä pyritään kehittämään ja tarkastelemaan (Heikkinen 2001a, 170–171; Heikkinen 2006, 36–37).

Toimintatutkimuksellisuus tarkoittaa tutkimusstrategista lähestymistapaa, jossa sovelletaan tarpeen mukaan erilaisia aineistonhankintatapoja. Tutkimukseni edetessä keräsin useita aineistoja saadakseni erilaisia näkökulmia esille. Aineistojen pohjalta syntyivät interventiot (esim. raportit, Nulikka-koulutus, artikkelit), joilla pyrin muuttamaan käytänteitä tai ainakin vaikuttamaan niihin. Vähitellen koin, että sain käytännön toiminnan ja teoreettisen tutkimuksen vuorovaikutukseen keskenään (ks. Jyrkämä 1978, 39; Heikkinen & Jyrkämä 1999, 51; Heikkinen 2001a, 170–171). Prosessin edetessä tutkimuksen painopiste siirtyi yhä vahvemmin paikallisista verkostoista koko nuorisotyön toimialaa tarkastelevaksi.

Toimintatutkimusta kuvataan spiraalimaiseksi. Stephen Kemmis on kehittänyt Kurt Lewinin (1946) esittämiin ajatuksiin perustuvan toimintatutkimuksen mallin. Mallin keskeisenä ideana on spiraalimaisesti etenevä toiminta- ja

tutkimusvaiheiden vuorottelu. Kemmisin mukaan yksittäinen toimintatutkimuskierros koostuu suunnittelusta, toiminnasta, havainnoinnista ja reflektoinnista. Syklin yksi toimintatutkimuskierros on perusta seuraavalle kierrokselle, ja tarkoituksena on jatkuvasti kehittää toimintoja ja toimintojen ymmärtämistä. (Kemmis & McTaggart 1988, 11–13.) Aloittaessani lähdin suunnittelemaan tutkimusta tästä näkökulmasta, mutta syklit eivät toteutuneet siten kun ajattelin, vaan ne menivät käytännössä päällekkäin ja lomittain.

Yksi kierros ei kuitenkaan tee tutkimuksesta vielä toimintatutkimusta, vaan tällöin kyse on ongelmanratkaisusta tai arviointitutkimuksesta (Carr & Kemmis 1986, 185). Toimintatutkimuksessa kierrokset toteutuvat päällekkäisinä ja limittäisinä prosesseina, jolloin syklit ja spiraalit ovat pikemminkin periaatteellisia kuin käytännössä havaittavia (Kemmis 1994, 38). Näin oli tässäkin tutkimuksessa. Hahmotin lopulta kolme kesyttämisyritystä. Ne eivät kuitenkaan olleet käytännössä kronologiset, mutta raportin luettavuuden kannalta olen päättänyt esittää ne kronologisesti (kts. Liite 1). Tällä tavoin teen väkivaltaa kesyttäjän kertomukselle, mutta oletan antavani lukijalle paremman mahdollisuuden seurata tutkimusprosessia.

4.1.2 Kohti kriittis-emansipatorista tutkimusta

Toimintatutkimuksen juurten esitetään olevan kriittisissä yhteiskuntateorioissa Karl Marxista ja Friedrich Engelsistä lähtien. Toimintatutkimus-nimeä alkoi käyttää amerikkalainen sosiaalipsykologi Kurt Lewin ja häntä pidetäänkin keskeisenä toimintatutkimuksen historiassa. (Kuula 1999; Heikkinen & Jyrkämä 1999; Heikkinen 2006). Frankfurtin koulukunnan vaikuttajan, Jürgen Habermasin, ajatusten katsotaan vaikuttaneen voimakkaasti toimintatutkimuksen kehittymiseen. Hän on tunnettu erityisesti tiedonintressiluokituksestaan. Hän kuvaa toimintatutkimuksen kumpuavan teknisestä, praktisesta tai emansipatorisesta tiedonintressistä. Habermasin (1974) mukaan mikään tiede ei ole vapaa intresseistä, vaan kaikki tiede ponnistaa jostakin intressistä.

Australialaiset William Carr ja Stephen Kemmis (1986, 202–204) ovat tarkastelleet toimintatutkimusta erityisesti Habermasin tiedonintressiteorian valossa, jolloin toimintatutkimukset voi jaotella tekniseksi, käytännölliseksi ja kriittiseksi. *Teknisessä* suuntauksessa tutkimus nähdään välineenä saavuttaa jonkun muun asettamat tavoitteet. Tällöin tutkijan tehtävä ei ole pohtia syvällisesti työnsä luonnetta tai sitä, ovatko traditiot rationaalisia tai oikeudenmukaisia tai että muuttuuko yhteiskunta parempaan suuntaan. *Käytännöllisessä* lähestymistavassa tutkimus nähdään kehittyvänä prosessina, jossa tavoitteet samoin kuin menetelmätkin ovat jatkuvassa muutosprosessissa. Lähestymistavassa luotetaan yksittäisten toimijoiden viisaisiin päätöksiin, itsereflektioon ja valistukseen. Toimijoilla katsotaan olevan myös vastuu työnsä kehittämisestä. (Carr & Kemmis 1986, 116.)

Kriittinen (emansipatorinen) toimintatutkimus pyrkii vapauttamaan toimijat tutkimuksen avulla. Kriittisesti suuntautuneessa toimintatutkimuksessa kohdistetaan huomio traditioihin, kontrolliin ja hallinnan tekijöihin, jotka edustavat epälegitiimiä vallankäyttöä toisia ihmisryhmiä kohtaan. Kriittisen reflektion

avulla pyritään tunnistamaan ne ideologiset tekijät, jotka ovat yhteiskunnassa vallitsevien epäoikeudenmukaisten valta- ja hallintasuhteiden perustana. Tavoitteena on voimauttaa ihmisiä toimimaan niin, että he vapautuisivat näistä epäoikeudenmukaisista rajoittavista pakoista. Vapautumisen ehtona on toiminnan historiallisen määräytyneisyyden ymmärtäminen, kuten praktisessakin toimintatutkimuksessa. Kriittinen toimintatutkimus eroaa praktisesta siinä, että tieto johtaa emansipatoriseen toimintaan. Näin tiedonprosessi on sekä induktiivinen että deduktiivinen. Saavutetun tiedon avulla voidaan instituutioiden perusteita kyseenalaistaa ja pyrkiä muuttamaan niitä. (Kemmis & McTaggart 1988, 5–6; Kincheloe 1991, 18–21; Zuber-Skerritt 1992, 11–15; Reason 1994; Kemmis 1994, 1.)

Kriittinen toimintatutkimus pyrkii tuomaan esille yksilön äänen (*voicing*) organisaatioissa sekä voimaannuttamaan heidät (*empowerment*). Se kritisoi byrokraattista hallintoa ja erityisesti sen rakenteisiin pesiytynyttä epälegitiimiä vallankäyttöä. Toimintatutkimuksen avulla pyritään tuomaan selkeästi esille mekanismit, jotka pitävät yllä epädemokraattista ja –rationaalista valtaa. Kriittinen toimintatutkimus vaatii onnistuakseen käynnistäjäksi ja rahoittajaksi sen tahon, joka käyttää valtaa kyseisessä organisaatiossa. (Kincheloe 1991; Quicke 1995.)

Tutkimukseni lähtökohtana oli nuorisotyön kehittäminen paikallisesti teknisluonteisesti toiminnan tehostamiseksi. Mutta kehittämistyön edetessä ymmärsin aineistoni tuottavan myös syvempää tietoisuutta erityisesti ammatillisesta nuorisotyöstä. Käytin nuorisotyön kehittäjänä toimintatutkimusta apuna ja siinä sivussa syntyi erilaisia aineistoja. Näissä alkupyrkimyksissäni tutkimukseni oli paikallinen ja sijoittui vahvasti Jyväskylään toimintaympäristönä ja sen nuorisotyöverkostoihin. Tutkijana reflektoin kriittisesti kesyttämisyrytyksiäni ja hyödynsin niiden tuottamia aineistoja analysoidakseni ja ymmärtääkseni ammatillista nuorisotyötä.

Tutkimukseni lähtökohta oli siis tekninen, vaikkakin sitä tehdessäni oivalsin, että tutkimuksessani tuli tavoitella nuorisotyöntekijöiden emansipaatioita. Asettamalla emansipaation tavoitteeksi oletin saavani nuorisotyöntekijät toimimaan ja sitä kautta vähitellen vapautumaan sekä antamaan omalle työlleen arvoa. Oman työn aidon arvostuksen avulla he myös vähitellen kykenisivät lunastamaan oman paikkansa muiden ammattilaisten joukossa (vrt. Heikkinen & Eriksson 2001). Erilaisissa nuorisotyöllisissä keskusteluissa on perinteisesti kyselty omalle työlle arvoa ja arvostusta toimialan ulkopuolelta (Cederlöf 2004). Nuorisotyöntekijöiden voimaantumisen kautta ajattelin saavani myös verkostoista ja niiden toiminnan ehdoista arvokasta tietoa. Tällöin vastuun emansipaatiosta tuli olla nuorisotyöntekijöillä itsellään, eikä minulla yksittäisenä tutkijana.

Ensimmäisen kesyttämisyrytyksen aikana teknisyyttä korostui laatiessani väliraporttia Jyväskylän kaupungille keväällä 2004. Keskittyessäni Jyväskylän kaupungin alueella toimivien nuorisotyöverkostojen toimintaan huomasin, että minulla tutkijana ei ollut riittävästi mahdollisuuksia interventioihin, joihin toimintatutkimuksessa pyritään. Verkostot elivät omaan elämäänsä ja minä tutkijana jouduin seuraamaan niiden kulkua kykenemättä puuttumaan esimerkiksi

hallinnollisiin ratkaisuihin, joilla oli suuri merkitys verkostojen kehittämisessä. Jouduin tutkijana todistamaan useaan kertaan voimattomana nuorisotyöntekijöiden kamppailuja ison kaupunkiorganisaation muutoksissa. Näissä kamppailuissa näennäisesti kuunneltiin ruohonjuuritason toimijoita, mutta käytännössä päätökset tehtiin nuorisotyön toimijoiden kuulumattomissa. Jyväskylän nuorisotyön verkoston kehittäjänä en voi sanoa onnistuneeni tältä osin, koska en pystynyt dokumentoimaan tekemiäni interventtioiden (raporttien) vaikutusta.

Kesyttämisyritysten edetessä ja erityisesti siirtyessäni kolmanteen kesyttämisyritykseen palasin lähemmäksi kriittistä lähtökohtaa. Tarkastelin koko nuorisotyön kenttää kriittisesti ja kiinnitin huomiota vallankäyttöön. Vähitellen tarkentuneet tutkimuskysymyksenikin ohjasivat tutkimukseni henkeä kohti emansipaatiota. Tästä syystä liitän tutkimukseni osaksi kriittistä toimintatutkimuksen traditioita. Tutkimukseni tavoitteena on kehittää nuorisotyötä ja erityisesti ammatillista nuorisotyötä. Emansipaatio tutkimuksessani tarkoittaa sitä, että nuorisotyöntekijät saavat äänensä kuuluviin nuorisotyön kentällä ja myöskin laajemmin yhteiskunnassa.

4.2 Kesyttämisyritys I

4.2.1 Keskusteluja nuorisotyöntekijöiden kanssa

Tammikuussa 2002 aloin siis osallistua Jyväskylän kaupungin nuorisotyöntekijöiden palaveriin ja kävin haastattelemassa Jyväskylän nuorisotyöverkoston kuuluvia tahoja. Nuorisotyöverkoston haastattelut olivat hyvin vapaamuotoisia ja aineistonhankintatapana ne voi luokitella *avoimiksi haastatteluiksi*, jotka muistuttavat hyvin paljon tavallista keskustelua (Eskola & Suoranta 2000, 86). Näistä keskusteluista olin sopinut etukäteen. Olin ottanut haastattelun lähtökohdaksi nuorisotyöntekijän (joissakin tapauksissa haastateltavia oli samanaikaisesti kaksi) työn ja toimipisteen esittelyn sekä heidän näkemyksensä nuorisotyöstä että Jyväskylän nuorisotyöverkoston tilanteesta. En nauhoittanut näitä keskusteluja vaan tein niistä muistiinpanoja, jotka sitten kirjoitin puhtaaksi mahdollisimman nopeasti – käytännössä parin päivän sisällä haastattelusta. Lisäsin vielä haastatteluiden yhteyteen omia ajatuksiani ja huomioitani. Tein näitä haastatteluja seitsemän (7) ja ne olivat kestoiltaan 1½–2 tuntia. Haastateltuja nuorisotyöntekijöitä oli yksitoista (11). Haastattelut tehtiin yhtä haastattelua lukuun ottamatta nuorisotyöntekijän omalla työpaikalla. Haastattelutilanteet olivat vuorovaikutuksellisia: sekä haastateltava että minä tutkijana viihdyimme saman asian äärellä. Ilmapiiri oli luottamuksellinen, sillä haastateltavat kertoivat avoimesti tuntemuksiaan nuorisotyön tilasta Jyväskylässä ja sen lähialueilla (Eskola & Suoranta 2000, 93.)

Tämän haastattelukierroksen avulla tutustuin sekä kulttuuriseen että aluenuorisotyöhön ja muutamiin keskeisiin toimijoihin nuorisotyöverkostossa. Haastattelukierroksen avulla pyrin selvittämään toimintaympäristöä ja käytänteitä, jotka vaikuttivat Jyväskylän nuorisotyöverkoston toimintaan. Jo alkuvai-

heessa haastattelussa tulivat esiin toimijoiden näkemykset nuorisotyöstä laajemmin sekä ammatillisen nuorisotyön haasteet. Haastattelukierros auttoi minua tutustumaan paremmin Jyväskylän nuorisotyöverkostoon sekä erityisesti Jyväskylän kaupungin nuorisotyön kokonaisuuteen.

Kaupungin nuorisotyöntekijöiden palavereissa metodinani oli *osallistuva havainnointi*. Palavereista laadin havaintomuistioita, jotka tallensin osaksi tutkimuspäiväkirjaani. Havaintomuistioita syntyi yhteensä 113 kappaletta.

Kokosin havaintomuistiot seuraaviin teemoihin. Näkyvissä myös teemaan liittyvät muistioiden määrät.

- 24 kpl Jyväskylän kaupungin nuorisotyön virallisia kuukausikokouksia, joista tehtiin myös viralliset muistiot,
- 29 kpl Jyväskylän nuorisotyön verkostokokouksia,
- 26 kpl Jyväskylän kaupungin sisäisiä kehittämiskokouksia,
- 29 kpl teemapalavereita (esimerkiksi Nuorten ääni –toiminta, erityisnuorisotyö, tyttöjen talo –toiminta) ja
- 15 kpl seudullisia kokouksia.

Eskolan ja Suorannan (2000, 98) mukaan osallistuvassa havainnoinnissa kerätään aineistoa siten, että tutkija on osallisena jollain tavoin tutkimansa yhteisön toiminnassa. Vaikka tutkimukseni asettuu toimintatutkimuksen traditioon, en kokenut havainnointiosuudellani osallistavani nuorisotyöntekijöitä tutkimukseen ja muutokseen. Sen sijaan keräsin tietoa heidän työkokouksistaan ja siellä käydyistä keskusteluista. Osallistuin itse myös keskusteluihin, mutta en tietoisesti osallistanut nuorisotyöntekijöitä (Grönfors 1982, 87–88).

Nuorisotyöntekijät tiesivät, että olen tutkija ja teen heihin liittyvää tutkimusta. Olikin hämmästyttävää, miten nopeasti näissä työkokouksissa he unohtivat läsnäoloni. Ilmestyessäni kannettavani kanssa heidän palaveriinsa, he naureskelivat pistorasiaa etsiessäni, että taidat hakea suoraa yhteyttä kaupunginjohtajaan ja välittää keskustelumme suoraan hänelle. Koin nämä letkautukset hyvántahtoisena huumorina ja osoituksena siitä, että minut oli hyväksytty tähän joukkoon. Samalla tuntui, että nuorisotyöntekijät eivät enää ensimmäisen tapaamisen jälkeen jännittäneet tai arastelleet minua.

Kaikki keskusteluni nuorisotyöntekijöiden kanssa eivät olleet ennalta sovitteja haastatteluja tai palavereja, vaan joukossa oli paljon erilaisia epävirallisia keskusteluja. Hyvänä esimerkkinä näistä epävirallisista keskusteluista olivat yhteisillä matkoilla (esim. Allianssi-risteilymatkat) käydyt keskustelut. Keväällä 2002 olin ensimmäisellä Allianssi-risteilyllä nuorisotyöverkoston toimijoiden kanssa. Allianssi-risteily on kahden vuoden välein nuorisotyön ammattilaisten kansallinen koulutustilaisuus itäisellä merellä.

Lähdimme Jyväskylästä yhteisellä bussikyydityksellä kohti Helsinkiä ja Katajanokkaa, mistä risteily starttasi Helsingin yliopiston juhlasalissa vietettyjen avajaisten jälkeen. Bussimatka Helsinkiin oli mukava kokemus, sillä bussi oli lastattu täyteen keskisuomalaisia nuorisotyöntekijöitä, alan opettajia sekä HUMAKista että Keski-Suomen opistosta ja mukana oli vielä joukko alan opis-

kelijoita. Oma bussimatkani kului pohtiessamme yhdessä eri toimijoiden kanssa vuonna 2000 alkaneen ns. pilottihankkeen jatkohanketta. Pilottihanke oli Jyväskylän kaupungin, Keski-Suomen opiston ja HUMAKin yhteinen nuorisotyöalan koulutuksen ja työelämän yhteistyötä kehittävä hanke. Hanke oli päätymässä joulukuussa 2002 ja tälle hankkeelle pohdimme jatkoa. Menomatalla hanke alkoikin saada jonkinlaisen hahmon, jota päätimme työstää edelleen kevään ja tulevan syksyn ja tehdä siitä rahoitushakemuksen. Tästä hankkeesta kerron myöhemmin.

Allianssi–risteilyn avajaiset ovat Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssille (myöhemmin Allianssi) merkittävä tapahtuma, joka on suunnattu sekä nuorisotyön toimijoille että päättäjille. Huhtikuuisena aamupäivänä Helsingin yliopiston suureen juhlasaliin oli kokoontunut suuri joukko nuorisotyöntekijöitä ympäri Suomea. Paikalla oli puheita pitämässä silloinen pääministeri Paavo Lipponen (SDP) sekä kulttuuriministeri Suvi Lindén (KOK).

Tässä tilaisuudessa, kuten monissa muissakin vastaavissa tilaisuuksissa, oli mielenkiintoista havainnoida nuorisotyöntekijöiden käyttäytymistä ja luoda *kuvausta* nuorisotyöntekijöistä. Nämä kuvaukset liitin osaksi tutkimuspäiväkirjaani. Oheisessa tutkimuspäiväkirjani otteessa kuvailen tarkasti Allianssi–risteilyn avajaistilaisuuden osallistujajoukkoa. Kuvaus tuo hyvin esille nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotyön ”eliitin” välistä eroa sekä vahvistaa mielikuvaani nuorisotyöntekijöistä nuorisokulttuurin ja nuorison kulttuurin peileinä.

Suurin osa yleisöstä oli naisia ja iältään nuorehkoa, naisten suosituin hiusväri oli punertavan sävyinen (otaksuttavasti ainakin osa purkista tullutta), pukeutuminen nuorekasta (farkkuja, tiukkoja T-paitoja, bootseja, isoja korvakoruja sekä naisilla että miehillä, lävistyksiä, nahkatakkeja, mustaa väriä yllättävän paljon), rauhatonta käyttäytyminen avajaisissa (jatkuvaa kuljeskelua ovissa, suuri joukko tuli myöhässä ja lähti ennenaikaisesti). Toki joukkoon mahtui ”tavallisen” näköisiäkin ja oloisia sekä rauhallisia. Siitä huolimatta kontrasti juhlasalin eturivin tummiin pukuihin ja tyylikkäisiin jakkupukuihin pukeutuneiden valtiiovallan edustajien ja [avajaistilaisuuden] järjestäjien kanssa oli voimakas. Korkeakulttuuriset tanssi- ja musiikkiesitykset vahvistivat vielä entuudestaan tätä kontrastia. Itselleni jäi kovin pönöttävä tunnelma tilaisuudesta, vaikka en ollut ensimmäistä kertaa vastaavassa tilaisuudessa. Aiemmin olin ollut tilaisuudessa selkeästi ammattiopettajan statuksella enkä ollut tarkastellut tilannetta kriittisen tutkijan silmin. (Tutkimuspäiväkirja 18.4.2002)

Risteily sinänsä oli samanlainen kuin aiemmat Allianssi–risteilyt: paljon ohjelmaa, tuttavien tapaamista, keskusteluja ja nuorisotyöntekijöiden irtiottoa arjesta. Kotimatalla bussissa oli hieman väsynyt tunnelma. Keskustelut sinkoilivat sinne tänne ja osa risteilijöistä taisi vain lyhentää univelkaansa. Tunnelma oli mukava – tunsin kuuluvani tähän joukkoon ja huomasin, että rooliani tutkijana ei kyseenalaistettu – se hyväksyttiin.

Risteilymatka toimijoiden kanssa oli minulle hyvä keino tulla tutummaksi, vaikkakin koin jo aiemmin keväällä, että minuun suhtauduttiin hyvin. Tällaisen osittain epävirallisen tilaisuuden jälkeen huomasin, että paikkani osana nuorisotyöntekijöiden joukkoa tuntui hyvin luontevalta ja tämän jälkeen osallistumiseni erilaisiin kokouksiin oli entistä mutkattomampaa.

Keskustelut nuorisotyöntekijöiden kanssa eivät rajoittuneet vain työaikaan ja -ympäristöön, vaan kävin keskusteluja myös työajan ja työympäristön ulkopuolella tavatessani satunnaisesti nuorisotyöntekijöitä vapaa-ajalla. Useita kertoja juutuinkin jutustelemaan tapaamani nuorisotyöntekijän kanssa esimerkiksi kaupassa ja keskustelumme siirtyi koskemaan Jyväskylän nuorisotyötä ja laajemmin myös koko nuorisotyötä. Näitä keskusteluja ja niistä syntyneitä ajatuksia tallensin tutkimuspäiväkirjaani. Keskustelujen teemat vaihtelivat nuorisotyön resursseista pohdintaan nuorisotyön merkityksestä, vaikutuksesta sekä arvopohjasta. Ikävä kyllä osa näistä keskusteluista jäi kirjaamatta. On kuitenkin selvää, että nämäkin epäviralliset keskustelut ovat olleet osaltaan vaikuttamassa tutkimuksen kulkuun ja lopputulemaan. Keskustelut olivat tavallaan hankalia minulle tutkijana, koska niiden dokumentointi oli puutteellista, mutta niiden vaikutus keräämäni aineiston käsittelyyn ja analysointiin on kiistatonta. Sain näissä keskusteluissa paljon epävirallista tietoa. Niiden avulla myös oma ymmärrykseni tutkimuskohteestani kehittyi.

Lisäksi haastattelin kahta (2) Jyväskylän nuorisotoimikunnan jäsentä. Kyseiset henkilöt ilmoittivat minulle halunsa tulla haastateltaviksi, koska he halusivat olla vaikuttamassa nuorisotyön kehittämiseen. Pohdin henkilöiden sopivuutta myös Kimmo Koordinaattorin kanssa, ja hän totesi kyseisten henkilöiden olevan ”sopiva otos nuorisotoimikunnasta”. Nämä haastattelut olivat avoimia haastatteluja, jotka nauhoitin ja litteroin sanatarkasti. Haastattelut kestivät noin kaksi tuntia ja ne toteutettiin minun työhuoneessani. Haastattelut olivat ilmapiiriltään lämminhenkisiä ja avoimia.

4.2.1.1 Nuorisotyön koordinaattori - avain kentälle

Keskeinen toimija tutkimuksessani oli heti prosessin alkaessa nuorisotyön koordinaattori Kimmo Koordinaattori. Hänen rooliaan voi kuvata Grönforsin (1982) mukaisesti tämän tutkimuksen *avainhenkilöksi*. Grönforsin (1982, 73) mukaan avainhenkilö kuuluu tutkittavaan ryhmään. Tutkija pyrkii luomaan avainhenkilöön luottamuksellisen suhteen, jotta pääsee hänen avullaan luontevasti kentälle. Mielestäni onnistuin luottamuksellisen suhteen rakentamisessa hyvin, sillä Kimmo Koordinaattori kertoi minulle luottamuksellisia tietoja. Toisaalta koin hänen hakeneen minulta myös tukea ja perusteluja joidenkin asioiden valmistelussa. Kimmo Koordinaattorin ja minun välinen suhde oli tästä syystä tasa-arvoinen ja perustui vahvaan dialogiseen yhteyteen. Pyrin koko tutkimuksen ajan toimimaan hänelle luottamuksellisena peilinä suhteessa nuorisotyöhön ja nuorisotyöntekijöihin. Kimmo Koordinaattorin kanssa kävimme erityisesti tutkimuksen alkuaikana monia nuorisotyötä koskevia keskusteluja, joista pääkohtia pyrin kirjaamaan tutkimuspäiväkirjaani. Keskusteluiden teemat vaihtelivat seuraavasti: nuorisotyön merkitys ja sisältö, nuorisotyön (puolue)polittisuus, resursointi, nuorisotyöntekijäisyys, nuorisotyön koulutus, ammatillisuus ja vapaaehtoisuus nuorisotyössä ja verkostoituminen.

Ikävä kyllä keskustelut olivat moninaisia ja jälkikäteen niiden dokumentointi oli todella vaikeaa ja näin paljon asioita jäi varmaan myös dokumentoi-

matta. Nämä keskustelut vaikuttivat kuitenkin tutkimuksen etenemiseen, havaintoihin sekä niistä nouseviin tulkintoihin.

Kimmo Koordinaattorin työtehtävät muuttuivat kesken tutkimuksen ja näin ollen tämä keskusteluyhteys heikkeni, muttei katkennut kokonaan. Vielä tutkimukseni lopullisessa raportointivaiheessa syksyllä 2008 Kimmo Koordinaattori luki tekstini läpi tarkastaen asiavirheitä sekä arvioiden tutkimukseni tuloksia.

Kimmo Koordinaattori toimitti minulle myös Jyväskylän *kaupungin dokumentit*, jotka olivat eri hallintoelimiä virallisia pöytäkirjoja ja muistioita vuosilta 2002–2004. Dokumentit koostuivat seuraavista asiakirjoista:

- sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirja (49 kpl),
- kulttuurilautakunnan pöytäkirjat (30 kpl),
- nuorisotoimikunnan pöytäkirjat (24 kpl) ja
- nuorisotoimikunnan muistiot (24 kpl).

4.2.1.2 Nulikka - paikallinen voimaannuttamisinterventio

Kevään 2002 aikana keräsin siis paljon kokemuksia ja havaintoja nuorisotyöverkostosta ja sen tarpeista. Tältä pohjalta syntyi nuorisotyöverkostolle suunnattu Jyväskylän nuorisotyöverkoston kehittämiskoulutus (myöhemmin Nulikka), jota ensimmäisen kerran esittelin toukokuussa 2002 nuorisotyöverkostolle. Toukokuussa koulutushanke oli vielä idea-asteella ja tilaisuuden tarkoitus olikin herättää keskustelua ja nostaa keskeisiä aiheita esille. Keskustelun pohjalta Nulikkaa muutettiin sellaiseen suuntaan, että se palvelisi mahdollisimman hyvin nuorisotyöverkostoon kuuluvia ja olisi omalta osaltaan kehittämässä nuorisotyöverkoston toimintaa.

Varsinainen koulutushankkeen esittely suoritettiin 11.9.2002 M/S Rhean laivaristeilyllä Päijänteellä, jonne kutsuttiin kaikki Jyväskylän nuorisotyöverkostoon kuuluvat. Tilaisuus oli onnistunut, sillä vastaavanlaista tapaamista, jossa nuorisotyöverkoston toimijat kohtaavat, ei ollut järjestetty *visiot ja strategiat* -työskentelyn jälkeen. Osallistujia oli noin kuusikymmentä kirjavasta toimijajoukosta. Esittelyssä keskityin erityisesti Nulikan periaatteiden ja tavoitteiden tarkasteluun. Nulikan keskeisin periaate oli rakentaa yhdessä nuorisotyöntekijöiden kanssa luottamuksellista nuorisotyön verkostoa ja tavoitteena oli toimiva verkosto.

Hyvin lähti liikkeelle. Tunnelma oli hyvä ja ihmiset innostuneita. (Tutkimuspäiväkirja 12.9.2002).

Laivaristeilyllä pyrin tuomaan esille Nulikan merkityksen Jyväskylän nuorisotyöverkoston kehittymiselle. Rakensin koulutuksen rungosta kymmenen opintoviikon opintokokonaisuuden, joka hyväksyttiin HUMAKin avoimiin ammatikorkeakouluopintoihin kuuluvaksi. Tutkintotavoitteisuudella pyrittiin motivoimaan nuorisotyöntekijöitä osallistumaan koulutukseen. Osa toimijoista ilmoitti jo heti risteilyn päättyessä haluavansa osallistua koulutukseen, mutta jotkut olivat selvästi epäluuloisia koulutushanketta kohtaan. Epäluuloisuutta

oli havaittavissa vielä koulutuksen alkamisen jälkeenkin, kuten Niina Nuorisotyöntekijän sähköpostista on luettavissa:

Olen vieläkin ymmälläni! En oikein tahdo löytää kysymykseeni, ”Miksi olen mukana Nulikassa?”, vastauksia. En myöskään oikein saa selvitettyä itselleni, kannattaisiko minun jäädä tästä jutusta sittenkin pois. Minua ahdistaa se, kun olen paikalla ja ollaan niin kuin mukamas tosissaan, kouluttautumassa, kehittämässä ja luomassa jotakin uutta YHDESSÄ. Ja kun selkä meillä kääntyy, mistään yhteisestä ei ole mitään hajuakaan. (Niina Nuorisotyöntekijän sähköpostiviesti marraskuu 2002)

Jyväskylän kaupunkiseurakunnan nuorisotyön kanssa yhteistyö alkoi kovin vaisusti. Hämmästelimme Kimmo Koordinaattorin kanssa seurakunnan nuorisotyöntekijöiden nihkeyttä osallistua yhteistyöhön. Kimmo selvitteli tilannetta ja keskustelujen jälkeen ilmeni, että vaisun vastaanoton syynä oli kaupunkiseurakunnassa kesken ollut iso organisaatiomuutos. Tämä muutos rasitti seurakunnan nuorisotyöntekijöitä siinä määrin, että he eivät Nulikan alkuvaiheessa kyenneet lähtemään mukaan. Seurakunnan piirissä oli kyllä kiinnostusta Nulikkaan, sillä olivathan he olleet suurella joukolla mukana *visiot ja strategiat* -työskentelyssä ja osallistuivat Nuorisotyön laivaristeilylle syyskuussa 2002. Mutta heillä ei ollut voimavaroja lähteä mukaan alkuvaiheessa.

Joulukuussa 2002 kävimme Kimmo Koordinaattorin kanssa joulukahveilla kaupunkiseurakunnan nuorisotyön vastuhenkilöiden luona ja esittelimme erikseen koulutus- ja kehittämishanketta. Tämän keskustelun perusteella vuoden 2003 alusta kaupunkiseurakunta lähetti vaihtuvan yhteyshenkilön Nulikkaan tuomaan kaupunkiseurakunnan terveiset. Tällä tavoin kaupunkiseurakunnan ääni saatiin kuulumaan yhteisessä koulutuksessa. Kaupunkiseurakunnan panos oli kuitenkin vähäinen, joten tutkimuksessa ei tältä osin voida katsoa tarkastelevan koko ammatillisen nuorisotyön kenttää. Evankelisluterilaisen kirkon tekemä nuorisotyö on laajaa ja merkityksellistä toimintaa ja sitä johdetaan ja tehdään myös vahvasti ammatillisesta lähtökohdasta. Kirkon nuorisotyöstä on hyvä nostaa esille vaikuttavuudessaan rippikoulutoiminta, johon osallistuu vuosittain noin 90 % ikäluokasta (Launonen 2007, 83).

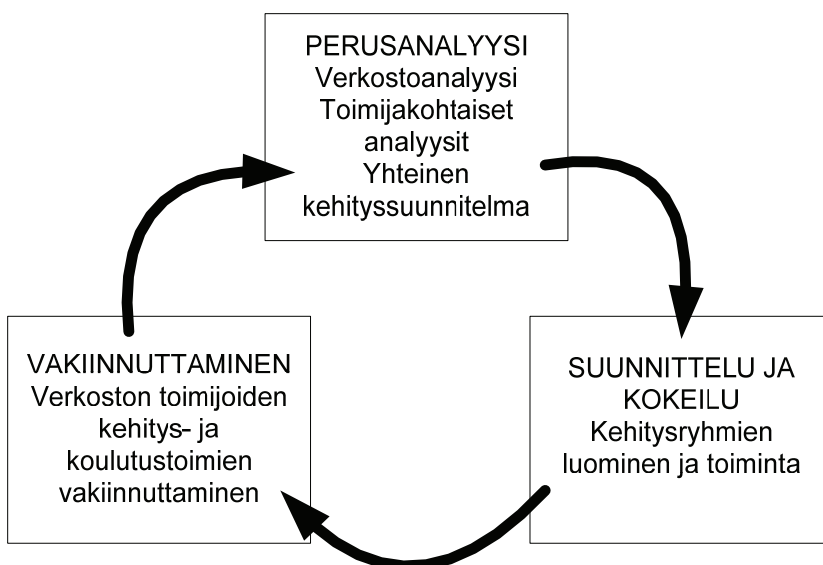
Kaupungissa toimivat muut seurakunnat (mm. Vapaaseurakunta ja Helmluntaseurakunta) olivat hankkeesta tietoisia ja viestittivät kiinnostusta, mutta eivät osallistuneet hankkeeseen.

Lopulta aloitimme Jyväskylän nuorisotyöverkoston kehittämiskoulutuksen eli Nulikan lokakuussa 2002. Nulikan toiminta koostui säännöllisistä kuukausitapaamisista (14 kpl). Koulutusprosessin kokonaiskesto oli puolitoista vuotta. Koulutus päättyi virallisesti 10.12.2003. Koulutukseen osallistui kaikkiaan 25 nuorisotyöntekijää järjestöistä, kaupungilta ja kaupunkiseurakunnasta. Koko prosessin kävi läpi 11 nuorisotyöntekijää. Heille jaettiin koulutuksen päätyttyä todistukset suoritettusta koulutuskokonaisuudesta.

Hyödynsin Nulikan suunnittelussa ja toteutuksessa väljästi Simonsin ja Hyötyläisen (1999) mallia kehityssykliin perustuvan monenkeskisen verkoston rakentamista (Kuvio 3). Mallissa lähtökohtana on muuttaa kehittämiskohteen toimintatapoja vaiheittain, jolloin mukanaolevissa yksiköissä toteutettavien muutosprojektien ja kehityshankkeiden eteneminen ”vanhasta” toimintatavasta

”uuteen” voidaan kuvata vaiheittaisena kehityssyklinä. Toimintatavan muutos- ta varten asetetaan yksiköiden ja tutkijan yhteisprojekti. Yhteisprojektissa täh- dätään toimintatavan muutosprosessien käynnistämiseen yksiköissä, muutos- ten suunnitteluun ja uusien toimintatapojen ja menetelmien kokeiluun ja va- kiinnuttamiseen. (Kuitunen, Räsänen, Mikkola & Kuivanen 1999, 28–34.) Nuli- kassa kysymys oli paikallisen nuorisotyöverkoston kehittämistä, joka lähti liikkeelle Jyväskylän kaupungin nuorisotoimen aloitteesta. Jyväskylän kaupun- gin pyrkimyksenä oli tämän koulutuksen avulla tehostaa yhteistyötään nuori- sotyön toimijaverkostonsa kanssa ja käynnistää tarvittavia yhteisiä kehitys- hankkeita.

Kehityssyklin perusrakenne muodostuu kolmesta vaiheesta, jotka ovat pe- rusanalyysi, suunnittelu ja kokeilu sekä vakiinnuttaminen (Alasoini, Hyötyläi- nen, Kasvio, Kiviniitty, Klemola, Ruuhilehto, Seppälä, Toikka & Tuominen 1994; Hyötyläinen Tarvainen, Mikkola & Simons 1997). Kyse on periaatteellisesta mallista, jonka sovellukset vaihtelevat tapauskohtaisesti. Vaiheet voivat to- teutua osittain päällekkäin. Myös niiden kesto ja merkitys vaihtelevat projektin erityispiirteistä riippuen. (Kuitunen, Hyötyläinen & Kuivanen 1997, 29.) Kehi- tyssykli voidaan kuvata seuraavan kuvion 3 mukaisena kehänä.

KUVIO 3 Monenkeskisen toimijaverkoston kehitysvaiheet ja toimenpiteet (Kuitunen, Hyötyläinen & Kuivanen 1997, 32.)

Nulikan suunnittelussa kevään haastattelukierros ja toimijahaastattelut olivat kehityssyklin mukaista perusanalyysivaihetta. Sen mukaisesti kartoitin ensiksi Jyväskylän nuorisotyöverkoston sen hetkisen rakenteen ja toiminnan hyvin pitkälti Jyväskylän kaupungin nuorisotyön näkökulmasta. Tällöin väistämättä nousivat esille myös toimintaympäristön muospaineet, verkoston jo olemassa olevat toimintatavat sekä Jyväskylän kaupungin näkemät ongelmat ja kehittämistarpeet. Samalla tein myös suppeat nuorisotyöverkoston toimijakohtaiset analyysit, joilla pyrin täydentämään Jyväskylän kaupungin näkökulmasta teh-

tyä analyysiä sekä asetin toimijakohtaiset tavoitteet. Näiden kahden analyysin pohjalta rakensin verkoston kehittämismallin, joka tässä tapauksessa oli siis yhteinen koulutusprosessi eli Nulikka. Nulikalla oli tarkoitus kehittää verkoston toimintaa kokonaisuudessaan, mutta nostaa esille myös jokaiselle toimijalle sopivia kehittämistarpeita ja perustaa tarpeen mukaan pieniä kehitysryhmiä tukemaan verkoston toimintaa. Puhuttiin myös olemassa olevan Jyväskylän nuorisotyöverkoston *visiot ja strategia 2005* –työn jatkamisesta. Mutta tuohon työhön emme yhdessä pystyneet, vaan suuntasimme energiamme muihin asioihin. Nulikasta muodostuikin nuorisotyöntekijöiden *kollegiaalinen verkosto* (Savonmäki 2007, 33), jossa he tekivät ammatillista yhteistyötä kehittämällä oman verkostonsa toimintaa.

Nulikan edetessä huomasin merkkejä nuorisotyöntekijöiden voimaantumisesta. Tämän he toivat esille myös loppuarvioinneissaan Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa arviointitekstissään:

Parasta Nulikassa: Nulikka on antanut minulle voimaantumisen tunteen. Olen saanut paljon eväitä oman ammatti-identiteettini pohtimiseen. – – Nuorisotyöntekijästä on kuoriutunut oman arvonsa tunteva tyttö- ja poikatyön sekä kaikille suunnatun lapsi- ja nuorisotyön sekatyöläinen. (Niina Nuorisotyöntekijä ote arviointitekstistä 26.11.2003)

Voimaantuminen oli näkyvissä myös itse Nulikan aikana. Nuorisotyöntekijät alkoivat toimia nostaakseen oman työnsä arvostusta. Nuorisotyöntekijät pohtivat jo ensimmäisessä tapaamisessa oman työnsä merkitystä ja sen asemaa suhteessa muihin palveluihin. Keskusteluissa sivuttiin useaan otteeseen nuorisotyön arvostusta ja ennen kaikkea sen sisältöä. Lähes kaikki nulikkalaiset kokivat, että kaupungin nuorisotyön asema on heikko. Suurimmaksi puutteeksi he nimesivät nuorisotyöllisen johdon ja asiantuntemuksen puuttumisen kaupungin organisaatiosta. Näiden keskustelujen pohjalta nulikkalaiset päättivät tehdä jotain tämän asian hyväksi. Koska mukana oli poliittisten nuorisojärjestöjen nuorisotyöntekijöitä, niin totesimme, että voisimme lobata nuorisotyön asioilla poliittisia päätöksentekijöitä. Päätimme aloittaa maakunnan kansanedustajista, jotka olivat vaikuttajia myös paikallispolitiikassa. Keskustelujen kautta voimaantuneet nuorisotyöntekijät ryhtyivät toimimaan. Tämä oli osoitus nuorisotyöntekijöiden voimaantumisesta. Aiemmin he olivat vain odottaneet, että jotain tapahtuisi ja jollakin ihmetavalla Jyväskylän kaupungin nuorisotyö lähtisi uuteen nousuun.

Maaliskuussa 2003 nulikkalaiset olivat hankkineet kutsun eduskuntaan keskisuomalaisilta kansanedustajilta Susanna Huoviselta (SDP) ja Petri Neittaanmäeltä (KESK) viemään viestiä nuorisotyöstä. Nulikkalaiset suuntasivat suurin odotuksin eduskuntavierailulle 3.6.2003. Vierailua oli valmisteltu selvittelemällä Jyväskylän kaupungin, Jyväskylän maalaiskunnan ja Muuramen kunnan nuorisotyön resursseja, tekemällä palkkavertailua nuorisonohjaajien palkkauksesta sekä tekemällä projektista Jyväskylän alueen erilaisista nuoria koskevista projekteista. Eduskuntavierailu ei tuloksiltaan ollut kovin hyvä, mutta nulikkalaisille matka oli merkittävä kohta koulutusprosessissa. Kansanedustajat toki kuuntelivat, mitä nulikkalaisilla oli sydämellään, mutta vastauk-

sisä valiteltiin yleistä niukkuutta kunta- ja valtiontaloudessa. Toki ymmärrystä nulikkalaisten huolille tuli, mutta ei mitään lupauksia edes asioiden esille nostamisesta. Keskustelu kiteytyi toteamukseen: *tämä asia on vakava*. Tämä oli ilmi-selvä pettymys nulikkalaisille, vaikka suurin osa nuorisotyöntekijöistä odotti juuri näin käyvän – sen verran kokemuksia heillä oli jo entuudestaan poliiti-koista.

Nulikkalaiset päättivät, että lobbausta tulee tehdä myös paikallistasolla ja tähän tehtävään totesimme nuorisotoimikunnan olevan sopiva työrukkanen. Näin ollen valmistelimme nuorisotoimikunnalle jalkauttamiskierrosta ruohonjuuritason nuorisotyössä Jyväskylän kaupungin alueella. Ikävä kyllä tämä jal-kauttamiskierros meni minulta lähes täysin ohi, sillä siitä tiedottaminen kulki Jyväskylän kaupungin nuorisotyöntekijöiden ja toimikunnan välillä. Osallistuin vain nuorisotoimikunnan yhteen iltakouluun.

Syksyllä 2003 Nulikka-kokoontumisten keskeiseksi puheenaiheeksi alkoi vähitellen nousta Kannuste-toimintaan (kts. 4.2.1.3.) ja sen kautta myös seudul-liseen toimintaan kohdistuvat odotukset ja toiveet. Minuthan oli valittu vuoden 2003 alussa Kannuste-hankkeen kehittäjäksi ja Nulikka oli liitetty osaksi Kan-nustetta helmikuun alussa.

Päättäjiin pidettiin edelleen yhteyttä ja lokakuun palaverissa vieraili kan-sanedustaja Aila Paloniemi (KESK). Hänen kauttaan toimijat toivoivat välitty-vän viestiä päättäjille myös uuden nuorisotyönlain valmisteluun. Keskeinen huoli oli siitä, minne valtakunnan tasolla lisääntynyt nuorisotyön rahoitus koh-distuu ja ennen kaikkea näkyykö se ruohonjuuritason toimijoiden resursseissa. Toimijat pelkäsivät, että julkisuudessa kehuttu nuorisotyön rahoituksen lisään-tyminen paisuttaa vain valtakunnallisia nuorisotyön organisaatioita eikä re-surssi kohdistu ruohonjuurelle, jossa oikeat nuoret oikeasti kohdataan. Viimeis-sessä palaverissa keskustelua käytiin suoraan kulttuurilautakunnan puheenjoh-tajan kanssa ja silloinkin keskeisenä asiana olivat nuorisotyön resurssit. Lisäksi nulikkalaiset ilmaisivat jälleen kerran huolensa Jyväskylän kaupungin nuoriso-työn johtajuuden puutteesta.

Joulukuun 10. päivänä 2003 oli sitten aika päättää Nulikka. Pidimme juh-lallisen todistusten jakotilaisuuden ravintolassa ja söimme yhdessä päivällisen. Tunnelmat olivat haikeat ja toisaalta helpottuneet. Pitkä yhteinen prosessi oli onnellisesti päätöksessä, mutta säännölliset tapaamiset olivat päättymässä. Olimme vielä sopineet muutamia tapaamisia keväälle tavallaan vieroitushoi-doksi tästä yhteisestä prosessista. Hämmästyttävää oli, että vaikka me kaikki jatkoimme töitä saman asian parissa ja samoissa paikoissa, niin siitä huolimatta haikeuden saattoi aistia useista puheenvuoroista. Puolentoista vuoden mittai-nen yhteinen koulutusprosessi oli tutustuttanut nuorisotyöntekijöitä toisiinsa ja antanut heille myös mahdollisuuden reflektoida omaa työtään, kuten Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa arviointitekstissään.

Mitä on tapahtunut tämän puolentoista vuoden aikana? Olen tutustunut uusiin ih-misiin Nulikan kautta ja olen kokenut sen hyvänä. On ollut mielenkiintoista toimia nuorisotyöporukoissa, jotka toimivat erilaisista lähtökohdista käsin niin organisaati-onsa, arvojensa, taloutensa yms. puolesta. Oma työkuva on selkiytynyt ja vahvistu-

nut. Nuorisotyön tärkeys ja myös oman työn tärkeyden tiedostaminen sitä kautta ovat olleet tämän 1,5 vuoden antia. (Ote Niina Nuorisotyöntekijän arviointitekstistä)

Myös minulle Nulikan päättäminen oli haikeaa, sillä olin tehnyt koulutusta intensiivisesti ja olin vahvasti sitoutunut tukemaan nulikkalaisia prosessin aikana. Olin myös tarvittaessa toiminut nulikkalaisten äänitorvena eri tilaisuuksissa, kuten eduskunnassa, ja kirjoittanut heidän kannanottojaan Jyväskylän tiedotuslehteen, Nuorisotyö-lehteen sekä Keski-suomalaiseen. Olin sisäistänyt oman roolini siten, että olin osallisena Nulikassa. Samalla pyrin dokumentoimaan prosessin mahdollisimman hyvin ja tuottamaan tutkimukseeni aineistoa nuorisotyöntekijöiden verkostoitumisesta ja sen ehdoista.

Ajattelin suunnitteluvaiheessa, että Nulikka olisi toimintatutkimuksellinen interventio, jonka avulla pyrkisimme yhdessä nuorisotyöntekijöiden kanssa kehittämään nuorisotyöverkoston toimintaa. Tästä interventionaalisesta näkökulmasta johtuen Nulikassa käytiin jatkuvaa reflektointia keskustelua nuorisotyöverkoston toiminnasta. Lisäksi koulutuksen yhteydessä toteutettiin erilliset *arviointikokoontumiset* toukokuussa 2003 sekä koulutuksen päättyessä joulukuussa 2003. Tutkimuksen edetessä totesin Nulikan merkityksen vähenevän ja muiden aineistonkeruupaikkojen merkityksen vahvistuvan. Silti koin, että Nulikan tuottama aineisto (suunnittelupaperit, opiskelijoiden kirjoitelmat) ja kokemukset (tutkimuspäiväkirjaani tallentamat, välittivät seikkaperäisen kuvauksen paikallisesta, ruohonjuuritason nuorisotyöstä ja siihen liittyvistä haasteista ja kipupisteistä. Nulikan aineistoa kertyi kahden mapin verran.

4.2.1.3 Kannuste – alueellinen nuorisotyö verkostoituu

Jyväskylän kaupungin nuorisotyössä oli tuotettu yksittäisiä toimintoja jo pitkään yhteistyössä sekä Jyväskylän maalaiskunnan että Muuramen kunnan kanssa. Tästä esimerkkeinä voi mainita retkivälinevuokraamon, erityisnuorisotyöntekijän ja Nuorten ääni -toiminnan. Yhteistyö oli perustunut pitkälti yksittäisten työntekijöiden intresseihin tehdä kuntarajoja ylittävää yhteistyötä, mutta varsinainen suunnitelmallinen ja laajempi yhteistyö oli vähäistä.

Toukokuussa 2002 kokoontuivat yhteen Jyväskylän kaupungin nuorisotyön koordinaattori, Jyväskylän maalaiskunnan nuoriso- ja kulttuuritoimen johtaja, Muuramen nuorisosihteeri, Jyvässeudun 4H-yhdistys ry:n toiminnanjohtaja ja Keski-Suomen opiston rehtori sekä HUMAKin Suolahden koulutusyksikön valtakunnallisesta ja alueellisesta kehittämisestä vastaava lehtori. Tapaamisen tarkoituksena oli pohtia jatkoa HUMAKin, Keski-Suomen opiston ja Jyväskylän kaupungin yhteiselle Jyväskylän nuorisotyön ja kansalaistoiminnan osaamiskeskus -hankkeelle (ns. pilottihanke), joka oli päättymässä 31.12.2002.

Tämän tapaamisen pohjalta syntyi ajatus yhteisestä nuorisotyön ja kansalaistoiminnan osaamisverkoston rakentamisesta aluksi Jyväskylän seudulle ja myöhemmässä vaiheessa Keski-Suomen maakuntaan. Toimin suunnittelutyöryhmän sihteerinä ja hankesuunnittelijana sekä kokosin suunnittelutyöryhmän työskentelyn pohjalta syksyn 2002 aikana hankesuunnitelman. Hankkeen keskeisenä ajatuksena oli alan pienten toimijoiden verkostoituminen ja tietopää-

oman yhteen kerääminen, jotta lasten ja nuorten hyvä elämä mahdollistuisi Jyväskylän seudulla. Hanke sai rahoituksen Keski-Suomen liiton kautta Euroopan sosiaalirahastosta (ESR). Hanke alkoi 1.2.2003 nimellä Jyväskylän seudun nuorisotyön ja kansalaistoiminnan osaamisverkosto, josta käytetään nimeä Kannuste. (Kannuste 2002.)

Kannusteen kehittäjänä vastuulleni tuli koko hankkeen johtaminen ja koordinoiminen. Oma tutkimukseni liitettiin osaksi tätä laajempaa hanketta. Tällöin myös työpaikkani siirtyi konkreettisesti keskelle jyväskyläläisen nuorisotyön arkea. Toimipaikkani oli Sepänkeskus, jossa kohtasivat kulttuurisen nuorisotyön julkinen toteuttaja (kaupunki) ja erilaiset vapaan kansalaistoiminnan toimijat. Arkisin kohtaamani asiakkaat olivat enemmäksin eläkeikäisiä eri toimintojen harrastajia kuin nuoria. Nuorten osuus Sepänkeskuksen toiminnassa oli hämmästyttävän pieni.

Nämä työnkuvani ja -paikkani muutokset toivat tutkimukseen muutoksia. Muutokset aiheuttivat, että epäviralliset tapaamiset nuorisotyöntekijöiden kanssa lisääntyivät, sillä keskusteluja käytiin Sepänkeskuksen käytävillä ja kahvipöydissä. Toisaalta roolini seutukunnallisen osaamisverkoston kehittäjänä antoi tälle tutkimukselle myös uuden ulottuvuuden, sillä ulkopuolisen tutkijan roolini vaihtui nuorisotyöverkoston aktiiviseksi osalliseksi.

Kehittäjän roolissa jouduin toimimaan käytännössä aktiivisesti nuorisotyön kentällä. Alan koulutuksen, työelämän ja tutkimuksen yhteensovittaminen ei ollut kovin helppoa. Näiden kolmen tahon suhteet ovat jännitteiset: toimijoilla on erilainen suhde nuorisotyöhön. Koulutuksen tehtävänä on tuottaa osaajia nuorisotyön kentälle, työelämä toteuttaa nuorisotyötä ja tutkimus pyrkii tulkitsemaan ja selittämään ilmiöitä, joita nuorisotyön kentällä ilmenee (vrt. Nuorisotyön kehittämisverkosto 2009). Tutkimukseni näkökulmasta asetelma oli herkullinen, joskin välillä vaativa, sillä oman roolini löytäminen ja muistaminen ei aina onnistunut.

4.2.2 Kurkkaus johtajien nuorisotyönäkemyksiin

Tutkimuksen edetessä tuli tarkoituksenmukaiseksi haastatella nuorisotyöverkostoon vaikuttavia henkilöitä Jyväskylän kaupungin hallinnosta. Ajatus heräsi kuunnellessani ja keskustellessani nuorisotyöntekijöiden kanssa, jolloin he viittasivat epämääräisesti *johtajiin* useita kertoja. Ihmettelin, miksi nuorisotyöntekijät päättelevät, että tietty kaupungin johtaja ajattelee nuorisotyöstä ja nuorista tietyllä tavalla. Tästä syystä oli tärkeää kuulla näiden johtajien näkemyksiä nuorisotyöstä.

Valitsimme Kimmo Koordinaattorin kanssa kuusi haastateltavaa. Koska Jyväskylän kaupungin nuorisotyö oli tässä vaiheessa (vuonna 2003) jakautunut kahteen eri toimialaan (sosiaali- ja terveystoimi ja kulttuuritoimi) valitsimme haasteltavat näiden kahden eri toimialan sisältä sekä täydensimme listaamme lähialojen (liikuntatoimi ja opetustoimi) edustuksella. Päätimme valita haastateltavaksi johtajan myös keskushallinnosta, koska Kimmo Koordinaattorin tehtävät vielä vuonna 2002 sijaitsivat sen alaisuudessa. Olen nimennyt nämä haastatellut yksinkertaisesti johtajiksi, sillä heidän päätöksillään oli vaikutusta nuor-

ten asioihin ja nuorisotyöhön. Osalla haastatelluista oli ollut tai oli haastattelu-hetkellä suora hallinnollinen yhteys nuorisotyöhön.

Kaikki valitsemamme henkilöt suostuivat haastatteluun ja aikataulullisesti sain ne toteutettua marraskuussa 2003, vain yksi haastattelu siirtyi tammikuun lopulle 2004. Toteutin haastattelut lähtökohtaisesti *teemahaastatteluina*, mutta haastattelujen aikana huomasin, että oli parempi antaa haastateltujen puhua hyvin vapaasti. Haastattelujen aikana oli Jyväskylän kaupungin nuorisotyön tilanne ja näkymät sen parantamiseksi. Haastatteluille oli varattu aikaa tunnin verran, mutta kaikkien johtajien haastattelut kestivät noin puolitoista tuntia.

Tein haastattelut haastateltavien työpisteissä ja nauhoitin ne. Yhden haastattelun kohdalla nauhoitus epäonnistui osittain. Tein haastattelujen aikana jonkin verran muistiinpanoja, joten tämä osittainen nauhoituksen epäonnistuminen ei mielestäni vienyt aineistosta mitään oleellista pois.

Haastattelut onnistuivat oikein mukavasti, joskin niiden kohdalla alku oli hieman kangertelevaa. Osa haastatelluista vähätteli aluksi omaa panostaan osallistua nuorisotyön tutkimukseen, mutta hekin innostuivat aiheesta haastattelun edettyä. Toki minä itsekin rentouduin ja haastattelujen loppuvaiheessa tuntui, että aika loppui kesken. Yhden haastattelun joutuinkin asianosaisen sihteeri katkaisemaan. Haastatellut toivoivat, että tutkimuksen avulla saataisiin nuorisotyön tilannetta kohennettua erityisesti Jyväskylän kaupungissa. Toki laajempia nuorisotyön näkemyksiä esiteltiin ja sain myös ohjeistusta siihen, mitä väitöskirjaani tulisi kirjoittaa. Jarmo Johtaja naputti useampaan kertaan haastattelun aikana sormellaan vaativasti pöytään ja sanoi hyvin painokkaasti: "Kirjoita tämä sinne väitöskirjaasi".

4.2.3 Kehittämisesraportti - havaintoja kesyttämisyriityksestä

Tammikuussa 2004 siirryin tutkijaksi viideksi kuukaudeksi. Siirtyminen fyysisesti eroon nuorisotyöverkostojen arkipäivästä antoi minulle tilaisuuden hahmottaa keräämiäni havaintoja jyvaskyläläisistä nuorisotyöverkoista ja tarkastella myös nuorisotyötä laajemmin. Siirtymisestä huolimatta yhteys säilyi koko kevään ajan nuorisotyöntekijöihin sekä koko nuorisotyön kenttään. Kontaktini nuorisotyöverkostojen toimijoihin olivat kuitenkin satunnaisia ja ennakoimattomia. Kävin muutamassa työkokouksessa, joihin olin lupautunut osallistumaan lähinnä syksyllä 2004 jatkuvan kehittäjänroolini takia. Lisäksi seurasin aktiivisesti nuorisotyöverkostojen sähköpostilistaa ja yleistä valtakunnallista nuorisotyön keskustelua sekä osallistuin taas Allianssi-risteilyyn.

Jyväskylän kaupungin nuorisotyöverkosto eli omaa elämänsä tämän irtiottoni aikana. Päällimmäisenä oli Jyväskylän kaupungin kokonaishallinnon uudistus ja siihen liittyvät valmistelut. Nuorisotyön toimijat puhuivat usein kokonaishallinnon uudistuksesta. Uudistuksessa nuorisotyölle ja sen erilaisille verkostoille etsittäisiin uusi paikka. Tämän hallinnollisen uudistuksen pohjatyöksi minulta toivottiin jonkinlaista selvitystä jyvaskyläläisen nuorisotyön tilasta sekä ehdotusta nuorisotyön organisoimisesta. Tätä toivomusta varten kirjoitin alkutalvesta 2004 Jyväskylän kaupungille sisäisen kehittämisesraportin siihen asti keräämiäni aineiston pohjalta (Soanjärvi 2004). Toimitin kehittämisesra-

portin sovitusti, mutta minulle ei koskaan selvinnyt, käytettiinkö kehittämisraporttiani hyödyksi hallinnon uudistuksessa.

Kehittämisraporttia kirjoittaessani havaitsin, että tutkimukseni oli tuolloin saamassa toimintatutkimuksellisen ensimmäisen syklin päätökseen. Oli aika tehdä tilinpäätös omasta ensimmäisestä kesyttämisyrytyksestäni. Koska kehittämisraportin kirjoittamisaikataulu oli kohtuullisen tiukka ja tarkoituksena oli erityisesti tuottaa kuvausta jyvaskyläläisestä nuorisotyöstä, päädyin kehittämisraportissani esittelemään päällimmäisiä havaintoja keräämästäni aineistosta. Tarkoituksellisesti nostin esille nuorisotyön solmukohtia, joiden toivoin auttavan nuorisotyön ja ennen kaikkea ammatillisen nuorisotyön kehittämisessä. Nuorisotyön solmukohdat, joihin Jyvaskylän nuorisotyöverkoston kehittämis työ tulisi pureutua, nimesin seuraavasti: historia, organisaatio, resurssit ja sisällytö. Esittelen ne seuraavaksi.

4.2.3.1 Historia

Jyvaskylän kaupungin nuorisotyön lähihistoriaan sisältyy nuorisotyön alasajo, joka käynnistyi 1990-luvun laman vaikutuksista. Vaikka vastaavanlaisia nuorisotyön alasajoja tehtiin useissa pienissä Suomen kunnissa, niin missään muussa isossa kaupungissa ei näin selkeää toiminnan purkamista tehty. Jyvaskylässä nuorisotyö yksinkertaisesti hajautettiin konsulttityön pohjalta ja nuorisotyöntekijät siinä sivussa (Asikainen & Pänkäläinen 1994).

Tekemissäni haastatteluissa nuorisotyön alasajo tunnustettiin jo johtotasollakin virheeksi, kuten Jarmo Johtajan kuvasi: *hajauttaminen ei ollut järkevää*. Vaikka johtotasolla tehty virhearviointi tunnustettiin ja tunnustettiin, niin nuorisotyöntekijöiden puheissa ja arkipäivässä tämä alasajo oli läsnä koko ajan. Usko myönteiseen tulevaisuuteen, työn kehittämiseen ja omaan ammattitaitoon puuttui. Nuorisotyöntekijöiden puheiden taustalla oli koko ajan pelko alasajon uusiutumista ja sitä kautta oman työn mitätöimisestä. Yksittäisten nuorisotyöntekijöiden ammatti-identiteettiin tämä hajauttaminen oli vaikuttanut pahoin. Nuorisotyön hajauttamisen vaikutuksethan koskettivat työntekijöitä henkilötasolla siirtoina hallintokunnasta toiseen, mutta hajauttaminen koettiin myös viestinä nuorisotyön aliarvioimisesta kunnallisena toimialana ja toimintatapana. Niina Nuorisotyöntekijä kuvailee seuraavissa näytteissä.

Eli kuka tahansa voi tehdä nuorisotyötä – ei se tarvii mitään omaa hallintokuntaa. Mut kun kaikkia nuorisotyöntekijöitä ei voitu irtisanoa, niin ne rippeet heitettiin jonkin – tekemään jotakin. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Jos ajattelee ihan koko kaupunginorganisaation kannalta vähän laajemmin, niin kylähän nuorisotyön asema on heikko, niin on silloin yksi taho vähemmän haluamassa lisäresursseja. Ja pysyy hiljaa, ku pysyy tarpeeksi levällään. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Jyvaskylän nuorisotyön historia paljasti minulle nuorisotyön ja ammatillisen nuorisotyön suojattomuuden erilaisissa kriisitilanteissa, kuten vaikeissa taloudellisissa tilanteissa. Ilman selkeitä julkisia perusteluja se oli täysin tuuliajolla ja ahdingossa. Nuorisotyön erityisyys ja merkitys ei avautunut tuolloin 1990-

luvulla hallinnon uudistusta tekeville konsulteille, mutta ei myöskään päättäjille, jotka olivat tekemässä päätöstä nuorisotyön alasajosta.

4.2.3.2 Organisaatio

Jyväskylän kaupungin nuorisotyön organisaation oli sekava ja jatkuvasti muuttuva. Kaupungin oma nuorisotyö oli tutkimuksen alkaessa hajotettuna kolmeen hallintokuntaan ja vuoden 2003 alusta enää vain kahteen: *kulttuurinen nuorisotyö* oli osana kulttuuritoimea ja *aluenuorisotyö* osana sosiaali- ja terveystoimea. Kaupungin oman nuorisotyön lisäksi oli vielä kaupunginhallituksen asettama, poliittisesti valittu *nuorisotoimikunta*, monitahoinen *nuorisotyön koordinaatioryhmä* sekä vielä kaiken kattava *nuorisotyöverkosto*. Nuorisotyötä koskeva päätöksenteko oli hajautettu kulttuurilautakuntaan ja sosiaali- ja terveyslautakuntaan. Tämän moninaisen organisaation hahmottaminen ei onnistunut minulta, mutta ei myöskään nuorisotyöntekijöiltä tai poliittisilta päättäjiltä. Eri tahot ja toimijat menivät sekaisin.

Kaupungin nuorisotyön poukkoileva hallintorakenne oli omiaan ruokki- maan juopaa toisaalta nuorisotyöntekijöiden välille, mutta myös eri nuorisotyön osa-alueiden välille. Nuorisotyöverkoston toimijat kokivat tämän kaupungin organisaation sekavuuden suorastaan ahdistavaksi, sillä he eivät oikein tieneet kuka tai mikä taho on neuvotteleva osapuoli esimerkiksi kehittämishankkeiden suunnittelussa ja ideoinnissa. Sekava nuorisotyön organisaatio aiheutti sen, että yhteisen jyväskyläläisen nuorisotyönäkemyksen löytäminen ei ollut mahdollista.

Nuorisotoimikunnan rooli oli hyvin ongelmallinen: se oli jossain lautakunnan ja työryhmän välimaastossa. Toimikunnan rooli ei auennut nuorisotyöntekijöille tai itse toimikuntalaisillekaan. Sen toimintaa verrattiin kumileimasimeen, kuten Tarja ja Timo Toimikuntalainen kuvaavat työtään nuorisotoimikunnassa.

Toimikunnan rooli oli niin hämärää, että se kyllä vaikeutti työskentelyä, kukaan ei oikein missään vaiheessa ollut selvillä mikä sen rooli oikein oli. Ei ollu oikein päätösvaltaa. Olihan sellaista. Leikittiin niin ku poliitikkoja - vähän niinku päätettäis, muttei sit kuitenkaan oikeasti päätetty. (Tarja Toimikuntalainen)

Pitäisi kyetä viemään suoraan viestejä poliittisille tekijöille. Pitäisi kuitenkin kyetä suodattamaan asioita kentältä. Rooli on hieman kaksijakoinen - toisaalta olla kaupunginhallitus ja toisaalta kenttä. Mitä toimikunnalta odotetaan? Kyllä meillä olisi mahdollisuus ottaa radikaaleja mielipiteitä - myös ehkä edunvalvonnan ottaminen. Kuinka vakavasti meidät otetaan? (Timo Toimikuntalainen)

Nuorisotyön koordinaatioryhmän toimintaan en päässyt käsiksi laisinkaan, sillä se ei kokoontunut vuosina 2002–2003. Näin ollen koordinaatioryhmä jäi minulle vain organisaatiokaavion palaseksi, jonka rooli ei selvinnyt.

Strategiatyön yhteydessä oli alettu puhua Jyväskylän nuorisotyöverkostosta. Tähän verkostoon katsottiin kuuluvaksi kaikki Jyväskylässä ammatillisesti nuorisotyötä tekevät tahot eli Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän kaupunkiseurakunta sekä kolmannen sektorin toimijat, joissa oli palkattu nuorisotyöntekijä tekemässä nuorisotyötä (esim. Jyvässeudun partiolaiset, Jyväskylän nuoret). Nu-

risotyöverkoston aitoutta epäiltiin ja kyseenalaistettiin jatkuvasti. Yhteistyön kuvaaminen verkostona koettiin enemmänkin yritykseksi kohottaa nuorisotyön profiilia suhteessa muihin toimialoihin. Niina Nuorisotyöntekijä kiteytti tämän asian seuraavasti:

Nuorisotyöverkosto on ihan bluffia! Se on nyt muotiasana ja sillä pystytään ratsastamaan määrättyllä tavalla. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Nuorisotyöverkoston toimintaa nakersi luottamuksen puute, joka näkyi monissa tilanteissa. Luottamuksen puute näkyi henkilösuhteissa kaupungin nuorisotyön sisällä mutta myös nuorisotyöverkoston sisällä. Se näkyi kaupungin nuorisotyön ja nuorisotyöverkoston välillä. On selvää, että tämä luottamuksen puute heijastui nuorisotyöverkoston rakentumiseen, kehittymiseen ja kehittämiseen. Luottamuksen puutetta ruokkivat esimerkiksi epärealistiset käsitykset toisten töistä ja työn tuloksista. Itse kuvailin tutkimuspäiväkirjassani kaupungin nuorisotyöntekijöiden ja kolmannen sektorin toimijoiden välistä epärealistista käsitystä toistensa töistä skismaksi:

Kolmannen sektorin ja kaupungin työntekijöiden välillä on skisma. Järjestöpuolella on selkeä näkemys siitä, että kaupungin nuorisotyö on vain työtä virka-aikana ja työntekijät ovat leipiintyneitä. Toisaalta kaupungin työntekijät ovat sitä mieltä, että järjestöt saavat hankkeisiinsa niin helposti rahaa (esim. RAYlta), että työn tuloksilla ei ole merkitystä. (Tutkimuspäiväkirja 22.10.2002)

Toisaalta luottamusta ei lisännyt kaupungin jatkuvassa muutoksessa oleva nuorisotyö. Kaupungin nuorisotyön rooli nuorisotyöverkostossa koettiin tärkeäksi ja vastuulliseksi. Siksi sen epäselvä tilanne oli osaltaan heikentämässä nuorisotyöverkoston toimintaa.

Jos mietitään tätä Jyväskylän nuorisotyöverkoston toimivuutta. Sen edellytyksenä on kyllä se, että kaupungin kuvio on kunnossa. Kuitenkin kaupungin nuorisotyöllä on vetovastuu tässä jutussa, mutta niin kauan ku homma on näin levällään, niin mä en usko siihen, että semmonen verkostomalli voisi toimia, kaupungin palikka on niin iso siinä palapelissä. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Jyväskylän kaupungin nuorisotyön organisaation ongelmat paljastivat myös koko Jyväskylän nuorisotyön verkostossa tehtävän nuorisotyön hämäryyden. Minun oli vaikeaa saada otetta nuorisotyöstä ja myös nuorisotyöntekijöistä. Työn tekemisen perusteet ja tavoitteet jäivät näkymättömiin, koska energiani meni yrittäessäni jäsentää organisaation irrallisia osia yhteen. Tämä vahvisti käsitystäni siitä, että nuorisotyön julkiset perustelut ovat liian epämääräisiä, eivätkä ne tue nuorisotyötä kokonaisuudessaan, ammatillisten nuorisotyöntekijöiden tukemisesta puhumattakaan.

4.2.3.3 Resurssit

Nuorisotyön resurssikeskustelu oli jatkuvasti läsnä ennen kaikkea siksi, että Jyväskylän nuorisotyön resurssit olivat riittämättömiä. Resurssien vähäisyys tuli esille sekä nuorisotyöntekijöiden puheissa että julkisessa keskustelussa, ku-

ten esimerkiksi maakuntalehti Keski-suomalaisessa. Kirjoituksissa hämmästeltiin resurssien vähäisyyttä, mutta osa kirjoituksista sisälsivät ristiriitaista ja jopa väärää tietoa. Jyväskylän kaupungin nuorisotoimen tai kaupunkiorganisaation puolelta ei tätä asiaa kertaakaan oikaistu julkisessa kirjoittelussa. Nulikassa pui-tiin useita kertoja resurssien vähäisyyttä sekä julkisessa keskustelussa esiintyneitä virheellisiä tietoja sisältäneitä kirjoituksia. Totesimme, että meidän on vastattava kirjoituksiin ja korjattava virheellisyydet. Vastuun kirjoittamisesta otti yksi nulikkalainen yhdessä kaupungin nuorisotyöntekijän kanssa. Me muut toimimme tekstin kommentaattoreina.

Mielenkiintoista oli huomata, että Jyväskylän kaupungin nuorisotyön julkinen kuva ja sisäinen kuva olivat selvästi erilaisia. Voidaan jopa puhua jonkinlaisesta *onnellisuusmuurin* rakentamisesta julkisiin tilanteisiin (vrt. Roos 1985, 7–9). Tämä tuli esille verrattaessa nuorisotyöntekijöiden välisiä keskusteluja, joissa yhtenä keskeisenä teemana on nuorisotyön resurssien vähäisyys. Kuitenkin julkisessa keskustelussa (esim. tilanteet, joissa paikalla on päättäjiä tai johtavia virkamiehiä) resurssitilanteen esitettiin olevan parempi. Resurssien vähäisyyttä ei siis aidosti ja johdonmukaisesti viety eteenpäin tiedoksi esimerkiksi kaupunkijohdolle tai luottamushenkilöille.

Suunnittelin tekeväni vertailun eri kuntien välisistä nuorisotyön resursseista, mutta sellaisen tekeminen osoittautui liian vaikeaksi. Sellaisten tietojen saaminen, joilla vertailua voisi tehdä, oli tilastointitapojen vuoksi lähes mahdotonta. Myös nuorisotyön sisällöt olivat erilaisia. Esimerkiksi Jyväskylän kaupungissa ei nuorisotoimen alaisuudessa ole lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa kuten Oulun kaupungissa. Jyväskylässä nuorten työpajatoiminta on siirretty osaksi Tekevä Säätiön toimintaa, kun taas Lahdessa se on osana Lahden kaupungin nuorisopalveluita. Jo Jyväskylän maalaiskuntaan tehtävässä vertailussa tuli ottaa huomioon se, että nuorisotyöntekijät tekivät osin myös kulttuurityötä, joten henkilöresurssien vertailu olisi vääristynyt.

Joitakin vertailuja tein ja katsoin ne suuntaa-antaviksi. Esimerkkinä resursseista voi ottaa seuraavan: Vaasassa (57 000 asukasta) palkattuja kokopäiväisiä nuorisotyöntekijöitä oli 16 vuonna 2003. Vastaava luku Jyväskylässä (81 500 asukasta) oli 13. Jyväskylän nuorisotyö resursointi vaikutti siis aika heikolta suhteesta muiden isojen kaupungin resursseihin.⁷

Ehkä kaikkein ahdistavinta oli kuitenkin kohdata se kurjuus, joka nuorisotyön tiloissa on jatkuvasti läsnä. Puheet bänditilojen homeista ja vesivaurioista, moneen kertaan kierrätetyt sohvat, pöydät ja tuolit nuorisotiloissa, rikkiäiset ikkunat, pikaisesti korjatut murronjäljet ovissa ja rapautuvat julkisivut kertoivat nuorisotyön resursseista karua kieltä. Sama kurjuus tuli ilmi sekä kaupungin että järjestöjen toiminnasta. Harvassa nykyaikaisessa organisaatiossa tarvitsee etsiä kalusteita ja muita toiminnan peruselementtejä kuten nuorisotyössä:

⁷ Jyväskylän maalaiskunnan ja kaupungin yhteisen nuorisajohtaja Antti Kolun 5.6.2008 tekemän vertailun Nuorisotoimen työntekijät ja nettomenot 2008. Tästä vertailusta kävi ilmi, että Jyväskylä käyttää 12,6 €/ asukas nuorisotoimen kuluihin, kun vastaava luku Lahdessa on 22, 4 €, Kuopiossa 22,8 € ja Tampereella 17,2 €.

Nuoriso- ja kerhotilalle tarvittaisiin muutama (peltinen) vaatekomero / -kaappi henkilökunnalle. Jos tiedät mistä saisi tai nurkissa seisoo ylimääräisiä, yhteydenotot alikirjoittaneeseen. (Sähköpostiviesti 15.1.2004)

Resursoinnin vähäisyys kertoo nuorisotyön marginaalisuudesta suhteessa kaupungin muihin toimialoihin. Julkilausumien tasolla kuntien päättäjät ovat yksimielisiä kuntalaisten kanssa nuorisotyön tärkeydestä ja se saa periaatteellista kannatusta, mutta resurssien jaossa tämä tärkeys unohtuu. Jarmo Johtaja kuvasi nuorisotyön olevan hyvässä kurssissa puheissa, mutta käytännön toiminnassa nuorisotyötä ei oikeasti arvosteta.

Kyllä se valitettavasti henkilöstöstä tai työntekijöistä tai nuorisotyöntekijöistä riippumattomista syistä – ei se kovin korkeessa kurssissa ole sitten näin päätöksentekijöiden taholta. Puhutaan kauniita, mutta kumminkin sitten eväät ja olosuhteet on karsittu aika luille. (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyön marginaalisuus korostui tarkastellessani nuorisotyön resursointia. Tietenkin kaupungin nuorisotyön sekava tilanne ruokki myös resurssiahdinkoa, mutta se vahvisti kuvaani siitä, mikä minulle oli vuosien aikana muodostunut kiertäessäni alan opettajana ympäri Suomea tutustumassa erilaisiin nuorisotiloihin ja nuorisotyön toimipisteisiin. Jyväskylä ei ollut mikään poikkeus näissä kokemuksissani. Toki poikkeuksiakin on, mutta pääkuva on kuitenkin ollut juuri jyväskylämäinen.

4.2.3.4 Sisältö

Nuorisotyön sisältökysymyksiä olen pohtinut tutkimuspäiväkirjassani:

Miten näihin systeemeihin oikein lähdetään? Mikä oikein määrittää tätä työtä? Mennään/törmäilläään sinne tänne ja jotenkin se minne mennään ei oikein ole selvillä – ei ainakaan yksittäisille työntekijöille. En yhtään ihmettele, jos ei saada perusteltua nuorisotyön merkitystä ja vaikuttavuutta kaupungissa. (Tutkimuspäiväkirja 31.1.2003)

Mielenkiintoista on se, että sellainen yhteinen näkemys nuorisotyöstä puuttuu. Seläistä ei edes haluta nostaa keskusteluun. En tiedä olenko ruvennut pohtimaan tätä asiaa jopa liiaksi. Mutta välillä minua mietityttää tämä työn ydin. Miksi tällaista työtä oikein tehdään? Mikä tästä työstä tekee niin tarpeellisen, että sitä tarvitaan? Ja että sitä kaivataan. Mä en ole täysin varma siitä, että se ydin on selvillä kaikilla. (Tutkimuspäiväkirja 22.9.2003)

Vaikka Jyväskylän nuorisotyötä ohjasi *Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat 2005*-ohjelma, niin siitä huolimatta nuorisotyötä leimasi jonkinlainen virallisten linjausten linjattomuus ja profiilittomuus. Jokainen nuorisotyöntekijä sai tehdä alueellaan käytännössä ihan mitä halusi, kuten Niina Nuorisotyöntekijä toteaa. Kokonaiskuvan saaminen nuorisotyön moninaisesta kentästä tuntui ihan mahdollottomalta ja tavoite rakentaa nuorille kattava nuorisotyön palveluverkko alkoi kyllä murentua. Miten palveluverkkoa voi rakentaa, jos ei ole tiedossa mistä sen voisi rakentaa ja ennen kaikkea mitä siihen tarvitaan?

Mutta kokonaiskuva – mikä on jyvaskyläläistä nuorisotyötä, tai edes Jyvaskylän kaupungin nuorisotyötä tai edes alueellisesta nuorisotyötä – on vaikeaa saada. Koska jokainen tekee alueella mitä tekee ja siihen kaikki vain tyytyy. (Niina Nuorisoyöntekijä)

Sisältökysymys on myös se, kuka tai ketkä ovat nuorisotyön ja toisaalta myös nuoruuden asiantuntijoita? Nuorisotyön pää-ääntä julkisuudessa käyttivät nuorista huolissaan olevat kansalaiset, eivät alan asiantuntijat ja osajat (esim. Keski-suomalainen 18.12.2002). Se on toki hyvä asia, että kansalaiset ovat huolissaan nuorista ja nuorisotyön tilasta, mutta nuorisotyön asiantuntijuus ei millään tavalla noussut esiin. Jyvaskylässä nuorisotyötä leimasikin tietynlainen *kasvottomuus* – kaupungin organisaatioista puuttui selkeä nuorisoyöntekijöiden ääni. Nuorisotyön asiantuntijuutta ei tunnettu tai sitä ei ainakaan kyetty tavoittamaan. Toisaalta havaittavissa oli myös nuorisoyöntekijyyden mitätöimistä tai toiminnan kyseenalaistamista, joiksi voin lukea Jaana ja Jarmo Johtajan lausahdukset julkisissa tilanteissa.

Jyvaskylän nuoret yrittävät selviytyä eheästi aikuisuuteen muutaman nuorisoyöntekijän turvin. Kun nuoriso-organisaatiot yrittävät tehdä parhaansa, niin eihän näin voi toimia, todetaan. (Keski-suomalainen 18.12.2002)

Kaikkihan nuorisotyötä tekevät. (Jarmo Johtaja)

Mikä kaupungin nuorisotyö? Eihän sellaista ole edes olemassakaan! (Jaana Johtaja)

Jarmo Johtajan lausahdus ”kaikkihan nuorisotyötä tekevät” jäi elämään nuorisoyöntekijöiden keskuudessa ja sitä toistettiin eri keskusteluissa. Lausahdus kiteytti, että ammatillisen nuorisotyön ymmärrys johdossa ei ollut riittävä tai ainakaan nuorisotyön julkinen perustelu ei ollut riittävää, koska nuorisotyöksi voitiin johdon mukaan määritellä ”kaikki”. Toisaalta nuorisoyöntekijöiden tapaa toistaa lausahdusta paljasti, että nuorisoyöntekijöiden oman ammattinsa arvostamisessa on myös parantamisen varaa.

Lisäksi havaitsin nuorisoyöntekijät ajattelevan, että jos he eivät olleet samassa hallintokunnassa (eli sosiaali- ja terveystoimessa) sosiaalityöntekijöiden kanssa, niin sosiaalityöntekijät eivät ota heitä vakavasti. Nuorisoyöntekijöillä oli kokemuksia, että tämä yhteinen nimittäjä (sama hallintokunta) takasi heille mahdollisuuden tasavertaiseen keskusteluun sosiaalityöntekijöiden kanssa. Tämä tarkoitti käytännössä esimerkiksi puhumista nuorista nuorten oikeilla nimillä. Nuorisoyöntekijät kertoivat useita esimerkkejä siitä, kuinka heitä ei rinnastettu tasaveroiseksi viranomaisiksi vaitiolovelvollisuutta vaativissa keskusteluissa.

Nuorisoyöntekijöiden kokemukset eivät tukeneet moniammatillisuuden ja sektorirajojen ylitse menevää toimintaa, johon aiemmilla hallinnon muutoksilla on pyritty. Ehkä ne kertovat myös, että muut tahot kokevat nuorisoyöntekijät epäviralliseksi viranomaiseksi, jolla ei ole myöskään viranomaisten velvollisuuksia. Kuitenkin nuorisoyöntekijöitä velvoittavat samat viranomaissäännöt kuin muitakin. Toisaalta epäviralliseksi viranomaiseksi leimautuminen mahdollistaa luottamuksellisen suhteen synnyn nuorten kanssa toimittaessa.

Nuorisotyön sisällöllistä hajaannusta kuvasi myös se, että nuorisotyötä leimasivat nuorisotyöntekijöiden henkilökohtaisista intresseistä nousevat toimintatavat. He tarttuivat kiinni kaikkeen mikä liikkui ajassa, mutta kokonaisnäkemystä nuorisotyöstä ei ollut havaittavissa.

Mistä nämä nuorisotyöntekijöiden työtehtävät oikein kumpuavat? Tuntuu, että tartutaan kaikkeen kiinni, mikä liikkuu ajassa, mutta miten ne liitetään kokonaisuuteen? Jotenkin tämä johdonmukaisuus ja jonkinlainen visio siitä, mitä oikein tehdään ja minne oikein mennään, puuttuu. Työntekijät tekevät omia ratkaisujaan, mutta miten ne ovat yhdessä samassa linjassa kaupungin linjan tai edes kaupungin nuorisotyön kanssa. (Tutkimuspäiväkirja 16.12.2002)

Kaupungissa ollaan ihan hukassa tämän nuorisotyön kanssa, kun tämä ei ole mitään katujen kunnossapitoa eikä sellaista. Mitä se nuorisotyö itse asiassa on? Sekin on sellainen asia, että kysytään sitä meiltä keltä tahansa, niin meillä kaikilla on erilainen käsitys siitä. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Nuorisotyön kokonaisuus ei siis ollut selvä nuorisotyöntekijöille itsellekään. Koska jokaisella nuorisotyöntekijällä oli omanlainen käsitys nuorisotyöstä, joten se ei myöskään avautunut muille toimijoille tai päättäjille.

4.2.4 Mitä tästä eteenpäin?

Edellä kuvaamani kehittämisraportin tekemisen jälkeen olin saanut nuorisotyön kentän ensimmäisen kesyttämisyrittäkseni päätökseen. En ollut sitä kysynyt kesyttämään. Mitä enemmän nuorisotyötä seurasin, sitä hämmentyneemmäksi tulin. Omat käsitykseni nuorisotyöstä ja nuorisotyöntekijyydestä olivat saaneet kovan kolauksen ja koin voimattomuutta viedä tutkimusta eteenpäin. Ensimmäisestä kesyttämisyrittäksistä oli noussut vain uusia kysymyksiä ja asettamani alkuvaiheen kysymykset tuntuivat kovin teknisiltä. Keräämäni havainnot vaikuttivat pinnallisilta ja mitäänsanomattomilta itsestäänselvyyksiltä.

Jyväskylän nuorisotyön lohduttoman historian ja poukkoilevan organisoinnin vaikutukset resursointiin tulivat hyvin esille. Miten tällainen on yleensä mahdollista? Miten on mahdollista, että suurehkon kaupungin nuorisotyö on voitu ajaa tällaiseen tilanteeseen? Voiko tällaista tapahtua myös muualla – epäilemättä pienissä kunnissa, mutta entäpä suurissa kaupungeissa? Miksi nuorisotyölle ei löydy perusteluita? Mitä nuorisotyöntekijät oikein tekevät ja mitä varten? Kuka nuorisotyötä oikein ohjaa tai johtaa? Näistä kysymyksistä tiivistyi muistiinpanoihini kaksi selkää kysymystä: ”mitä on nuorisotyö” ja ”mitä on nuorisotyöntekijäisyys”. Vastaukset auttaisivat ymmärtämään paremmin käytännön nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotyön arkea.

Huomasin toistelevani näitä kysymyksiä eri yhteyksissä ja puheenvuoroissani. Teemat olivat kiinnostaneet minua jo aiemmin. Pohdintani johti siihen, että kirjoitin loppuun ensimmäisen artikkelini nuorisotyöntekijyydestä kevään 2004 aikana (Soanjärvi 2005a).

En kuitenkaan muuttanut vielä tässä vaiheessa tutkimukseni kysymyksenasettelua. Mc Niff, Lomax ja Whitehead (1996, 23) kuvaavat toimintatutkimukseen liittyviä sivupolkuja (sivuspiraaleja), joita toimintatutkimuksessa väis-

tämättä tulee vastaan. Toimintatutkimuksen projektiivisuus⁸ nostaa esiin uusia tutkimuksellisia näkökulmia, joihin tutkija ei ole voinut varautua aloittaessaan tutkimusta. Ensimmäisen kesyttämisyrittäksen jälkeen näitä sivupolkuja oli tarjolla, mutta päätin pitää kiinni alkuperäisistä tutkimusta ohjaavista kysymyksistä. Uusien tutkimuskysymyksiä aseteltiin vienyttä pohjan Jyväskylän kaupungin kanssa sovitulta tutkimukselta. Lisäksi ajattelin, että tämä ensimmäinen vaihe oli vasta sukellus aiheeseen. Lukiessani aineistoa läpi ja seurattessani niitä muutoksia, joita Jyväskylän kaupungissa oli käynnissä, koin, että minun pitää jatkaa tutkimusprosessiani. Päätin, etten enää istuisi nuorisotyöntekijöiden palaverissa havainnoimassa, vaan tarkastelin nuorisotyötä oman kehittäjän työni kautta. Lisäksi päätin tarkastella nuorisotyötä myös nuorisotutkimuksen näkökulmasta. Näin voisin siirtää katsettani paikallisesta nuorisotyöstä hieman laajemmalle tarkastelemaan nuorisotyön kokonaisuutta.

4.3 Kesyttämisyrittys II

4.3.1 Takaisin kesyttämään – paluu kehittäjäksi

Elokuussa 2004 palasin takaisin kehittäjän tehtäviin seutukunnalliseen Kannusteeseen. Syksy 2004 ja kevät 2005 kuluivat erilaisten nuorisoyllisten kehittämishankkeiden valmisteluissa ja niihin liittyvissä keskusteluissa ja palaverissa. Kuten olin jo päättänyt, niin irrottauduin Jyväskylän nuorisotyön seuraamisesta. Olin edelleen osin heidän arkipäivässään läsnä, sillä työpaikkani oli Sepänkeskuksessa. Kävin jatkuvaa nuorisoyllistä keskustelua kahvipöydissä ja Sepänkeskuksen käytävillä. Näitä keskusteluja ja palavereita sekä niistä syntyneitä ajatuksiani tallensin omaan tutkimuspäiväkirjaani.

Vuoden 2005 aikana yksi tärkeimmistä yksittäisistä tehtävistäni kehittäjänä oli yhteistyön rakentaminen Nuorisotutkimusverkoston kanssa. Tavoitteena oli vahvistaa nuorisotutkimuksen, alan koulutuksen ja työelämän välistä yhteistyötä. Nuorisotyöntekijöiden joukossa oli syntynyt ajatus kehittää seudullisesti nuorisotilatoimintaa. Tämän idean pohjalta syntyi Tilaa nuorille - tutkimushanke (2005–2006) yhteistyössä Nuorisotutkimusverkoston kanssa (Kylmäkoski, Hintikka, Lind, Aittola 2006). Hankkeen ottaminen osaksi vetämääni Kannustetta avasi minulle mahdollisuuden tarkastella tutkijana nuorisotutkimuksen kenttää hieman lähempää.

Jyväskylän kaupungin nuorisotyö yhdistettiin sivistystoimeen kuuluvaksi Nuorisosiainkeskukseksi 13.1.2005 alkaen. Kirjoitin loppuraportin vuoden 2004 ja 2005 aikana. Se valmistui toukokuussa 2005 (Soanjärvi 2005b). Esitin raportissa Jyväskylän nuorisotyön keskeisimmiksi haasteiksi:

- 1 Kaupungin nuorisotyön johtajuuden ratkaiseminen ja nuorisopoliittisen (policy) keskustelun herättäminen.

---

⁸ Tarkoitan tässä projektiivisuudella tutkimustehtävän vähittäistä selkeytymistä (vrt. Varto 1992).

- 2 Nuorisotyön ”oman yhteisen pusikon” siivoaminen ja luottamuksen rakentaminen.
- 3 Kaupungin nuorisotyön ytimen kirkastaminen sekä yhteisen nuorisotyön näyn rakentaminen.
- 4 Vastaaminen ajan haasteisiin kehittämällä jyvaskyläläiselle nuorisotyölle lip-pulaivan – ”modernin nuorisokeskuksen”.

Raportin tuloksia esittelin nuorisotyöntekijöille helmikuussa 2005 ja kulttuuri-lautakunnan iltakoulussa huhtikuussa. Loppuraportista oli alun alkaen tarkoitus tulla HUMAKin julkaisu, mutta kuten kehittämisraportista myös loppuraportista todettiin, että se on liian paljastava. Loppuraportti päättyi jonnekin kaupungin arkistoihin ja minulle ei selvinnyt, miten sitä hyväksikäytettiin. Enkä pysty raportoimaan mahdollisia välittömiä vaikutuksia (vrt. Alasuutari 2001, 95–96.), joita raportillani oli Jyväskylän kaupungin nuorisotyön uudelleen organisoinnissa. En kokenut näiden vaikutusten arviointia enää tärkeäksi väitös-kirjatutkimusta ajatellen, koska katseeni oli siirtynyt tutkimuksellisesti mikrotasolta makrotasolle. Jyväskylän nuorisotyön seuraaminen oli tärkeä lähtölaukaus tutkimukselle.

Jälkikäteen arvioiden voin toki arvella, että esittämäni haasteet Jyväskylän nuorisotyön kehittämiseksi ovat olleet osaltaan vaikuttamassa kehitykseen (mm. yhteisjohtajuuskokeilu Jyväskylän maalaiskunnan kanssa ennen varsinaista uuden Jyväskylän syntymistä), joka jyvaskyläläisessä nuorisotyössä on tapahtunut vuoden 2006–2009 välisenä aikana. Minulla ei kuitenkaan ole esittä minkäänlaista todistusaineistoa näistä vaikutuksista.

Osallistuin nuorisotutkijoiden tutkivaan opintopiirityöskentelyyn vuonna 2005, koska koin sen olevan paikka pysyä herkkänä myös nuorisotutkimukselliseen keskustelulle. Nuorisotutkimuksen kentällä minulla oli muutamia virallisia ulostuloja, joilla pyrin omalta osaltani vaikuttamaan nuorisotyötä koskevaan keskusteluun nuorisotutkimuksen piirissä. Ensimmäiset ulostuloni liittyivät tutkija Petri Cederlöfin (2004) pitkään odotettuun nuorisotyön tutkimukseen ”Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa”. Osallistuin Nuorisotutkimuspäivien (marraskuu 2004) keskustelupaneeliin kutsuttuna panelistina Cederlöfin tutkimusraportin julkaisutilaisuudessa ja kirjoitin raportista arvion Nuorisotutkimuslehteen (1/2005). Toki epävirallisia keskusteluja kävin monissa eri yhteyksissä ja myös näin osallistuin nuorisotutkimukselliseen keskusteluun. Suhteeni nuorisotutkimukseen ja sitä edustavaan instituutioon eli Nuorisotutkimusverkostoon jäi kyllä hyvin ulkokehäiseksi.

Nuorisotutkimusverkoston piirissä käynnistyi syksyllä 2004 prosessi, jonka tavoitteena oli dokumentoida kattavasti suomalaisen nuorisotyön suuntaukset ja menetelmät (Hoikkala & Sell 2007, 7). Tämän tuotoksena syntyi Tommi Hoikkalan ja Anna Sellin (2007) toimittama ”Nuorisotyötä on tehtävä” eli tuttavallisesti ”NOT”-julkaisu. Kirjoitin kirjaan artikkelin nuorisotyön verkostoitumisesta (Soanjärvi 2007).

Viralliset ulostuloni nuorisotutkimuksen kentällä antoivat minulle jalansijaa – ehkä myös uskottavuutta kentällä. Kuten Niina Nuorisotyöntekijä sanoi minulle nuorisotutkimuksen TUHTI-seminaarin illanvietossa marraskuussa

2006: *puhu sinä tästä asiasta niille tutkijoille – sinua ne uskoo*. Näin tein välillä – käytin nuorisotyön kentän ääntä nuorisotutkijoiden parissa. Joskin ihmettelin, että miksi ihmeessä tässä välissä pitää olla jonkinlainen tulkki tai katalysaattori? Miksi nuorisotyöntekijät kokevat, että nuorisotutkijat eivät kuuntele heitä?

4.3.2 Aineisto jäsentyy uudelleen

Loppuraportin kirjoittaminen Jyväskylän kaupungille antoi minulle mahdollisuuden palata ensimmäiseen kesyttämisyhtymyksen aikana keräämäni aineistoon. En kuitenkaan vielä tässä vaiheessakaan kyennyt sovittamaan havaintojani asettamiini tutkimusongelmiini. Valoin kuitenkin itseeni uskoa Denzinin ja Lincolnin (2000) ajatuksin. Toimintatutkijana minun tulee uskaltaa ylittää rajoja ja keksiä uusia toimintatapoja *bricoleurin* mukaisesti. Tärkeintä on pitää silmät ja korvat auki sekä käyttää Immanuel Kantin ohjeen mukaisesti järkeä ilman toisen johdatusta. Toimintatutkijana minulla oikeus ja velvoite ylittää myös perinteisen tutkimuksen tekemisen rajoja. (Denzin & Lincoln 2000; Heikkinen & Huttunen 2006, 200–202.)

Laadullisen aineistonkeruun maagista saturaatiopistettä ei ollut näkyvissä, vaan koko ajan eteeni tuntui tulevan uusia ja taas uusia ongelmia ja uusia vastauksia (vrt. Eskola & Suoranta 1998, 69–70). Tutkimukseni alkoi tuntua päättymättömältä toiminnan, havainnoinnin ja reflektion spiraalilta. Suunnittelu tuntui häipyvän näiden taakse (ks. Huovinen & Rovio 2006, 105.)

Jo aiemmin keräämäni aineisto yhdessä toisen kesyttämisyhtymyksen aikana kerätystä, alkoivat elää uudella tavalla ja ne tuntuivat järjestyvän uudelleen. Minulla oli mahdollisuus valottaa nuorisotutkimusta ”ei-nuorisotutkijan” silmin. Harva nuorisotyöntekijä on nuorisotutkija. Aineiston (Jyväskylän dokumentit, Nulikan materiaalit, Kannusteen dokumentit, haastattelut (nuorisotyö ja hallinto), sähköpostit, tutkimuspäiväkirja, www-sivut, Nuorisotyö-lehti, Nuorisotutkimus-lehti) yhä uudelleen läpikäyminen ja luokittelu nostivat esille seuraavat teemat: nuori nuorisotyössä, nuorisotyön rajoja, nuorisotyön ammatillaiset ja vapaaehtoiset samalla kentällä, nuorisotyön poliittisuus, nuorisotyön sisällölliset jännitteet, kansalaistoiminta ja nuorisotyö sekä verkostoituminen. Yhdistin nuorisotutkimuksen kentällä tekemäni vähäiset havainnot yhdeksi teemaksi, jotka sidoin toiseen kesyttämisyhtymykseeni.

4.3.2.1 Nuori nuorisotyössä

Nuorisotyön paikkaa nuorten maailmassa ja nuoruudessa pidetään selvänä. Mutta käsitys nuorisotyön nuorista ei ole yksiselitteinen. Toki nuori ja nuoruus sinällään koetaan yhteiskunnassamme tavoiteltavana yksilön ominaisuutena tai arvona, kuten Jaana Johtajakin toteaa seuraavassa lainauksessa. Hänen mukaansa nuorisotyön tulisi olla tässä ainutlaatuisessa elämänvaiheessa läsnä. Nuorisotyön kohteena ovat siis nuoret.

Sillä nuoruus on tavallaan myös arvo sinänsä, että se on sellainen ainutlaatuinen elämänvaihe, vaikka nuoruutta hyvinkin yrittää pitkittää, niin eihän se ole mahdollista. Että pitää olla nuoria viiskyt vuotiaiksi, mutta siinä joku sellainen kokemuksen

tuoreus ja semmoinen ainutlaatuisuus. Ei sitä ihmisellä enää myöhemmin ole. Ja tässä mä mietin niin ku nuorisotyön tehtävään, olla tässä läsnä. (Jaana Johtaja)

Nuorisotyöntekijöillä tuntui olevan selkeä ja samansuuntainen näkemys siitä, ketkä ovat heidän toimintansa ytimessä. Jyväskylän kaupunki linjasi oman nuorisotyönsä kohderyhmäksi kaikki jyväskyläläiset nuoret, mutta pääpaino oli 13–18 -vuotiaissa nuorissa. Jyväskylän nuorisotyötä ohjaavassa strategiassa ei nuoria kuitenkaan määritelty millään tavalla, vaan lähtökohtana oli nuorten maailman tunnistaminen. Tällöin nuorisotyöntekijän asiantuntijuuteen kuuluu nuorten maailman tunnistaminen, jotta laadukasta nuorisotyötä kyetään tarjoamaan.

Nuorissa näkyy ensimmäisenä yhteiskunnan muutos. Nykynuorille on tarjolla rajaton määrä tietoa ja kokemuksia. Nuorisotyön on vastattava muutoksen asettamiin haasteisiin. Laadukkaan nuorisotyön lähtökohtana on tieto siitä missä maailmassa nuori nuoruuttaan elää. (Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat vuoteen 2005)

Jyväskylän nuorisotyöntekijät eivät olleet tässä työnsä kohdentamisessa yksin, vaan myös muissa kunnissa tuntui olevan samansuuntaisia näkemyksiä. Seurailin ahkerasti eri nuorisotyön (lähinnä kuntien) toimijoiden www-sivustoja ja jututin eri toimijoita tästä kysymyksestä. Näiden havaintojeni pohjalta käytännön nuorisotyön kohteen ikähaitari asetui vähitellen koskemaan nuoria, joita kuvattiin useaan kertaan kuulemani määritelmään mukaisesti *alakoulun vitos – kutosluokkalaisista sinne lukion tai amiksen kakkos-kolmosiin*.

Samansuuntainen näkemys nuorisotyön nuorista oli myös johtajilla, jotka määrittelivät nuorisotyön kohdentuvan juuri noille ikävuosille. Alaikä tuntui olevan hieman joustavampi, mutta yläikärajassa täysi-ikäisyys nousi esille kuten Jaana ja Jarmo Johtaja linjaavat.

Ensimmäisenä tulee mieleen – sen perustehtävä olis tukea, auttaa nuoria, nuori-soikäisiä. Siis tarkoitan todella nuoria kolmestatoista jostain siitä 18 – 19 sillä välillä olevia nuoria. (Jaana Johtaja)

Me voidaan kuvitella sitten, kun nuori lähestyy sitten tätä ikäryhmää kahdeksantoista – ajokortti-ikää ja tuota – ei viinin valmistus, vaan maistamisikä, niin silloin se toiminta hakeutuu uomiin. Silloin on jo vakiintuneita harrastustoimintoja, kenties jo sieltä iltapäivätoiminnasta lähteneitä tai sitten peruskoulun yläasteen mukaisesti tai myöhemmin mukana tulleita harrastusvirikkeitä. (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyön nuorista puhuttaessa käytetään silloin tällöin *kiintiönuori*-käsitettä. Tämä käsite liittyi erilaisiin keskusteluihin, joissa nuorisotyöntekijöiltä kyseltiin, mitä nuoret ajattelevat tai mitä mieltä he ovat asioista. Erityisesti kunta-päättäjillä tuntui olevan tarve saada nuorten ääni kuuluviin. Siihen ei riittänyt nuorisotyöntekijän välittämä viesti nuorilta, vaan päättäjät (ja joskus myös johtajat) halusivat *oikean* nuoren tai pari nuorta kertomaan näkemyksensä. Nuorisotyöntekijät puhuivat näistä nuorista käsitteellä *kiintiönuori*, joka valittiin yleensä tarkan seulan kautta edustamaan tiettyyn tilaisuuteen kaikkia nuoria. Yleensä valittu nuori oli ns. aktiivinen toimija, jolla oli meriittinä osallisuus nuorten ääni-, oppilaskunta-toiminnassa.

Nuorisotyöntekijät sitä vastoin kokivat itse olevansa nuorten asioiden välittäjiä eri organisaatioissa. He kokivat olevansa nuorten ääni sellaisilla foorumeilla, jonne nuorilla ei ollut mahdollisuutta tulla kuten Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa.

Me ollaan kunnallisessa organisaatioissa se välittäjäaines, joka siirtää tietoa siitä mitä nuorten maailmaan kuuluu. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Nuorisotyöntekijöille itselleen tuntui olevan kohtuullisen selvää se, ketkä heidän työnsä kohteita. Mutta oli selvästi havaittavissa ristiriita siitä, voivatko nuorisotyöntekijät käyttää tarvittaessa nuorten ääntä? Vai onko sittenkin parempi, että päätöksenteon apuna käytetään yksittäisten kiintiönuorten mielipidettä eikä ehkä laajemman nuorisojoukon äänen keränneen nuorisotyöntekijän ääntä? Voiko nuorisotyöntekijä näin ollen koskaan olla nuorten asioiden tai nuoruuden asiantuntija? Nuorten äänen esiin nostaminen on nuorisotyön yksi peruslähtökohta, mutta nuorisotyöntekijyyden kannalta se on myös haasteellinen.

4.3.2.2 Nuorisotyön rajoja

Nuorisotyöntekijöiden kesken käytiin paljon rajankäyntikeskustelua suhteessa muiden, lähialojen työntekijöihin ja toimintatapoihin. Rajakäynnin keskustelussa tärkeä osapuolet nuorisotyöntekijöille olivat nimenomaan sosiaalityö tai opetustyö. Näissä keskusteluissa tuli ilmi nuorisotyöntekijöiden tuskaisuus siitä, että nuorisotyön perusajatus ei ollut helposti kiteytettävissä eikä sille löytynyt riittävää oikeutusta. Nuorisotyöntekijät kokivatkin olevansa melkoisessa ristipaineessa suhteessa siihen, mistä lähtökohdasta he työtään tekevät ja miten he saavat oikeutuksen työlleen. Seuraava Niilo ja Niina Nuorisotyöntekijän välinen keskustelu kuvaa rajankäyntikeskusteluja, joita nuorisotyöntekijät kävivät.

Niilo Nuorisotyöntekijä: Me ollaan ehkä sellaisessa ristipaineessa, että meitä halutaan myös koulun palveluun ja toisaalta myös sotepan [sosiaali- ja terveystalvet] puolelta tulee odotuksia tehdä työtä heidän asiakkaidensa kanssa. Mitä me tehdään ja mihin huutoon me vastataan? Ettei yritetä vastata kaikkeen.

Niina Nuorisotyöntekijä: Nyt ollaan asian ytimessä. Lähdetäänkö sossujen hommiin yksilönäkökulmasta? Ja miten toimitaan koulujen kanssa? (Muistio 22.9.2003)

Nuorisotyöntekijät pohtivat myös, että vahva nojautuminen selkeämmin tunnustettuihin toimialoihin saattaa hävittää jotain nuorisotyön peruslähtökohdistta. Esimerkiksi sitoutuminen kouluun ja yhteistyö koulujen kanssa herätti monia keskusteluja, joissa pohdittiin työn sisällöllisiä muutoksia mutta myös resursseja. Pelättiin vahvemman toimialan kaappaavan nuorisotyön vähätkin resurssit. Esille tuli myös pelko ja huoli siitä, että nuorisotyön pitäisi vastata kaikkiin haasteisiin, jota sille esitetään – olipa kyseessä mikä tahansa nuorten maailmaan liittyvä ilmiö ja ennen kaikkea jos kyseessä on yhteiskunnan näkökulmasta negatiivinen ilmiö, kuten ilkeältä, väkivalta, päihteet.

Paine nuorisotyön ja koulun yhteistyöhön oli voimakas ja sen yhteydessä nuorisotyöntekijöitä askarrutti nuorisotyön sisällön muuttuminen. Lakisääteisen koulunkäynnin ja formaalin koulujärjestelmän sisällä vapaaehtoiseen osallistumiseen pohjautuvan nuorisotyön identiteetin säilyttäminen askarrutti (ks. Sarha 2005). Toisaalta koulujen kanssa ja ennen kaikkea koulujen sisällä tehtävälle nuorisotyölle tuntui olevan tarvetta, mutta samanaikaisesti tehtävän yhteistyön ja sen vaikutusten arvioiminen pistivät miettimään, onko yhteistyö tarpeellista ja järkevää. Yhteistyötä pohdittiin useissa palaverissa, joihin osallistuin. Seuraavassa Niina ja Niilo Nuorisotyöntekijän keskustelunpätkässä tiivistyvät yhteistyöhön liittyvät ongelmat ja haasteet.

Niina Nuorisotyöntekijä: Onko kouluympäristö sellainen, jossa menetetään nuorisotyön vapaaehtoisuus?

Niilo Nuorisotyöntekijä: Mihin rajaa kouluyhteistyön? Tätä ähkyä minä tunnen päivittäin koskien tätä kouluasiaa. (Muistio 22.9.2003)

Sosiaalitoimen ja koulutoimen esiin nouseminen tutkimuksessani on ehkä ilmeistä, sillä Jyväskylän kaupungin nuorisotyö oli hallinnollisesti sitoutunut sosiaali- ja terveystalvakeskukseen tutkimuksen alussa. Toisaalta Jyväskylän seudulla käytiin voimakasta keskustelua nuorisotyön ja koulun välisestä yhteistyöstä ja tutkimusajankohtaan liittyi useita erilaisia kokeiluja, joissa nuorisotyöntekijä työskenteli kokonaan koulussa (mm. Kivistö 2005, Kolehmainen 2005) tai oli muuten vahvassa yhteistyössä koulun kanssa (Leppä 2005). Lisäksi Jyväskylän yliopistossa oli käynnissä professori Lea Pulkkisen johdolla valtakunnallinen kokeilu- ja tutkimushanke ”Mukava” (2002–2005), joka pyrki kehittämään toimintamalleja oppilaiden sosioemotionaalisen kasvun tukemiseksi ja koulun sosiaalisen pääoman lisäämiseksi. Nuorisotyö oli mukana ”Mukavassa” pienellä panoksella. (Mukava 2007.)

Rajankäyntikeskustelussa kunnalliset nuorisotyöntekijät halusivat tehdä selkeän eron liikuntaan ja liikuntatoimeen. Minulle kävi tutuksi nuorisotyöntekijöiden vastahankaisuus yhteistyöhön liikuntatoimen tai liikuntajärjestöjen kanssa. Järjestöjen nuorisotyöntekijöillä tuntui kuitenkin olevan lämpimämpi suhde liikuntajärjestöihin ja kaupungin liikuntatoimeen.

Nuorisotyöntekijät liittyivät liikunnan vahvasti nuorten vapaa-aikaan ja ennen kaikkea hallinnolliseen vapaa-aikatoimeen. Heille ajatus siitä, että nuorisotyö on jotain vapaa-ajan viettoa ja puuhastelua, oli suorastaan vieras kuten Niina Nuorisotyöntekijä kuva:

Kuulosti tosi pahalta se vapaa-aikatoimi – en halua että ollaan vapaa-aikatoimi. Mulle tulee ainakin puuhastelu mieleen tästä vapaa-aikatoimesta. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Nuorisotyöntekijät kokivat, että liittoutuminen liikuntatoimen tai liikuntajärjestöjen kanssa heikentää nuorisotyön painoarvoa, jopa aiheuttaa sen katoamisen tai itsenäisyyden menettämisen. Seuraavassa sähköpostikeskustelussa pohdimme tätä mahdollisuutta Niina Nuorisotyöntekijän kanssa.

(Niina Nuorisotyöntekijä): Nuorisotyö ymmärtääkseni ei voi selvitä itsenäisenä toimialana tulevaisuudessa ”viihde ja vapaa-aikaosaamisen statuksella”. Kilpailu on liian kovaa ja rahat eivät riitä. Myöskään edellytyksien luominen ja tuki ei riitä, vaan tarvitaan suoraa työtä/tekemistä kohderyhmän ja verkoston kanssa. Nuorisotyön ammatillisen osaamisen arvo tulee mielestäni, jos on tullakseen sosiaalipalvelutyön (mm. lastensuojelu, perhe, mielenterveys, päihdetyön risteyskohdissa) tai opetustoimen ja kouluyhteistyön statuksen rinnalla. Nuorisotyö 90-luvulla kaatui viihteseen ja vapaa-aikaan vaikka johtajia oli 3 ja sihteereitä 3, miksi sen mahdollisuudet nyt olisivat paremmat ajat ovat huonommat.

(Tutkija): Maailma on varmasti muuttunut ja niin on nuorisotyön tarpeetkin. Nuorisotyön aiempi kompurointi on mielestäni ollut monen asian summan (vrt. selvitys) ja tällä hetkellä tilanne on erilainen ja kun nuorisotyön ydintä vielä kirkastetaan, niin... minä en itse ymmärrä edes oikein tätä keskustelua vapaa-aikatoimesta, sillä nuorisotyön keskeinen toiminta-aika on nuorten vapaa-aika. Mutta se ei tarkoita sitä, että nuorisotyö on hömpän järjestämistä, vaan se on tavoitteellista toimintaa, jolla pyritään tukemaan nuoren kasvua yhdessä muiden virallisten ja epävirallisten kasvatus-tahojen kanssa.

Itselläni oli liberaalimpi suhtautuminen yhteistyöhön liikuntatoimen kanssa ja vapaa-aikatoimeen. Pienessä kunnassa kasvaneena ja myös vapaa-aikasektorilla työskennelleenä koin, että liikunta- ja nuorisotoimen välillä voi olla hedelmällistä yhteistyötä, joka kanavoituu hyvinä palveluina ja toimintoina kunnan nuorille. Isossa kunnassa tämä yhteistyö ei näköjään ollut yhtä mutkatonta. Toisaalta pienessä kunnassa oli mahdollista, että yhteistyö kangistui yksittäisten henkilöiden välisiin ristiriitoihin, kuten kirjoitan tutkimuspäiväkirjassani (20.10.2005) kuvatessani yhden pienen kunnan nuorisotyöntekijän kokemuksia hallintokuntien välisen yhteistyön henkilöristiriidoista:

Uusi nuorisotyöntekijä kertoi, että heidän kunnassaan seurakunnan ja kunnan nuorisotyö ei tehnyt mitään yhteistyötä yli kahteenkymmeneen vuoteen. Työntekijät eivät tulleet keskenään juttuun. Kunnan nuorisotyöntekijä jäi vähän aikaan sitten eläkkeelle ja nyt kun tämä uusi aloitti kunnassa, niin nyt seurakunnan nuorisotyöntekijä suostui yhteistyöhön. (Tutkimuspäiväkirja 20.10.2005)

Pohtiessani näitä rajoja vain Jyväskylän kaupungin näkökulmasta, niin ymmärsin, että minun on otettava huomioon Jyväskylän kaupungin nuorisotyön kipeä historia liikuntatoimen kanssa (kts. Jarmo Johtajan kuvaus alla). Monella mukana olleista nuorisotyöntekijöistä olivat vielä muistissa vapaakuntakokeilun ja sitä seuranneen nuorisotyön alasajon vaikutukset. Kokemus työn mitätöinnistä ja heitteille jättämisestä oli vahva, kuten Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa. Pohtiessani nuorisotyön mitätöintiä nuorisotyön legitimaation näkökulmasta näkemykseni nuorisotyön asemasta vahvistui: nuorisotyö on pahimmillaan vapaata riistaa, jolle ei puolustamisen perusteita löydy!

Vapaakuntakokeilun yhteydessä tää liikunta ja nuorisohan oli yhdistettynä vuonna 1988–95 välisen ajan. Ja silloin tällaiseen sisäiseen ristiriitatilanteeseen oman käsitykseni mukaan niin kuin tukehtui ja hajosi ja jonka jälkeen sitten muodostettiin erilaisen kombinaatioiden jälkeen sitten uusia organisaatioita - - (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyö olisi lakkautettu ihan kokonaan, sillä se oli elintasopalvelu, eikä mikään peruspalvelu. Eikä edes välttämättä palvelua, vaan tällaista elintaso-huvia. Jonka syvintä olemusta ei kukaan ollu enää puolustamassa. Silloin se leikeltiin ihan miten vain. Ne ihmiset, jotka siitä oli päättämässä, niin heillä ei ollu mitään asiantuntemus-

ta. Vähän kuin haaskalla olemista. Nuorisotiloista vietiin romppeet – varmaan miljoonien markkojen edestä. Ei tiedetä yhtään minne se omaisuus katosi. Ne vaan hävisi. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Johtajat sitä vastoin näkivät nuorisotyön ja liikunnan yhteyden huomattavasti merkittävämpänä kuin nuorisotyöntekijät. Jarmo Johtajan mukaan rajapintaa on ja paljon.

No liikunnassahan on aina painotus ollut nuorten harrastustoiminnan olosuhteiden luominen. Että siinä mielessähän se on niin ku a ja o. Enkä tarkoita sitä, että valtaosa ikäryhmästä jossakin vaiheessa harrastaa liikuntaa, se on merkittävä nuorisotoiminnan harrastusalue siltä osin. Siitä ei niinku mihinkään päästä noin kokonaisuudessaan, mutta eihän kaikki siitä ole sillä tavalla kiinnostuneita. Mutta se – tarkoitan että rajapintaa, kontaktipintaa on todella paljon. (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyöntekijät pyrkivät siis tekemään omalle työlleen rajoja nojaamalla vahvempiin instituutioihin ja ammatteihin. Koska nuorisotyön rajoja ei ole yhteisesti löydettävissä, niin niitä on näiden peilauksien kautta rakennettava. Se mahdollistaa myös hyvin henkilökohtaisen näkemyksen rakentamisen. Näiden peilauksien ja rajavetojen kautta nuorisotyöntekijät selkeästi yrittivät rajata omaa työtään, mutta myös hahmottaa haasteita, joihin heidän tulee ammatillisesti vastata. Rajankäynnillä nuorisotyöntekijät peilaavat myös omaa nuorisotyöntekijyyttään suhteessa muihin ammatilaisiin. Kauempaa katsoen, kuten johtajat katsoivat, nuorisotyön linkittyminen muihin toimialoihin on helpompaa, koska ei tarvitse olla käytännössä miettimässä, mihin kaikkeen ehtii vastamaan ja millaista työtä ihan oikeasti osaa tehdä. Ja ei myöskään tarvitse miettiä omaa ammatillisuuttaan. Nuorisotyöntekijyyden rajat ovat hyvin epäselvät.

4.3.2.3 Nuorisotyön ammatillaiset ja vapaaehtoiset

Nuorisotyön kentän villiyttä tuntui lisäävän nuorisotyö-käsitteen kaiken kattavuus. Nuorisotyönä nähtiin kaikki mahdollinen nuorten kanssa tehtävä työ tai toiminta, oli se sitten vapaaehtoista tai ammatillista tai oli se nuorten harrastetoimintaa tai tavoitteellista kasvatustyötä. Kaiken kattavuus oli nuorisotyöntekijöille suuri ongelma, sillä he kokivat, että heidän ammatillisuutensa rinnastettiin esimerkiksi jääkiekkoseuran junioritoimintaan.

Nuorisotyöntekijöiden puheissa kävi usein ilmi heidän kokemansa ristiriitatilanteet, joissa harrastuskeskeisen toiminnan nähtiin korvaavan ammatillisen nuorisotyön. Tai ne rinnastettiin toisiinsa, jolloin nuorisotyöntekijät kokivat, että heidän ammatillisuuttaan ei arvostettu. Rinnastus oli yksi esimerkki nuorisotyön aseman heikkoudesta kunnallisessa palvelujärjestelmässä. Niilo Nuorisotyöntekijä kertoi kaupunginvaltuuston iltakoulusta, jossa yhtenä teemana oli nuorisotyö. Niilo Nuorisotyöntekijän esityksen jälkeen yksi kaupunginvaltuutettu otti puheenvuoron, jossa hän sanoi, että kyllä nuorisotyö on kunnossa, kun paikallisen jääkiekkoseuran junioritoiminnassa on paljon nuoria mukana. Niilo Nuorisotyöntekijä kertoi, että tilanne turhautti häntä aika tavalla, sillä hänestä tuntui, että hänen puheenvuoronsa nuorisotyön kokonaisuudesta oli aivan hukkaan heitetty. Jaana Johtajan kertoma kokemus poliittisten päättäjien

kanssa kuvittaa myös nuorisotyöntekijyyteen liittyvän vapaaehtoisuuden ja ammattilaisuuden ristiriitaan.

- - eihän niitä tiloja voi pitää pelkästään niillä vapaaehtoisilla auki, sillä saattaa tulla aika yllättäviä tilanteita kuitenkin. Ja tässähän poliittisilla päättäjillä - ne ei tahdo tätä seikkaa ymmärtää. (Jaana Johtaja)

Olen rajannut tutkimukseni nuorisotyöntekijyyden koskettamaan nimenomaan palkkatyönään päätoimisesti nuorisotyötä tekeviä eli ammatillisia nuorisotyöntekijöitä. Nuorisotyöntekijyyden rajat ovat hyvin hämärät. Myöskään työn sisällöt tai työhön liittyvät osaamisalueet eivät hahmottuneet selkeästi. Nuorisotyöntekijyys tuntui lähtevän hyvin vahvasti henkilön persoonasta itsestään. Usein kuulemani kuvaus nuorisotyöntekijyydestä oli, että *nuorisotyötä tehdään omalla persoonalla*, jolloin tavan tehdä työtä voi itse valita ja säilyttää näin aika autonomisen suhteen työnantajaan, vaikka olemassa on yhteisesti laadittuja strategioita, tulokortteja ja muita hallinnon työkaluja. Nuorisotyöllisessä suhteessa on läsnä vain nuori /nuorisoryhmä ja nuorisotyöntekijä. Työnantajan ääni ei välttämättä näissä tilanteissa kuulu tai se on mahdollista vaientaa. Nuorisotyöntekijä voi toimia autonomisesti ja valita työnsä painatukset. Samanlaisesti nuorisotyöntekijyyteen liittyi mahdollisuus kasvaa ja kehittyä itse, kuten Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa:

Rikkautta tässä työssä työssä on se, että samalla nimikkeellä voi valita työn sisältöön erilaisia painotuksia. - - Rikkautta on myös, että nuorisotyössä ihminen voi halutesaan kasvaa ja kehittyä itse, harmi vain ettei se näy palkkauksessa! (Niina Nuorisotyöntekijä)

Työn autonomisuuden rinnalla nuorisotyöntekijät olivat huolissaan työnsä julkisivasta. Nuorisotyötähän kuvataan usein julkisuudessa pingiksen tai biljardin pelaamiseksi, kahvinjuonniksi tai ”läpän heittämiseksi” nuorisotiloissa. Tätä se helposti näyttää, kun pistäytyy nuorisotiloissa ja seurailee tilannetta keran tai kahdesti. Johtajat olivat kuitenkin hahmottaneet nuorisotyöntekijyyden ammatillisuutta ja näkivätkin ”pingiksen peluun” ohi nuorisotyön ytimeen.

Se usein nähdään toillei, että se pingispallon voi kuka tahansa heittää tai sitten siellä jossain asuinalueella missä se koulun ovet voi olla auki kymmeneen asti, missä ihmiset vois tulla ja käyttää niitä tiloja ja nauttia niistä yhteiskunnan maksamista seinistä, niin siinä tulee tavoitteisuus ja vastuu. Jos mitään muuta, niin nää kaksi. Mihin sillä hommalla pyritään ja miksi sitä tehdään. Sitä pingispalloa voi kyllä aikansa heittää, mutta miksi mä teen ja mitä sillä pitää saada aikaan, niin siinä se ammatillisuus tulee, että toiminnan tavoitteena on tämä ja tämä ja sinne tavoitteisiin voidaan päästä erilaisia väyliä ja ei ole yhtä ainutta konstia meillä. - - Että tää nuorisotyö kuten myös lapsityökin on esimerkiksi, ei oo vaan pelkkää pingispallon heittämistä vaan tää ulkoinen ilmenemismuoto voi olla se, että mä heitän sen pallon tohon ja sanon, että pelatkaa. Mutta se pingispallon heittäminen on murto-osa siitä kokonaisuudesta, mikä se juttu siinä on. (Jarmo Johtaja)

Mutta kyllähän varmaan nuorten kanssa juttelemaan pystyy tosi moni (naurua) ja pingistäkin pelaamaan (lisää naurua). Mutta kun siinä työssä pitää kuitenkin olla joku tavoite. Ja semmoinen tavoite, joka vielä sen nuoren etu - eikä edes minun etuni. - (Jaana Johtaja)

Nuorisotyöntekijät itse kuvasivat työtään raskaaksi, koska työllä ei ollut mitään selkeää työn kuvaa. He kokivat olevansa tilanteessa vain oman persoonansa ja omaamiensa taitojen varassa. Samanaikaisesti kun autonomisuus on työn hyvä puoli, se on myös haitta tai rasittava tekijä. Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa, ettei ole perusteita tai oikeaa tapaa, joilla nuorisotyötä tehdään – oma persoona on kaiken lähtökohta.

Nuorisotilassa tehtävä työ on niin raskasta. Siinä on nuorisotyön villakoiran ydin. Sä olet kaikissa tilanteissa. Ei ole mitään tunnusmerkkejä, joilla tehdään töitä. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Toisaalta nuorisotyöntekijöille itselleenkin ei ollut aina oma ammatillisuus selvillä. Tämä kävi hyvin esille Kannusteen suunnittelutyössä keväällä 2002, kun keskustelimme siitä, ketä hankkeella pyritään kehittämään, nuoria vai nuorisotyöntekijöitä. Tätä keskustelua dokumentoin lyhyesti Kannuste julkaisussa seuraavasti:

Suunnittelutyön aikana käytiin monia keskusteluja siitä, miten nuoret osallistuvat hankkeeseen. Keskusteluissa nousikin mielenkiintoisesti esille nuorisotyön keskeinen teema eli nuorten osallisuus heitä itseään koskevassa toiminnassa. Vähitellen suunnittelutyöryhmä tuli siihen tulokseen, että osaamiskeskushankeen toimenpiteet eivät kohdistukaan suoranaisesti nuoriin, vaan nuoret ovat hankkeessa välillisten hyödynsaajien roolissa. Nuorten jättäminen välilliseksi hyödynsaajiksi oli iso kysymys, sillä nuorisotyössä toimijoiden ammatillisuuteen on sisään kirjoitettu ajatus, että nuoret sijoittuvat aina keskiöön. Tämän kynnyksen ylittäminen ei ollut helppoa ja tätä selkeää ammatillisuuden tukemista jouduimme vielä useaan kertaan perustelemaan. (Soanjärvi 2008, 25.)

Käydyissä keskusteluissa kävi ilmi, miten vahvasti nuoret ovat läsnä nuorisotyöntekijöiden toiminnoissa ja puheissa. Jopa nuorisotyöntekijöiden osaamista vahvistavassa hankkeessa nuorten piti olla läsnä — edes välillisinä hyödynsaajina. Seuraavassa Niilo Nuorisotyöntekijän lausahduksessa tulee hyvin esille nuorisotyön ytimen kuvaus: ”nuorisotyössä keskiössä on varmasti se nuori.”

Koin ammattilaisuuden ja vapaaehtoisuuden eron esille tuomisen julkisessa keskustelussa nuorisotyön sisällä vaikeaksi. Ei ehkä niinkään nuorisotyöntekijöiden keskuudessa, vaan enemmänkin heitä ympäröivien tahojen keskuudessa. Nuorisotyön julkisessa keskustelussa esimerkiksi Allianssi ry:ssä ja opetusministeriössä eroa ei haluttu nostaa selkeästi esille. Olin havaitsevani, että eron esille nostamisen koettiin arvottavan eri tahojen tekemää nuorisotyötä ja asettavan ne erilaiseen asemaan.⁹

⁹ Sain vahvistusta havainnolleni esitellessäni tutkimusta Nuorisotutkimusverkoston tutkijatapaamisessa 30.5.2007 ja eron esille nostaminen herätti hyvin voimakasta keskustelua tutkijoiden joukossa. Minulta tivattiin, onko kuntien nuorisotyö jotenkin parempaa kuin järjestöjen ja että takaako ammattilaisuus laadun nuorisotyössä. Laatu ei ammattilaisuus käytännössä takaa, vaikka näin pitäisi olla. Mutta mitä on laatu nuorisotyössä? Toisen vahvistuksen sain 6.6.2007, jolloin epävirallisessa ruokapöytäkeskustelussa keskeisten nuorisotyön toimijoiden kanssa minua varoitettiin tällaisen asian esille nostamisesta. Heidän mukaansa tämän asian esille nostaminen saattaa heikentää nuorisotyön arvostusta ja paikkaa yhteiskunnassa.

Nuorisotyöhön tuntui liittyvän mielikuva matalan kynnyksen puuttumisesta, jota voisi kuvata myös epävirallisen viranomaisen roolina. Nuorisotyön erityisyys erityisenä viranomaistahona tunnistettiin ja tunnustettiin. Jaana Johtaja kuvaa nuorisotyötä nuoren kanssa tasa-arvoiseksi, nuorta lähellä olevaksi aikuissuhteeksi, jossa toimitaan ennen sosiaalityötä. Tiivistetysti esille nousee myös nuorisotyön ehkäisevä rooli.

Nuorisotyöhän on mun mielestä paljon lähempänä niitä asiakkaita ja nuoria kuin sosiaalityö voi konsanaan olla. Ja sit just ehkä se tärkein juttu, että nuorisotyöllähän ei ole sitä viranomaisroolia eikä sellaista missään tapauksessa pitäis edes tulla. Siinä ollaan niin lähempänä sellaista tasa-arvoista asetelmaa, kun toisella ei ole niitä viranomaisvaltuuksia ja vähä jopa kaveriasetelmaakin jopa, vaikka ei ollakaan kavereita vaan olla aikuisia. (Jaana Johtaja)

Mutta sitten sitä pitäisi olla niille, jotka sitä tarvii. Ja jos joku nuorisotyö semmoisena, jossa olisi puuttuvaa vanhemmuutta tai jos siinä se nuorisotyö. Sitten voisi olla semmoinen matalamman profiilin juttu, kun että heti mentäis jonnekin sosiaalityön puolelle. (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyöntekijät kokivat epävirallisen viranomaisen roolin välillä hankalaksi, koska se sulki nuorisotyöntekijän viranomaisyhteistyön ulkopuolelle. Kuulin useita kertomuksia siitä, miten nuorisotyöntekijän paikka esimerkiksi koulujen oppilashuoltoryhmissä kyseenalaistettiin ja perusteena oli, että nuorisotyöntekijöillä ei ollut riittävää salassapitovelvollisuutta. Käytännössähän tämä tarkoittaa sitä, että kyseisen argumentin esittävä taho mitätöi nuorisotyöntekijän virallisen aseman vastuullisena virkamiehenä ja myös asiantuntijana, mutta tukee käsitystä siitä, että nuorisotyöntekijyyttä ei ole tunnistettu ammattityöksi muiden ammattilaisten rinnalla.

Jarmo Johtaja kiteyttää seuraavassa näytteessä nuorisotyöntekijyyden aseman ja legitimitetin. Nuorisotyöntekijöiden erityistä asiantuntijuutta kyseenalaistetaan ja näin ollen nuorisotyö joutuu puolustamaan omaa olemassa oloaan.

Kovaa duunia se on nuorisotyöntekijän duuni, ku kukaan ei oikein kiitä ja kaikki niin ku on viisaampia ku nuorisotyöntekijä. Niin sen pitää nii ku jatkuvasti puolustaa olemassaoloaan. Se on kummallista. (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyön ammattilaisuuden esiin nostaminen koko nuorisotyön kentästä on haasteellista. Nuorisotyöhön liitettävä vahva vapaaehtoistyön leima murentaa osaltaan ammatillista nuorisotyötä. Samanaikaisesti se on osaltaan luomassa kuvaa nuorisotyön epävirallisesta luonteesta ja matalan kynnyksen toiminnasta. Ammatillisten nuorisotyöntekijöiden oma käsitys omasta asiantuntijuudesta ja toisaalta myös muiden ammattilaisten käsitys nuorisotyöntekijöistä ammattilaisina kaipaavat tarkennusta ja rajausta.

4.3.2.4 Poliittinen päällystakki

Nuorisotyön kytkökset puoluepolitiikkaan nousivat esille eri tilanteissa. Nuorisotyön ja puoluepolitiikan välinen suhde oli jollakin tavalla ambivalentti, kuten

kuvaan sitä tutkimuspäiväkirjassani (21.4.2004). Nuorisotyön eri organisaatiot tuntuivat olevan myös nuorten poliitikkojen kypsymispaikkoja, joissa he hankkivat kannuksiaan poliittista uraa varten. Toisaalta nuorisotyön sanottiin olevan poliittisesti kiinnostavaa, mutta sillä ei tuntunut olevan poliittista painoarvoa esimerkiksi resurssinjaossa.

Nuorisotyön suhde politiikkaan on ambivalentti. Toisaalta politiikan varjolla nuorisotyö säilyttää rahansa. Ja pikkuisilla poliitikon aluilla on ”kypsymispaikkansa” opetusministeriössä, poliittisissa nuorisjärjestöissä ja allianssissa sun muissa edustajistoissa. Mutta unohtavatko nämä untuvikot nuorisotyön, kun pääsevät päättämään ”oikeista” asioista? (Tutkimuspäiväkirja 21.4.2004)

Sekä johtajat että nuorisotyöntekijät toivat esille, että nuorisotyö on ollut vahvasti sidoksissa puoluepolitiikkaan ja että nuorisotyö edelleenkin kantaa tätä painoastinaaan tai *päällystakkinaan* kuten Niilo Nuorisotyöntekijä kuvaa.

Mulla on semmoinen käsitys, kuva edelleenkin, että ei se taho niin ku siitä poliittisesta päällystakista pääsevän eroon. (Niilo Nuorisotyöntekijä)

Ruohonjuuritasolla nuoria kohtaava nuorisotyöntekijä ei poliittista päällystakia välttämättä tunnista tai ei edes kohtaa. Nuorisotyötä tekevät eivät tätä nuorisotyön poliittista puolta tuoneet millään tavalla esille keskusteluissa eikä haastatteluissa. Esimies- tai johtotehtävissä olevien puheenvuoroissa politiikan merkityksestä puhuttiin. Heille puoluepolitiikka lienee arkipäiväisempää, koska he joutuvat tekemisiin myös kunnallisen päätöksenteon kanssa ja yhteydenotot poliittisilta kellokkailta ovat arkipäivää. Laajemmasta perspektiivistä palattiin nuorisotyön historiassa taaksepäin ja peilattiin sitä tähän aikaan, kuten Niilo Nuorisotyöntekijä kuvailee.

Aikanaanhan nuorisotyölaki on ollut puhdasta nuorisopolitiikkaa. Jos vanhenevat kansanedustajat ovat vieläkin niitä mattiahdetta ja ilkkakanervaa ja kumppaneita. Mutta se jotenkin näkyy edelleenkin, että se on ollu semmoinen poliittinen lähtökohata alun alkaen. Ja se ei jotenkin tunnu pääsevän siitä eroon. (Niilo Nuorisotyöntekijä)

Toisaalta tunnistettiin myös nuorisotyön vähäinen merkitys ja painoarvo kunnallisessa päätöksenteossa, joka ilmeni siten, että nuorisotoimen ollessa vetovastuussa jossain hankkeessa, sen hankkeen painoarvo ja kiinnostavuus laski päätöksenteon lisäksi kaupunkiorganisaation sisällä.

Mutta se tarkoittaa sitä, että kun siinä on ollu tietty nuorisovastuu siinä vetovastuussa, niin se homma on ollu ihan selkeesti – siinä ei ole ollu minkääläistä poliittista painoarvoa, että se olis saatu yritettyä ajaa niin ku päätöksentekoelemissä niin ku ratkaisuun. (Janne Johtaja)

Toisaalta poliittisuus leimaa nuorisotyötä edelleen ja nuorisotyöntekijyyden kannalta poliittisuus on hankalaa, vaikkakin sen avulla uskotaan saavutettavan myös jotakin esimerkiksi resurssien jaossa. Nuorisotyöntekijyydeltä se kuitenkin syö uskottavuutta. Kunnalliset nuorisotyön virat jaettiin puoluepoliittisen jäsenkirjojen mukaan vielä 1990-luvulla. Muistin miten meitä tulevia nuoriso-

työntekijöitä opastettiin nuorisotyön koulutuksessa huumorin varjolla varamaan "kaikkien puolueiden jäsenkirjat" hakiessamme kunnallisia virkoja 1980-luvulla. Ei siis ihme, että nuorisotyöllä on ollut poliittinen päällystakki, mutta politiikka vaikuttaa nuorisotyöhön edelleenkin. Herää kysymys, että kuinka viattomasti kunnalliset nuorisotoimet rakentavat nuorisovaltuustojaan tai nuorten ääni ryhmiään – onko kysymyksessä aidosti äänen antaminen nuorille vai tahto rakentaa puoluepoliittisesti aktiivisia kansalaisia? Näiden ryhmien kanssa hääreilevät kunnanvaltuutetut ja kansanedustajat – sieltäkö löytyvät uudet antikaikkoset, jyrkikataiset ja juttaurpilaiset? Onko nuorisotyön tehtävä tuottaakin sopivia toimijoita poliittisten puolueiden tarpeisiin? Tästä poliitikkojen kasvatustyöstäkö kumpuaa nuorisotyön legitimeetti?

4.3.2.5 Jännitteitä

Nuorisotyöllä on koko historiansa ajan ollut kaksinaisuus, jossa kohtaavat toisaalta nuorten oma toiminta (osallisuus) ja toisaalta nuorisotyö on aikuisen ohjauksen, kasvattamisen, sopeuttamisen ja kontrollin väline, jolla pyritään kontrolloimaan nuorten vapaa-ajan ja uuden nuorisolain mukaisesti nuorten oman ajan käyttöä. Paikallisesti tämä keskustelu nuorisotyön roolista kasvattajana vain nuorten kontrolloijana virisi joulukuussa 2004, kun maakuntalehti Keski-suomalainen uutisoi Muuramen kuntaa koskevan nuorisotyö resursoinnin otsikolla *Muuramen nuorille uusi kaitsija kevääksi*. Lehtijutussa kerrottiin, että Muuramessa päätettiin palkata yksi uusi nuorisotyöntekijä kuudeksi kuukaudeksi nuorisotilatoimintaan yksin toimivan nuorisotyöntekijän työpariksi. Nuorisotyöntekijöissä lehtijutun otsikointi ja jutun viittaukset nuorisotyöntekijän valvojan tai jopa vartijan rooliin herätti keskustelua. Ajatus *nuorten perään katsovista nuorisotyöntekijöistä* sai minut miettimään nuorisotyöntekijöiden ammatillisuutta ja sen julkista hahmottamista.

- - Muuramen nuorisotoimeen palkataan vuodenvaihteessa työllistämistuella nuorisotyöntekijä kuudeksi kuukaudeksi. Hän tulee tarpeeseen, sillä harrastetila Franssilassa jopa viidenkymmenen nuoren perään on tähän asti katsonut pääasiassa vain yksi valvoja. (Ote uutisoinnista Keski-suomalainen 9.12.2004)

Kirjoitan vastineen Keski-suomalaiseen otsikolla *Nuorisotyöntekijä – kasvattaja vai kaitsija?* Tein kirjoitukseen pohjatekstin, jota sitten verkoston toimijat kommentoivat ja työstin sen lopulliseen muotoon. Kirjoitukseni julkaistiinkin Keski-suomalaisen mielipidepalstalla

- - Nuorisotyöllä pyritään kasvattamaan nuorista aktiivisia kansalaisia ja näin ollen osallistamaan nuoria toisaalta omassa elämässään, mutta myös laajemmin yhteiskunnassa. Tähän nuorisotyön keskeiseen juonteeseen ei tämä ulkoahjautuva valvomisen teema sovellu, sillä nuorisotyön perusolettamus on tukea nuorta ottamaan oman elämänsä toimijuus – subjektius - - (Ote mielipidekirjoituksestani Keski-suomalaisessa 13.12.2004)

Mielipidejuttu ei kuitenkaan herättänyt vastakaikua yleisössä. Yksi yhteydenotto tuli sähköpostiini jutun julkaisun jälkeen yksittäiseltä kansalaiselta. Hän kiit-

ti, että olin ottanut kantaa siihen, että nuorisotyöntekijä tulee nähdä kasvattajana. Muuten keskustelu tyrehtyi tähän.

Vastaavanlaista kaipuuta *nuorten kuriin pistämiseksi* tuli esille myös joissakin tilaisuuksissa ja yhteydenotoissa, joissa nuorisotyöntekijöitä kaivattiin apuun roskapönttöjen rikkomisen lopettamisessa, korttelirallinajamisen rajoittamisessa kylän keskustassa, ilkivallan tekemisen lopettamiseen asuinalueella, ”yksityisten kotien epäviralliseen nuorisotilatoimintaan” viikonloppuisin jne. Apua kaivattiin myös Jyväskylän keskustan kävelykadulla erityisesti koulujen päättymisen jälkeen vellovan nuorisomassan käsittelyyn.

Nuorisotyöntekijöiden puheenvuoroissa kasvatuksellisuus oli vahvasti läsnä ja he olivat sitoutuneet siihen, että nuorisotyöntekijä on kasvatustyöntekijä. Puhuessani nuorisotyöntekijöiden kanssa he käyttivät mielellään omasta roolistaan käsitettä *kasvattaja* tai *kasvatustyöntekijä*. Myös johtajien puheessa tuli ilmi näkemys nuorisotyöntekijän kasvatuksellisuudesta ja jopa nuorisotyön *emansipaatiosta*. Johtajat näkivät nuorisotyön nimenomaan mahdollisuutena nuorelle rakentaa omaa elämäänsä ja saada sellaisia taitoja ja valmiuksia, joilla pärjää elämässään.

Nuorisotyöntekijä on kasvatustyöntekijä, jolle nuorten ohjaaminen on väline työn tekemiseen. - - Nuorisotalot on kuin haavi, jonne nuoret uivat, ja josta joukosta nuorisotyöntekijä pystyy poimimaan ne nuoret, joiden kanssa on syytä tehdä lisätyötä. (Niina Nuorisotyöntekijä sähköposti 19.11.2003)

Ja silloin kun sen antaa instituutio, niin sen ulkopuolella tämmöinen nuori, jolla ei ole sitä kiinnekohtaa välttämättä kotona, niin jos hän löytäisi paikkansa nuorisotyön toiminnoista. Niin se olisi positiivinen viitekehys. Hänen mahdollisuutensa pärjätä omassa elämässään ja tehdä itsensä kannalta järkeviä ratkaisuja, niin siitä tulee parempi. Kyllä ne molemmat [kasvatustyö ja sosiaalityö] - se kasvatuksellisuus sinälleen. Sillä on se positiivisesti nuoren kasvua tukeva perusfunktio - sehän sillä on. (Jarmo Johtaja)

Johtajien puheissa korostuivat nuorisotyöntekijöihin verrattuna enemmän syrjäytymiseen liittyvät teemat. He katsoivat, että nuorisotyön tulisi vastata nimenomaan nuorten ja lasten hätään. *Ongelmanuoria* tai *roskia* tulisi auttaa ja hoitaa, kuten Jarmo Johtaja kuvaa. Nuorisotyötä haastetaan siis ehkäisemään nuorten syrjäytymiseen liittyviä prosesseja ja suuntaamaan resursseja niihin.

Jos vähän liioitellen sanon, niin se [nuorisotyö] sellaista katoavaa kansanperinnettä. Se nyt niin kuin nostaa päätään. Ja enemmän se kohdentuu nimenomaan ongelmanuorten asioiden hoitamiseen. Yrittämiseen. Sanotaanko näin. Tai auttamiseen. Enkä puhu hoitamisesta vaan auttamisesta. Ja se on varmasti sitä työtä, missä nuorisotyötä varmasti jatkossakin tarvitaan. (Jarmo Johtaja)

Tai sitten on ne - sanotaanko positiivisessa mielessä - ne roskat, jotka jäävät käteen, jotka vaatii entistä enemmän hoitoa. Siinä on sitten se yksi erikoisalue. Sanotaanko sekakäyttäjät, alkoholin kanssa liikaa läträävät ja opettelevat siinä samalla, joko sitten johtaa tavallaan semmoiseen riippuvuuteen ja sieltä sitten se [nuorisotyö] positio löytyy. (Jarmo Johtaja)

Nuorisotyöntekijöiden puheenvuoroissa sitä vastoin esille nousivat enemmän nuorten *osallisuuteen* ja *aktiivisuuteen* kiinnittyvät näkökulmat. Niina Nuoriso-

työntekijä kuvaa nuorisotyön osallistavaksi työksi, jossa nuorisotyöntekijän tehtävänä on herätellä nuorta tai avata hänelle sopivia ovia. Niinan mukaan nuorta pyritään aktivoimaan, että hänestä tulisi subjekti omaan elämäänsä.

Se ei oo mitään auttamista eikä... voin sanoa, että se on enemmänkin sitä osallistavaa työtä – jokainen on oman onnensa seppä. Sieltä se ehkä löytyy se – kaikilta se ei vaan onnistu omin voimin. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Se lähtee nimenomaan siitä nuoresta ja sen asian oivaltamisesta, että ammatillisesti hyvin pätevänä aikuisena pystyn avaamaan sellaisia linkkejä ja ovia, joihin yhden tai kahden tai viiden nuoren elämässä – se määrä ei ole edes tärkeä – kukaan muu ei edes pysty avaamaan. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Nuorisotyön sisällöllistä keskustelua hämmensi vuonna 2002 silloisen pääministeri Paavo Lipposen (SDP) hallituksen aloitteesta käynnistynyt valtakunnallinen nuorten osallisuushanke 2003–2007. Hankkeen tavoitteeksi oli asetettu nuorten paikallisen osallisuuden ja nuorten elinolojen kokonaisvaltainen kehittäminen ja nuorille tarkoitettujen paikallisten palvelujen koordinoiminen. Erityiseksi tavoitteeksi oli asetettu yhteistoiminnan tehostaminen nuorten elämäntilanteen parantamiseksi ja nuorten motivoimiseksi koulutukseen ja työelämään. Hanke kohdistettiin ensisijaisesti syrjäytymisvaarassa oleviin peruskoululaisiin ja peruskoulunsa päättäviin sekä jatko-opinto- ja työllistymismahdollisuuksia etsiviin, mutta laajemminkin kyseisen paikkakunnan tai alueen nuoriin. Hankkeen koordinoinnista vastasi Opetushallitus. (Hänninen 2004; Vehviläinen 2006.)

Kunnat hakivat kilvan tähän hankkeeseen, joka toteutettiin valtion ja kuntien yhteistoimintakokeiluna. Hankkeeseen osallistui lopulta 38 kuntaa ja erilaisten seututoimenpiteiden kautta hanke kosketi 70 kuntaa. Myös Jyväskylän kaupunki oli hankkeessa mukana. Hankkeen keskeisiksi painopistealueita olivat koulun kehittäminen yhteisöllisellä ja yhteistyöllisellä työtavalla, toisen asteen opintoihin ohjaaminen ja/tai työmarkkinoille poluttaminen, elinolojen ja ympäristöjen kehittäminen sekä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia parantaminen. (Vehviläinen 2006, 7–9.)

Valtakunnallinen osallisuushanke toi väistämättä osallisuus-termin nuorisotyön kentälle. Erityisesti hankkeen alkuvaiheessa osallisuus-käsitteeseen liittyvä keskustelu oli moninaista nuorisotyöntekijöiden joukossa.¹⁰ Osallisuushanke koettiin mieluummin syrjäytymistä ehkäiseväksi hankkeeksi. Mutta syrjäytyminen koettiin negatiiviseksi käsitteeksi nuorisotyössä, jossa nuoret nähdään lähtökohtaisesti myönteisinä oman elämänsä toimijoina.

Nuorisotyön sisällön epämääräisyyteen olivat vaikuttamassa erilaiset jännitteet, jotka muodostuvat nuorisotyölle eri tahoilta aseteltavista haasteista. Samanaikaisesti tulisi kontrolloida, osallistaa, ehkäistä syrjäytymistä ja vapauttaa nuoria.

¹⁰ Nuorisotyön kentällä oli otettu mielenkiinnolla vastaan Anu Gretschelin (2002) nuorten osallisuutta käsittelevä väitöskirja vuonna 2002. Gretschelin väitöskirjan aineistossa oli mukana myös Jyväskylän maalaiskunta.

4.3.2.6 Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Nuorisotyöhön liittyvä kansalaistoiminta herätti myös paljon keskusteluja. Kolmannen sektorin toimijoiden merkitys ymmärrettiin ja sitä korostettiin, mutta myös kritisoiitiin. Nuoret ovat haluttomia sitoutumaan järjestöihin ja niiden toimintaan pitkäkestoisesti kuten Jarmo Johtaja kuvaa. Paikallistasolla yhteistyön rakentamisen esteenä tuntui olevan myös kilpailu nuorista ja pelko ideoiden varastamisesta. Erilaisten hankerahoituksen haku asettaa toimijat kilpailuasetelmaan, jolloin myös luonnollinen ja järkeväkin yhteistyö saattaa tyrehtyä. Tällaisia tyrehtymisiä olin ikävä kyllä myös todistamassa tutkimusprosessin aikana (Tutkimuspäiväkirja 9.10.2002). Niistä ei hyötynyt kukaan – kaikkein vähiten nuoret.

Mä luulen, että se on siltä osin, että järjestöt ovat varmasti ihan merkittäviä tekijöitä siltä osin sun muuta, mutta mä olen hieman skeptinen noiden järjestöjen merkitykseen nykyisin. Sillä nuori ei halua sitoutua kovin ja jos se halua, niin se sitten menee semmoseen toimintaan, josta se on kiinnostunut ja se halua kehittää itseään ja lähtee siihen sitten mukaan. Tää skeittailu on yks esimerkki siitä, että mikä on tavallaan ongelma, mutta myös vahvuuskin. (Jarmo Johtaja)

Puheenvuoroissa kävi ilmi, että yhteistyötä tehdään ja on tehty, mutta ei se kovin koordinoitua tunnu olevan. Ilmassa on välillä kilpailua nuorista ja toisaalta myös ideoista – luulenkin, että tuon avoimuuden löytäminen tulee olemaan vaikeaa. (Tutkimuspäiväkirja 9.10.2002)

Järjestöissä tehtävän nuorisotyön rooli hahmotettiin työksi, jota tehdään tavalisten nuorten kanssa. Sitä vastoin kunnallisen nuorisotyön odotettiin auttavan ongelmallisia nuoria heidän erilaisissa elämäntilanteissaan. Järjestöillä tarkoitetaan tässä yhteydessä perinteisiä nuorisojärjestöjä, kuten partiota ja setlementti-toimintaa. Poliittisen nuorisotyön roolia ei hahmotettu laisinkaan, mikä kertoo siitä, että poliittisten nuorisojärjestöjen toiminta ei käytännössä näkynyt ruohonjuuritasolla. Tätä Jaana Johtajakin ihmettelee seuraavasti:

Onhan sekin tavallaan nuorisotyötä, että joku järjestö tekee sitä ja sitä tehdään sellaisten nuorten kanssa, joilla ei oo paljon ongelmia, jotka harrastaa jotakin, ja siinä tehdään ihan arvokasta työtä ja ehkä jossain määrin ehkäistään syrjäytymistä. Mutta ne kuiteskin sellaisii nuorii, jotka eivät kuitenkaan ole suuressa vaarassa syrjäytyä. Mutta sitten tää kunnallinen nuorisotyö niin tähän pitäisi sitten olla jotakin muuta ja olla sitten lähempänä sitä ihmisten auttamista. Ja yhteiskunnallisesti vaikuttamista ja sillä tavalla – sillekkäin tää kenttähän on valtavan laaja. Ja sitten joku poliittinen nuorisotyö – siitähän mä en kyllä tiedä yhtään mitään. (Jaana Johtaja)

Järjestöjen ja kuntien tekemän nuorisotyön välillä ei näyttänyt olevan selkeää työnjakoa. Vaikka odotettiin, että kunnallisen nuorisotyön rooli tulisi olla nimenomaan ongelmallisten nuorten auttaminen. Tämä työ vaatii erityisosaamista, jota oletetaan erityisesti ammattilaisilla olevan. Tulkitsen näitä puheita siten, että kunnallinen nuorisotyö rinnastettiin ammatilliseen työhön, kun taas järjestöissä tehty työ perustuu vapaaehtoiseen työhön (myös Cederlöf 2007, 35).

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön kietoutumista toisiinsa voi pohtia myös nuorisotyöalan koulutuksen kautta. Nuorisotyön opistoasteen koulutuksen siirryttyä korkea-asteelle ammattikorkeakouluihin 1990-luvun lopulla ni-

dottiin nämä kaksi alaa yhteiseksi pohjaksi yhteisöpedagogien koulutukseen kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmaan. Kansalaistoiminnan upottaminen osaksi nuorisotyön koulutusta oli myös poliittinen ja koulutuspoliittinen ratkaisu. Yhteisöpedagogien koulutusta dominoivan HUMAKin syntyyn 1990-luvun lopulla liittyi vahva puoluepoliittinen lobbaustyö ja tukitoiminta, jonka avulla pyrittiin estämään toisaalta *nuorisotyön koulutuksen häviäminen*, mutta toisaalta *turvaamaan HUMAKin tulevaisuus* muiden ammattikorkeakoulujen joukossa, kuten Lauri ja Leena Lehtori pohtivat sähköposteissaan.

Lukuvuonna 2000–2001 koulutusohjelman nimi oli ensimmäisen kerran kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. – – Kansalaistoiminnan puolesta keskustelussa nostettiin esille toisaalta kansalaiskasvatuksen yhteys nuorisotyöhön ja nuorisotyön perinteeseen, toisaalta erottautuminen sosiaalialan koulutusohjelmista. Syrjäytymisen ehkäisy, sosiaalipedagogiikkahan löytyivät molemmista ja uhkana koettiin mahdollinen sulautuminen sosiaalialan amk-koulutukseen. Tällaisia muistoja tuli mieleen ainakin aluksi. Varmaan muutoksesta käytiin myös sellaisia keskusteluja, joissa en ollut mukana. (Sähköposti Leena Lehtorilta 8.5.2007)

Kuittaen tuon Leenan kuvaaman keskustelun. – – Kansalaistoiminnan ottaminen nimeen mukaan avasi mahdollisuuden laajentaa koulutustarjontaa järjestöyöntäjiin ja liittyi myös pyrkimykseen saada Kiljavan opisto ja sitä kautta SAK ja Ay-liike Humakin taakse. Jo silloin pelättiin OPM:n harmonisointipyrkimyksiä ja halua yhdistää Humak tai sen osat johonkin muuhun ammattikorkeaan, esim. Diakkiin. Kansalaistoiminta-nimi tarvittiin siis laajentamaan työllisyyskenttää nuorisotyöstä järjestöihin ja ay-liike tarvittiin torjumaan ev.lut.kirkko. Mutta mikä oli muna ja mikä oli kana, ja löydätkö koskaan mitään todisteita, että näin olisi. (Sähköposti Lauri Lehtorilta 8.5.2007)

Samalla turvattiin myös HUMAK-opistojen tulevaisuutta. HUMAK-opistot ovat kansanopistoja, jotka muodostavat kannatusyhdistystensä kautta Suomen Humanistisen ammattikorkeakoulu Oy:n. Kyseinen osakeyhtiö hallinnoi HUMAKia ja HUMAKin kampukset toimivat osakaskansanopistojen kampuksilla vuokrasopimuksilla. Osalle osakasopistoista HUMAKin vuosittaiset vuokratulot ovat tärkeä osa opiston vuosittaista tulopohjaa.

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön kietoutuminen on sekin ammatillisen nuorisotyöntekijyyden kannalta monisyinen. Nuorisotyön kenttä tarvitsee molempia puolia sekä seurakuntia ja muita nuorisotyössä vaikuttavia tahoja. Mutta mikä on kenenkin rooli? Ja millaista vuoropuhelua tarvitaan, jottei kilpailuasetelmia synny? Nuorisotyöntekijyyden kannalta kansalaistoiminnan niputtaminen nuorisotyön koulutukseen on ollut merkittävä ratkaisu, jossa ei ehkä riittävästi ole mietitty nuorisotyöntekijyyden ja nuorisotyön tulevaisuutta. Koulutuksellista kietomista ovat ohjanneet muut tekijät kuin sisällölliset tekijät.

4.3.2.7 Verkostoituminen

Nuorisotyön verkostoituminen tapahtui koko nuorisotyön kentällä. Kysymys ei ollut vain verkostoitumishankkeista vaan *ajanhengestä* (Linnamaa 2004). Mielienkiintoinen yksityiskohta samasta ajanhengestä oli alan keskeisen ammattikorkeakoulun HUMAKin organisointimalli ja myös nuorisotutkimuksen rakentuminen Nuorisotutkimusverkostoksi. Molemmat tapahtuivat hyvin samanai-

kaisesti: HUMAK vuonna 1998 ja Nuorisotutkimusverkosto 1999. Nuorisotyöntekijöille verkostoituminen ja verkostojen rakentaminen ovat yhteistä *tulkintaa* siitä, miten nuorisotyötoimiala selviää muutoksissa, jotka ravistelivat koko ajan. Jyväskylän seudulla verkostoituminen oli ajanhenki, jota Jyväskylän kaupunginjohtaja Pekka Kettunen osaltaan oli luomassa.

Visionamme on julkisen, yksityisen ja kansalaistoiminnan keitoksessa rakentuva verkostokaupunki. Montako kuntaa siinä on mukana, on toissijainen kysymys. (Pekka Kettunen 1.9.2002)

Nuorisotyön verkostoituminen ei ole ongelmattonta, vaikka yhteistyön tekeminen on kuulunut nuorisotyön traditioon. Suurin este verkostoitumiselle tuntui olevan *resurssit* ja ennen kaikkea niiden vähäisyys ja jopa puute. Verkosto tarvitsee toimiakseen resursseja – oli ne joko puhdasta rahaa tai työpanosta. Jarmo Johtaja kuvaa tätä osuvasti:

Ja sitten tuota mä kannan huolet vaan, että mistä se verkostoituminen tässä niin ku puuttuu, kun ei ole sitä tukirakennetta eikä selkänöjää, ei ole sitten resursseja hommaa sitten tehdä. Ei se verkostoituminen paljon auta, jos ei ole sitten hynää eikä täppiä sitä hommaa sitä ongelmaa ryhtyä ratkaisemaan. Puuttuu niitä tiloja tai toimintajuttuja ja sun muuta. (Jarmo Johtaja)

Myöskään mukana olevien *instituutioiden* arki ei tukenut nuorisotyön verkostoitumista. Nuorisotyön organisaatioiden arki täyttyi erilaisista ”sekaisin olevista asioista”, joten toimijoiden välisen verkoston luominen oli vaikeaa ja siihen ei ollut edes voimia ja jaksamista. Niina Nuorisotyöntekijä kuvaa tätä seuraavassa tekstikatkelmassaan. Jatkuva muutos verotti verkostoitumishalukkuutta ja ruokki epäluuloa, kuten kuvasin tutkimuspäiväkirjassani (9.10.2002).

Vaan se [verkostoituminen] löytyy sieltä, että ensin alueellinen perkaa omat pusikkonsa ja sitten kulttuurinen perkaa omansa ja sitten perataan vielä yhdessä kaupungin nuorisotyötä ja otetaan vähän palvelukeskusta ja tarinaa ja siperiaa eli niitä jotka ovat lähellä ja siltä pohjalta katsotaan mikä on meidän ydinjuuri. Ja sitten vasta kun me ollaan selvitetty oma pesä, niin sitten vasta me ollaan valmiita katsomaan verkoston suuntaan. Me toimitaan nyt hienosti muka verkostossa, vaikka meillä on niin helvaton paha olla siinä omassa kuviossa, niin ei se voi toimia. (Niina Nuorisotyöntekijä)

Henkilökunnassa (kaupungin nuorisotyö) asuu sisällä koko ajan pieni epäluulo siitä, että heidän asemansa muuttuu tai siihen pyritään vaikuttamaan. (Tutkimuspäiväkirja 9.10.2002)

Samanaikaisesti nuorisotyön kentällä oli myös vahva seutuistumisen paine, joka näkyi nimenomaan Jyväskylän seudulla. Nuorille kuntarajat eivät käytännössä olleet mitenkään sitovia, joten nuorisotyötä oletettiin tehtävän yli kuntarajojen.

Äkkiseltään ainakin tuntuisi, että ei maalaiskunnan ja kaupungin nuorison – ei tarttis olla mitään organisatorista eroa, että kun resurssit on kuitenkin niin vähäiset yhteenlaskettunakin, niin kannattaako se vielä se hajurako laittaa siihen, että missä niin ku vaakuna vaihtuu, että jos tätä verkostokaupunki ajattelua ajatellaan, niin eihän nuoretkaan – nehän liikkuu – ainakin enemmän maalaiskunnasta kaupunkiin tai var-

maan toisin päinkin ainakin jonkin verran. Niin miksi ja miten ne pitäisi jotenkin rajata niin ku nuorisotyössä. (Niilo Nuorisotyöntekijä)

Mutta kyllähän se vähän ongelma erilainen Muuramen Isolahdessa on kuin tässä keskustan toiminnassa. Mutta kyllähän nuo palokkalaiset (maalaiskuntalaiset) nuoret kaljapussiensa kanssa kulkee joka perjantai ja lauantai ainakin allekirjoittaneen asuinalueen läpi kohti sitten keskustaa ja kompassialuetta. (Jarmo Johtaja)

Seutuistumisessa nuorisotyöntekijää mietitytti nuorisotyön käsite. Jos nuorisotyötä yhdistetään yli kuntarajojen, niin mitä oikein yhdistetään? Niina Nuorisotyöntekijän puheenvuorossa nousee hyvin esille se, että nuorisotyön julkinen ohjaus mahdollistaa sen, että jokainen kunta ja sen alueella toimivat nuorisotyön toimijat voivat itse määrittellä miten ja millaista nuorisotyötä he tekevät. Kuntien yhdistymisen myötä näitä erilaisia tapoja toteuttaa nuorisotyölain (nyk. nuorisolaki) henkeä joudutaan arvioimaan ja käymään hyvinkin tiukkaa keskustelua. Tällöin yksittäisen nuorisotyöntekijän ammattitaito ja työn tekemisen historia saatetaan kyseenalaistaa, vaikka periaatteessa hän on toteuttanut olemassa olevan nuorisotyölain henkeä.

- - jotenkin se on tätä aikaa, että tämmönen kuntarajat ylittävä ajattelu, se pitäisi niin ku miettiä. Se ei oo helppo nakki, jo ihan sen takiakin, että ku se on vielä niin epä-määräinen se koko nuorisotyön käsite. Että ikään kuin mitkä siinä on niin ku ne asiat, jotka yhdistyis tai organisoitas. (Niilo Nuorisotyöntekijä)

Verkostoitumisen tarve tunnistettiin ja tunnustettiin. Verkostoitumisen tavoitteestahan koko tutkimushanke lähti liikkeellekin. Mutta verkoston rakentaminen ei ole yksinkertaista, jos toteuttamiseen ja ylläpitämiseen ei ole riittäviä resursseja. Päälle liimaamalla se ei onnistu. Toisaalta nuorisotyön verkostoitumisen tuska kertoo nuorisotyön tarpeesta mukautua ajan henkeen ja hakea sen kautta uskottavuutta ja merkitystä omalle toiminnalleen.

4.3.2.8 Havaintoja nuorisotutkimuksen kentältä

Ristiriita nuorisotyön käytännön ja nuorisotutkimuksen kenttien välillä oli ilmeinen. Ensimmäinen havaintoni ristiriitaisuudesta oli nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotutkijoiden *kielen erilaisuus*. Käytäntö ja tiede joutuivat törmäyskurssille. Osallistumiseni nuorisotutkimuksen seminaariin keväällä 2003 kirvoitti minut pohtimaan kielen erilaisuutta tutkimuspäiväkirjassa (19.5.2003).

Kokemus oli mielenkiintoinen ja kannustava. Mielessäni hämmästelinkin kuitenkin puheenvuoroissa yhteiskuntatieteiden ja erityisesti sosiologian dominoivuutta kentällä. Hämmästykseni oli suuri, kun en kasvatustieteen maisterin koulutuksen saaneena aina kyennyt ymmärtämään tutkijoiden keskustelua, vaikka he puhuivat selvää suomen kieltä. Metaforat ja sosiologinen tutkimuslangi karahtivat korvaani todella kipeästi ja osoittivat, että minulta taitaa puuttua jopa yleissivistystä! Tämän kokemuksen jälkeen en enää yhtään ihmetellyt niitä keskusteluja, joita olin kuullut nuorisotutkijoiden ja nuorisotyöntekijöiden kohtaamisen ongelmista. (Tutkimuspäiväkirja 19.5.2003)

Kielen erilaisuutta kuvaa seuraava tapahtuma syksyiltä 2006, jolloin esittelin yhdessä kokouksessa nuorisotyöntekijöille juuri painosta tullutta tutkija Mikko

Salasuon (2006) ”Atomisoitunut sukupolvi” -tutkimusraporttia. Pistin kirjan kiertämään ja nuorisotyöntekijät selailivat sitä kokouksen aikana. Kokouksen päättyessä Niilo Nuorisotyöntekijä tuli kysymään minulta, voisinko minä suomentaa hänelle seuraavan lauseen:

Nuorisokulttuurin atomisaatio on johtanut kollektiivisen kulttuurin pisaroitumiseen maffesolilaisiksi (viite) pienryhmiksi tai heimoiksi, ja prosessien jatkuessa lähestynyt hyperindividualistista yksilösomua (viite). (Salasuo 2006, 31.)

Toisaalta nuorten kielenkäytöstä tuttujen ilmausten lanseeraaminen nuorisotutkimuksen slangiin tuntui myös olevan tyypillistä. Nuorisotutkimuksen kentällä ei esimerkiksi rakenneta identiteettiä vaan sitä tuunataan. (Salasuo 2006, 47.)

Nuorisotutkijat puolustautuivat nuorisotyöntekijöiden kritiikkiä vastaan useissa eri yhteyksissä. He lupasivat kirjoittaa kansantajuisemmin ja siten, että nuorisotyöntekijät ymmärtäisivät paremmin heidän tutkimuksiaan. Tähän keskusteluun liittyi myös Mikkelin seminaarissa kuulemani termi *sianhoito-opas*¹¹. Tapa, jolla termiin viitattiin, kertoi sen olevan jotakin sellaista, jota nuorisotutkijat eivät halua tuottaa ja jota heiltä toivotaan. Myöhemmin ymmärsin sen liittyvän nuoriin ja käytännön ohjeisiin, joita nuorisotutkijoiden toivotaan antavan nuorten kanssa töitä tekeville (mm. nuorisotyöntekijät). Jos nuorisotutkimuksen tehtävänä on tuottaa tietoa myös käytännön toimijoiden tarpeeseen, niin eikö sen pitäisi pystyä tuottamaan se sellaisessa formaatissa, että käytännön toimijat ymmärtävät sen ilman sianhoito-oppaita?

Keskustelussa kävi taas ilmi selkeästi tutkijoiden ja käytännön tekijöiden välinen kuilu. ”Sianhoito-oppaita voitaisiin liittää raportteihin mukaan” kommentoi Teija Tutkija. Kuvaako tämä myös tutkijoiden ylenkatseista/ylivertaista suhdetta kenttään (nuorisotyötä tekeviin)? (Tutkimuspäiväkirja 4.11.2004)

Toinen havaintoni oli nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotutkijoiden *erilainen suhde nuoriin*, molempien tahojen yhteiseen työn kohteeseen. Nuorisotutkijoiden lähtökohtana on nostaa esille nuorten toiminta ja selittää sitä; nuorisotyöntekijät joutuvat puuttumaan nuorten toimintaan. Nuorisotyöntekijät joutuvat kasvattajina puuttumaan konkreettisesti esimerkiksi nuorten tupakanpolttoon ja ottamaan vastuun puuttumisestaan. Nuorisotutkijalle riittää, että hän havainnoi nuoren tupakanpolttoa ja etsii sille syitä ja selityksiä. Hänen ei tarvitse, ja voi olla tutkimuksen teon kannalta olla jopa epäedullista, puuttua siihen (Grönfors 1982, 194–198).

Ihan kiva on käydä hengaamassa nuorten kanssa, jututtaa niitä ja sitten selittää paperille. Mutta ei tarvitse puuttua. Tai ehkä aikuisena pitäisi, mutta ammattillisesti ei tarvitse. Mutta nuorisotyöntekijän on puututtava – ammattikasvattajana. (Tutkimuspäiväkirja 21.4.2005)

Allianssi-risteilyllä 16.–17.3.2006 silmiini osui mielenkiintoinen episodi, jossa kiteytyi nuorisotyöntekijöiden ja nuorisotutkijoiden välinen *juopa* ehkä tahat-

---

¹¹ Sianhoito-opas liittyi Markku Eskelisen ja Jyrki Lehtolan (1987) kohua herättäneeseen pamfletti-teokseen.

tomasti, mutta hyvin konkreettisesti ja humoristisestikin. Kyseinen episodi oli varmasti tahaton ja sattuman asettama, mutta minulle, se konkretisoi nuorisotyön kahden kentän erilaisuutta.

Nuorisotyöntekijät bailasivat innokkaasti Allianssi-risteilyn iltabileissä. Discon meno oli hillitöntä tanssimista ja ilopitoa Virve Rostin ja Menneisyyden vankien mukana. Vilkkuvat valot, musiikin jytke, tanssivat ja mukana laulavat nuorisotyöntekijät – ilmassa oli selkeästi yhteisöllistä hauskanpitoa ja täytyy myöntää, että tuntui mukavalta olla mukana. Jossain vaiheessa päätin kuitenkin lähteä hieman virkistäytymään ja käymään naisten huoneen puolella. Ja astuessa meluisasta tanssisalista ulos laivan lähes tyhjiin aulatiloihin tunsin astuvani aivan toiseen maailmaan. Aulan perukalla näytti kuitenkin istuvan tiivis ryhmä ihmisiä ja he lauloivat. Hieman lähemmäs päästyäni tunnistin laulun kansanlauluksi ja tunnistin myös laulajat. Siinä ne nuorisotutkijat istuivat yhdessä kasassa ja lauloivat kansanlauluja! Kontrasti oli valtava: salissa bailasivat nuorisotyöntekijät ja aulassa kököttivät nuorisotutkijat kansanlauluja laulaen! (Tutkimuspäiväkirja 17.3.2006)

Nuorisotutkimuksen vähäinen kiinnostus nuorisotyön tutkimiseen on ongelmallista. Nuorisotutkimusta ja sen instituutiota Nuorisotutkimusverkostoa kritisoitiin eri nuorisotyöntekijöiden tilaisuuksissa ja keskusteluissa siitä, että he eivät olleet kiinnostuneita nuorisotyön tutkimuksesta. Nuorisotutkimusverkosto sai rahoituksensa opetusministeriön nuorisoyksiköstä, jolla luulisi olevan myös kiinnostusta nuorisotyön tutkimukseen ja sen elvyttämiseen. Kuopiossa järjestetyn nuorisolain valmisteluseminaarissa lokakuussa 2005 kysyin asiaa suoraan opetusministeriön nuorisoyksikön johtaja Olli Saarelalta. Vastaukseksi sain, että asia on tiedostettu ja nyt on tarkoitus suunnata Nuorisotutkimusverkoston tutkimusta marginaalitutkimuksesta nuorisotyöhön.

Minä sanoin Tommille [Nuorisotutkimusverkoston tutkimusjohtaja], että nyt loppuu anorektikkotyttöjen tutkiminen. Nyt aletaan tutkia nuorisotyötä. (Olli Saarela 20.10.2005)

Ja käydessäni läpi Nuorisotutkimusverkoston julkaisuluettelo vuodesta 1993, niin otsikkotasolle nuorisotyö ei kovin monessa julkaisussa yltänyt. Nuorisotutkijat kyllä puolustautuivat esittämällä vasta-argumentiksi laajemman näkökulman, jossa kaikki nuoria koskeva tutkimus on palvelemissa nuorisotyötä. Tämä keskustelu tuntui jatkuvan läpi tutkimuksen. Nuorisotutkimusverkosto suuntasikin tutkimustaan Suomalaisen nuorisotyön ja kansalaistoiminnan identiteetit -tutkimusohjelmaan, jota esiteltiin Nuorisotyöpäivillä huhtikuussa 2005 tutkimusjohtaja Hoikkalan diasarjassa seuraavasti:

- Kaikkeen mörinään kyllästyneenä...
  - Suomalaisen nuorisotyön ja kansalaistoiminnan identiteetit
  - Nuorisotutkimusverkoston keskeishanke 2005- ties hamaan minne asti
- (http://www.alli.fi/tiedoston_katsominen.php?dok_id=291. Viitattu 29.9.2005)

Nuorisotutkijoiden näkemys *nuorison iästä* poikkeaa nuorisotyöntekijöiden määrittelemästä nuorison iästä. Johan Fornäs (1998) mukaanhan nuoruus näyttää olevan elämänkaaren vaihe, joka meidän yhteiskunnassamme ja kulttuurissamme sisältää eniten ristiriitaisuuksia (Fornäs 1998, 291–292). Konkreet-

tinen ikähaitari nuorisotutkimuksessa on hyvin väljä; noin 12–30-vuotiaat (Hoikkala 2006 & 2007, 25). Ikähaitari kuvataan väljäksi, koska nuoruuden koetaan pidentyneen erityisesti koulutuksen pidentymisen seurauksena. Samanlainen kehitys on tapahtunut myös muissa kehittyneissä maissa. Konkreettisen ikähaitarin määrittelyyn liittyvät Nuorisotutkimusverkoston tekemät nuorisobarometrit ja niiden avulla tuotetut kvantitatiiviset aineistot, joita hyödynnetään luotettavuutensa takia myös muussa nuorisotutkimuksessa. Nuorisotutkimusverkosto on viime vuosina tehnyt nämä barometrit yhteistyössä Valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan kanssa. Nuorisobarometreillä selvitetään nuorten asenteita ja arvoja. Nuorisobarometrilla on tarkoitus tuottaa tietoa myös nuorisotyöhön liittyvään päätöksentekoon. Vuodesta 1994 tehtyjen nuorisobarometrien otoksen muodostavat 15–29-vuotiaat suomenkieliset nuoret. (Saarela 2004, 113.)

Nuorisotyölehden artikkelissa (Alasaari 2002), joka pohjautui Stakesin tutkimusprofessori Matti Rimpelän haastatteluun. Rimpelä nostaa esille käsitteen varhaisnuoriso. Tämä käsite on hänen mukaansa osaltaan luomassa joukkoharhaa siitä, että lapsuus olisi lyhentynyt ja nuoret kypsyisivät aiemmin. Rimpelän mukaan nuorisotyö on ottanut tämän käsitteen käyttöönsä, jotta nuorisotyötä voidaan kohdistaa 10–14-vuotiaisiin. Varhaisnuorisotyö käsitteen omaksuminen kertoo Rimpelän mukaan nuorisotyön harhautumisesta omasta tehtävästään. Lapsista on tullut nuorisotyön riistaa ja nuorisotyö ulottaa reviiriään yhä nuorempiin ja nuorempiin. (Alasaari 2002, 16–19.)

Nuorisotyöntekijöitä ja nuorisotutkijoita erottavat siis useat asiat. Ainakin heidän käyttämänsä kieli on erilaista. Lisäksi nuorisotyöntekijöillä ja nuorisotutkijoilla on erilainen suhde nuoriin ja heidän määritelmänsä nuorison iästä poikkeavat toisistaan. Lisäksi erilaisuutta rakentaa nuorisotutkimuksen ja nuorisotyön tutkimuksen ongelmallinen yhteys.

4.3.3 Mitä sitten?

Toisen kesyttämisyrittäksen jälkeen voin jo tiivistetysti todeta, että nuorisotyön ja ammatillisen nuorisotyön hahmottaminen on vaikeaa (esim. Nieminen 2007; Coussée 2009). Nuorisotyön nimissä työskennellään hyvin erilaisista lähtökohdista. Työn kohteesta – nuorista – ei ole olemassa yhtenäistä näkyä. Tekemäni havainnot vahvistivat käsitystäni nuorisotyöstä, jonka rajojen hahmottaminen oli vaikeaa myös nuorisotyöntekijöille itselleen. Lisäksi kentällä toimivat sekä ammattilaiset että vapaaehtoiset, jotka molemmat pyrkivät tekemään hyvää työtä, mutta samalla hämärtävät nuorisotyötä ja erityisesti ammatillisen nuorisotyön uskottavuutta. Eikä nuorisotyön hahmottamista auta myöskään se, että sillä on edelleen poliittinen päällystakki, joka samalla tukee sen asemaa, mutta myös nakertaa uskottavuutta muiden toimialojen rinnalla. Poliittinen päällystakki on osaltaan vaikuttamassa myös alan koulutuksellisen hämärtämisen kipupisteeseen eli kansalaistoiminnan ja nuorisotyön yhteen nivomiseen. Nuorisotyön sisältökään ei ole yksiselitteinen; jännitteet repivät sen sisältöä ja edellyttävät nuorisotyöntekijöiltä hyvin erilaista osaamista. Nuorisotyö ja ammatilli-

nen nuorisotyö tarvitsevat perusteluita ja tutkimusta, mutta nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen yhteistyö ei näytä toimivan riittävän hyvin.

Uusi Nuorisolaki astui voimaan 1.3.2006. Lain valmistelu oli lähtenyt käyntiin jo vuoden 2005 aikana. Lainmuutos ja sen alkumetrien seuraaminen kehittäjän paikaltani oli vielä yksi kesyttämisyritys, jonka halusin tehdä. Tarkastelin eri vaiheissa keräämääni aineistoa rinnakkain, jotta hahmottaisin *nuorisotyötä*, *nuorisotyöntekijyyttä* sekä *verkostoitumista* yleisemmältä tasolta. Lisäksi uskaltauduin toteamaan, että minun on uskottava myös omaan intuitiooni, jos haluan kesyttää nuorisotyön.

4.4 Kesyttämisyritys III

Vuosina 2005–2006 seurailin säännöllisesti nuorisotyön eri foorumeita kuten Nuorisotyö-lehteä, Nuorisotutkimus-lehteä sekä eri toimijoiden www-sivuja keskittyen viikoittain seuraamaan Allianssin, Nuorisotutkimusseuran, opetusministeriön, sekä seuraavien kuntien ja kaupungin sivustoja: Jyväskylä, Jyväskylän maalaiskunta, Helsinki, Oulu, Muurame, Petäjävesi, Suolahti ja Keuruu. Näiden lisäksi seurailin satunnaisesti eri nuorisojärjestöjen ja Lapsiasiavaltuutetun toimiston sivustoja. Osallistuin myös itse nuorisotyöllisiin keskusteluihin, joita käytiin sähköpostilistoilla ja internetin keskustelupalstoilla. Kehittäjänä minulle avautui keskustelun paikkoja eri nuorisotyön toimijoiden ja heidän yhteistyökumppaneidensa kanssa. Keskustelujen teemat sivusivat usein nimenomaan nuorisotyön merkitystä, vaikutusta ja arvopohjaa sekä nuorisotyöntekijyyttä ja siihen liittyviä näkökulmia. Se, että olen koko tutkimuksen ajan ollut HUMAKin palveluksessa ja osana järjestö- ja nuorisotyön tulosityksikköä, on antanut minulle mahdollisuudet seurata alan ammattikorkeakoulutuksen kehitystä ja sen ympärillä käytävää keskustelua.

4.4.1 Nuorison ikä

Nuorisotyön käytännön toimijat, erityisesti kunta-alan toimijat, halusivat lakiin selkeitä ikämääritelmiä nuorison iästä ja ikämäärityksen alaraja herätti keskustelua. Keskusteluissa oli esitetty alaikärajaiksi seitsemää vuotta, mutta valtakunnalliset varhaisnuorisojärjestöt vastustivat sitä. (HE 28/2005.)

Nuorisolain astuessa voimaan nuoriksi määriteltiin alle 29-vuotiaat. Lain perusteluissa todetaan tämän ikärajan olevan tarpeen erityisesti valtakunnallisten nuorisojärjestöjen avustuskelpoisuuden määrittelyssä. Väljä ikämääritys mahdollistaa eri tahoille toiminnan painopisteen joustavan kohdentamisen. Lain esityksen yleisperusteluissa todetaan lisäksi tiukkojen lapsi- ja nuorimääritysten olevan ongelmallisia, koska lainsäädännölliset määrittelyt vaihtelevat huomattavasti ja eroavat usein arkipäivän käsityksistä. (HE 28/2005.) Esimerkiksi vanhan lastensuojelulain kolmannessa pykälässä määritellään lapseksi alle 18-vuotias ja nuoreksi alle 21-vuotias (Lastensuojelulaki 1983). Uuden lastensuojelulain 6 §:ssä nuorella tarkoitetaan 18–20-vuotiasta ja lapseksi määri-

tellään alle 18-vuotias (Lastensuojelulaki 2007). Uusi nuorisotyötä ohjaava nuorisolaki, kuten vanha nuorisotyölakikin, jättää kohteen määrittelyssä käytännön toimijat ilman selkänöjää ja lain perusteluissa kehoitetaan eri toimijaryhmiä määrittelemään omat ikäraajansa oman toimialueensa mukaisesti (HE 28/2005).

Myös muussa lainsäädännössä nuoren määrittely on ongelmallista, kun lähtökohdaksi otetaan se, minkä ikäisenä yksilö saa tiettyjä oikeuksia tai velvollisuuksia. Tästä ääripäinä nostan esille kaksi esimerkkiä. Ikähaitarin yläpäättä kuvaa EU-tukijärjestelmiin kuuluvan nuoren viljelijän määritelmä, joka tarkoittaa alle 40-vuotiasta. Ikähaitarin alapäättä kuvaa määrittely nuoresta rikosten tekijästä, joka rikoksen tehdessään on jo täyttänyt 15 mutta ei vielä 21 vuotta.

Nuorisotyön kohteen ikämäärittelyyn tuli uusi näkökulma, sillä syyskuun 1. päivänä 2005 aloitti Suomen ensimmäinen lapsiasiavaltuutettu työnsä. Tässä tehtävässä aloitti Maria-Kaisa Aula. Lapsiasiavaltuutetun tehtävinä on mm. edistää lapsen edun ja oikeuksien toteutumista yleisellä päätöksenteon ja lainsäädännön tasolla. Erityistehtävänä on edistää YK:n lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen toteutumista sekä siitä tiedottamista Suomessa. (Lapsiasiavaltuutettu 2006.) YK:n lapsen oikeuksien julistuksessa lapsia ovat alle 18-vuotiaat (Yleissopimus lasten oikeuksista). Ensimmäisessä puheessaan nuorisotyöntekijöille Allianssi-risteilyn avajaisjuhlassa 16.3.2006 lapsiasiavaltuutettu otti kantaa nuoruuden määrittelyyn nostamalla lapsuuden myös nuorisotyön kohteeksi.

Lapsuus ei ole vain välivaihe tiellä nuoreksi ja aikuiseksi. Lapsuus on sinällään tärkeä elämänvaihe. Myös lapset ovat toimijoita, osallistujia ja kansalaisia, joilla on mielipiteitä ja näkemyksiä heitä koskevista asioista. Toivon teistä kumppaneita vahvistamaan lapsen ja lapsuuden arvostusta suomalaisessa yhteiskunnassa. Puhutaan ja vaikutetaan yhdessä sen puolesta, että lapsella on oikeus olla lapsi riittävän pitkään ja rauhassa. Toivon, että myös nuorisotyössä ja nuorisotoiminnassa sallitaan ja rohkaistaan lasten oikeutta leikkiin. (Aula 16.3.2006, ote puheesta (<http://www.lapsiasia.fi/nyt/puheenvuorot/puheet/puhe/view/1397025>))

Hallinnon määritelmä nuorisotyön kohteesta ei ainakaan helpota nuorisotyön ja nuorisotyöntekijyyden hahmottamista. Päinvastoin. Nuorisolain väljä määritelmä voisi oikeuttaa nuorisotyöksi esimerkiksi toimimisen pitkään opiskelleiden nuorten aikuisten perheen perustamisongelmien parissa ja äiti-vauva-kerhoissa. Väljä määrittely asettaa myös nuorisotyöntekijyydelle melkoiset haasteet. Lapsiasiavaltuutetun tehtävien myötä lapsen ja lapsuuden asiat ovat tulleet voimakkaasti esille – välillä jopa nuorison ja nuoruuden unohtaen. Onko nuoruus ja nuoret kuitenkin hallinnon näkökulmasta jotain sellaista, jolta lapsia on suojeltava?

4.4.2 Hankehakemusten antia: nallekarkkien jakoa

Nuorisotyöntekijöitä on ärsyttänyt nuorisotyön ohjaaminen erilaisilla projekti-rahoituksilla. Opetushallituksen koordinoima valtakunnallinen nuorten osallisuus-hanketta (2003–2007) nuorisotyöntekijät kuvasivat sanalla *projektihässäkki*. Nuorisotyöntekijät kokivat, että koko ajan pitäisi olla ”takataskussa” ideoita, joihin rahoitusta voisi nopealla aikataululla hakea. Nämä ideat tulisi kyetä naamioimaan sopiviksi haettaviin ohjelmiin tai hakuilmoituksiin. Haettavien

projektien pitää olla kehittämissuuntautuneita eli toimijoilta vaaditaan jatkuvaa kehittämisotetta, jatkuvaa uusiutumista. Pitkään alalla olleet kokivat, että usein kysymyksessä on vanhan toiminnan uuteen kuosiin laittamista. Aika kuluu erilaisten hankkeiden ja projektien suunnitteluun ja raportointiin:

Valtion ja läänin rahat tulevat kuin salama kirkkaalta taivaalta. Pitäis olla valmis laattikko, josta tempaisisi kymmenen ideaa, joista yhdeksän ehkä ampuu yli. (Niilo Nuorisotyöntekijä)

Niina Nuorisotyöntekijä: Tuntuu ihan pimeeltä, että kaikkeen pitää kerätä rahaa ympäri maailmalta, jotta voi tehdä työtä. Keskusteltiin taas Mahis-koulutuksesta [Nuorten Akatemian toimintaa].

Niilo Nuorisotyöntekijä: Pistetään nallekarkkeja uuteen väriin ja uusiin pusseihin. Ennen väännettiin valtiosuusjärjestelmää.

Niina Nuorisotyöntekijä: Papereita paljon ja sillä pärjää.

Niilo Nuorisotyöntekijä: Nykytoiminnassa on tärkeä tehdä oikeita asioita, mutta niiden pitää myös näyttää hyvältä. (Muistio 6.10.2003)

Nuorisotyössä projektimainen tapa työskennellä on juurtunut vahvasti toimintakulttuuriin suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen työn rinnalle, osin sen sijaan. Usein toimitaan jopa vain projektirahoituksen varassa. Perusnuorisotyön pitkäjänteisyys kyllä tunnustetaan, mutta resurssinjaossa projektirahoitus on merkittävässä asemassa. Ristiriita ilmenee hyvin kulttuuriministeri Suvi Lindénin (KOK) Allianssi-risteilyn avajaispuheenvuorossa keväällä 2002:

Tänä päivänä perusnuorisotyön ennaltaehkäisevä rooli on entistä tärkeämpi. Viime vuonna järjestetyissä kuntien arviointiseminaareissa kuntien johtoa ja nuorisotyöntekijöitä puhututti paljon se, kuka ottaa hoitaakseen perusnuorisotyön, kun voimavarja on kohdistettu erilaisiin yksittäisiin hankkeisiin.

En tarkoita sitä, että hankkeista tulisi luopua. On perusteltua pyrkiä kohdenne- tuilla hankkeilla tiettyihin tuloksiin, kehittää hyviä käytäntöjä ja monistaa niitä. Nuorten työpajatoiminta on hyvä esimerkki tästä.

Uskallan väittää, että ratkaisut tapahtuvat kuitenkin pitkäjänteisessä perusnuorisotyössä, jota tehdään kunnissa, järjestöissä ja seurakunnissa. Nuorisotyön avainkysymys on, miten luodaan kestävä vuorovaikutus nuorten ja ammattitaitoisten nuorisotyöntekijöiden välille. Korkea ammattitaito ja halu sitoutua luovat tämän suhteen. Tämän vuoksi perustyön pedagogista osaamista on lisättävä. Korkean ammattitaidon takaa koulutus, mutta myös terve järki ja lämmin sydän. (Ote Lindénin puheesta 18.4.2002)

Rahoituksen ohjautuminen erilaisten projektien kautta syö nuorisotyön perustaa. Toiminta ohjautuu lyhytkestoisiiin ja nopeatempoisiin kohteisiin. Byrokratia ja toiminnan naamioiminen projekteihin sopivaksi syövät nuorisotyön toimijoiden resurssia ja vievät aikaa nuorten kohtaamistyöltä. Toki kehittämisprojektit vievät itse toimialaa myös eteenpäin, mutta jos kentälle on toimijoita, jotka elättävät itsensä lähes täysin projektirahoituksella, on hyvä kysyä ollaanko rahoituksen ohjauksessa oikealla tiellä? Miten nämä projektirahoitetut organisaatiot sitoutuvat nuorten palvelujärjestelmän ylläpitämiseen sitten, kun projektirahoitus päättyy?

4.4.3 Rahoitetaanko nuorisotyössä oluenjuontia ja juhlimista?

Nuorisotyön rahoitus tulee valtion budjetin kautta veikkausvoittovaroista, jotka jaetaan arpajaislain mukaan urheilu- ja liikuntakasvatukseen, tieteen, taiteen ja

nuorisotyön edistämiseen. Edunsaajien keskinäisestä suhteesta tuotonjaossa säädetään laissa. Sen mukaan tuotosta käytetään vuosittain urheilun ja liikuntakasvatustyön edistämiseen 25 %, nuorisotyön edistämiseen 9 %, tieteen edistämiseen 17,5 % ja taiteen edistämiseen 38,5 %. Jäljelle jäävä 10 % jaetaan samoihin tarkoituksiin harkinnan mukaan. Tarkemmin edunsaajat määritetään vuosittain valtion talousarviossa samoin kuin se, mikä osa käytetään lakisääteiseen ja mikä osa harkinnanvaraiseen valtionrahoitukseen. Rahoitusta säätelevät laki opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta sekä valtionavustuslaki. Nuorisotyöhön varoja saavat mm. kansalaisjärjestöt ja kuntien nuorisotoiminta, valtakunnalliset nuorisokeskukset, nuorisotutkimus ja -koulutus sekä kotimaiset ja kansainväliset nuorisohankkeet. Vuodesta 1999 veikkausvaroilla on tuettu myös koululaisten iltapäivätoimintaa. (Opetusministeriö 2007.)

Seuratessani jyvaskyläläisiä nuorisojärjestöjä ja niiden toimintaa, jäi päällimmäiseksi havainnokseni tiivistetysti kurjuus. Paikalliset järjestöt elivät hyvin pitkälti kädestä–suuhun -periaatteella. Uuden toiminnan kehittäminen oli vaikeaa, koska järjestöillä ei ollut resurssia tehdä kehittämis- tai hankesuunnitelmia tai varata aikaa hankehakemuksien kirjoittamiseen. EU-hankkeiden hakemiseen pienen järjestön voimavarat ja talouden tasapaino eivät riittäneet lähes lainkaan. Toisaalta olemassa oli myös järjestöjä, jotka käytännöllisesti katsoen muokkasivat toimintaansa erilaisten projektirahoitusten mukaan.

Kurjuus näkyi sekä Nulikan että Kannusteen toiminnoissa. Nuorisojärjestöjen toimijat kertoivat, että he eivät voi osallistua koulutuksiin tai alueellisen nuorisotyöverkoston tapaamisiin, koska heillä ei järjestönsä ainoana työntekijänä ole aikaa tulla, ja sijaisen palkkaaminen on taloudellisesti mahdotonta. Yhden järjestön hallitus jopa kielsi osallistumisen Kannusteen järjestämään Miittiin (seudullinen nuorisotyöntekijöiden verkostotapaaminen) ja siihen liittyvään verkostotoimintaan. Perusteluna oli se, että yhteistyö ei edistä järjestön omia toimintatavoitteita. Yhden poliittisen nuorisojärjestön työntekijälle aikaa ei löytynyt, koska hänen piti tehdä töitä emojärjestölle (puolueelle).

Havaintoni tapaamisista ruohonjuuritason toimijoiden toimitiloissa kertoivat osaltaan samaa kurjuutta: rikkiäisiä huonekaluja ja ikkunoita, homeisia ja muille kelpaamattomia toimitiloja, käytöstä poistettuja tietokoneita ja työvälineitä. Samansuuntaisia havaintoja olin tehnyt kiertäessäni nuorisotyön opettajana useiden kuntien nuorisotiloissa ja toimipisteissä ympäri Suomea. Kokonaisuudessaan nuorisotyön toimintatiloja riivaa usein nuhruisuus, rikkiäisyys ja yleinen kurjuus. Nuorille suunnattuihin tiloihin siirtyy yllättävän usein tavaraa, joka ei enää muualle kelpaa. Myös nuorisotilat tai nuorisotyön toimijoiden toimitilat sijoittuvat paikkoihin, jotka eivät muille enää kelpaa esimerkiksi sisäilmaongelmien vuoksi.

Nuorisotyöhön suunnatut määrärahat nousivat 28,6 miljoonasta eurosta 36,1 miljoonaan euroon vuodesta 2004 vuoteen 2007 (Valtionvarainministeriö 2006). Allianssi-risteilyn avajaisilaisuudessa keväällä 2004 kulttuuriministeri Tanja Karpela (KESK) hehkutti rahanjaon uudistumista seuraavasti:

Hallitusohjelman linjauksen mukaisesti raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuoton käyttämisestä annettu laki tuli voimaan vuoden 2004 alusta.

Nuorisotyön määrärahat ovat tämän johdosta kasvaneet 37 prosenttia. Lisäys on merkittävä, tarpeellinen ja oikeudenmukainen. (Ote Karpelan puheesta 22.4.2004)

Rahoitusjärjestelmän peruseriaate on, että valtio tukee kuntien nuorisotyötä laskennallisilla valtionosuuksilla, jotka määräytyvät kunnassa asuvien alle 29-vuotiaiden lukumäärän mukaisesti, mutta kunnat päättävät itse nuorisotyöhön käytettävistä varoista. Sen lisäksi kunnat voivat hakea kohdennettua tukea (mm. nuorten työpajatoimintaan, koululaisten iltapäivätoimintaan, nuorison tieto- ja neuvontapalveluihin). Valtionosuus kattaa noin neljä prosenttia kuntien nuorisotoimien kokonaismenoista.

Valtio rahoittaa osan valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön valtakunnallisten palvelujärjestöjen menoista myöntämällä niille vuosittain harkinnanvaraisia avustuksia lakiin perustuen. Järjestöjen vuosivastukset myönnetään tuloperusteisesti, jolloin kiinnitetään huomioita toiminnan laatuun, määrään ja taloudellisuuteen. Peruseriaate nuorisotyön kansalaistoiminnan tukemisessa on se, että kuntien nuorisotyöhön kuuluu nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tukeminen eli kunnan vastuulla on järjestöjen paikallistason yleisavustaminen. Valtio tukee siis valtakunnallisia järjestöjä. (Nuorisotoiminnan tukeminen 2005; Opetusministeriö 2008.)

Käytännössä osa valtakunnallisista järjestöistä antaa jonkin verran valtionapua piirijärjestöille tai vastaaville alueellisille organisaatioille, joiden tehtävänä on toimia paikallisten järjestöjen tukena alueellisesti mm. järjestämällä koulutusta, tapahtumia, leirejä ja retkiä, joko suoraan alueen nuorille tai heitä ohjaaville aikuisille. Olen kerännyt muutamia nettisivustoilta kerättyjä esimerkkejä järjestöjen piiritoiminnasta:

Piirin tärkein tehtävä on tukea lippukuntien toimintaa. Toimintaa tuetaan alueen kautta sekä järjestämällä partio-ohjelmaa tukevaa koulutusta ja ohjelmatapahtumia monipuolisesti koko piirin alueella. (Järvi-Suomen partiolaiset ry 2007)

Alle 30-vuotiaat kokoomuslaiset vaikuttavat kunnanvaltuustoissa, puolueorganisaation vastuupaikoilla ja monissa muissa tärkeissä tehtävissä. Erityisesti Keski-Suomessa nuoriin on luotettu, ja aktiivinen panoksemme on otettu myönteisesti vastaan. Kunnallisvaikuttamisen ja järjestötyön lisäksi järjestämme jäsenistölle koulutus-toimintaa, kuten seminaareja ja yritysvierailuita. - - Aatteellisen päätöksen ohessa pyrimme myös virkistäytymään erilaisten ekskursioiden, saunailtojen, mökkiviikonloppujen ja vapaan kulttuuritoiminnan avulla. Helpoin tapa tutustua meihin on tulla kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona Jyväskylän Hemingway'siin. Päivystämme siellä klo 18.00 alkaen. - - "Porvarit bissellä" on muodostunut nuorten kokoomuslaisten keskuudessa jo käsitteeksi. (Keski-Suomen Kokoomusnuoret 2005)

Netissä Allianssin ylläpitämää nuorisualan keskustelupalstaan Nurkkaan, kirjoitti nimimerkki Nuppu (9.4.2008, klo 9.58) seuraavasti:

Kuuluuko biletyks ja bissettely valtionavustusten piiriin?

Törmäsin vahingossa erään poliittisen nuorisojärjestön virallisille nettisivuille ja siellä toivotettiin tomerasti, että biletyks on tärkeä osa toimintaa. Tapahtumakalenterissa on bisse-illoja, joista osassa toivotettiin myös alaikäisiä mukaan. Kyseinen järjestö on saanut aimo kakun valtionavustusta toimintaansa varten. Kysymykseni onkin avustuspolitiikkaan/moraaliin liittyvä: eikö valtio linjaa avustuspäätöksiä tehdessään millään tavalla toiminnan rajoja (esim. päihitteettömyys, terveen kasvun ja kehityksen tukeminen)? Kuntasektorilla ei liene kummallista että nuorisotoiminnan avustusten

myöntämiskriteereihin on kirjattu vaatimus toiminnan päihteettömyydestä. Eikö valtion tulisi toimia tässäkin tapauksessa esimerkkinä/nuorisopoliittisen linjan vetäjänä?

(http://www.alli.fi/sivu.php?artikkeli_id=798&lk_id=&keskustelu_toiminto=viestiketju&k_alue_id=&viesti_id=259&aktiivinen_viesti=259. 10.4.2008)

Kyseiset "bisseä ja bileystä" -kutsut pistivät miettimään, että onko tämä tukisysteemi oikea. Kun kokoomusnuoret juovat olutta ja juhliivat, kunnallisen nuorisotyön työntekijät puhalluttavat nuoria nuorisotilojen ovilla, koska nuorisotilat ovat pääsääntöisesti päihteettömiä. Monien järjestöjenkin toiminnassa noudatetaan vastaavaa nollatoleranssia hyvin tiukasti. Lisäksi erityisesti ammatillisessa nuorisotyössä ehkäisevä päihdetyö on korostunut erityisesti viime vuosien aikana. Toki tässä tapauksessa täytyy muistaa, että kyseinen poliittinen nuorisojärjestö kohdistaa toimintaansa myös nuoriin aikuisiin, mutta siitäkin huolimatta nuorisotyön järjestelmän ja kokonaiskuvan kannalta toiminta on kyseenalaista.

Ehkä suurinta närää nuorisotyön kentällä herättävät poliittistaustaisten ja ei-poliittisesti sitoutuneiden järjestöjen valtionavut. Tämä tuntuu olevan nuorisotyön kentällä ikuisuuskyseminen (Nuorisotoiminnan tukeminen 2005, 57.) Myös julkisessa keskustelussa ihmeteltiin rahanjaon perusteita (mm. Keski-suomalainen 16.9.2006 ja Helsingin Sanomat 17.2.2008). Keski-suomalainen uutisoi keväällä 2006 seuraavasti aiheesta:

Puolueiden nuoret kahmivat rahat

Jäsenmäärään suhteutettuna poliittiset nuorisojärjestöt saavat jopa kymmenkertaisia avustuksia muihin verrattuna. Tuet ovat vain lisääntyneet jäsenten kadotessa.

Valtio rahoittaa poliittisia nuoriso- ja opiskelijajärjestöjä selvästi avokätisemmin kuin muita vastaavia yhdistyksiä. Tänä vuonna puolueiden nuoret saavat opetusministeriön vuosiavustusta 42,27 euroa jäsentä kohden. Ei-poliittiset järjestöt joutuvat tyytymään 7,29:ään euroon. (Keski-suomalainen 16.5.2006)

Julkiseen keskusteluun on liittynyt arvailuja jakoperusteiden sekä järjestöjen antamien tietojen oikeellisuudesta. Nämä molemmat epäilyt oikaisi opetusministeriö nuorisotyön arviointi- ja avustustoimikunnan pääsihteeri Tuomas Kurttila 20.5.2006 Keski-suomalaisen Mielipide-palstalla.

Sanomalehti Keski-suomalaisen artikkeli (16.5.2006) poliittisten nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen valtionavustuksista osoittaa lehden heikkoa perehtymistä valtionavustusjärjestelmään ja tähän liittyvään arviointityöhön. Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen valtionavustusten jako perustuu erityisesti valtionavustus-, kirjanpito-, yhdistys- ja nuorisolakiin. Tuloperusteisessa yleisavustusten jaossa huomio kiinnitetään toiminnan laatuun, laajuuteen ja taloudellisuuteen.

Poliittisten nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen jäsenmäärät muodostavat tässä tarkastelussa vain yhden osa-alueen. Avustusten suhteuttaminen jäsenmääriin, kuten sanomalehti Keski-suomalainen tekee, antaa liian pelkistetyn kuvan järjestöjen toiminnasta. Toiminnan laatua arvioidaan suhteessa kunkin järjestön asettamiin tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen. (Kurttila 2006)

Tutkimusprosessin aikana tekemäni havainnot poliittistaustaisten järjestöjen toimijoista ja toiminnasta olivat hyvin vähäisiä. Nämä järjestöt eivät osallistuneet esimerkiksi Nulikkaan tai Kannusteeseen ja muutenkin yhteydet niihin

jäivät todella heikoiksi. Poliittiset nuorisoyhdistykset aktivoituvat paikallisesti vain tutkimusaikana osuneiden syksyn 2004 kunnallisvaalien ja maaliskuun 2003 eduskuntavaalien alla. Poliittisperustaisen Jyväskylän kaupungin nuorisotoimikunnan toiminta hiipui sekin jo tutkimuksen alkaessa vuoden 2003 aikana.¹²

Kokosin tiedot opetusministeriön ja Allianssin nettisivuilta avustamisesta vuosilta 2002–2006 keskittyen erityisesti poliittistaustaisten järjestöjen rahoitukseen (Taulukko 1). Laskin järjestöjen avustusten prosenttiosuuden valtionosuutta saavien järjestöjen kokonaisavustuksesta. Olen lisäksi merkinnyt taulukkoon järjestöjen poliittisen taustan, jonka olen tarkistanut jokaisen järjestön nettisivustolta.

JÄRJESTÖ	2002	2003	2004	2005	2006
Finlands Svenska Ungdomsförbundet rf (RKP)	190 000	193 000	220 000	227 000	235 000
Svensk Ungdom rf (RKP)	125 500	128 500	160 000	160 000	190 000
Vesaisten Keskusliitto ry (KESK)	244 000	244 000	322 000	359 000	372 000
Suomen Keskustanuoret ry (KESK)	415 500	395 500	530 000	530 000	603 000
Keskustan opiskelijaliitto ry (KESK)	-	25 000	33 000	33 000	44 000
Minijellonat ry (KOK)	83 000	85 000	110 000	117 000	122 000
Kokoomuksen Nuorten Liitto ry (KOK)	398 500	403 500	445 000	445 000	560 000
Kokoomuksen Opiskelijaliitto Tuhatkunta ry (KOK)	36 000	39 000	47 000	47 000	60 000
Nuorten Kotkain Keskusliitto NKK ry (SDP)	440 000	442 000	525 000	564 000	585 000
Sosialidemokraattiset Nuoret ry (SDP)	356 500	361 500	471 500	471 500	545 000
Sosialidemokraattiset opiskelijat ry (SDP)	30 000	3 300	41 000	41 000	52 000
Suomen Demokratian Pioneerien Liitto - SDPL ry (VAS)	283 000	286 000	315 000	338 000	340 000
Vasemmistonuoret ry (VAS)	186 000	189 500	222 000	222 000	269 000
Suomen Kristillisen Liiton Nuoret ry (KD)	12 000	1 300	25 000	25 000	32 000
Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry (VIHR)	5 000	6 500	30 000	30 000	49 000
YHTEENSÄ	2 805 000	2 845 000	3 496 500	3 609 500	4 058 000

¹² Luennoidessani nuorisotyöstä 13.9.2005 Vierumäellä liikunnan opiskelijoille, he hämmästelivät aidosti nuorisotyöjärjestöjen rahanjakoa. Osa opiskelijoista ilmoitti, että he eivät ole koskaan omilla paikkakunnillaan törmänneet näiden järjestöjen toimintaan. Heille poliittistaustaiset järjestöt olivat ihan vieraita.

Kaikki järjestörahoitus YHTEENSÄ	6 891 000	7 100 000	9 000 000	9 761 000	10 061 000
Poliittisten nuorisojärjestöjen osuus(%) järjestörahoituksesta	40,7	40,1	38,9	37,0	40,3

TAULUKKO 1 Poliittistaustaisten järjestöjen Opetusministeriöltä saamat avustukset vuosilta 2002–2006.

Mielenkiintoista on huomata, että näiden järjestöjen osuus koko järjestöjen valtionavusta on tämän viiden vuoden jakson aikana keskimäärin 39,4 %. Ammattiin Opiskelevat – SAKKI ry ei suoraan ole mikään poliittisen puolueen jäsen, mutta sen juuret kuuluvat vahvasti Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöön (SAK), jonka yhteys taas vastaavasti SDP:hen on julkisesti tunnettu. SAKKI ry:n avustusten lisääminen poliittistaustaisten nuorisojärjestöjen osuuteen nostaa prosentuaalisen osuuden 43,4 %:iin. Taulukossa (Taulukko 2) on näkyvissä SAKKI ry:n avustukset vuosilta 2002–2006.

JÄRJESTÖ	2002	2003	2004	2005	2006
Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto SAKKI ry	293 500	295 000	329 000	340 000	340 000

TAULUKKO 2 Suomen Ammattiin Opiskelevien Keskusliitto – SAKKI ry:n valtion avustukset vuosina 2002–2006.

Toki muillakin nuorisotyön avustuksia saaneilla järjestöillä voi olla erilaisia puoluepoliittisia kytköksiä ja ambitioita. Olen kuitenkin nostanut SAKKI ry:n tähän tarkasteluun, koska se on järjestönä vahva ja kytkös SDP:hen on helposti jäljitettävissä.

Poliittisten ja poliittistaustaisen nuorisojärjestöjen saama tuki on kaikkien nuorisojärjestöjen joukossa melkoisen suuri. Vuosittaisia vaihteluja on jonkin verran, mutta tuen suuruus on kuitenkin säilynyt n. 40 % tuntumassa. Kyseisten järjestöjen toiminnan volyyymistä keräämäni tiedot eivät kuitenkaan kerro. Omat havaintoni näiden järjestöjen aktiivisuudesta paikallisella tasolla olivat hyvin ohuita.

Poliittisten nuorisojärjestöjen rahoitusjärjestelmä lieneekin osa suurempaa poliittisen kentän rahoitusjärjestelmää. Entinen nuorisopolitiikka-aktiivi ja nykyinen kunnanjohtaja Matti Muukkonenkin (2009) kirjoittaa blogissaan:

Poliittisten nuorisojärjestöjen rahoitus on ollut todella merkittävä osa poliittisen kentän rahoitusta. Mielenkiintoiseksi kokonaisuuden on tehnyt se, että samassa sopassa vuosittain jaetaan myös muiden nuorisojärjestöjen rahoitus opetusministeriön kasasta. Se kuka päättää rahoista, on oikeasti perinteisesti ollut merkittävä vallankäyttäjä ja siten myös avustustoimikunnan sihteerin paikka haluttu. (Muukkonen 2009)

Ei ole siis ihme, että nuorisojärjestöjen avustusjärjestelmä kiinnostaa julkisuutta, mutta samanaikaisesti hämmentää nuorisotyöntekijöitä¹³. Onko rahanjaossa aidosti kysymys nuorisotyön rahoittamisesta vai piilotettu puoluetuki? Tämä mietitytti myös Niilo Nuorisotyöntekijää.

Jos se [nuorisotyö] olisi ollut järjestöjen varassa aikanaan, niin se olis kuollut aikaan tai sitten se olisi ollut vaan – melkein voisi sanoa, että poliittisille puolueille tällöinen puoluetuki, joka olis sitten vaan piilotettu tällöiseen niin ku nuorisotyön kaapuun. (Niilo Nuorisotyöntekijä)

4.4.4 Nuorisotyöntekijöiden koulutus

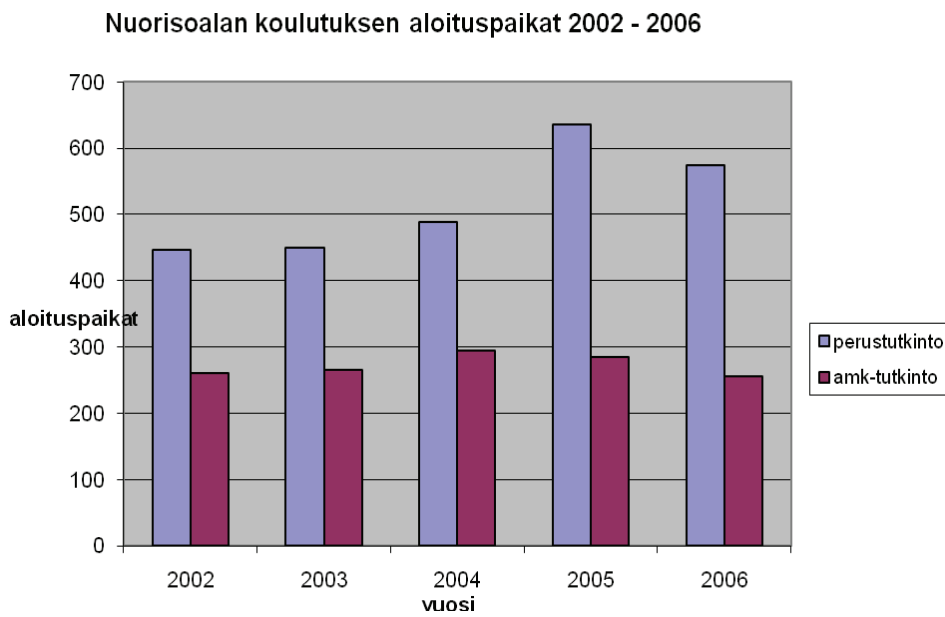
Nuorisotyöntekijöiden koulutuksesta ja sen sisällöistä on keskusteltu koko ammatillisen nuorisotyöntekijähistorian ajan (vrt. Heikkinen & Eriksson 2001, 254–255). Useita kertoja nuorisotyöntekijät tilittivät minulle, mitä nuorisotyöntekijän koulutuksessa tulee olla ja mitä ei. Vaatimukset konkretisoituivat yksittäisten teknisten taitojen hallintaan (esim. budjetin teko, kokoustekniikka, rahanomuksen laatiminen). Koulutus koettiin myös liian teoreettiseksi ja opettajien asiantuntijuutta kyseenalaistettiin. Kritiikki toimi myös Kannusteen synnyn taustalla.

Nuorisolain valmistelun alla käytiin kentällä keskustelua siitä, tulisiko uuteen lakiin sisällyttää pätevyysvaatimukset nuorisotyöntekijöille, kuten vielä vuoden 1986 laissa oli. Pohdittiin sitä, mikä koulutus sisällöllisesti antaisi tämän pätevyyden. Esimerkiksi nostettiin sosionomien (amk) ja yhteisöpedagogi (amk) -koulutuksien sisällölliset erot ja samanlaisuudet. Toisaalta keskustelua käytiin koulutusasteiden välisistä eroista: miten toisen asteen nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinnon (nuva) suorittaneet ja korkea-asteen yhteisöpedagogi (amk) tutkinnon suorittaneet eroavat toisistaan ja millaisia työtehtäviä näillä tutkinnoilla voidaan tehdä. (esim. Juote & Anttila 2007, 11.)

Lähes samanaikaisesti alan ammattikorkeakoulurakenteen syntymisen kanssa alan koulutuspaikat lisääntyivät kokonaisuudessaan (Taulukko 3).

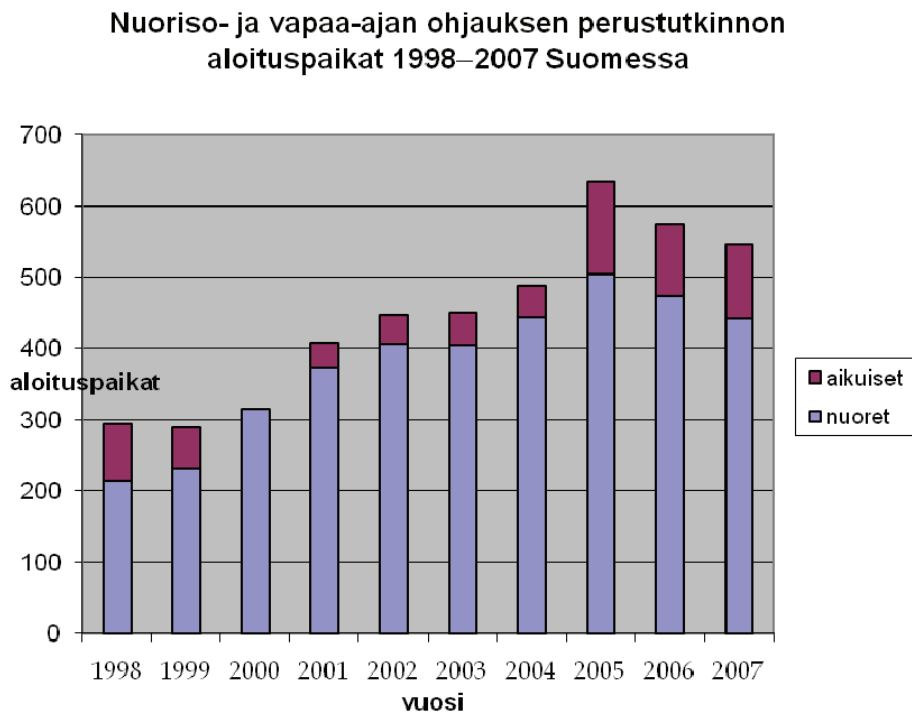
---

¹³ Poliittisten nuorisojärjestöjen saama valtionapu puhututtaa edelleen. Yleisradio (2010) uutisoi näyttävästi asiaa 24.3.2010 otsikolla: ”Nuorisotyön avustuksista suuri osa menee puolueille”.

TAULUKKO 3 Nuorisoalan koulutuspaikkojen kehitys 2002–2006.

Alan ammattikorkeakoulutuksen paikat eivät lisääntyneet, mutta toisen asteen (perustutkinto) kohdalla muutosta voisi kuvata jopa dramaattiseksi. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinnon aloituspaikat yli kaksinkertaistuivat vuosien 1998–2005 aikana (Taulukko 4).

TAULUKKO 4 Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinnon aloituspaikkojen määrä vuosina 1998–2007.

Erityisesti toisen asteen lisääntyneet aloituspaikat herättivät keskustelua, sillä nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen tutkinnon (eli nuva-tutkinto) suorittaneiden sijoittumista alan työpaikkoihin epäiltiin kovasti (Juote & Anttila 2007, 11). Nuorisotyöntekijät miettivät, että miten 16-vuotiaana toisen asteen aloittaneet opiskelijat voivat työskennellä kolmen vuoden opiskelun jälkeen alan ammattilaisina. Muistan opettaneeni 18-vuotiasta nuva-tyttöä, joka ihmetteli, miten voi mennä töihin nuorten yökahvilaan nuorisotyöntekijänä, kun pitää edelleen itsekkin siellä käymisestä – asiakkaana.

Kollegoiden kanssa keskustellessamme jäimme pohtimaan, että kyseessä saattaa olla tilastollinen menettelytapa, jotta mahdollisimman moni nuori saadaan jatko-opintoihin ja suorittamaan toisen asteen tutkinto. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkintoon liittyyneen edelleen mielikuva ”laulu- ja leikkilinjasta”, jonka suorittaminen onnistuu ilman vahvoja akateemisia taitoja. Näin ollen koulutukseen hakeutuneen peruskoulun jälkeen nuoria, joille koulunkäyntiä ja oma aikuistuminenkaan ei ole ollut helppoa. Pääsääntöisesti kansanopistojen suojissa annettu koulutus internaattiasumisineen antavat tällaiselle nuorelle mahdollisuuden kasvaa aikuiseksi suojatussa ympäristössä valvovien aikuisten silmien alla. Juuri tämä koulutuksen ja asumisen integrointi sekä koulutuksen sisällöt mahdollistavat ongelmallisen oppilasaineen ”sijoittamisen” kolmeksi vuodeksi aikuistumaan sekä hankkimaan tutkinnon. Kyseisille oppilaitoksille tämä on iso haaste, kun pitäisi kouluttaa uusia nuorisotyön ammattilaisia, mutta samanaikaisesti painitaan hyvin vaikeiden aikuistumiseen liittyvien ongelmien kanssa. Leena Lehtori kuvaa tilannetta hieman sarkastisesti:

Ei me kouluteta nuorisotyöntekijöitä, vaan me tehdään nuorisotyötä. (Leena Lehtori)

Toisen asteen tutkinto on ongelmallinen myös työelämän kannalta, sillä työnantajille ei ole välttämättä selvää, mihin tehtäviin toisen asteen tutkinnon suorittaneet ovat kykeneviä. Rajanveto toisen asteen tutkinnon ja ammattikorkeakoulutuksen välillä ei ole selvä.

Nuorisotyön koulutuksen ja koko alan tulevaisuuden kannalta merkittävää on pätevien ja alan työkokemusta omaavien opettajien riittävyys. Tästä puhuttiin yhteisöpedagogin ylemmän tutkinnon (amk) suunnitteluun liittyvissä keskusteluissa valtakunnallisilla Nuorisotyöpäivillä Turussa 2005. Aito huoli osaavista ja alan tuntevista opettajista oli kuultavissa HUMAKin koulutusjohtaja Sirpa Teräväisen puheenvuorosta.¹⁴

Nuorisotyö-ala tarvitsee kehittyäkseen alan työkokemusta omaavia, korkeakoulututkinnon suorittaneita ja pedagogisesti päteviä opettajia. (Sirpa Teräväinen 28.4.2005)

Samanaikaisesti nykyisten nuorisotyön opettajien sitoutuminen alaan voi olla melko vähäistä. Kuten Lauri Lehtori totesi:

¹⁴ Pätevien opettajien puute tulevaisuudessa nostettiin esille myös kevään 2008 Allianssi-risteilyllä, jossa Opetusministeriön nuorisoyksikön päällikkö Olli Saarela esitti huolestuneisuutensa asiasta pohtiessaan nuorisotyön tulevaisuutta.

Minä en ainakaan lapsiani vie nuorisotyötalolle. (Lauri Lehtori)

Ei nuorisotyössä ole mitään erityistä, jota muut eivät tietäisi. (Lauri Lehtori)

Nämä kommentit virittävät pohtimaan, millaista viestiä tällaiset ”ei-alaan sitoutuneet” opettajat välittävät opiskelijoille. Varmaankaan alaa ei vähätellä suorissa puheissa, mutta mitä opiskelija voi tulkita rivien välistä? Arvostavatko opettajat nuorisotyötä?

Nuorisotyön koulutuksen muutokset ovat olleet myös haasteellisia nuorisotyölle ja nuorisotyöntekijyydelle. Nopeasti muuttuva koulutuskenttä ja sisällölliset muutokset eivät ehkä ole olleet osaltaan tukemassa nuorisotyön kentän rakentumista eivätkä nuorisotyöntekijyyttä. Nuva-koulutuksen massoittuminen ja koulutuspaikkojen jakaminen yhä uusille koulutuksen tuottajille ovat toisaalta hajottaneet nuorisotyön tradition siirtymistä, mutta osaltaan myös tuoneet uusia tuulia. Ammattikorkeakoulutuksen kehittymisen kannalta kriittinen piste on nuorisotyötä osaavan ja arvostavan henkilöstön rekrytoiminen.

4.4.5 Aika lopettaa

Vuoden 2006 aikana koin, että minun on irrottauduttava kentältä ja saatava nämä moninaiset havaintoni järjestykseen niin, että ne palvelevat nuorisotyötä ja erityisesti ammatillista nuorisotyötä. Tämän viimeisen kesyttämisyritykseni aikana minulle oli alkanut muodostua mielikuva siitä, että nuorisotyön kenttä on villi¹⁵. Minä en kykene sitä kesyttämään, enkä ole edes varma, onko nuorisotyön kesyttäminen tarpeellista. Mutta tarpeellista on se, että tunnistaa ilmiöitä jotka tekevät nuorisotyön kentästä villin. Tässä on minun tutkimukseni ydin.

Viimeisen kesyttämisyritykseni havainnot koostuvat koko aineistosta, mutta ne painottuvat valtionohjauksen (hallinto) tarkasteluun. Huomioitavaa on se, että havaintoni hallinnosta ovat hyvin samanlaisia kuin nuorisotutkimuksesta. Olen pyrkinyt hahmottamaan hallintoa ja sen hallintaa siitä näkökulmasta, miten se nuorisotyöntekijöille näyttäytyy.

Kolmannen kesyttämisyrityksen havainnoissa keskeistä oli nuorisotyön poliittisuuden hahmottaminen ja sen ote ajatellen tiukka ammatillisen nuorisotyön tunnistamista. Toisaalta esille nousi myös nuorisotyön kohteen eli nuorison määrittäminen. Lisäksi havainnot tukevat myös alan koulutukseen liittyviä haasteita, jotka osaltaan ovat myös aiheuttamassa jonkinasteista ”kriisiä” nuorisotyön kentällä (vrt. Coussée 2009).

---

¹⁵ Nuorisotyön kuvaaminen villiksi oli minulle enemmänkin metaforinen kuvaus kuin teoreettisen pohdinnan tulos, vaikka aineksia tähän pohdintaa olisin saanut Stuart Hall'n (1999) diskurssi ja valta pohdinnasta ”me ja muut”. Hall nostaa esille käsitteen ”villi” pohtiessaan toiseutta (Hall 1999, 77 - 137).

4.5 Tutkimuskysymykset täsmentyvät ja aineistot systematisoituvat

Luettuani aineistoani tutkimusprosessin aikana eri vaiheissa yhä uudelleen läpi, käytyäni keskusteluja nuorisotyön eri toimijoiden kanssa ja esitellessäni tutkimustani sekä lukiessani tausta-aineistoa alkoi aineistoni vähitellen jäsentyä. Huomasin sen koskevan kahta teemaa: nuorisotyötä ja nuorisotyöntekijyyttä. Verkostoitumisen teemaakaan ei voi sulkea pois. Huomasin, että tutkimustani alkuvaiheetta ohjanneet kysymykset eivät enää olleet merkityksellisiä, vaan teemojen kautta tutkimusongelmat kehittyivät tiivistyen seuraavasti:

1. Mitä on ammatillinen nuorisotyö?
  - 1.1. Mitä on ”nuoriso” nuorisotyössä?
  - 1.2. Mitä on nuorisotyöntekijyys?
  - 1.3. Mitä on nuorisotyön sisältö?

2. Miten nuorisotyöntekijyyttä legitimoidaan?
  - a) hallinnossa
  - b) tieteessä
  - c) koulutuksessa

3. Miten verkostoituminen edistää nuorisotyön uudistumista?

Vasta viimeisen kesyttämisyhtymäni jälkeen tutkimuskysymykseni täsmentyivät. Aloin viimeinkin kuulla aineiston ”puhuvan” minulle. Intuitiivisesti huomasin toteuttavani abduktiivista päättelyä, jossa lähtökohtana on, että uusi teoria ei synny vain entistä tarkastelemalla, kuten deduktiivisessa päättelyssä. Se ei myöskään synny pelkästään havaintojen pohjalta, kuten induktiivisessa päättelyssä. Abduktiivisen päättelyn periaatteena on empirian ja teorian välillä vuorottelu, joka vaatii tutkijalta myös aiempaa kokemusta ja tietoa kyseisestä ilmiöstä (Grönfors 1982; Anttila 2005). Minulle tutkimukseni keskeiset teemat eivät olleet vieraita, vaan olin kerryttänyt paljon tietoa ja kokemusta niistä jo ennen tutkimuksen tekoa.

Prosessi oli kokonaisuudessaan viiden vuoden pituinen ja sen aikana kerätyi hyvin moninaista ja monitasoista aineistoa, kuten kesyttäjän kertomuksessa (luku 4) kuvaan. Olen koonnut seuraavaan taulukkoon (Taulukko 5) tutkimuksen aineistot. Taulukkoon on merkitty eri aineistojen keräämisen ajankohdat. Kuvaan taulukossa myös lyhyesti aineistoa, jotta siitä käy ilmi mistä tai keistä aineisto on kerätty ja kuinka paljon niitä on. Lisäksi konkretisoin aineiston määrää, jotta aineistoni todellisesta määrästä piirtyy kuva. Aineiston määrän kuvauksessa käyttämäni termi mappi tarkoittaa käytännössä A4 -kokoista arkistomappia.

TAULUKKO 5 Prosessissa kerääntyneet aineistot ja niiden kuvaus.

Aineisto	Aika	Kuvaus	Määrä
Tutkimuspäiväkirja	2002 – 2006	<ul style="list-style-type: none"> - havaintomuistiot (nuorisotyöntekijöiden neuvottelut) – (113 kpl) - omat havainnot, kokemukset, ajatukset - epäviralliset keskustelut - keskustelut Kimmo Koordinaattorin kanssa - tilannekuvaukset (esim. Allianssi-risteilyt) 	Yhteensä kolme (3) A4 muistikirjaa (3 x n. 100 s) käsikirjoitettuna ja yksi (1) mappi
Jyväskylän dokumentit	2002 – 2004	<ul style="list-style-type: none"> - sosiaali- ja terveyslautakunnan pöytäkirjat - kulttuurilautakunnan pöytäkirjat - nuorisotoimikunnan pöytäkirjat - nuorisotyön muistiot 	49 kpl 30 kpl 24 kpl 24 kpl
Nulikan aineistot	2002 – 2004	<ul style="list-style-type: none"> - suunnittelupaperit - opiskelijoiden kirjoitelmat 	yhteensä kaksi (2) mappia
Kannusteen dokumentit	2002 – 2006	<ul style="list-style-type: none"> - suunnitteluasiakirjat - muistiot - raportit 	yhteensä neljä (4) mappia
Haastattelut (nuorisotyö)	2002 – 2003	<ul style="list-style-type: none"> - nuorisotyöntekijät - nuorisotoimikunta 	(n= 11) (n = 2)
Haastattelut (hallinto)	2003 – 2004	<ul style="list-style-type: none"> - hallinnon edustajat 	(n = 6)
Sähköpostiviestit	2002 – 2004	<ul style="list-style-type: none"> - nuorisotyöntekijät - hallinnon edustajat - Kimmo Koordinaattori 	yhteensä 150 kpl
Nuorisotyö-lehti	2002 – 2006	<ul style="list-style-type: none"> - lehti kokonaisuudessaan 	35 numeroa
Nuorisotutkimuslehti	2002 – 2006	<ul style="list-style-type: none"> - lehti kokonaisuudessaan 	20 numeroa
WWW-sivut (säännöllinen seuranta)	2002 – 2006	<ul style="list-style-type: none"> - Opetusministeriö - Länsi-Suomen lääninhallitus - Allianssi ry. - Nuorisotutkimusseura ry. - Jyväskylä, Jyväskylän mlk, Helsinki, Oulu, Muurame, Petäjävesi, Suolahti, Keuruu 	

Tehdessäni uusia havaintoja ja kerätessäni uutta aineistoa palasin myös aiemmin keräämiini aineistoihin. Kävin siis jatkuvaa keskustelua koko aineiston kanssa, jolloin väistämättä ensimmäiset aineistot tulivat tutuimmiksi, koska luin niitä useita kertoja läpi. Toisaalta useammat lukukerrat paljastivat uusia näkökulmia vanhemmista aineistoista ja toisaalta uudet aineistot vahvistivat niitä käsityksiä, joita vanhempien aineistojen pohjalta tein. Tästä johtuen rapor-

toinnissa painottuvat aineistonäytteinä alkuvaiheen aineistot (erityisesti haastattelut ja tutkimuspäiväkirjaani tallentuneet havainnot sekä omat ajatukseni). Valittujen aineistonäytteiden avulla olen kuvannut niitä havaintoja, jotka lopputuleman kannalta ovat keskeisiä (Heikkinen 2001, 50–51).

Mielenkiintoista oli havaita, että tulkinnat (luku 5) alkoivat hahmottua minulle ensimmäiseksi ja nämä tässä luvussa (luku 4) esitetyt havainnot vasta sen jälkeen. Tulkintojen kautta aloin ymmärtää keräämässäni aineistossa olevia yksittäisiä havaintoja.

Olen kuitenkin jättänyt esille havaintoja, jotka eivät tarjoa vastauksia esittämiini tutkimusongelmiin. Moninaisten havaintojen kautta uskallan kiteyttää tutkimuskysymykseni ja perustella sen, että en todellakaan kyennyt kesyttämään nuorisotyön villiä kenttää. Ja kuten jo aiemmin totesin, niin en ole vakuuttunut siitä, että kesyttäminen olisi edes tarpeellista.

En ole tällä tutkimuksella pyrkinyt antamaan ääntä nuorisotutkijoille, nuorisotyön hallinnolle enkä myöskään alan koulutukselle vaan tarkastelen näitä kolmea toimijaa nimenomaan nuorisotyöntekijyyden kautta. Nuorisotyöntekijyys on tutkimukseni lähtökohta.

5 MIKSI NUORISOTYÖ EI KESYYNTYNYT?

5.1 Mitä on ammatillinen nuorisotyö?

Nuorisotyötä käsitellään perinteisesti kokonaisuutena ilman ammatillisuuden esiin nostamista. Kuitenkin nuorisotyöntekijöiden ammatillisen identiteetin kannalta on tärkeää tunnistaa ammatillinen nuorisotyö ja siihen liittyvät haasteet ja ongelmakohdat (Heikkinen & Eriksson 2001, 2009 – 213). Tässä tutkimuksessa esille nousivat työn kohteen eli nuorisotyön ”nuorison” määrittely, nuorisotyön kasvattajuus sekä työn sisällön jännitteet.

5.1.1 Ei ole yhteistä käsitystä nuorisotyön ”nuorisosta”

Nuorisoon ja nuoruuteen liittyy mielikuvia hurjuudesta ja kapinallisuudesta, jopa ”hulluudesta”. Esimerkiksi elokuvahistoriassa löytyy elokuvia, joissa nuoria kuvataan kurittomaksi sukupolveksi ja ollaan huolissaan ongelmista, joihin nuoret saattavat ajautua villiydessään, hurjuudessaan ja kokeilunhalussaan (Kaarninen 2003, 421–439). Nuorisotyön kentän villiyttä osaltaan tuottaa se, että tutkijat, nuorisotyöntekijät ja hallinto eivät pääse yksimielisyyteen, mitä tai ketä nuorisotyön ”nuoriso” ovat. Nuorisotyön käytäntöä ohjaavat määrittelyt poikkeavat toisistaan ja jättävät tulkinnan käytännön tekijöille.

Julkinen kuva nuorisosta ei ole kovin myönteinen. Pahimmillaan nuoria käsitellään julkisuudessa syntipukkeina ja pahan kasvoina, jolloin nuoriin ja nuoruuteen liittyvät todelliset ongelmat jäävät vähälle huomiolle sekä ongelmien korjaamiseen suunnattuja etuuksia vähennetään (Giroux 1997, 65–86; 2003, 103–120). Nuorisotutkijoille nuoret ja nuoruus on problematisoinnin kohde. Nuorisotutkijat Elina Nivala ja Mikko Saastamoinen (2007) korostavat Pierre Bourdieun (1984) tapaan, että nuoriso ei ole yhtenäinen ihmisjoukko. Heidän mukaansa nuoret eivät ole sosiaalisesti tai kulttuurisesti eheä joukko vaan yksilöitä, ja nuoruus kokonaisuudessaan on moniulotteinen ilmiö. Nuoruuden määrittelyssä he sijoittavat nuoruuden lapsuuden ja aikuisuuden väliin. Lapsuudella ja aikuisuudella nähdään olevan itsearvoinen merkitys, kun taas nuo-

ruus saa merkityksen ainoastaan suhteessa niihin. Nuoruus saa siten merkityksensä "ei enää" ja "ei vielä" määrityksillä. (Nivala & Saastamoinen 2007, 10.)

Nuorisotutkijat ajavat nuorisotyötä kohti aikuistuvien nuorten problemaatiikkaa. Viimeaikaiset nuorisotyön tutkimukset (Honkasalo, Souto & Suurpää 2007; Salasuo 2007) nostavat yksittäisinä mutta selkeinä kannanottoina aikuistuvat nuoret keskiöön ja vaativat nuorisotyöltä toimenpiteitä heitä varten. Tutkijat vaativat "systemaattista jälkihuoltoa" yli 18-vuotiaille nuorille, jotka poistuvat nuorisotyön piiristä. Esimerkiksi maahanmuuttajanuoria kohdistuvassa nuorisotyössä ei voida tuijottaa sosiaaliseen ikään eli nuoren valmiuteen ja resursseihin toimia omaehtoisesti suomalaisella vapaa-ajan kentällä. (Honkasalo, Souto & Suurpää 2007, 47.) Myös Mikko Salasuo (2007) tuo tutkimuksessaan pääkaupunkiseudun nuorisotyöstä esille sen, että nuorisotyön palvelut puuttuvat 18–29-vuotiailta lähes täysin. Ja Nuorisotutkimusverkoston toteuttamassa kansallisessa nuorisobarometrissä nuoriso on ollut alusta lähtien 15–29-vuotiaat.

Nuorisoa koskeva lainsäädäntö ja sitä ohjaava valtionhallinto ei myöskään ole johdonmukainen nuorison määrittelyssä; nuoren viljelijän, lapsen ja nuoren käsitteet menevät eri laissa päällekkäin ja sisäkkäin. Ne ovat perusteltuja määritelmiä, mutta ammatillisen nuorisotyön kannalta ongelmallisia. Kun nuorisotyöntekijä puhuu sosiaalityöntekijän kanssa nuoresta nuorisolain näkökulmasta, sosiaalityöntekijä puhuu lapsesta lastensuojelulain näkökulmasta. Nuorisolain nuoresta tuleekin lastensuojelulain lapsi. Vuonna 2007 hyväksytyn valtioneuvoston ensimmäisen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman valmistelussa näitä kahta näkökulmaa (lapset ja nuoret) on käsitelty rinnakkain ja yhdistävästä näkökulmasta (Cederlöf 2007, 66). Julkisessa keskustelussa lapsinäkökulman esille nostaminen vie kuulijoiden mielikuvat pieniin lapsiin – eikä niinkään nuorisotyön kohderyhmään eli murrosikää lähestyviin ja sen keskellä eläviin nuoriin. "Mielikuva lapsesta myy paremmin kuin mielikuva nuoresta" – näin totesi minulle yksi lastensuojelujärjestön toimija.

On vaikea lähteä piirtämään kuvaa nuorisotyöntekijyydestä ja ammatillisesta nuorisotyöstä, kun työn kohteesta ei ole selvyyttä, vaan se riippuu katsojan näkökulmasta. Ei ole olemassa selkeää näkemystä siitä, mitä nuoriso nuorisotyössä tarkoittaa. Eri tahot tarjoavat nuorisotyöntekijälle erilaisia nuorison määritelmiä, joilla he perustelevat tarpeen ja tilanteen mukaan työnsä kohdetta. Tämä ehkä vielä onnistuu nuorisotyön sisällä, mutta muille ammattilaisille ja yhteiskunnalle työn kohteen jatkuva määrittely murentaa nuorisotyöntekijyyden ammatillisuutta ja asiantuntijuutta. On vaikeaa olla uskottava ammattilainen, kun ei oikein tiedä, mistä oma ammattilaisuus kumpuaa.

Nuorisotyön ytimessä ovat nuoret, vaikka yhteisen näkemyksen löytäminen on vaikeaa. Nuorisotyön kuvataan olevan selkeästi ikäkauteen keskittyvää toimintaa, joka edellyttää nuorisotyöntekijöiltä asiantuntijuutta nuoruudesta sekä kykyä toimia nuorten kanssa. (Jeffs 2001, 156.)

5.1.2 Nuorisotyöntekijä kasvattaa

Nuorisotyöntekijät kuvaavat itseään kasvatustyöntekijöiksi, mutta heidän kasvatustyötään ei selkeästi ohjaa mikään kirjoitettu asiakirja (Young 2006, 78–79). Nuorisotyön kasvatusta on koulutusinstituutioiden ulkopuolella tapahtuvaa ”epävirallista kasvatusta” eli ns. informaalia kasvatusta (esim. Malcolm, Hodgkinson & Colley 2003, 314; Penttinen 2008, 272). Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön yhteiskunnallisen olemassaolon, mutta ei ohjeista nuorisotyön ammattilaisten kasvattajuutta. Muilla ammattikasvattajilla on omat työt ohjaavat, kirjoitetut asiakirjansa: opettajilla on opetussuunnitelmat ja varhaiskasvattajilla varhaiskasvatussuunnitelmat. Samalla kun nämä kirjoitetut asiakirjat ohjaavat kasvattajien työtä, ne tekevät näkyväksi tehdyn työn. Nuorisotyössä ei näitä suunnitelmia ole ja myös koko työn dokumentointi on vielä lapsenkengissä (Cederlöf 2004; Salasuo 2007). Nuorisotyölle on kaivattu välillä erilaisia ”opetussuunnitelmia” ja näitä hankkeita on toteutettukin kuten Brittein saarilla ns. Connexions (Williamson 2000, 7–9). Suomalaisessa keskustelussa ei viime vuosien aikana tätä ajatusta ole kuitenkaan kovin ponnekkaasti ajettu. Nuorisotyöntekijöiltä puuttuu myös yhteinen eettinen ohjeistus, mikä on suurempi puute kuin nuorisotyötä ohjaava ”opetussuunnitelma” (Nieminen 2000).

Nuorisolain rinnalla nuorisotyötä ohjaavat nelivuotinen valtakunnallinen lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma ja sitä toteuttava lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma sekä Euroopan tasolta tulevat ohjaukset. Näitä ohjeita luetaan ja tulkitaan hyvin vaihtelevasti kuntatasolla, jossa kuitenkin on vapaus itsenäisesti päättää, mitä nuorisotyön palveluita tuotetaan, toteutetaan ja hallinnoidaan (HE 28/2005, 8). Nuorisotyötä koskevien säädösten rooli onkin puutteellinen suhteessa paikallisiin päätöksiin, jotka ovat ohjaamassa käytännössä nuorisotyötä tekeviä nuorisotyöntekijöitä. (Cederlöf 2009.)

Historiallisestikin nuorisotyöhön on liittynyt kasvatuksellinen – jopa opetuksellinen juonne (Smith 1999 & 2002; Nieminen 1995 & 2007). Nuorisotyön historiaan on toisaalta liittynyt aikakausia, jolloin kasvatuksen merkitys ei ole ollut ytimessä. Nuorisopoliittinen ajattelutapa tuli vallalle 1960-luvun loppupuolella, jolloin päätettiin muuttaa nuorisotyön kasvatuksellinen toiminta yhteiskunnalliseksi toiminnaksi. Tällöin lähtökohtana oli nuorten elinolojen ja kasvumahdollisuuksien parantaminen kaikilla elämäntilanteilla. Nuorisopoliittinen näkökulma juurrutettiin myös kunnallis- ja lääninhallintoon ja käytännön nuorisotyössä tämä aiheutti muutoksen, jossa perinteiseen ryhmätoimintaan, liikuntaan ja luontoon perustuneet menetelmät lähes korvattiin aktiivisesti kantaaottavilla menetelmillä (mm. julkilausumat, periaateohjelmat, suunnittelu-työt). Tämä sisällöllinen muutos aktivoi myös poliittisten nuorisojärjestöjen toimintaa. Heille tämä nuorisotyön sisällöllinen muutos oli mahdollisuus. (Nieminen 1995, 349–352.)

Tutkija Mikko Salasuon (2007) havainnot tukevat kasvatuksellisuuden esiinmarssia nuorisotyössä, mikä hänen mukaansa liittyy toisaalta nuorisolain painotuksiin, mutta myös ruohonjuuritason keskusteluihin eri tahoilla. Salasuo esittääkin nuorisotyön uuden nousun taustalle useita tekijöitä, kuten monikulttuurisuuskykyt, nuorten poliittisen passivoitumisen ja sitä kautta aktiivi-

seen kansalaisuuteen kannustamisen, yhteiskunnallisen polarisaation ja nuorten uusien toimintaympäristöjen, kuten internetin, hallitsemattomuuden. Kärjistäen hän esittää, että nuorisotyötä tarjotaan ratkaisuksi nopeasti muuttuvan yhteiskunnan, uudenlaisen nuorisokulttuurin ja sukupolvikuilun haasteisiin. (Salasuo 2007.) Mutta kaikki nuorisotyön ammattilaiset eivät välttämättä ota tai eivät kykene ottamaan kasvatusvastuuta käytännössä esimerkiksi nuorten välisissä rasistisissa yhteenotoissa (Honkasalo, Souto & Suurpää 2007, 17–19.)

Kasvatuksellisen juonteen esiinmarssia nuorisotyössä on varmasti osaltaan ollut tukemassa myös elinikäiseen oppimiseen liittyvä kulttuurisen puhetavan mukanaan tuoma näkökulman muutos. Tämä puhetavan muutos on vaikuttanut laajalti ajatteluun koulutuksesta ja kasvatuksesta yleensä, mutta se on jättämässä jälkensä myös nuorisotyöhön ja nuorisotyöntekijyyteen. Puhetavan mukaisesti vastuu jatkuvasta oppimisesta on siirtynyt itseohjautuville oppijoille itselleen – nuorisotyössä nuorille. (Esim. Filander 2006).

Uusliberalistisen näkemyksen mukaisesti elinikäinen oppiminen korostaa yksilön oikeutta valita ja itse vastata omasta kohtalostaan ja oikeutta toimia itseohjautuvana asiakkaana oppimisen markkinoilla. Kysymyksessä ei ole kuitenkaan pelkkä oikeus vaan myös jokaisen yksilön velvollisuus. (Filander 2006, 43–45.) Nuoruudesta onkin tulossa elinikäisen oppimisen kiitorata, missä jokaiselta nuorelta vaaditaan oppivaisuutta. Elinikäisen oppimisen käsitteistön rantaantumisen myötä kasvatuksen ja oppimisen maailmaan kuuluu kaikki mahdollinen inhimillinen toiminta, jossa voi osoittaa tapahtuvan oppimista ja kehittymistä. Nuorisotyön tilat ja tapahtumat muuttuvat non-formaaleiksi oppimisympäristöiksi (mm. Merton 2004; Siurala 2006, Nieminen 2008; Hirvonen 2009) ja erilaisiksi dokumenteiksi, joilla opittua tunnustetaan (esim. Nuorten akatemian harrastuskirja).

Oppimisen käsitteistön tunkeutuessa kaikille inhimillisen elämän osa-alueille aiemmin sosiaalisiksi ja rakenteellisiksi ongelmiksi ymmärretyt ongelmat muuntuvat oppimisen, kykyjen ja yksilöllisten valintojen ongelmiksi (Filander 2006, 43–45.) Nuorten kohdalla tämä tarkoittaa, että nuoret saavat itse syyttää itseään, jos eivät kykene selviytymään erilaisten toimintastrategioiden ja oppimismahdollisuuksien keskellä. Nuorisotyöntekijäisyys ja nuorisotyö käpristyvätkin pahimmillaan talouden tuottavuuden tukemiseen. Nuorisotyöntekijöiden esiin nostama kasvatuksellisuus ei olekaan sinällään oikeutettu tavoittelemaan hyvää elämää, vaan tuloksellista ja tuottavaa elämää. Nuorisotyöntekijöiden tuleekin omalta osalta tukea nuoria siten, että heistä kasvaa tuotantoorganisaatioihin osaavia ja mukautuvia työntekijöitä, jotka osaltaan kantavat vastuunsa harmaantuvasta Suomesta (ja Euroopasta).

Nuorisotyöntekijä kulkee, jos ei aina tiedostetusti, niin kuitenkin hyvin vahvasti kasvatus edellä (Banks 1999, 7; Hirvonen 2009, 52). Tämä erottaa pääsääntöisesti ammatillisen nuorisotyöntekijän ja vapaaehtoispuhjalta nuorisotyötä tekevän toisistaan. Ammatilliselle nuorisotyöntekijälle eri nuorisotyön menetelmät, kuten urheilu, taide, musiikki tai jopa netti, ovat välineitä olla kasvatussuhteessa nuoren kanssa. Menetelmän käyttö tai siinä kehittyminen ei välttä-

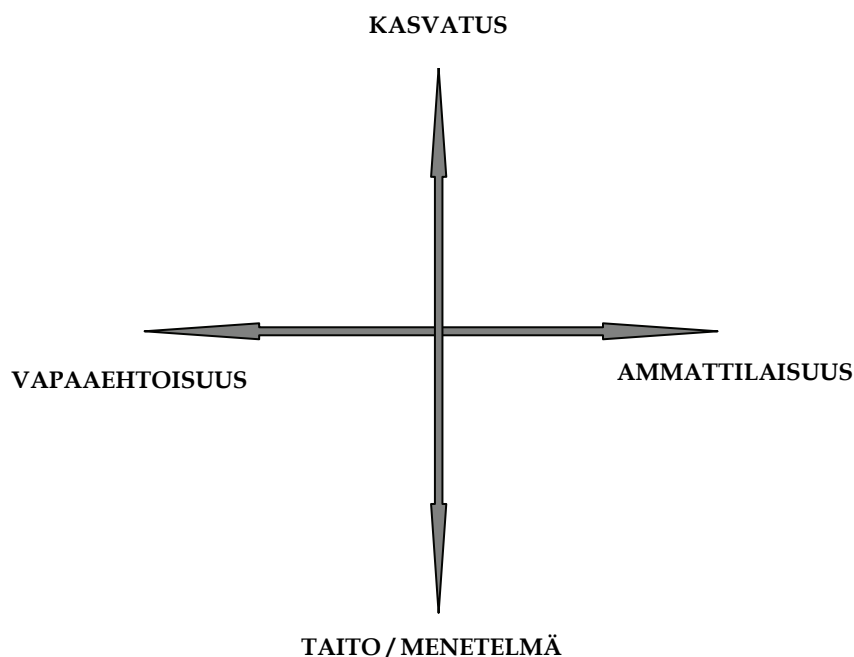

mättä ole niin merkityksellistä, vaan kasvatustilanteen dialogisuus ja vaikuttavuus ovat keskiössä (Jeffs 2001, 156).

Vapaaehtoisuudelta kumpuavassa nuorisotyössä keskiössä onkin menetelmä tai taito – sen kehittyminen ja nuoren kehittyminen siinä, kuten urheilussa, taiteessa ja musiikissa. Kasvatuksellisuus on toki läsnä ja erityisesti viime aikoina kasvatuksellisuus on tuotu hyvin vahvasti esimerkiksi nuorisoliikuntaan Nuori Suomi -ideologian myötä. Kasvatuksellisten teemojen nostaminen on tärkeää nuorten harrastustoiminnassa, jotta nuoret sitoutuisivat harrastuksiin paremmin. Harrastuksilla on todettu olevan myönteinen vaikutus yksilön kehitykseen ja näin ollen ne myös ehkäisevät yksilön syrjäytymistä (esim. Pulkkinen 2002).

On uskallettava todeta, että esimerkiksi suurta osaa innostuneista nuorisoliikunnan ohjaajista ei olisi, ellei heillä olisi rakkautta lajiaan kohtaan. Heille nuorisoliikunta on tapa kehittää omaa ”lajiaan” eteenpäin – kasvatuksellisuus saattaa olla pahimmillaan vain päälle liimattu sinetti, jolla saavutetaan toiminnalle legitimitetti rahoittajilta. Kasvatuksellisuus ei välttämättä ole merkittävä myöskään vanhemmille, kun he etsivät lapsilleen tai nuorilleen harrastuksia. Taidon tai menetelmän oppiminen lienee monelle edelleenkin harrastuksen vallinnan perusta ja kasvatuksellisuus myönteinen lisäarvo, jos sitäkään.

Ammatillisen ja vapaaehtoisen nuorisotyön suhdetta kasvatukseen ja taidon tai menetelmän oppimiseen voi kuvata oheisena nelikenttänä (kuviokuva 4). Ammatillinen nuorisotyö ja vapaaehtoinen nuorisotyö voidaan kuvata dimensioina, joihin nuorisotyön kentällä nuorisotyötä tekevät asettuvat riippuen ammattilaisuudestaan suhteessa nuorisotyön päämääriin. Toisena dimensioina on kasvatuksen ja taidon tai menetelmän oppimisen painottaminen. Ammatillinen nuorisotyöntekijä sijoittuneeseen pääsääntöisesti nelikentässä ammattilaisuus – kasvatuksellisuus lohkokseen, mutta on oletettavaa, että joissakin tapauksissa ammatillista nuorisotyötä tehdään myös hyvin taito/metodinen –painotteisesti, jolloin kasvatuksellisuus on hyvin ohutta. Silloin voi kysyä, että onko kyseessä edes nuorisotyö? Sitä vastoin vapaaehtoisessa nuorisotyössä lähtökohdaksi on usein jonkin taidon tai menetelmän eteenpäin vieminen. Esimerkiksi musiikkikerhossa on keskeisintä synnyttää hyvää musiikkia eikä niinkään pohtia sitä, miten nuoret kasvavat harrastuksensa kautta. Toisaalta liikunnan ja urheilun puolella tavoitteena saattaa olla menestyminen jossakin urheilutapahtumassa. Tällöinkään keskiössä ei välttämättä ole nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen. Tällaisissa esimerkeissä kasvatuksellisuus on kovin kaukana ja toiminta sijoittuneeseen kuviokuvaan vapaaehtoisuus – taito/metodinen. Toki vapaaehtoisesti nuorisotyötä tekevien joukossa on myös niitä, joille harrastustoiminnan kasvatukselliset lähtökohdat ja tavoitteet ovat tärkeämpiä kuin taidon tai menetelmän eteenpäin vieminen.

KUVIO 4 Ammatillisen nuorisotyön ja vapaaehtoisen nuorisotyön suhde kasvatukseen ja taitoon/menetelmään.

Nuorisotyön ammattilaisten rinnastaminen vapaaehtoisesti nuorisotyötä tekeviin nakertaa nuorisotyöntekijöiden uskottavuutta ja asiantuntijuutta sekä nostaa esille myös nuorisotyön käsitteen epämääräisyyden (Salasuo 2007, 67). Nuorisotyön kokonaisuuden kannalta, ja erityisesti nuorten itsensä kannalta, on tärkeää, että nuorisotyötä tuetaan sekä ammatillisesta sekä vapaaehtoisesta lähtökohdasta. Molemmat tavat tehdä nuorisotyötä ovat arvokkaita ja tärkeitä, mutta erityisesti ammatillisille nuorisotyöntekijöille oman ammatillisuuden hahmottaminen ja uskottavuuden löytyminen on lujilla, kun heidät voidaan rinnastaa keneen tahansa nuorten kanssa puuhastelevaan.

Ammatillinen nuorisotyöntekijä ei ole vertaiskasvattaja, vaikka nuorisotyö perustuukin vahvasti nuorten omaan toimijuuteen ja heidän pyrkimystensä ilmentämiseen (Nieminen 1995, 410). Nuorisotyöntekijä on ammattikasvattaja, joka tavoittelee kasvatustoiteellaan hyvää elämää nuorelle. Silläkin uhalla, että nuorisotyöntekijällä ei välttämättä ole käsitystä siitä, mitä hyvä elämä on. Olettavasti nuoren kokema maailma ja hyvä elämä ei ole sama kuin nuorisotyöntekijän välittämät kuvat niistä ovat (Värri 1997, 9–29). Hyvän elämän tavoittelua elähdyttäneen myös toivo paremmasta ja luottamus ihmisten kykyyn saada itse aikaan muutoksia. Tällöin lähestytään jo kriittisen pedagogiikan lähtökohtia (Tomperi, Vuorikoski & Kiilakoski 2005, 10–14). Nuorisotyöntekijälle kasvattajuus on myönteinen asia, johon he pohjaavat oman ammatillisen identiteettinsä.

Nuorisotyöntekijät uskovat nuoriin ja heidän mahdollisuuksiinsa vaikuttaa elämäänsä (Smith 1999 & 2002). Tällöin työn lähtökohtana eivät ole nuoren ongelmat ja vaikeudet, vaan merkityksellistä on saada nuori toimimaan ja vaikuttamaan omaan elämäänsä. Nuorisotyöntekijöille nuoret ovat aktiivisia toimijoita, jotka itse tuovat esille halunsa tehdä ja toimia, tai jos halua ei ole, niin

nuorisotyöntekijän tehtävänä on herättää halu ja pyrkiä tukemaan nuorta, jotta hän ottaa oman elämänsä hallintaan. Tästä syystä käsitys nuorisotyöntekijästä esimerkiksi kontrolloijana tai kaitsijana ärsyttää nuorisotyöntekijöitä.

Työ, jonka lähtökohtana on nuorten subjektiivisuus, on haasteellista. Nuorisotyöntekijän on kyettävä tulkitsemaan ja tunnistamaan nuorten tarpeita ja odotuksia. Hän joutuu sietämään tilanteita, joihin ei voi ennakolta tehdä suunnitelmaa, vaan tilannetta on tulkittava herkkyydellä. Tällöin ulkopuolisen silmissä epämääräinen ja päämäärätön pingiksenpeluu tai ”läpänheitto” ovat tapoja, jolla nuorisotyöntekijä tunnustele ja selvittelee nuoren tarpeita ja odotuksia. Välttämättä tunnustelu ja selvittely eivät herätä ensimmäisellä kerralla luottamusta, jonka turvin nuori uskaltautuisi toimintaan tai syvempään keskusteluun, vaan tarvitaan toistoja ja useita tapaamisia. ”Läpänheitto” tai ”pleikkarin” peluu jatkuu, luottamuksellinen suhde syntyy vähitellen, jos on syntyäkseen.

Nuori voi koska tahansa irrottautua orastavasta nuorisotyöllisestä suhteesta, koska hänellä ei ole mitään pakkoa osallistua nuorisotyön toimintaan. Nuorisotyö perustuu vapaaehtoiseen osallistumiseen ja tästäkin syystä nuorisotyöntekijä on nuoren armoilla (Baacken 1973; Bradford 1997, 246; Jeffs 2001). Nuorisotyöllisen suhteen rakentaminen on nuorisotyön lähtökohta, mutta ikävä kyllä prosessi on käytännössä tutkimaton. Aihetta käsittelevä tutkimus vaatii uudenlaista tutkijuutta, jossa tutkija on sisällä ja pitkäkestoisessa tutkimussuhteessa nuorisotyöntekijään ja nuoreen (Hoikkala 2003; Hoikkala 2008).

Muiden ammattilaisten näkökulmasta nuorisotyön vapaaehtoisuuteen perustuvaa ja nuoresta lähtevä toimintaa on ehkä vaikea hahmottaa. Edelleenkin muut ammattilaiset epäilevät nuorisotyöntekijöiden ammattilaisuutta (Hirvonen 2009, 56). Nuorisotyössä asiakkuus syntyy nuoren omasta tahdosta – ei lakiin perustuen, kuten sosiaali- tai opetustyössä. Toki nuorisotyöhön ja nuorisotyössä nuorta voidaan ohjata vahvalla kädellä, jolloin nuoren vapaaehtoista osallistumista on ehkä jo vaikea tunnistaa. Tällöin nuorisotyön asiakkuus synnytetään muiden ammattilaisten huolen ajamana esimerkiksi pienryhmätyökentelyssä tai erityisnuorisotyön piirissä. Mutta silloin lähestytään jo sitä pistettä, jolloin ei enää välttämättä olla tekemässä nuorisotyötä, vaan *työtä nuorten kanssa (work with young people)* (esim. Sercombe 1997).

Nuorisotyöntekijät sanovat tekevänsä työtä ”omalla persoonallaan” (Sercombe 1997). Oma persoona on nuorisotyöntekijän työväline, jolloin läsnä ovat myös työntekijän miinus ja tunteet. Näin ollen ammattilaisuus ei synny pelkästään koulutuksellisten tietojen ja taitojen omaksumisen kautta, vaan vahva ammattilaisuus vaatii persoonallista kasvua, kuten myös muissa kasvatustöissä. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2006, 28.)

”Omalla persoonalla” työn tekeminen on hyvä ominaisuus nuorten kanssa toimiessa, mutta muiden asiantuntijoiden kanssa tämä vahvuus saattaa käänntyä ongelmaksi. Muiden asiantuntijoiden silmissä nuorisotyöntekijän nuorista lähtevä ajattelu ja usein vielä nuorisokulttuurista nouseva ulkonäkö herättävät helposti ristiriitaisia tuntemuksia. Samanaikaisesti kun nuorisotyön kokonaisuuden epämääräisyys ja työhön liittyvät mielikuvat puuhastelusta sekoittavat

kokonaisuutta, niin nuorisotyöntekijän asettaminen muiden ammattilaisten rinnalle on ongelmallista (Hirvonen 2009, 56).

Hannu L. T. Heikkinen (2001b) kuvaa opettajan työtä tietynlaisena ihmisenä olemisen tapana ja sosiaalisena roolina, mikä rakentaa omalla erityisellä tavalla yksilön ammatillista identiteettiä. Tämä sama ajatus tietynlaisena ihmisenä olemisesta ja sosiaalisen roolin piirteet ovat löydettävissä myös nuorisotyöntekijyydessä. Opettajan työssä korostuvat tietojen ja taitojen opettaminen sekä oppimisen ohjaaminen; nuorisotyöntekijyydessä nämä seikat eivät ole niin merkittäviä, vaan nimenomaan ihmisenä ihmisen kohtaaminen – nuoren kohtaaminen nuorena. (Heikkinen 2001b, 13.) Nuorisotyön kasvatus lähtee parhaimmillaan nuoresta ja tapahtuu nuoren kanssa. Nuorisotyöntekijän tehtävänä ei ole toimia tai puhua nuorten puolesta, vaan toimia yhdessä heidän kanssaan, rohkaista ja innostaa toimimaan. (Vuorikoski & Kiilakoski 2005, 320.)

”Omalla persoonalla” työn tekeminen sekä työn ”opetussuunnittelemattomuus” mahdollistavat myös nuorisotyössä gurujen syntymisen. Usein näiden nuorisotyön gurujen asiantuntijuus kietoutuu hyvin kapean osa-alueen ympärille, mutta karismaattisella luonteella ja esiintymistaitoisina he ottavat nuorison, nuorten kanssa työtä tekevät ja median hallintaansa. Guru saa käyttövoimansa nuorison ja nuoruuden mystifisoimisesta sekä erilaisista nuorison ääri-ilmiöistä (esim. huumeet, väkivalta). Myös omat kovat kokemukset nuoruudessa saattavat olla toiminnan moottoreina. Karismaattiset johtajat ovat aina liittyneet nuorisotyön historiaan, mutta ne ovat edelleenkin nuorisotyön tätä päivää ja osaltaan myös värittävätkin ammatillista nuorisotyötä – eivätkä aina välttämättä hyvään suuntaan (Nieminen 1995).

Nuorisotyöntekijät elävät nuorten maailman pinnalla ja osin sen sisällä, jolloin pirstaloituneet nuorisokulttuurit ovat myös läsnä nuorisotyöntekijöiden arjessa (Salasuo 2007). Nuorisokulttuurit ovat myös laajemman aikuisväestön omaisuutta, mutta nuorisotyöntekijät nauttivat etuoikeudesta omaksua nuorten maailmaa jatkuvasti. Tällöin työssä piilee vaara, että nuorisotyöntekijät ”jäivät kiinni” nuorten maailmaan – nuorisotyöntekijä voi pitkittää omaa nuoruuttaan laillisesti omassa työssään. Nuoruuden pitkittäminen on osin myös laajempi yhteiskunnallinen ilmiö, jolloin aikuisuus ja sen tavoittelu jäävät toissijaisiksi (Hoikkala 1993). Nuorisotyössä on kuitenkin lähtökohtana, että nuorisotyöntekijä on aikuinen, joka on nuoren tukena. Omassa nuoruudessaan vellova nuorisotyöntekijä ei kykene tukemaan nuoren kasvua ja kehitystä. Lisäksi nuorisotyöntekijöiden eläminen lähellä nuorten maailmaa altistaa nuorisotyöntekijät omaksumaan nuorisomuodin lisäksi nuorten käyttäytymisen malleja, jotka herättävät kummastusta, kun ne irrotetaan osaksi aikuisten ja ennen kaikkea ammattilaisten maailmaa. Pahimmillaan murrosikäinen käyttäytyminen jatkuvine auktoriteettikapinoineen, ovien paukuttelemisineen, v-kielen käyttöineen ja ”who cares” -asenteineen ei innosta muita ammattilaisia moniammatilliseen yhteistyöhön nuorisotyöntekijöiden kanssa. Juha Nieminen kutsuu ilmiötä nuorisotyön kaksoiskvalifikaatioksi (Nieminen 1999).

Tutkija Petri Cederlöf (2004) kuvaa edellä kuvattua ilmiötä nuorisotyön perusdilemmaksi. Tutkiessaan suomalaisten pienten kuntien nuorisotyötä hän

havaitti, että nuorisotyöntekijät joutuvat tasapainoilemaan luottamuksesta toisaalta nuorten maailman ja ns. virallisen maailman välillä. Saavuttaakseen nuorten luottamuksen nuorisotyöntekijän on oltava lähellä nuorten maailmaa, mutta samalla hänen uskottavuutensa virallisen maailman puolella horjuu – hän ei ole uskottava yhteistyökumppani muiden viranomaisten silmissä. Toisaalta, jos nuorisotyöntekijä pyrkii rakentamaan luottamusta muiden viranomaisten kanssa, niin hän ei ole uskottava nuorten näkökulmasta. (Cederlöf 2004, –70.) Vastaavanlaista kaksinaisuutta löysi myös Lasse Siurala (1980) tutkiessaan nuorisolautakuntia nuorisopoliittisessa päätöksenteossa. Onnistuakseen tehtävässään nuorisolautakunnan tuli omaksua kaksisuuntaisen välittäjän rooli. (Siurala 1980, 26–27.)

Nuorisotyöntekijyyden autonomisuus on sekin osaltaan kaksinainen. Toisaalta se mahdollistaa työskentelyn nuorten kanssa heidän tarpeistaan lähtien ja ”omalla persoonalla” tehden, mutta samanaikaisesti haastaa yhteistyön ja nuorisotyön johtamisen. Oman persoonan käyttö tekee nuorisotyöntekijästä haavoittuvan, koska ulkopuolinen ohjaus, johtaminen ja palaute peilautuvat herkästi nuorisotyöntekijään itseensä, eivätkä työhön (Julkunen 2009). Johdon ohjeistus saatetaan kokea henkilökohtaisena loukkauksena, jolloin sen rajaavaa ja ohjaavaa merkitystä ei tunnusteta.

5.1.3 Nuorisotyön sisältö on jännitteinen ja poliittinen

Nuorisotyön sisältöä repivät sisällölliset jännitteet ja toisaalta nuorisotyöhön tuntui liittyvän myös puoluepoliittista kiinnostusta, joista jälkimmäinen intohimoisuudessaan oli jopa hämmäntävää. Nimesin nämä kaksi tekijää nuorisotyön sisällöllisiksi jännitteiksi ja poliittiseksi päällystakiksi.

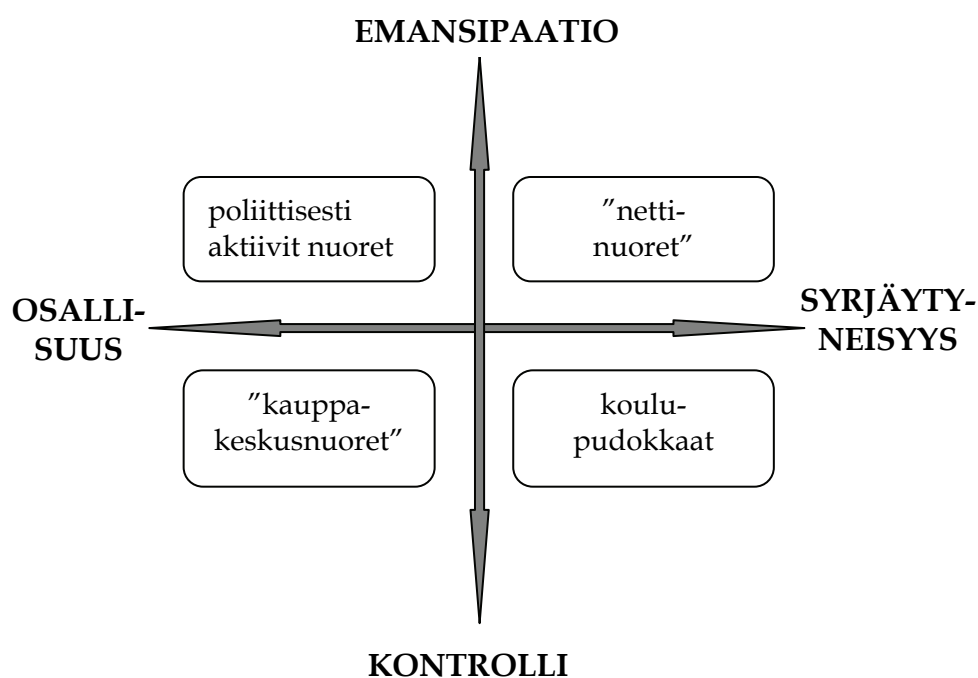
5.1.3.1 Sisällölliset jännitteet

Nuorisotyön sisällön hahmottamista sekoittavat hyvinkin vastakkaiset haasteet, joihin nuorisotyön odotetaan vastaavan aina tilanteen mukaisesti. Haasteita esittävät tiedotusvälineet, poliitikot, muut ammattilaiset ja myös nuorten vanhemmat. Toki myös nuorisotyöntekijät itse kertovat niistä. Tunnistin haasteista kaksi jänniteparia, jotka nimesin seuraavasti: emansipaatio-kontrolli ja osallisuus-syrjäytyminen. Nämä jänniteparien päät eivät ole vastakkaisia tai toisiaan poissulkevia, mutta niiden esille nostaminen on tärkeää pyrkiessäni hahmottamaan nuorisotyötä. Toteutan Juha Niemisen (2007) ajatusta, jossa hän kannustaa nuorisotyön määrittelytyöhön nuorisotyön olemuksen täsmentämiseksi, itseymmärryksen edistämiseksi sekä koko toimialaa koskevan keskustelun viitteeksi (Nieminen 2007, 38).

Nuorisotyön haasteet voidaan jakaa syrjäytymiseen ja osallisuuteen liittyviin, mutta erityisesti julkisessa keskustelussa esille nousee nuorisotyön kontrolloijan rooli. Nuorisotyöntekijät itse kokevat olevansa kasvattajia. Kasvatuksen tehtävänä on lisätä nuoren kykyä tuntea ja analysoida ympäristöään sekä kykyä tarkkailla ympäristön vaikutusta itseensä. Vain tämän kautta nuori voi valtautua – emansipoitua. (Verschelden ym. 2009, 140.) Emansipaatio on tällöin

irrottautumista myös vallasta (Freire 1994; Kiilakoski 2007). Johtajien näkemyksissä esille tuli nuorisotyön rooli nimenomaan kasvatuksellisenä ja emansipoivana. Toisaalta nuorisotyölle asetettiin myös paineita ottaa vastuulleen ongelmanuoret eli puuttua nuorten syrjäytymiskehitykseen. Nuorisotyöntekijät itse korostivat nuorten osallistamista ja aktiivisuuden herättämistä.

Nuorisotyön odotetaan samanaikaisesti vastaavan nuorten osallisuuteen, syrjäytymiseen, kontrollointiin ja emansipaatioon liittyviin haasteisiin. Nämä neljä selvää odotussuuntaa ovat ristiriitaisia ja jännitteisiä keskenään ja tämä lienee yksi syy siihen, miksi nuorisotyön sisällön hahmottaminen on vaikeaa ja jopa mahdotonta. Nuorisotyön sisällöllisiä jännitteitä voi kuvata oheisen kuvion 5 mukaisesti nelikentäksi, jolloin nuorisotyön toiminnat voidaan sijoittaa kentälle eri painotusten mukaisesti.

KUVIO 5 Nuorisotyön sisällölliset jännitteet esimerkkeineen.

Nuorisotyöntekijällä tulee olla erilaista osaamista taituroidessaan nuorisotyön sisällöllisesti jännitteisellä kentällä. On eri asia kohdata nuoria, jotka asettuvat kontrolli-syrjäytyneisyys kohtaan kentällä kuin osallisuus-emansipaatio kohtaan. Kontrolli-syrjäytyneisyys kohdan nuoret saattavat olla esimerkiksi yhteiskunnalta "hukassa" olevat koulupudokkaat. Työn tavoitteena on silloin "löytää" hukassa olevat nuoret ja saattaa heidät sopivien palvelujen piiriin siten, että he eivät tuottaisi yhteiskunnalle lisäkustannuksia ja heidän syrjäytymiskierteensä syveneminen estettäisiin. Vastaavasti nuorisovaltuustojen ja nuorisolautakuntien poliittisesti aktiivisten nuorten kanssa toimiessaan nuorisotyöntekijä taituroi osallisuus-emansipaatio sektorilla. Tällöin tavoitteena on osaltaan olla tukemassa jo emansipoituneiden nuorisopoliitikkojen kasvua poliittiseen eliittiin. Kontrolli-osallisuus kohdassa nuorisotyöntekijän tulisi löytää keinoja

puuttua kauppakeskuksissa parveileviin mutta asiakkaiksi itsensä tunteviin nuoriin. Nuorisotyöntekijän pitäisi toimia niin, etteivät nuoret häiritsisi kaupankäyntiä, mutta olisivat potentiaalisia asiakkaita ja tiedostavia kuluttajia. Syrjäytyneisyys-emansipaatio sektorilla nuorisotyöntekijän haasteena saattavat olla verkossa aktiivisesti toimivat nuoret, joiden reaali maailman sosiaaliset suhteet ovat haurastuneet. Nettinuorisotyöntekijän tavoitteena voikin olla tukea tällaisen nuoren reaali maailman ihmissuhteiden jälleenrakentamista. Vaikka näissä esimerkeissä on kysymys nuoren kohtaamisesta ja kasvun tukemisesta, niin ne vaativat onnistuakseen nuorisotyöntekijältä hyvin erilaista osaamista.

Nuorisotyön jännitteiseen kenttään voi vielä lisätä vielä yhden jänniteparin, joka syntyy näiden erilaisten odotusten ja haasteiden kautta eli yksilöryhmä-jännite. Nuorisotyön sanotaan lepäävän käytännön traditioiden päällä, josta yksi merkittävä on ryhmän hyödyntäminen esimerkiksi oppimisen tukena (Nieminen 1995 & 2003, Hoikkala 2007, 10). Kuitenkin työskenneltäessä esimerkiksi jo aiemmin mainitsemieni ”hukassa” olevien nuorten tai ”status zero-nuoret”, kuten Brittein saarilla kuvattiin, kanssa, nuorisotyöntekijän tulee hallita myös yksilötyön keinot (Williamson 2000, 7). Toki sama yksilöllisen työn haaste on myös nuorisotilatyössä. Nuorisotilalla kohdataan nuoria myös yksilöinä ja pyritään tarttumaan heitä askarruttaviin asioihin ja tilanteisiin, vaikka tilatyön perusteena on yhteisöllisyyden rakentaminen.

5.1.3.2 Poliittinen päällystakki ahdistaa

Puoluepolitiikka kietoutuu nuorisotyön syntyyn ja poliittisilla nuorisojärjestöillä on ollut merkittävä asema nykyisen nuorisotyöjärjestelmän syntymisessä (esim. Nieminen 1992 & 1995). Mutta ammatilliselle nuorisotyölle nuorisotyön puoluepoliittinen historia on kehittymisen este. Nuorisotyö ei ole kyennyt irrottautumaan poliittisesta päällystakistaan, joka on värittänyt sitä koko olemassa olonsa ajan. Nuorisotyön ammatillistumisen myötä paine takin pudottamiseen on vahvistunut, joskin monelle uuden polven nuorisotyöntekijälle nuorisotyön poliittisuus on tuntematon käsite. Asia on nostettu esille alan ammattilehdessä syksyllä 2006, kun nuorisotyöntekijä ja tutkija Sari Vesikansa kirjoitti Nuorisotyö-lehden artikkelissa seuraavasti:

Jos halutaan ymmärtää nuorisotyön olemassaoloa ja sen ristiriitaista identiteettiä valtiollisesti tuettuna toiminnan muotona, on tärkeää perehtyä siihen poliittiseen historiaan, jonka tulosta se on ja josta sen identiteetin ja ydinkäsitteetkin löytyvät. Tällöin paljastuu, että kun nuorisotyöjärjestelmää alettiin 1940- ja 1950-lukujen taitteessa luoda, tämän toiminnan tavoitteena julistettiin olevan nuorison kasvattaminen ”rakkaaseen isänmaahan ja lujan valtakunnan rakentaminen”. - - Nuorisotyön toiminnallinen perusta on tämän mukaan lasten ja nuorten kasvattaminen yhteiskunnallisina ja poliittisina toimijoina. (Vesikansa 2006, 7–8.)

Vaikka on tärkeää tuntea nuorisotyön historia ja kytkennät nuorisotyöhön, ammatillisen nuorisotyön näkökulmasta poliittinen päällystakki on 2000-luvun Suomessa raskas kannettava. Valtakunnallisten nuorisojärjestöjen vuosiavustukset hämmentävät nuorisotyöntekijöitä ja muita kansalaisia. Poliittisten puolueiden toiminta ja niiden rahoittaminen on mediaa kiinnostava aihe ja pieniä-

kin valtion tulonsiirtoja puolueille seurataan kiinnostuneina. Ammatilliselle nuorisotyölle ”onko nuorisojärjestöjen vuosivastukset piilopuoluetukea” - keskustelu on jokavuotinen ihmetyksen ja nolostelun paikka.

Ammatillisen nuorisotyön näkökulmasta on vaikeaa hahmottaa, miten ”porvarit bissellä” -toiminta ja nuorisotiloilla tehtävä monikulttuurinen nuorisotyö liittyvät toisiinsa. On selvää, että nuorisotyössä on periaatteensa mukaisesti katto korkealla ja seinät leveällä, mutta nuorisotyön ammatillisuuden rakentamiselle ja hahmottamiselle kaiken mahdollistava nuorisopuuhiilu on kiperä paikka. Jos samanaikaisesti puhutaan ehkäisevästä päihdetyöstä ja tuetaan poliittisen eliittinuorison ”skumpan” kustuttamia seminaarimatkoja, on vaikeaa uskoa siihen, että nuorisotyöllä pyritään tukemaan hyvää elämää. Tai ainakin annetaan nuorisolle, mutta myös muille ihmisille ja ammattilaisille kovin kummallinen kuva siitä, miten nuorisoa ohjataan hyvään elämään.

Nuorisotyön poliittisuuden säilyttäminen on kuitenkin tähän saakka ollut nuorisotyön olemassa olon elinehto. Tällä on ainakin ylläpidetty nuorisotyön toimialan rakenteita (ja resursseja) sekä valtionhallinnossa että paikallisella tasolla. Ammatillisen nuorisotyön ja vapaaehtoisen nuorisotyön kannalta ollaan ehkä jäämässä rakenteiden vangeiksi, kun poliittinen kiinnostus nuorisotyöhön kanavoituu resurssien jakoon eikä niinkään itse konkreettisen työn kehittämiseen. Juha Niemisen (1995) mukaan nuorisotyön politisoituminen lisäsi yhteyksiä päätöksentekijöihin ja kasvatti näin ollen myös nuorisotyön painoarvoa. Tämä kehitys oli osaltaan vaikuttamassa siihen, että nuorisotyö sai yhteiskunnallisen tunnustuksen: oman lainsäädännön 1970-luvun alussa (Nieminen 1995, 357). Vuonna 2010 voi kysyä, että joko nuorisotyö ammattityönä olisi valmis saamaan tunnustuksia ilman poliittista päällystystä?

5.2 Miten nuorisotyöntekijyyttä legitimoidaan?

5.2.1 Nuorisotyöntekijät hakevat oikeutustaan toisilta pelikentiltä

Nuorisotyöntekijän asema ei ole helppo, sillä hänen on vaikea saada oikeutusta työlleen mistään suunnasta. Periaatteessa työtä arvostetaan ja pidetään tärkeänä, mutta kuten lamanvuodet osoittivat, nuorisotyöntekijät on helppo pyyhkäistä pois kuntaorganisaatiosta säästämisen varjolla¹⁶. Näin oli käynyt Jyväskylässä 1990-luvun lamassa ja kehittämistyöni osui ajankohtaan, jolloin Jyväskylän nuorisotyöhön alettiin taas panostaa ja sitä kautta myös nuorisotyöntekijöiden asemaa hahmottaa uudelleen. Panostamista tukee myös kirjoittamieni kehittämisraporttien ”katoaminen” jonnekin hallinnon rattaisiin. Nuorisotyön toimijat eivät kyenneet antamaan minulle tutkijana sellaisia valtuuksia, joiden

¹⁶ Suomen Kuvalehti (2010) julkaisi toukokuussa 2010 ammattien arvostukseen liittyvän tutkimuksen. Tutkimusta on tehty vuodesta 1991 alkaen. Nuoriso-ohjaajan ammatti on maanviljelijän ja poliisin ammattien lisäksi ainoa ammatti, joka on koko ajan vuodesta 1991 alkaen nostanut sijoitustaan. Vuonna 2010 nuoriso-ohjaajan ammatti arvostettiin sijalle 56. Tutkimuksessa arvioitiin 400 ammattia.

avulla olisin voinut seurata tutkimusraportteihin tutustumista ja niiden hyödyntämistä hallinnossa.

Käytännössä nuorisotyöntekijät hakivat oikeutustaan työlleen nojautumalla lähialoihin, joista keskeisimmät olivat sosiaalityö ja koulutyö. Nuorisotyöntekijöiden käyttäytymisestä ja keskusteluista on tulkittavissa, että he eivät uskooneet nuorisotyön perusidean olevan riittävän vahva ja uskottava. Näin ollen he hakivat taustatukea ja kävivät keskustelua näiden selkeämmin tunnustettujen ja rajattujen toimialojen kanssa. Yhteistyö ei ollut yksinkertaista, vaikka nuorisotyöntekijät olivat hanakoita yhteistyön tekemiseen. Joskus he olivat jopa hie-man aggressiivisesti työntymässä toisten alueelle esimerkiksi ajatuksella ”nuorisotyö menee kouluun”.

Tutkiessaan suomalaisten pienten kuntien nuorisotyötä Petri Cederlöf (2004) on ottanut kantaa nuorisotyöntekijöiden ja opettajien sekä nuorisotyöntekijöiden ja sosiaalityöntekijöiden välisiin suhteisiin. Hänen mukaansa opettajien ja nuorisotyöntekijöiden väliset mahdolliset ristiriidat eivät niinkään johdu siitä, että kumpi ammattiryhmä on enemmän nuorten kasvattaja-ammattilaisia tai nuorisoasiantuntijoita, vaan ristiriitojen takana saattaa olla professiojännite, joka johtuu ammattien välisistä toimintakulttuurieroista. Koulu on historiallisesti vahva instituutio, jolla on yksilöihin kohdistuvaa valtaa (oppivelvollisuus) sekä muodollinen rakenne ja siihen liittyvä byrokratia. Nuorisotyö on ”vapaaempaa” kaikin tavoin ja nuorisotyön eetos nousee nuorista itsestään, jolloin nuorten ja nuorisotyöntekijöiden välille ei helposti nouse auktoriteettiongelmaa. Tämä voidaan opettajien puolella kokea liittolaisuudeksi nuorten kanssa ja epä-ammattilliseksi käyttäytymiseksi, mikä osaltaan murentaa vastaavasti nuorisotyöntekijän ammatillista statusta opettajien silmissä. Nuorisotyöntekijöiden suhteet sosiaalityöntekijöihin ovat vähemmän ongelmalliset, joskin esimerkiksi luottamuksellisuuteen ja vaitioloon liittyviä ongelmia ilmenee jonkin verran, mutta ne ovat ehkä kuitenkin vain tekosyitä joihin voidaan vedota, kun yhteistyössä kangertaa jokin muu. (Cederlöf 2004, 63–66.) Opettajien ja nuorisotyöntekijöiden välistä ristiriitaa voidaan tulkita myös formaalin ja informaalin kasvattajuuden välisenä ristiriitana (esim. Merton 2004).

Nuorisotyöntekijät liittivät liikunnan nuorten vapaa-aikaan ja ennen kaikkea hallinnolliseen vapaa-aikatoimeen. Heille ajatus siitä, että nuorisotyö on ”jotain vapaa-ajan viettoa”, oli vieras. Erityisesti ammatillisessa nuorisotyössä on pyritty tekemään viime vuosikymmenen aikana eroa nuorten vapaa-ajan vieton järjestämisestä (nuorisotyöntekijät puhuvat kolmesta ällästä eli laulu, leikki ja laskettelu) kohti nuorten ongelmia ehkäisevää työtä. Lasse Siurala (2006) tekee pesäeron harrastetoimintaan nostamalla esille nimenomaan nuorisotyön kasvatuksellisuuden, johon liittyy muutokseen tähtäävä, oppijalähtöinen ja kriittinen kasvamisprosessi. Juha Nieminen (1995, 410) tiivistää nuorisotyön historiassa nuorisotyön aikuisten ohjaamaksi kasvatuksen, kontrollin ja sopeuttamisen välineeksi, jolla pyritään ohjaamaan ennen kaikkea nuorten vapaa-aikaa. Nuorisotyön historialla on siis vahvat juuret nuorten vapaa-ajan vieton ohjaamiseen, mutta käytännössä nuorisotyön ammattilaiset tänä päivänä

kokevat tämän lähtökohdan liian kevyeksi ja ehkä jopa mitäänsanomattomaksi (Pohjola 2009, 29).

Nuorten harrastuksena ja nuorisotyön menetelmänä liikunta on tärkeä. Kansallisen liikuntatutkimuksen (2006) mukaan 87 % lapsista ja nuorista ilmoittaa harrastavansa liikuntaa. Toisaalta nuorisotyön historiassa liikunnalla on ollut suuri jalansija sekä menetelmänä että hallinnollisena yhteistyökumppanina. Suomalaisen nuorisotyön historiassa liikunta on ollut keskeinen menetelmä esimerkiksi kristillisten nuorisojärjestöjen ja raittiusjärjestöjen toiminnassa jo 1800-luvun lopulta lähtien (Nieminen 1995). Hallinnollinen yhteistyön siemen näiden kahden toimialan välillä on kylvetty jo heti sotien jälkeen 1940-luvulla. Tällöin nuorisojärjestötoimintaa painottava nuorisotyö koettiin pitkälti kasvatuksellisena toimintana ja sen paikka opetusministeriössä koulutoimen, vapaan sivistystyön ja urheiluhallinnon kanssa tuntui luonnolliselta (Nieminen 1995, 219).

Yhteys liikuntaan nuorisotyön menetelmänä lienee joltain osin nuorisotyöntekijöille vieras. Mikko Salasuo (2007) tuo liikunnan esille uutena menetelmä pääkaupunkiseudun nuorisotyön tutkimuksessaan. Myös tutkija Pasi Koski (2007) kannustaa nuorisotyöntekijöitä huomiomaan nuorisotyön ja liikunnan nuorisotyön rajapintana. Hän näkee hallinnolliset sektorirajat kunnissa haastavina ja erityisesti rahanjaossa jopa vastakkain asetteluun perusteena, vaikka molemmilla tahoilla työskennellään samojen nuorten kanssa (Koski 2007b, 315–316). Toki pienissä kunnissa tilanne voi olla ja onkin usein erilainen – jako näiden kahden alan välillä ei välttämättä ole näin selvä.

Oikeutuksen hakeminen toisilta toimialoilta osoittanee, että nuorisotyö ei edelleenkään ole onnistunut paaluttamaan omaa aluettaan muiden toimijoiden tai instituutioiden joukossa. Nuorisotyöntekijät ovat joutuneet tyytymään niihin tehtäviin ja ”alueeseen”, joka sosiaalityöltä tai koululta on jäänyt jäljelle. Nuorisotyön joustavuus ja muuntuvuus instituutioiden välisessä työnjaossa on samanaikaisesti sen voima mutta myös heikkous. (Bradford 1997, 246.) Tämä on osaltaan vaikuttamassa siihen, että oikeutuksen syntyminen saattaa olla sidoksissa yksilöosaamiseen ja taitoon tuoda oma osaaminen ilmi. Nuorisotyöntekijä joutuu omalla ammattitaidollaan ja osaamisellaan vakuuttamaan yhteistyötahot, nuorten vanhemmat, poliitikot, tiedotusvälineet ja ennen kaikkea nuoret. Nuorisotyöntekijällä ei ole ammatillista oikeutusta, jonka perinteisesti vahvemman profession omaavat yhteistyötahot, kuten opettajat ja sosiaalityöntekijät, saavat automaattisesti ammattinimikkeensä turvin. (Banks 2010, 5.) Nuorisotyöntekijän on lähes joka kerta lunastettava uudelleen ammatillinen oikeutuksensa.

5.2.2 Hallinto ei tunnista

Valtion hallinnon tuki nuorisotyölle ja nuorisotyöntekijyydelle on kovin väljä ja välillä jopa mitätön. Hallinnon kaikkea syleilevä näkemys nuorisosta ei anna pohjaa nuorisotyön sisällön kirkastamiselle ja terävöittämiselle. Se jättää myös nuorisotyöntekijyyden huomioimatta. Ymmärrettävää on, että pienen toimijan on yhä laajempiin kokonaisuuksiin keskittyvässä valtionhallinnossa oltava jous-

tava ja laajakatseinen tulkinnoissaan. Mutta nuorisotyölle ja erityisesti nuorisotyöntekijyydelle tilanne on vaikea.

Hallinnon lainsäädäntö-ohjauksessa kiteytyy koko nuorisotyön ongelman ydin: se ei tunnista nuorisotyön ammattilaisuutta¹⁷. Nuorisotyön ammattilaisuus hämärtyy kaiken kattavan nuorisotyö-käsitteen ja nuorisojärjestöjen avustajajärjestelmän ylläpitämistä vaativan ohjauksen taakse, mikä itsessään hämärää myös työn kohteen eli nuorison. Uusi Lastensuojelulaki sitä vastoin tunnistaa nuorisotyöntekijän, sillä se velvoittaa nuorisotyöntekijän tekemään lastensuojeluilmoituksen, mutta muuten nuorisotyöntekijyyteen ei oteta mitään kantaa. Hallinnon näkökulmasta nuorisotyöntekijyyttä ei oikeastaan ole olemassa. (Raitakari & Virokangas 2009, 8).

Nuorisolaissa viitataan kasvatukselliseen ohjaukseen, joka voidaan tulkita kevyeksi viittaukseksi nuorisotyöntekijään. Hallinnon ohjaus ei näin ollen konkretisoidu ammatillisen nuorisotyön tueksi. Saman havainnon on tehnyt myös Petri Cederlöf (2004), sillä hänen mukaansa valtion ohjaus ei ole konkretisoitunut nuorisotyön tueksi, vaan esimerkiksi linjaukset poikkihallinnollisuuden ja nuorten elinolostrategioiden näkökulmien korostamiseksi ovat heikentäneet nuorisotyön identiteettiä. Lisäksi nuorisotyötä leimaa Cederlöfin mukaan vahva paikallisuus, joka ilmenee siten, että nuorisotyö on rakentunut eri tavoin eri kunnissa. Tämä on johtanut siihen, että nuorisotyön palveluiden kuvaaminen yleisellä tasolla on erittäin vaikeaa. (Cederlöf 2004, 47.) Cederlöfin tutkimuksen arvioinnissa on hyvä muistaa, että se kohdistuu nuorisolakia edeltävän nuorisotyölain aikaan, joka oli vielä väljempi määrittelyissään.

Ammatilliset nuorisotyöntekijät ja erityisesti kunnallisessa nuorisotyössä toimivat nuorisotyöntekijät eivät ole myöskään mukana hallinnon toiminta- ja päätöksentekorakenteessa. Siellä nuorisotyön asiantuntijaaäntä käyttävät opetusministeriön nuorisoyksikkö yhdessä nuorisotutkijoiden ja Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssin kanssa. (Saarela 2003, 78.) Ammatillista nuorisotyötä ohjaavissa keskusteluissa tulisi olla monipuolisempi edustus nuorisotyön kentältä.

5.2.3 Tiede hämärtää

Nuorisotyön suhde tieteeseen kanavoituu nuorisotutkimukseen kautta (esim. Hirvonen 2009, 50–52). Tiede ei kuitenkaan anna ammatilliselle nuorisotyölle ja nuorisotyöntekijyydelle oikeutusta. Päinvastoin nuorisotutkimus nakertaa nuorisotyöntekijöiden ammatillista identiteettiä, vaikka periaatteessa nuorisotutkimus parhaimmillaan antaa teoreettista pohjaa nuorisotyöntekijöiden nuorisosaamiselle (Smith 2002, Nieminen 2000, Hirvonen 2009). Joissakin tilanteissa on havaittavissa mielipide eroja nuorisosta ja ennen kaikkea nuorisosaamattomuudesta nuorisotutkijoiden ja nuorisotyöntekijöiden välillä (Cederlöf 2004). Tässä kilpailussa nuorisotutkijoiden akateeminen tausta (mm. oppiarvo ja akateemisen kirjoituksen perinne) antaa heille etulyöntiaseman suhteessa käytän-

¹⁷ Valmisteilla olevassa nuorisolain muutoksessa otetaan kantaa siihen, että etsivillä nuorisotyöntekijöillä tulee olla riittävä koulutus. Muutos tuli voimaan 1.1.2011. (HE 1/2010.)

töorientoituneisiin nuorisotyöntekijöihin. Tutkijat sanoittavat nuorisotyötä tutkimuksilla ja esimerkiksi nuorisotyön oivallukset jäävätkin nuorisotutkijoiden meriiteiksi ja heidän ”nimiinsä”. Nuorisotyöntekijöiden tekemän käytännön kehittämistyön dokumentoi ilmiötä tutkiva tutkija ja hänestä tulee ”asian omistaja”. Tutkimuksien alkuteksteissä toki kiitetään nuorisotyöntekijöitä, mutta itse oivalluksen omistajaksi määräytyy tutkimuksen kirjoittanut tutkija – tutkimusraportin kirjoittaja – häneen viitataan aina kun kyseisestä oivallusta esitellään. Toki tämä on tuttua myös muilla aloilla, mutta nuorisotyöntekijyyden hauraan ammatillisen identiteetin kannalta tutkimuksen tuki kääntyy syövyttäväksi.

Vaikka nuorisotutkijoiden ja nuorisotyöntekijöiden kieli linkittyy osin nuorison käyttämän kielen kautta, se on myös juopaa rakentava. Suomalainen nuorisotutkimus on rakentunut yhteiskuntatieteiden käsitteiden ja tutkimusmenetelmien varaan. Nuorisotutkijoiden käyttämä kieli nousee yhteiskuntatieteellisestä viitekehystä, erityisesti sosiologian painoarvo tutkijoiden nuorison tulkinnoissa on vahva (Puuronen 2006, 253). Nuorisososiologian roolia nuorisotutkimuksen ytimessä on perusteltu sillä, että sosiologia on yleiskatsauksellinen tiede, jolloin se tarjoaa yhteiskunnallista reflektiopintaa ja omaa aihepiiriltään symbolivoimaa. (Hoikkala 2003, 76.) Vastaavasti nuorisotyöntekijöiden sitoutuminen kasvattajuuteen korostaa heidän ammattitaitonsa peruslähtökohtaa eli nuoren kohtaamista. Nuorisotyöntekijöiden kieli perustuu luonnollisesti nuorten arkeen ja arjen tilanteisiin. Ei ole ihme, että sosiologiset metaforat ja yhteiskuntatieteelliset selitysmallit jäävät nuorisotyöntekijöiltä ymmärtämättä. Vaikka nuorisotyöhön on liitetty ryhmien ohjaamisen osaaminen, niin kuitenkin nuorisotyö on lähellä yksilöä, nuorta, kuten tutkija Veli-Matti Värri (1992) kirjoittaa:

Yksilön etu on eettisesti, juridisesti ja poliittisesti tulkinnanvarainen ideaali, eikä se tee yhtään selkeämmäksi, että sitä sovelletaan eri tavoin nuorisotyön eri lohkoilla. Kaikesta huolimatta se on ainut kelvollinen lähtökohta eettisesti perustellulle nuorisotyölle. (Värri 1992, 71)

Nuorisotyöntekijöille on merkityksellistä nuoren kohtaamisen taustoittaminen yksilölähtöisesti ja yksilön tarpeista. Nuorisotutkijoiden selitykset yhteiskunnan mekanismeista eivät näin ollen kohtaa nuorisotyöntekijöiden arjen ongelmallannetta. Mutta ne sopivat hyvin taustoittamaan, tuottamaan sanastoja ja merkityksiä ilmiöille, joita nuorisotyöntekijät kohtaavat. Arjen työkaluiksi ne eivät kuitenkaan taivu. (Heikkinen, A. 2001, 177.)

Erilainen lähestymistapa nuorison vaikeuttaa yhteisen kielen löytymistä nuorisotutkijoiden ja nuorisotyöntekijöiden välillä. Nuorisotyöntekijöille nuorison kieli on arkipäivää, jonka avulla he ymmärtävät nuorten tarpeet ja toiveet sekä käyvät dialogista keskustelua. Mutta onko nuorison kieli nuorisotutkijoiden arkipäivän kieli? Onko se tutkimuksellinen tehostekeino, jonka avulla nuorisotutkimus voi erottautua akateemisella kentällä? Nuorison kielen tuunaukset ja LOLaukset (kuvaa kovaan ääneen nauramista) tuovat tekstiin elämänmakua ja antavat mahdollisuuden irrotella akateemisella kentällä. Mutta onko kyseessä

tutkijoiden oman nuoruuden pitkittäminen? Ilmiö on tuttu myös nuorisotyöntekijöillä.

Nuorisotutkijat ovat kompastelemassa saman dilemman kanssa kuin nuorisotyöntekijät (Cederlöf 2004). Mutta missä on nuorisotyöntekijöiden paikka tässä dilemmassa – ovatko he nuorten vain akateemisen kentän puolella? Vai onko heitä ollenkaan? Tutkimusraporttien kirjoittamiselle tämä dilemma kyllä heittää suuren haasteen – erityisesti silloin, kun raportin tulisi tuottaa uutta tietoa nuorisotyöntekijöiden käytettäväksi. Tarvitaan julkaisuja, joista uusi tieto on luettavissa ja sovellettavissa helposti.

Oman lisänsä nuorisotutkimuksen ja nuorisotyöntekijöiden väliseen juoppaan tuo erilainen suhde nuorison. Molemmat tahot pyrkivät olemaan nuorison puolella ja tuomaan heidän äänensä esiin – molemmat ovat siis ”nuorten asialla”. Mutta erojakin on. Nuorisotutkija tulee nuorison kentälle nimenomaan tutkijana, jolla on olemassa joku kiinnostuksen kohde, tutkimusongelma, jota ymmärtääkseen hän tarvitsee nuorisoa ja heidän ääntään. Tutkimuksen tekeminen ohjaa tutkijaa. Kenttäjakson päätyttyä nuorisotutkija poistuu kentältä ja kontakti nuorison yleensä katkeaa. Vastaavasti nuorisotyöntekijä on keskellä nuorisoa. Hänen tulee kuunnella ja kyetä havainnoimaan ne tarpeet ja toiveet, joita nuorisolla on. Nuorisotyöntekijälle nuoriso ei ole projekti tai hanke, vaan jatkuva työn kohde, jonka edesottamuksia nuorisotyöntekijä seuraa parhaimmillaan vuosia yksittäisen nuoren kasvaessa ”pikkujälkkäriläisestä” nuoreksi aikuiseksi. Toki joidenkin nuorten kanssa nuorisotyöntekijän kohtaaminen saattaa olla vain ”pieni pedagoginen piipahdus”, kuten nuorisotyöntekijä Pirjo Mattila (2007) on todennut.

5.2.4 Koulutukseen ei vartioi ammatillisuuden porttia

Nuorisotyön koulutuksella on tärkeä paikka nuorisotyöntekijyyden legitimoinnissa, vaikkakin työmarkkinoilla ammattikuntien merkitys on vähenemässä (Heikkinen & Henriksson 2001, 257; Juote 2004, 10). Työelämässä puhutaan jatkuvasta työn muutoksesta ja siihen liittyvien yliammattillisten taitojen, kuten sosiaalisten taitojen ja uuden oppimiskyvyn, merkityksestä. Näiden taitojen korostuksen vuoksi alakohtaisen ammatillisen osaamisen merkitys on hämärtyntynyt ja samalla ammatilliset identiteetit ovat pirstoutuneet. (Eteläpelto, Collin & Saarinen 2007, 9.) Kuitenkin ammatillinen koulutus toimii edelleenkin ammattien ja ammatillisuuden portinvartijoina. Nuorisotyöntekijyyden muokkaamisessa on ammattikorkeakouluissa annettavalla yhteisöpedagogikoulutuksella tärkeä rooli. Toki toisen asteen nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinto on myös osaltaan nuorisotyöntekijyyttä rakentamassa. Näiden kahden kouluasteen välinen keskustelu nuorisotyöntekijyydestä on tällä hetkellä vähäistä.

Alan koulutuksen syntyminen liittyy suomalaisen nuorisotyöjärjestelmän kehittämiseen, joka osaltaan voidaan liittää osaksi sosiaalidemokraattien ja keskustan yhteisesti luotsaamaa suomalaisen hyvinvointijärjestelmän rakentamista 1960- ja 70-luvuilla. Tänä aikana Suomeen vakiinnutettiin nuoriin keskittyvä toimi- ja ammattiala, joka sai myös lainsäädännöllisen perustan. Nuorisotyö

säädettiin pakolliseksi ja sen normiohjaus sidottiin moniin säädöksiin. (Nieminen 1999, 273–274) Tämä aiheutti myös ammattilaisten määrän kasvun erityisesti kunnissa, joihin asemoituneet nuorisotyöntekijät olivatkin selkeimmin professionaalistuneita (Silvennoinen & Nieminen 2002, 46; Nieminen 2000).

Nykyinen yhteisöpedagogi-koulutus on tärkeä alalle tulevien uusien työntekijöiden pohjakoulutus. Alan ammattikorkeakoulutuksen syntyminen sitoi kansalaistoiminnan ja nuorisotyön alat toisiinsa. Alojen sitomisella haluttiin erottaa yhteisöpedagogi-koulutus sosionomi-koulutuksesta. Sillä haluttiin korostaa myös näiden kahden alan historiallista sidosta, jossa nuorisotyön varhishistoria kietoutuu kansalaistoiminnan kentällä uskonnon (kristillinen nuorisotyö), kasvatuksen (nuorisoseurat) ja politiikan (poliittinen nuorisotoiminta) sekä valistuksen (kansanvalistus) aatteisiin (Nieminen 1992 & 1995; Niemi 2007). Sidoksen rakentamiseen liittyivät myös käytännöllisemmät syyt, joista keskeisin oli säilyttää HUMAK itsenäisenä ammattikorkeakouluna, jolloin sen omistavat kansanopistojen kannatusyhdistykset pystyivät vaikuttamaan HUMAKin kehittämiseen ja ennen kaikkea takaamaan säännölliset tulot ylläpitäjilleen. Kysymys oli myös HUMAK-opistojen olemassa olosta.

Ammatilliselle nuorisotyölle kansalaistoiminnan ja nuorisotyön sidos on ollut ja on edelleen haastava. Vaikka näillä aloilla on yhteistä historiaa ja yhteistä toimintakenttää, niin nuorisotyöntekijyyden näkökulmasta koulutuksellinen sidos hämärtää entuudestaan pienen ammattikunnan asiantuntijuuden ymmärtämistä. Toki yhteisöpedagogi-tutkinnon laajempi viitekehys mahdollistaa laajemman työllistymisen (Juote 2004, 10). Mutta ainakin viimeaikainen kehitys yhteisöpedagogien työllistymisestä kertoo, että lähes 80 % yhteisöpedagogeista sijoittuu edelleen nuorisotyöhön ja sitä lähellä oleville aloille, kuten lastensuojeluun, lasten ja liikunnan ohjaukseen sekä koulujen toimintaan. Vain kymmenisen prosenttia valmistuneista siirtyy järjestöjen palvelukseen tai muihin töihin. Nuoriso-osaaminen on edelleenkin yhteisöpedagogien ydinaluetta. (Nikoskinen 2008.)

Yhteisöpedagogi-koulutuksen sisällössä joudutaan ottamaan kaksi erilaista alaa huomioon. Ja se ei ole ongelmatonta. Kansalaistoiminnan osaamisen vahvistamisen myötä nuorisotyöntekijyyden ydinosaaminen liudentuu ja ehkä häviää kokonaan. Tilalle tulevat yliammattillisten taitojen osaamisvaatimukset, jolloin nuorisotyön ammattialan erityispiirteet katoavat (esim. Heikkinen & Eriksson 2001, 206–207; Eteläpelto, Collin & Saarinen 2007, 9). Näyttää edelleen siltä, että nuorisotyön erityisosaamiselle on tarvetta: vahvojen viranomaisien ja nuorten kansalaisten väliin tarvitaan epävirallisia ja helposti lähestyttäviä viranomaisia (Cederlöf 2004; Sercombe 2004). Toisaalta kansalaistoiminnan kentällä on myös selkeät ammatillistumisen paineita, joihin koulutuksella tulisi vastata (Harju 2007; Kaunismaa & Lind 2007). Kansalaistoiminnan osaamisen ja nuoriso-osaamisen yhteensovittaminen samassa koulutuksessa ei ole helppoa, vaikka yhtymäpintoja on olemassa ja näiden tunnistaminen ja huomioiminen on tärkeää. Yhteisöpedagogien koulutuksessa joudutaan tällä hetkellä vastaamaan hyvin laajasti tulkiten kansalaistoiminnan ammatillistumisen tarpeisiin ja

haasteisiin. Jyväskylän yliopistoon 2000-luvulla syntynyt kansalaistoiminnan maisteriohjelma osaltaan täyttää tätä koulutuspuutetta mutta ei riittävästi.

Nuorisotyöalaa voi kuvata läpikulkualaksi, jolla viivytään valmistumisen jälkeen jonkin aikaa tai sitten saatetaan jo heti koulutuksen jälkeen hakeutua jollekin lähialalle (esim. luokanopettajan ja erityisopettajan koulutuksiin, sosiaalialan koulutukseen). Uudet työntekijät eivät välttämättä sitoudu alaan ja ovat ehkä alan koulutukseen hakiessaankin havitelleet muuta alaa. Alan palkkaus on pieni, eikä ala tarjoa kovin paljon mahdollisuuksia uralla etenemiseen. Tässä on koulutukselle ja erityisesti alan kouluttajille merkittävä tehtävä. Heidän tulisi kyetä sitouttamaan opiskelijoita alaan, jotta ala kehittyisi eteenpäin ja jatkokoulutuksesta kiinnostuttaisiin. Jatkokoulutus mahdollistaa myös alan tutkimuksen kehittymisen, joka parhaimmillaan johtaa myös tutkivan nuorisotyöntekijyyden syntymiseen (Hoikkala 2008).

5.3 Miten verkostoituminen edistää nuorisotyön uudistumista?

Nuorisotyöhön sisältyy yhteistoiminta muiden toimijoiden kanssa ja yhteistyön tekeminen erityisesti käytännön tasolla. Leiri- ja retkitoiminta ovat tyypillisiä esimerkkejä toiminnasta, joissa yhteistyön tekemisellä on pitkät perinteet. Yhteistyö on kuitenkin perustunut hyvin vahvasti henkilökohtaisiin suhteisiin, joiden tulehtuessa myös järkevä yhteistyö on saattanut tyrehtyä, vaikka perusteita yhteistyön jatkamiselle nuorten kannalta olisi ollut. (Cederlöf 2004 & 2007.)

Uudistamistyössä keskeistä ovat tieto, osaaminen ja oppiminen. Lisäksi verkostoituminen nähdään mahdollisuutena ylittää niin hallinnollisia kuin toiminnallisiakin rajoja. Uuden tiedon luominen, oppiminen ja innovaatioiden synnyttäminen vaativat sopivasti muotoutuvia, rakenteellisia ja toimivia verkostoja. (Linnamaa 2004, 21.) Tältä pohjalta myös nuorisotyöntekijät ja nuorisotyö ovat ehkä jopa innostuneet verkostoissa toimimisesta, mutta samanaikaisesti verkostoitumisen paineet ja vaatimukset ahdistavat yksittäistä nuorisotyöntekijää. Toisaalta valtion ohjaus, nuorisotyötä vaivaava ”projektiähky” ja toimialan perinteeseen liittyvä yhteistyöperinne ovat myös osaltaan vaikuttaneet siihen, että nuorisotyölle verkostoituminen on ollut luonnollinen tapa organisoi-
tua. (Cederlöf 2007; Paju & Vehviläinen 2001).

Tarkastellessani mikrotasolla Jyväskylän ja Jyväskylän seudun nuorisotyön verkostoitumista taustalla oli ajatus toiminnan tehostamisesta osana kaupungin ja alueen vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä. Tavoitteena oli nuorisotyön ja -työn palveluverkoston tehostaminen oli keskiössä ja väistämättä tällä luotiin osaltaan myös hedelmällistä maaperää kuntaliitoksille *ajan hengen* mukaisesti. (Linnamaa 2004, 87–92.)

Tutkimuksen aikana kävi selväksi, että strategisen verkoston luominen nuorisotyössä ainakin alueellisella tasolla on todella haasteellista (ks. Oinas & Packalén 1998). Asia konkretisoitui Nulikassa käydyissä keskusteluissa. Verkostoitumiselle ei löytynyt riittävästi *resurssia* eikä yhteistä näkemystä nuorisotyöstä. Virallisen verkostoitumisen toteuttaminen käytännössä oli vaikeaa. Nuoriso-

työn vilesyys nousi verkostoitumisessa esille. Nuorisotyöntekijät olivat toki kiinni ajan hengessä ja toteuttivat päättäjien tahtoa verkostokaupunkiajattelusta, mutta pienten resurssien liikuttaminen verkoston rakentamiseen oli yksinkertaisesti mahdotonta (Linnamaa 2004, 87–92). Työntekijätasolla verkostoituminen onnistui ja osin jatkuikin, vaikka Nulikka loppui, koska se perustui henkilökohtaisiin suhteisiin. Sama ilmiö toistui Kannusteen vakinaistamiskeskusteluissa projektirahoituksen lähestyessä loppuaan.

Jyväskylän nuorisotyöverkostoa voisi kuvailla Sotaraudan (2000, 61–63) mukaan tukiverkostoksi tai kollegaverkostoksi, joka koostuu saman alan ihmisistä ja jossa lähinnä vaihdetaan kokemuksia ja ajatuksia. Näin ollen Jyväskylän nuorisotyöverkostolta haettiin enemmänkin tukea omaan työhön ja sen kehittämiseen kuin Oinaan ja Packalénin (1998) kuvaamia strategisen verkoston resursseja lisääviä ja olemassa olevien resurssien käyttöä tehostavia toimia.

Siirtyessäni tarkastelemaan nuorisotyön verkostoitumista makrotasolle havaitsin, että nuorisotyötä vaivaa liiallinen konsensus- ja turvallisuushakuisuus. Ei uskalleta riittävästi antaa tilaa *luovan jännitteen* syntymiselle, joka syntyy silloin, kun pöydässä on riittävästi toisilleen vastakkaisia tai erilaisia voimia, jotka kyseenalaistavat vallitsevat ajattelu- ja/tai toimintamallit (Linnamaa 2004, 80). Nuorisotyön uudistumista estää toisaalta sen kokonaisuuden epä määräisyys, kun samanaikaisesti kyse on liiallisesta homogeenisuudesta ja sisäpiirisydestä, jotka käytännössä syntyvät alan pienuudesta ja tuttuudesta. ”Kaikki tuntevat toisensa” kuvaa hyvin tilannetta. Luovaa jännitettä on toki mahdollista saada aikaan myös yhteisillä strategisilla projekteilla, uusilla ideoilla ja avauksilla ja uusien toimijoiden haastamisella suurien tavoitteiden toteuttamiseen (Sotarauda & Laakso 2000). Tämä tarkoittaa uusien ”pöytäkutsujen” kirjoittamista perinteisten allianssien, nuorisotutkimusverkostojen, nuortenakatemioiden ja poliittisen nuorisojärjestöjen ulkopuolelle. Yrityksiä tähän suuntaan on jo ollut, mutta niitä tarvitaan lisää. Tästä hyötyisivät kaikki nuorisotyön toimijat: niin tutkijat, hallinnon ja koulutuksen edustajat, mutta ennen kaikkea nuorisotyön käytännön kenttä.

Castellsia (1996) mukaellen nuorisotyön tulee määrittää rohkeammin ja laajemmin nuorisotyön yhteiskunnalliset ja paikalliset tehtävät. Nuorisotyöltä ja nuorisotyöntekijöiltä vaaditaan yhä korkeampaa osaamista ja uusia verkostoja. Vain niiden avulla nuorisotyöllä on mahdollisuus saada painoarvoa ja vaikuttaa myös omaan tulevaisuutensa sekä olla vaikuttamassa työn kohteen eli nuorten tulevaisuuteen.

5.4 Nuorisotyö on villi kenttä

Väitöskirjani nimi syntyi eräässä nuorisotyöntekijöiden kokouksessa, jossa seurasin heidän keskustelujaan. Pohtiessani nuorisotyöntekijöiden puheenvuoroja kirjoitin muistiinpanoihin että tämä kenttähän on ihan villi. Yksi vaihtoehto nimelle olisi ollut käyttää moniäänisyys (*polyphonic*) -termiä mutta nuorisokuorolaisena en katsonut moniäänisyys-termin kuvaavan riittävän hyvin moninais-

ta ja todellakin villiä nuorisotyön kenttää (vrt. Hoikkala 2007). Itselleni moniäänisyys (*sing in parts*) tarkoittaa eri äänien harmonista kokonaisuutta, josta muodostuu ”kuoron ääni”. Nuorisotyön kentän monista äänistä ei synny harmonista kokonaisuutta vaan siellä on myös riitasointuja ja toisiaan poissulkevia ääniä, jotka eivät edesauta yhteisen kokonaisuuden syntymistä. Villi-termiä puolustaa myös nuorisotyökentän ohjeistuksien ja määritelmien ylimalkaisuus, lakien puittemaisuus ja jopa puute.

5.4.1 Missä savuaa? Nuorisotyö paikalle!

Nuorisotyö ja nuorisotyöntekijät yrittävät epätoivoisesti vastata kaikkeen huu-
toon, mikä nuoriin liittyy. Tutkimusprosessini myötä uskallan kuvata nuoriso-
työtä tarmokkaaksi palokunnaksi, joka porhaltaa paikalle aina kuin jossakin
vähän savuaa¹⁸. Ei ole merkityksellistä se, onko kysymyksessä nuorten poliitti-
sen eliitin käyttäytyminen viikonloppuseminaarissa Tahkolla, pussikaljaa ryys-
tävän koulupudokkaan etsiskely ostoskeskuksen kulmalta, iltapäiväkerhon tal-
violympialaisten järjestelyt vai koulusurmien jälkeinen yhteisöllisen surun kä-
sittely nuorisotalolla. Tärkeintä on, että nuorisotyö on paikalla ja valmiina toi-
mintaan, vaikka rahkeita ei ihan kaikkeen olisi. Nuorisotyö on siellä missä sa-
vuaa ja keskeistä on toiminta – nuorisotyöntekijä ei seiso vesiletkut rullalla,
vaan ruiskuttaa vettä niin että varmasti sammuu! Kun kaikki vedet on ruisku-
tettu, niin sitten katsotaan, että saatiinko mitään aikaan. Joskin sitä harvoin eh-
ditään tehdä, sillä seuraavaa savu kaipaa jo palokuntaa.

Tarmokkaana palokuntalaisena nuorisotyölle kyllä järjestyy paikkoja, jois-
sa esittää tarpeellisuutensa. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat koulusurmat, joissa
nuorisotyö organisoitui hyvin nopeasti valtakunnan tasoa myöten tukemaan
Jokelan ja Kauhajoen kuntien nuorisotoimia ja nuoria. Pienenä ja ketteränä toi-
mialana nuorisotyö kykenee toimimaan tilanteissa, joissa muut tahot vielä
tuumailevat. Käytännössä nuorisotyöntekijät joutuivat vastatusten sellaisten
asioiden kanssa, joihin nuorisotyöntekijöiden koulutus ei anna valmiuksia.
Tuusulan nuorisotoimenjohtaja Sami Paananen totesi Nuorisotyö-lehden haas-
tattelussa joulukuussa 2008: ”Nuoret hakeutuivat toistensa seuraan ja hakivat
turvaa toisistaan. Me varmistimme, että nuorilla oli turvallinen paikka kokoon-
tua ja olla yhdessä. Nuorten lähellä oli myös turvallisia ja ammattitaitoisia ih-
misiä.” (Maude 2008, 16.)

Nuorisotyölle on ominaista ottaa tehtäväkseen niitä nuoriin liittyviä töitä
ja tehtäviä, joita muut tahot eivät hoida. Nuorisotyö hakee siis oikeutustaan
näistä ”harmaan alueen” töistä. Toisaalta näyttää siltä, että tällaiselle notkealle
ja muuntuvalle nuoriin suuntautuvalla työlle on tarvetta nimenomaan näillä
katvealueilla, jonne lainsäädäntö ja virallinen ohjeistus eivät yllä. Samalla tällä
tarmokkaalla ja tarpeellisella palokuntatyöllä hämärretään ja jopa mystifoidaan
nuorisotyötä. Nuorisotyöstä muodostuu sirpalemainen kuva, jonka avaaminen
toisille ammattilaisille, nuorten vanhemmille ja jopa nuorisotyöntekijöille itsel-

¹⁸ Filip Coussée (2008, 15) kuvaa nuorisotyötä samansuuntaisella termillä ”an all-purpose weapon” saksalaista Nörberia (2005) mukaellen.

leen on todella haasteellista. Sirpalemaisuus mahdollistaa, että jokainen nuorisotyöntekijä voi itse halutessaan rakentaa työlleen oman viitekehyksen ja tavan toimia, vaikkakin olemassa saattaa (ja usein on) olla organisaation omia ohjeistuksia, ohjelmia, strategioita ja painopistealueita. Johdon ohjelma ja strategiataaso eivät useinkaan väännä ruohonjuuritason nuorisotyöntekijän työn sisältöä todellisuudessa ohjaavaksi. Nuorisotyön johdon tarpeellinen nuorisopoliittinen tahto hämärtyy helposti käytännön nuorisotyössä. Nuorisotyöntekijyyteen liittyvä autonomisuus sisältää myös riskejä. Työ tapahtuu pääsääntöisesti sellaisissa tiloissa ja paikoissa, joissa muut aikuiset ja ammattilaiset eivät välttämättä ole edes koskaan käyneet, tai heillä ei ole kiinnostusta tai he jopa pelkäävät astua nuorten vapaa-ajan areenoille. Näin nuorisotyöstä ja nuorisotyöntekijyydestä ei ole myöskään käytännössä piirry julkista kuvaa, vaan se värityy nuorisotyöntekijöiden tai nuorten tarinoiden mukaan. Tämä mahdollistaa myös sisällöllisten jännitteiden synnyn.

5.4.2 Nuorisotyöntekijä on vapaata riistaa

Nuorisotyön palokuntamainen tapa toimia heijastuu nuorisotyöntekijyyteen, joka ei oikein tahdo saada mistään oikeutustaan. Nuorisotyöntekijäksi voi julistautua kuka tahansa ja missä tahansa (vrt. Banks 1999, 7; Nieminen 2000). Työnantajilla on oikeutensa nimittää nuorisotyöntekijäksi kuka tahansa ja mikä tahansa koulutuksen omaava henkilö. Nimitettäväksi voi tulla henkilö, jolla ei ole mitään koulutusta. Toki työnantajat määrittävät omia rekrytointejaan organisaatiokohtaisesti, mutta varsinaista lakisääteistä ohjeistusta ei ole olemassa kuten esimerkiksi opettajien ja sosiaalityöntekijöiden tehtäviin (Pohjola 2009, 8). Myös lastensuojelun ohjaajatehtäviin on olemassa Lastensuojelulain määrittämät pätevyysvaatimukset. Nuorisotyöntekijäksi voi siis periaatteessa julistautua kuka tahansa henkilö esimerkiksi vetäessään poikien jalkapallokerhoa. Ei ole olemassa yhteistä käsitystä siitä, mitä nuorisotyöntekijäisyys on, joten jokaisen ammatillisen nuorisotyöntekijän on itse rakennettava itselleen ja myös muille kuva siitä. Tämä mahdollistaa sen, että nuorisotyö henkilöityy ja antaa tilaa erilaisille nuorisotyön guruille, jotka julistavat henkilökohtaisia missioitaan nuorisotyöstä.

Se, että työnantajat voivat periaatteessa nimittää kenet tahansa nuorisotyöntekijäksi, perustuu siihen, että nuorisotyöntekijäisyys on vapaata riistaa, joka ei saa oikeutustaan hallinnolta, tieteeltä eikä myöskään koulutukselta. Nuorisotyöntekijät eivät itsekään aktiivisesti rakenna yhteistä kuvaa nuorisotyöntekijyydestä. Nuorisotyöntekijät ovat haluttomia paaluttamaan työtään kirjoittamalla siitä, sillä työn avaaminen muille saattaa heikentää työn autonomisuutta (Cederlöf 2004). Kuitenkin he samanaikaisesti miettivät ja haluavat rakentaa ammatillista identiteettiä. Työhön liittyvät identiteetit nousevat keskusteluun silloin (kuten keskustelu yleensäkin identiteeteistä), kun ne koetaan jotenkin ongelmallisiksi. Ne ovat ongelmallisia erityisesti silloin, kun ne puuttuvat kokonaan tai ovat hyvin hauraita tai haavoittuvia. (Eteläpelto 2007, 93.) Nuorisotyöntekijöiden identiteetin ongelma lienee siinä, että sitä ei ole vielä kyetty riittävästi tunnistamaan ja tekemään näkyväksi.

Hallinnolle nuorisotyöntekijyys ei näyttäydy kovinkaan selvästi virallisissa asiakirjoissa ja aivan viime vuoteen asti hallinnon edustajat ovat jopa varoneet puhumasta ammatillisesta nuorisotyöstä. Nuorisotyön jakaminen ammatilliseen ja vapaaehtoiseen nuorisotyöhön on jätetty tekemättä. Tämä näkyy erinomaisesti Nuorisolain linjauksessa, jossa ammatillinen nuorisotyö on häivytetty lausahdukseen "kasvatuksellinen ohjaus". Nuorisotyötä ohjaavalla lailla huolehditaan kyllä ansiokkaasti nuorisotyön rahoitusjärjestelmästä ja nuorisopoliittikan kehittamisestä, mutta ammatillisen nuorisotyön asemaa se ei suoranaisesti tue (Määttä & Väänänen-Fomin 2009, 70).

Ammatillisen nuorisotyön kannalta olisi aika selvittää suhde myös poliittiseen päällystakkiin, joka puristaa liian tiukasti. Nuorisotyön poliittinen sidos on olemassa ja se on niin kauan, kun poliittisten nuorisojärjestöjen avustustoiminta kanavoituu nuorisotyön hallinnosta. Niin kauan nuorisotyö on myös sidoksissa puoluepolitiikkaan. Nuorisotyö on poliittisesti myös kiinnostavaa. Jos tämä side katkeaa, niin nuorisotyön olemassa olon pelätään olevan vaaka-
laudalla. Ammatillisen nuorisotyön kannalta tämä sidos on ongelmallinen

6 POHDINTAA VILLIN KENTÄN ÄÄRELLÄ

6.1 Toimintatutkimus kesyttämistyössä

Tutkimukseni metodologista valintaa ohjasi Alan Tourainen (1981, 140–141) näkemys siitä, että tutkija ei valitse vapaasti tutkimusmenetelmäänsä, vaan metodi nousee itse tutkittavasta ongelmasta. Lähdin tutkimaan toimintaa ja tällöin metodologiseksi valinnaksi siivilöityi toimintatutkimus, joka toimi enemmänkin tutkimuksellisenä strategiana.

Jälkikäteen arvioiden voin todeta tehneeni kehittämistyötä Jyväskylän nuorisotyöverkoston kanssa, joka tuotti siinä ohessa erilaisia aineistoja. Näitä aineistoja olen tutkijana hyödyntänyt ja niiden lisäksi hankkinut myös uusia aineistoja. Uudet aineistot mahdollistivat myös nuorisotyön laajemman tarkastelun kuitenkin siten, että tunnistan tutkimukseni lähtökohdan – Jyväskylän nuorisotyön verkoston. Lincolnia ja Gubaa (1985) mukaellen ymmärsin toimintatutkimuksen olevan ainutkertainen ja kontekstisidonnainen prosessi, joka tuottaa ensijaisesti pragmaattista tietoa käytännön hyödyksi. Saavutettua tietoa on mahdollista myös suhteuttaa ja siirtää myös muihin konteksteihin (Lincoln & Guba 1985, 297).

Tutkimukseni toimintatutkimuksellisuutta voi toki kyseenlaistaa, jos tulkitsee ahtaasti toimintatutkimusta. Ensimmäinen ongelmakohta oli suhteeni toimijoihin – heidän osallisuutensa (Greenwood & Levin 1998). En ollut täysin vakuuttunut siitä, että he ovat osallisia tutkimuksessani, vaikka tutkimuksen perusajatus oli syntynyt heidän keskusteluissaan ja niiden pohjalta. Käsittelin tutkimustani useissa yhteyksissä nuorisotyöntekijöiden kanssa erityisesti tutkimuksen alkuvaiheessa, mutta tutkimuskysymysten laajentumisen myötä heidän osallisuutensa väheni. Tutkimusprosessi jäikin monelle paikallisen nuorisotyöverkoston nuorisotyöntekijälle kokonaisuudessaan kaukaiseksi ja he kokivat, että eivät olleet osallisia tutkimukseeni. Tutkimukseni oli heille ”se Katin paperikasa”, josta kyllä tulin puhuneeksi useissa tilaisuuksissa. Kuusela (2005) pitää toimintatutkimusta ennen kaikkea tutkijan ja hänen tutkimusyhteisönsä välisenä yhteistoimintana. Yhteistoiminnallisuus olikin tutkimuksessani usein

koeteltavana. Toisaalta Kuusela (2005) toteaa, että toimintatutkimuksen ei tarvitse koko tutkimusprosessin ajan olla yhtä osallistavaa ja että löytyy tutkimuksia, joihin ei ole liittynyt lainkaan tutkittavien osallistumista. Omassa tutkimuksessa nuorisotyöntekijöiden osallisuutta ei ehkä ollut niin paljon kuin olin alun perin ajatellut. Lisäksi kysymyksen asettelu laajettua muuttui myös näkemykseni siitä, ketkä tässä tutkimuksessa ovat osallisia. Tällöin yksittäisten nuorisotyöntekijöiden roolin painotus muuttui vähäisemmäksi.

Toinen ongelmakohta liittyy tutkimukseni syklisyyteen, jotka erityisesti kriittisessä toimintatutkimuksen suuntauksessa korostetaan (esim. Carr & Kemmis 1986). Ajattelin tutkimuksen aloitusvaiheessa kykeneväni pitämään vaiheet, syklit ja spiraalit järjestyksessä, mutta käytännössä niin ei kuitenkaan mennyt. Vasta raportointia tehdessäni ja ennen kaikkea laatiessani kuvaa tutkimuksen kulusta (Liite 1) jouduin yksinkertaistamaan monipolvista tutkimusprosessia. Tutkimusprosessin aikana koin sitä vastoin välillä, että käsissäni oleva tutkimus on täysi kaaos, jonka hallitseminen on lähes mahdotonta.

6.2 Onko tämä kertomus totta?

Toimintatutkimus on saanut 1900-luvun lopulla vahvoja vaikutuksia tutkimuksen postmodernista lähestymistavasta. Postmoderni lähestymistapa toimintatutkimuksessa tarkoittaa, että tutkimusta tulee arvioida kokonaisvaltaisesti. Pyrkimys todellisuuteen on tärkeä, mutta tutkimuksen luotettavuuden ja laadun arviointi on nähtävä monipuolisemmin ja siksi myös totuuden ongelmaa tulee tarkastella laajasti. (Heikkinen & Syrjälä 2006, 144–145; Eskola & Suoranta 2000, 209.) Tieteellinen objektiivisuus on saanut rinnalleen laadullisen tutkimuksen ja raportoinnin muotoja, joissa tunnustetaan ja tunnustetaan tutkijan subjektiivisuus.

Arvioidessani tutkimukseni luotettavuutta päädyin Heikkisen ja Syrjälän (2006) esittämään validointiin validiteetin sijasta. Validoinnilla tarkoitetaan prosessia, jossa ymmärrys maailmasta kehittyy vähitellen (Kvale 1996). Heikkinen ja Syrjälä esittävät viisi periaatetta, joiden perusteella toimintatutkimusta voi arvioida. Nämä periaatteet ovat: *historiallinen jatkuvuus*, *reflektiivisuus*, *dialektisuus*, *toimivuus* ja *havahduttavuus*. Esittelen seuraavassa nämä periaatteet ja tarkastelen omaa tutkimustani näiden periaatteiden mukaisesti.

Mikään toiminta ei ala tyhjiöstä eikä se myöskään pääty tyhjiöön. *Historiallinen jatkuvuus* todentuu tutkimuksessa siten, että tutkimusprosessi sijoittuu tiettyyn historialliseen, poliittiseen ja ideologiseen kontekstiin. (Somekh, 2006, 8; Heikkinen & Syrjälä 2006, 149–151.) Toiminnan kehittyminen tulee esille sekä makrotasolla yleisenä ilmiönä että mikrotasolla esimerkiksi työpaikkakohdaisena ilmiönä.

Sidoin aluksi oman tutkimukseni Jyväskylän kaupungin nuorisotyön historiaan. Kirjoitin raporttini ajallisesti etenevänä, jotta lukijalle aukenisi mahdollisimman autenttisesti kesyttäjän kertomus, tekemäni havainnot sekä niihin liittyvät tulkinnat. Olen pyrkinyt juonellistamaan (*emplotment*) kertomukseni ja

raportissa tapahtumat esitetään ajallisesti etenevänä sarjana. Koska tutkimusprosessini oli monikerroksinen, tarkasti ajallisen kertomuksen kirjoittaminen ei ollut mahdollista. Monikerroksisuutta pyrin avaamaan aikajana piirroksella, jossa eri tapahtumat on sidottu samaan kaavioon (Liite 1).

Heikkinen ja Syrjälä (2006) tuovat esille myös toimintatutkimuksen lopun tai ”lopun ilman loppua”. Päättäessäni kolmatta kesyttämisyrittystä vuoden 2006 lopulla koin vihdoinkin, että keräämäni aineistoni jäsenyksi ja sitä myöten myös tutkimuskysymykset täsmentyivät. Oli aika siis päättää aineiston keruu. Paine raportointiin tuli pitkälti itsestäni, mutta huomasin myös saavani ulkopuolelta (mm. nuorisotyöntekijöiltä, nuorisotutkijoilta) kommentteja, että toisin julkisuuteen kokemuksiani ja tulkintojani. Nuorisotyön kenttä on elänyt muutoksissa (mm. Nuorisolaki uudistus sekä kuntia koskeva PARAS-hanke) ja alan toimijat tarvitsevat uutta tutkimustietoa.

Tämä tutkimus kokonaisuudessaan perustuu omaan ymmärrykseeni ja vähittäin kehittyvään tulkintaani. Tästä syystä minun on *reflektoitava* omaa rooliani että myös oman identiteettini rakentumista tutkimuksen rinnalla (Somekh 2006, 14–16; Heikkinen & Syrjälä 2006, 152). Avaamalla ja tunnistamalla omaa elämäkokemustani teen näkyväksi myös kykyni ymmärtää tutkimuskohdetani eli subjektiivisen adekvaattisuuteni (vrt. Heikkinen & Syrjälä 2006, 153).

Oikeastaan tutkimukseni näkökulma ei olekaan nuorisotyöntekijöiden vaan omani. Mutta huomioitavaa on, että identifioin itseni nuorisotyöntekijäksi. Tutkimus ei olekaan tutkimuksessa mukana olleiden nuorisotyöntekijöiden kertomus nuorisotyöstä, vaan kertomus yrityksistäni hahmottaa ja kesyttää nuorisotyön villiä kenttää. Kemmisin (1994) mukaan tutkimuskohdetta voidaan lähestyä minästä ja meistä, jolloin tiedon subjektin ja objektin välillä ei ole dualismia, vaan tieto on olemassa ihmisen elämismaailman, henkilökohtaisen tulkitsevan kokemuksen ja horisontin kautta. Toimintatutkimuksessa saavutettua tietoa tulkitaan tietystä, tutkijan näkökulmasta (McNiff, Lomax & Whitehead 1996, 16–17 ja 37).

Toimintatutkimuksen *dialektisuusperiaate* perustuu siihen, että sosiaalinen todellisuus rakentuu keskusteluissa dialektisena prosessina. Tutkimuksessa dialektisuus oli arkipäivää ja paikkani nuorisotyön ytimessä mahdollisti keskustelun, jossa erilaiset äänet ja vastaväitteet kuuluivat. Kesyttämisyritysten raportointivaiheissa dialektisuus ei aina ollut helppoa. Tunsin olevani liian paljon nuorisotyöntekijöiden puolella, mikä johtui omasta historiastani ja sitoutumisestani nuorisotyöntekijyyteen. Luottamuksellisen suhteen luominen nuorisotyöntekijöihin ja muihin alan vaikuttajiin vaikeutti ristiriitaisuuksien ja nuorisotyölle epäedullisten näkökulmien esille tulemistä, koska koin silloin pettäväni oman puolen. (ks. Heikkinen & Syrjälä 2006, 154–55)

Toimintatutkimuksen raportoinnissa tulee näkyä monia erilaisia näkökulmia. Tutkija ei saa rakentaa raporttiaan monologiseksi, vaan sen tulee sisältää erilaisia ääniä, tulkintoja jopa riitasointuja. Näin raportoinnissa pyritään välittämään eri äänten ja ajatusten polyfonia, jotta sosiaalinen todellisuus hahmottuisi moniäänisenä puheena. (Heikkinen & Syrjälä 2006, 154–155)

Toimintatutkimuksen *toimivuusperiaatteen* mukaisesti sitä tulee arvioida käytännön vaikutusten, kuten hyödyn ja osallistujien voimaantumisen kannalta. Käytännön hyödyn suoraviivainen tarkastelu voi johtaa harhaan, sillä joskus tutkimuksen tuomat epäonnistumiset voivat tuottaa arvokasta tietoa ja heikosti onnistuneen kokeilun raportointi saattaa auttaa tutkimuksen lukijaa tai tutkijaa toimimaan entistä paremmin. Tärkeintä on, että tutkija kuvaa tutkimuskohteensa vahvuudet ja heikkoudet. (Heikkinen & Syrjälä 2006, 155–157.) Tutkimuksen hyödyllisyyden tarkastelu nostaa esille vallan näkökulman. Kenen mielestä tulokset ovat hyödyllisiä, toimivia ja millä perusteella? Ei riitä, että tutkimusta tarkastellaan hyödyn taloudellis-teknisillä mittareilla, vaan toimivuutta on arvioitava myös vallan mekanismien esille tuomisen näkökulmasta. (Heikkinen & Syrjälä 2006, 157–158.)

Toimivuusperiaatteen näkökulmasta tutkimukseni ensimmäinen vaihe oli onnistunut, sillä nuorisotyöntekijät kertoivat voimaantuneensa yhteisen koulutusjakson aikana ja heti sen jälkeen. He kokivat olevansa vaikuttamassa ja toisaalta saavansa ammatillista uskottavuutta. Tutkimukseni siirtyessä mikrota- solta makrotasolle tarkastelemaan nuorisotyön koko kenttää, toimivuusperiaatteen todentaminen vaikeutuu, koska en pysty ennustamaan, miten tutkimukseeni tullaan reagoimaan. Arja Kuula kirjoittaaakin, että tutkijan toiminta ja hänen käyttämänsä valtaoptiot muodostavat epävarmuuden vyöhykkeen, sillä tutkijalla ei ole koskaan varmuutta siitä, miten hänen toimintansa tulee vaikuttamaan kohderyhmään ja sen sidosryhmiin (Kuula 1999, 223). Tutkimukseni yhdeksi tavoitteeksi asetin ammatillisen nuorisotyön ja nuorisotyöntekijyyden esille nostamisen osana suomalaista ammattikasvatuksen kenttää. Tavoitteen saavuttaminen tarkoittaa myös nuorisotyöalan hallinnollisen rakenteen ja muiden valtakysymysten esille nostamista. Ja nämä eivät välttämättä ole aina mukavia muiden kentän toimijoiden näkökulmasta.

Tutkimuksen toimivuusperiaatteen syventämiseksi on hyvä pohtia myös käytännön seurauksia eettisestä näkökulmasta. Olen kuvannut kesyttäjän kertomuksessa useita eettisiä kysymyksiä, joiden kanssa jouduin vastatusten tutkimuksen aikana. Tällä tavoin lukijalle on avautunut mahdollisuus arvioida eettisiä valintojani. On selvää etten ole eettisesti virheetön ihminen. Mutta puolustuksekseni voin todeta, että tuskinpa eettisesti virheetöntä ihmistä on olemassa. (Heikkinen & Syrjälä 2006, 138.)

Hannu L. T. Heikkisen ja Leena Syrjälän (2006) mukaan hyvän tutkimuksen tulisi *havahduttaa* lukija ajattelemaan ja tuntemaan asioita uusilla tavoilla. Heidän mukaansa hyvä tutkimus vaikuttaa ja koskettaa kuten hyvä kulttuuri-esitys. Tutkimusraportin kirjoittaminen vaatii tutkijalta myös kaunokirjallisia taitoja, sillä hänen on kyettävä tuottamaan raportti sellaiseen luettavaan muotoon, että se koskettaa lukijaa. (Heikkinen & Syrjälä 2006, 159 -160.) Vasta lukijapalaute tai tutkimuksen vastaanotto kertoo siitä, olenko onnistunut havahduttamaan lukijaani. Olen pyrkinyt kirjoittamaan raportin elämnläheisesti. Tutkimuskohteeni eli nuorisotyö elää lähellä nuorisokulttuurien moninaisuutta.

Onko kirjoittamani kesyttämiskertomus sitten totta? Se on totuus sellaisena kuin olen sen hahmottanut erilaisten olemassa olevien dokumenttien, ke-

rääntyneiden aineistojen, keskustelujen ja kokemusten perusteella. Paikallisen nuorisotyöverkoston kehittäminen muuttui tutkimusprosessissa laajemmin nuorisotyötä ja ammatillista nuorisotyötä tarkastelevaksi. Lukijalle jää pohdittavaksi, kuinka paljon kehittämistyöni lähtökohta eli Jyväskylän nuorisotyöverkosto (ei vain Jyväskylän kaupungin nuorisotyö) värittää tutkimukseni lopputulemia. Kesyttämiskertomus ja sen raportointi ovat syntyneet erilaisissa sosiaalisissa vuorovaikutustilanteissa, joissa tutkimusaiheeni kanssa olen ollut. Raporttini on konstruktio tästä kaikesta.

6.3 Pajatso ei tyhjentynyt – ajatuksia tutkimuksen eettisyydestä

Tutkimusprosessini oli yksinkertaisesti raskas. Elin ja tein töitä keskellä omaa tutkimustani – olin osana sitä. Toimintatutkimuksessa tutkija on aktiivisesti ja aloitteellisesti mukana tutkimukseen liittyvässä toiminnassa ja keskustelussa. Hän on toimiva subjekti tulkiten sosiaalista tilannetta omasta näkökulmastaan. Näin ollen hänen saavuttamansa tietokaan ei voi olla objektiivista siten kuin tieteellisessä tutkimuksessa yleensä on oletettu olevan. Toimintatutkimus on arvosidonnainen ja subjektiivinen lähestymistapa. (Kemmis & Wilkinson 1998, 23–24.) Oma persoonani ja tunteeni siis vaikuttivat tutkimukseen.

Tutkimusprosessin raskautta lisäsi se, etten kyennyt pysymään sosiaalisten ristiriitojen ja tapahtumien ulkopuolella. Niihin törmäsin erityisesti ensimmäisen kesyttämisyrittämyksen aikana. Tutkijan roolin dilemma on tyypillinen piirre toimintatutkimukselle (Kuula 1999, 116), eikä tutkimukseni tehnyt poikkeusta. Toimintatutkimukseen liittyvä muutoksen toteuttaminen aiheuttaa tutkijalle ristiriitatilanteen: hän joutuu pohtimaan omaa aktiivisuuttaan tutkimuksen kulussa. Kuinka aktiivisesti hän voi vaikuttaa tutkimuksen kulkuun, vai voiko vaikuttaa ollenkaan.

On kyllä vaikea pitää suutaan kiinni välillä, kun tuntuu, että ihmiset tekevät ihan ihmeellisiä tekoja ja valintoja. Mietityttää tämä oma objektiivisuus – asioita tarkastelee kuitenkin niin paljon omaan kokemusmaailmaan pohjautuen ja tästä johtuen, jotkut jutut vaikuttavat aivan ihmeellisiltä. Mietin, että kuinka paljon voi puuttua, vaikuttaa asioihin... (Tutkimuspäiväkirja 16.12.2002)

Myös oma epävarmuus tutkijana oli taakka, jota kannoin mukanani käytännössä ihan loppuun saakka. Kesyttämisyrittämyksen aikana kävin monet keskustelut itseni ja toki myös muiden kanssa siitä, että onko tämä edes tutkimusta, jota olen tekemässä. Usko omaan tutkijan taitoihini ja toisaalta myös tekemiini valintoihin oli välillä todella kovalla koitoksella. Tutkimusprosessin pituus ei myöskään helpottanut tilannetta, sillä aineistoa kerääntyi paljon.

Mutta kaiken tämän epävarmuuden ja raskauden takaa minua kuitenkin motivoi halu ymmärtää nuorisotyötä ja ymmärtää erityisesti ammatillista nuorisotyötä. Nuorisotyön tutkijuuttani nakersi myös alan tutkimuksen vähäisyys. Nuorisotyön tutkimuskenttä on liian hatara ja teoreettisen vahvistuksen hakeminen oli vaikeaa. Toisaalta tutkimuksen vähäisyys aiheutti erityisesti tutki-

musprosessini alkuvaiheessa tunteen, että tutkimukseni tulee vastata kaikkeen puuttuvan nuorisotyön tiedon ongelmaan. Vasta ensimmäisen kesyttämisyri-tykseni jälkeen käydessäni aineistoa läpi ymmärsin, etten tutkimuksellani pysty ns. tyhjentämään pajatsoa eli täyttämään nuorisotyön tutkimuksen puutetta. Havainto oli toisaalta järkyttävä, mutta myös vapauttava.

Nuorisotyöalan tuntemus, alan työkokemus ja traditioihin perehtyminen antoivat minulle tutkijana mahdollisuuden tulkita tilanteita toisaalta alan teorian mutta myös käytänteiden kautta. Kalliolan (1996, 49) mukaan on tärkeää, että tutkija tuntee tutkittavan substanssin eikä vain teoreettisesta näkökulmasta, sillä muutoin toiminnan rajat tulevat vastaan. Uskon, että alan tuntemuksella ja käytännön kokemuksella olenkin kyennyt saavuttamaan sellaista tietoa, joka alaa vain tutkijuuden näkökulmasta tarkastelevalle ei ehkä avautuisi. (Hoikkala 2003, 74–77).

Tutkimusraportoinnin lähtökohtanani on ollut kirjoittaa kesyttäjän kertomus hyvin autenttisesti kuvaillen tekojani kehittäjänä ja tutkijana sekä nuorisotyö alan toimijana. Tällä raportoinnin peruslähtökohdalla haluan antaa lukijalle mahdollisuuden tarkastella ja arvioida tutkimusprosessiani myös eettisyyden näkökulmasta.

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2002) ohjeistuksen mukaan tieteellisen tutkimuksen eettisen hyväksyttävyyden, luotettavuuden ja tulosten uskotavuuden edellytyksenä on, että tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Tarkastelen seuraavasti tutkimustani tämän ohjeistuksen mukaisesti.

Olen pyrkinyt tuomaan esille mahdollisimman rehellisesti ja tarkasti tutkimusprosessini kokonaisuudessaan sekä siihen liittyvän aineiston keruun, analysoinnin sekä lopputulemien syntymisen. Tällä olen tavoitellut avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. On kuitenkin selvää, että en ole ehkä riittävästi kyennyt kuvailemaan moninaisten aineistojeni muuttumista lopputulemiksi, koska nuorisotyön alan osallisena ja toimijana minulla on paljon ns. hiljaista tietoa (Hakkarainen & Paavola 2008, 59; Polanyi 1958) nuorisotyöstä. Tämä on osaltaan ollut vaikuttamassa lopputulemiin.

Tutkimusaineistoni on moninainen; sen keruussa ja esittelyssä olen pyrkinyt kunnioittamaan yksilöitä ja heidän oikeuksiaan. Tutkimukseni alkuvaiheessa aineiston keruu Jyväskylän nuorisotyöverkoston toimijoita ja sitä lähellä olevilta tahoilta oli julkinen asia. Olimme yhdessä nuorisotyön koordinaattorin kanssa informoineet nuorisotyöntekijöitä tutkimuksesta. Haastatteluihini osallistuneet olivat tietysti tietoisia tutkimuksestani ja osallistuivat haastatteluihin täysin vapaaehtoisesti. Sähköpostien käyttöön pyysin luvat asianosaisilta.

Tutkimuspäiväkirjaani tallentamat havaintomuistiinpanot, tilannekuvaukset sekä epäviralliset keskustelut olivat ongelmallisia, sillä niissä luvan pyytäminen ja tutkimuksesta tiedottaminen oli vaikeaa ja osin jopa mahdotonta. Vaikeus koski erityisesti niitä tilanteita, joissa mukana oli myös ei-jyväskyläläisiä nuorisotyöntekijöitä tai nuorisotyön alalla toimivia. Tästä johtuen häivyttiin tilanteessa mukana olleen/olleiden henkilöllisyyden. Toki asian-

omainen saattaa lukiessaan tätä raporttia tunnistaa itseensä liittyviä tilanteita ja puheita.

6.3 Kesyttäminen jatkuu

Tutkimukseni lähti liikkeelle Jyväskylän nuorisotyöverkoston kehittämisestä. Lähtökohtana ei ollut vain kunnallisen nuorisotyön kehittäminen, vaan tavoitteenani oli kehittää koko nuorisotyön kenttää yhdessä eri nuorisotyön toimijoiden kanssa. Kuluneet vuodet ovat osoittaneet, että Jyväskylän kaupungin nuorisotyö ja sen ympärillä oleva laaja nuorisotyöverkosto ovat kulkeneet polkujaan eteenpäin – aivan kuten myös koko nuorisotyön ja ammatillisen nuorisotyön kenttä.

Edelleenkin ammatilliset nuorisotyöntekijät pohtivat oman ammatillista identiteettiään. Nuorisotyöntekijöiltä, kuten muiltakin ammattilaisilta, vaaditaan sitoutumista organisaatioiden strategioihin ja tulostavoitteisiin. Mutta nämä johtamisen välineet hämärtävät osaltaan nuorisotyöntekijyyden ydintä. Ovatko nuorisotyöntekijyyden herkkä kasvattajuus ja nuorten kohtaamisen osaaminen käpertymässä ja jopa häviämässä? (myös Heikkinen & Henriksson 2001, 254.)

Sitoutuminen organisaation yhteisiin tavoitteisiin omalla asiantuntijuudella on tärkeää, mutta se ei korvaa ammatillisesta identiteetistä puuttuvaa toista varten olemisen kokemista (Heikkinen & Henriksson 2001, 254–257). Ei olekaan yllättävää, että nuorisotyön kentän muiden toimijoiden (tutkimus, koulutus, hallinto) tuottamat paperit, ohjeistukset, teoriat ja kirjatiedot eivät kiinnosta tai herättävät jopa vastustusta nuorisotyöntekijöiden joukossa. Nuorisotyöntekijät eivät koe olevansa näiden papereiden tuottajia, jotka liikkuvat ylätasolla esimerkiksi nuorisopolitiikassa ja laajemmassa yhteiskuntapolitiikassa. Nuorisopolitiikan kiinnittäminen nuoren kohtamistyöhön on vaikeaa. Nuorisotyöntekijät hakevat työlleen merkitystä tukeutumalla kokemuksellisen, persoonallisen ja kollektiivisesti tuotetun sekä eettisesti kestävän työn osaamiseen eli ns. nuorisotyön perustyöhön. Työhön, jonka perusta nousee nuorisotyön ytimestä – nuoren kohtaamisesta.

Nuorisotyön tutkimuksen kentälle onkin syntynyt uutta tutkimusta.¹⁹ En ole kuitenkaan vakuuttunut siitä, että syntymässä on nuorisotyön tutkimuksen uusi paradigma (vrt. Salasuo 2007). Ehkä nuorisotyön villi kenttä saa vähitellen jonkinlaista paalutusta ja nuorisotyön erityisyyttä saadaan paremmin perusteltua.

Onko nykyinen suomalaisen nuorisotutkimuksen paradigma(t) oikea osoite nuorisotyön tutkimukselle? Siitä en ole täysin tämä tutkimukseni pohjalta vakuuttunut. Nuorisotutkimusverkoston rahoituksellinen napanuora opetusministeriön nuorisoyksikköön on tunnettu tosiasia, vaikkakin verkoston laajentunut toiminta saa nykyään rahoitusta myös muualta. Henkinen napanuora

¹⁹ Uskaltaisin arvella, että nuorisotyön tutkimuksellisen viriämistä on edistänyt osittain opetus- ja kulttuuriministeriön tulosoheutus.

lienee vielä kohtuullisen vahva. Aidosti riippumattoman ja kriittisesti nuorisotyön rakenteita ja perinteitä tarkastelevan tutkimuksen tekeminen on haasteellista. Siksi olisikin toivottavaa, että kiinnostusta alan tutkimukseen syntyisi myös nuorisotutkimuksen ulkopuolella ja ennen kaikkea institutionalisoituneen Nuorisotutkimusverkoston ulkopuolelta (Puuronen 2006, 267).

Aikuiskasvatuksen tutkimus olisi varmasti yksi tärkeä paikka nimenomaan ammatillisen nuorisotyön tutkimukselle. Aikuiskasvatustiede on useisiin lähitieteisiin omaperäisesti rakentuva käytäntösuuntautunut tiede, jonka puitteissa tutkija liikkuu eri tieteenalojen lisäksi aikuiskasvatuksen käytänteiden maaperällä hahmottaen niiden muutoksia ja vaikuttamalla myös niiden poliittiseen ja ideologiseen toimintaan. (Suoranta 2007, 40.)

Suomalaisen aikuiskasvatustieteen kehittäjä Aulis Alanen (1981) korostaa käytännön työntekijöiden ja tutkijoiden vuoropuhelun tärkeyttä. Hänen mukaansa tähän tarvitaan praktisen teorian kehittämistä. Nuorisotyön kentällä tutkijoiden ja nuorisotyöntekijöiden välistä keskustelua on viritelty jo pitkään, mutta tässä dialogisessa suhteessa on edelleen haasteita. Nuorisotyö tarvitsee kehittyäkseen teoreettista hahmottelua, joka syntyy erityisesti käytäntötutkimuksen avulla (Satka, Karvinen-Niinikoski & Nylund 2005). Nuorisotyön teoreettisen hahmottelun tulisikin olla käytännön kasvatustoiminnasta nousevaa praktisen teorian kehittämistä.

Nuorisotyötä lähellä olevan sosiaalityön puolella käytäntötutkimuksesta on jo tullut sosiaalityöntekijöiden ja sosiaalityön kehittämisen arkipäivää (esim. Heinonen 2007). Nuorisotyön ammatillisen identiteetin kehittymisen perustana on oman tietopohjan vahvistuminen ja vahvistaminen. Monitieteinen nuorisotutkimus tuottaa hyvää teoreettista tietoa nuorista ja nuoruudesta, mutta kehittyäkseen nuorisotyön tulisi tuottaa uutta tietoa myös itsenäisempänä tieteen alana. Muista tieteenaloista poiketen nuorisotyön tietoa tulisi tuottaa erityisesti käytännön työstä – nuorisotyön käytänteistä (Nieminen 2000). Rakentamalla pitkäjänteisesti ja riittävästi teoriaperustaa nuorisotyön ja nuorisotyöntekijyyden identiteettiä voidaan vahvistaa. (Juhila 2006, 15.) Nuorisotyöntekijöiden itsensä tekemiä ja erityisesti heidän tekemiään jatkotutkimuksia ja niitä tukevia ohjelmia tarvitaan. Käytännössä tätä voisi lähteä rakentamaan esimerkiksi ammattikorkeakoulujen henkilöstön jatkokoulutusohjelmilla yhteistyössä yliopistojen kanssa. Lisäksi nuorisotyöntekijöiden hakeutumista jatko-opintoihin tulisi tukea. Näin heillä olisi mahdollisuus kehittää omaa tutkivaa nuorisotyöntekijyyttään ja tuottaa myös kokemuksellista tietoa toimialan tietopohjan vahvistamiseksi (Hoikkala 2008, 73).

Selvittämisen arvoinen kysymys on nuorisotyön ammattilaisen ja nuoren kohtaamiseen liittyvän ns. nuorisotyöllinen suhde. Kysymys on tutkimuksellisesti vaativa, sillä se vaatii tutkijalta pitkää sitoutumista prosessiin tai nuorisotyöntekijältä itseltään tutkijaksi heittäytymistä – oman työn tutkimista. Kasvatuksen kentällä tutkijana toimiva kasvattaja ei ole kummajainen, vaan esimerkiksi opettajan työtä on jo pitkään tutkittu ns. opettaja työnsä tutkijana -liikkeen parissa (*Teacher researcher*).

Toinen tärkeä jatkotutkimusaihe olisi nuorisotyön sukupuolittunut työjako. Alan sukupuolijako on vinoutunut. Teema on tärkeä, koska nuorisotyöntekijät ovat, kuten muutkin kasvatusalan ammattilaiset, pääsääntöisesti naisia. Sukupuolinen vinouma näkynee toisaalta työn käytänteissä, mutta myös ammattilaisuudessa. (Heikkinen, A. 2006, 274; Vuorikoski & Ojala 2006, 317.)

Ammattikorkeakouluilla on merkittävä tehtävä ammatillisen nuorisotyön kehittämisessä ja alan erityisluonteen säilyttämisessä. Pelkästään jo alan opiskelijavolyymit ovat alan ammattikorkeakouluissa yli kymmenkertaisia verrattuina yliopistoihin. Lisäksi yliopistoilla on tuntunut olevan vaikeuksia pitää huolta nuorisotyöstä ja alan maasteritasoinen koulutus profiloituukin tällä hetkellä pelkästään erillisrahoitteisten maisteriohjelmien kautta. Toisen asteen koulutuksen opiskelijavolyymit ovat myös kohtuullisen suuret, mutta sille ei ole asetettu vastaavia lakisääteisiä tehtäviä koskien alan kehittämistä kuin ammattikorkeakouluille. Toisaalta toisen asteen koulutuksen tulevaisuus on myös riippuvainen ammattikorkeakoulujen kehittämisestä.

Meneillään olevassa korkeakoulujen rakennemuutoksessa on paine rakentaa oppilaitostasolla isompia oppilaitoksia tai osaamiskeskittymiä (Opetusministeriö 2008b). Pitäisi myös rakentaa entistä laaja-alaisempia koulutusohjelmia, joiden läpikäyminen valmistaa monialaisia ja joustavia osaajia työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin (Julkunen 2007). Samanaikaisesti ammatillisten perustaitojen ja valmiuksien hyvää hallintaa ei enää pidetä tärkeänä (Filander 2006, 52). Ammatillisen nuorisotyön heikosti tutkittu ja näin ollen huonosti perusteltu ydin on heikoilla isojen ja laajojen kokonaisuuksien virrassa.

Nuorisotyön koulutuksen sisällöissä tulisi keskittyä toisaalta nuorisotyön kasvattajuuteen ja toisaalta tulisi huomioida nuorisotyön sisällölliset jännitteet. Nämä kaksi seikkaa asettavat nuorisotyöntekijöiden koulutukselle uusia haasteita. Erityisesti ammattikorkeakoulujen tulee ottaa kantaa nuorisotyön ja kansalaistoiminnan sidokseen myös koulutuksellisina ratkaisuin.

Nuorisotyön kokonaisuus joutuu tulevaisuudessakin hakemaan perusteluitaan olemassa ololleen, mutta ei käy kiistäminen, etteivätkö traagiset koulusurmat olisi nostaneet suomalaista nuorisotyöjärjestelmää ja nuorisotutkimusta median parrasvaloihin. Erityisesti Jokelan jälkeen nuorisotutkimus ja nuorisotyö olivat julkisuuden valokeilassa. Nuorisotutkijoilta kyseltiin, että mistä tässä on oikein kysymys ja toisaalta nuorisotyöntekijöitä tarvittiin yhteisöllisen pelon ja surun keskelle apuun – tukemaan nuoria. Jokelan ja Kauhajoen tapauksia selvitetään edelleen ja jonkin aikaa nuorisoasioiden perusteluissa ne muistetaan.

Tarvitaanko nuorisotyötä ja ennen kaikkea ammatillista nuorisotyötä? Seuratessani nuorisotyöntekijöiden toimintaa tulin kuitenkin vakuuttuneeksi, että nuorisotyöntekijöille ja nuorisotyölle on olemassa oma paikkansa. Nuoriso ei katoa, vaikka tutkijat tulevaisuudessakin edelleen väittelevät siitä, mitä nuoruus on. Nuorille nuoruus on ainutkertainen tilaisuus, jonka läpikäymisessä ja haasteissa he edelleenkin tarvitsevat nuorisotyön ja nuorisotyöntekijöiden kaltaisia puolestapuhujia ja rinnalla kulkijoita. Nuorisotyön positiivista ja nuoriso-keskeisestä suhtautumisesta tarvitaan nuorisokeskusteluun, joka tällä hetkellä

hämärtyy lastensuojelun ongelmakeskeiseen lapsinäkökulmaan. Nuorisotyö yhdessä nuorisotutkimuksen kanssa on avainasemassa nuoruuden erityisyyden ja kunnioittamisen rakentamisessa.

Nuorisotyön kesyttäminen jatkukoon, mutta täysin kesytetyksi sitä ei koskaan tarvitse saada. Tai jos saadaan, niin sitten kysymyksessä on ihan jotain muuta kuin nuorisotyö. Nuorisotyön tulee säilyttää villi värinsä, jotta sen notkeus ja nopeus reagoida eri aikakausina elävien nuorten tarpeisiin ja toiveisiin säilyy. Jonkinlaista paalutusta se kuitenkin tarvitsee, jotta sen erityislaatu säilyy ja sitä riittävästi ymmärretään. Nuorisotyön ammattilaiset ansaitsevat oman ammatillisen identiteettinsä kyetäkseen tasavertaiseen yhteistyöhön muiden ammattilaisten rinnalla. Euroopan Unionin tasolla asiaan on jo havahduttu, ja seuraavalle vuosikymmenelle luotaavassa komission nuorisopoliittisessa strategiassa nuorisotyölle annetaan uutta roolia. Tässä roolissa nuorisotyön ammatillistaminen on tärkeää (Euroopan yhteisön komissio 2009, 11). Toivottavasti myös suomalaisessa yhteiskunnassa nuorisotyöntekijöiden ammatillisuudelle ja erityisosaamiselle annetaan tilaa. Nuoren kohtaaminen nuorena on edelleenkin villinä vellovan nuorisotyön tärkein tehtävä.

6.4 Ammatillisen nuorisotyön paaluja

Ammatillisen nuorisotyön kuvaaminen tarkkarajaisesti ei ole vielä tämänkään tutkimuksen jälkeen mahdollista. Mutta selkeitä paaluja on jo nostettavissa esiin. Kiteytän seuraavasti ammatillisen nuorisotyön kuusi paalua, jotka väljästi rajaavat sitä.

1. Paalu:

Ammatillista nuorisotyötä toteuttaa alalle sopivan koulutuksen saanut, palkallista työtä tekevä nuorisotyöntekijä.

Nuorisotyöntekijän tehtävänimike ja asema organisaatiossa voi olla hyvinkin moninainen. Ammatillinen nuorisotyö on palkallista ja siihen vaaditaan tehtävään sopiva koulutus. Vapaaehtoisessa nuorisotyössä työtä voidaan tehdä ammattimaisesti, mutta tällöin työ perustuu työntekijän vapaaehtoiseen sitoutumiseen.

2. Paalu:

Ammatillinen nuorisotyö perustuu kasvatukseen ja nuorten kohtaamiseen.

Nuorisotyöntekijät tekevät kasvatustyötä, jossa keskeistä on nuoren kohtaaminen. Nuoren kohtaaminen voi olla myös nuorisoryhmän kohtaamista. Nuorisotyöntekijät tunnistavat nuorisotyön yhteiskunnallisen (vrt. nuorisopoliittisen) merkityksen, mutta se ei ole työn keskeisin lähtökohta. Ammatillisen nuorisotyön ydin on dialogisessa kasvatussuhteessa nuorison ja nuorisotyöntekijän välillä. Nuorisotyön nuorilähtöinen toimintatapa on myös ammatillisen nuorisotyön peruslähtökohta.

3. Paalu:

Ammatillisen nuorisotyön sisältö on jännitteinen.

Nuorisotyöntekijän odotetaan vastaavan samanaikaisesti nuorten osallisuuteen, syrjäytymiseen, kontrollointiin ja emansipaatioon. Lisäksi nuorisotyön menetelmissä on huomioitava ryhmien ohjaamisen rinnalla yhä enenevässä määrin myös yksittäisten nuorten ohjaaminen. Odotukset ovat ristiriitaisia ja niihin vastaaminen vaatii nuorisotyöntekijältä monenlaista osaamista.

4. Paalu:

Nuorisotyön kohteen eli nuorison määrittely on moninaista.

Nuorisotyön nuorison määrittely on tehtävä organisaatiokohtaisesti. Nuorisosanalla voidaan viitata periaatteessa melkein kaikenikäisiin riippuen asiayhteydestä.

5. Paalu:

Nuorisotyöntekijä tekee työtä omalla persoonallaan.

Oma persoona on nuorisotyöntekijän tärkein työväline, joka tuo työhön työntekijän minuuden ja tunteet. Nuorisotyöntekijäksi tullaan sekä koulutuksen että persoonallisen kasvun kautta. Persoonallinen kasvu ammatillisesti perustuu henkilökohtaiseen eettis-ammattilliseen reflektointiin sekä oman työn ja itsensä kehittämiseen.

6. Paalu:

Ammatillisella nuorisotyöllä on poliittinen päällystakkinsa.

Nuorisotyöllä on historiaansa liittyen poliittinen painolasti, joka osaltaan hämmentää ammatillisen nuorisotyön hahmottamista. Historian tiedostaminen ja tunnistaminen on jo osaltaan päällystakin keventämistä.

SUMMARY

This research is a description of taming the wild field of youth work. The target of this study is professional youth work and the role of a youth worker, which the researcher aims to make visible and understandable. The central aim of this research is providing vocational youth workers with a voice for building their own professional identity.

Youth work, as other occupations and vocational training, is a national and an individual as well as a collective project. For an individual youth worker these processes are important in forming a professional identity. Professional identity is formed as an individual recognizes that s/he is something special, someone who belongs somewhere and is something to others. (Heikkinen & Henriksson 2001, 209–211.)

This study is placed in the middle ground between two research fields: education and youth study. This research is educational, in which case a central aim of the study is producing systematic and structured information from the educational reality. This information is, at least indirectly, also attached to educational activities (Siljander 2002, 13). Inside education this research is more specifically located in the area of adult education. Thus, the research target is an educating and learning adult (Alanen 1985, 61). This study is also a part of Finnish youth research, since research on youth work has been linked especially to youth research through its history and the resource allocation of the state.

The research questions are:

2. What is professional youth work?
  - 1.4. What is “youth” in youth work?
  - 1.5. What is the role of a youth worker?
  - 1.6. What is the content of youth work?

2. How is the role of a youth worker legitimated?
  - a) In administration?
  - b) In science?
  - c) In vocational and training education (VET)?

3. How can networking contribute to the modernization of youth work?

The starting point for this study is a development, education and research project of the city of Jyväskylä promoting networking of youth work. This project included youth workers of the youth work network of Jyväskylä. As the study progressed, the viewpoint expanded to cover the whole field of youth work.

Research on the youth work network means researching action, in which case the aim is also to achieve change. In addition, the set research problems required process follow-up. Action research was selected as the research method. This method enabled the role of an internal and participatory researcher of the research target. During the study, the researcher alternated in

different roles, for which the researcher kept a study diary. In addition, different material was collected during the research: interviews, documents, and training material.

The central results of this study highlight the fact that professional youth work is still unstructured. It is hard to describe the role of a youth worker and professional youth work when the target of the work is not clear. There is no clear view of what 'youth' means in youth work. Different directions offer different definitions of 'the youth' for a youth worker and with these they rationalize the target of their work in accordance with their need and situation. This can perhaps still be carried off inside youth work, but for other professionals and the society constant defining of the target of work crumbles the professionalism and expertise of the role of a youth worker. It is difficult to be a credible professional when one is not quite certain where one's professionalism comes from.

Youth workers describe themselves as educational workers, but their educational work is not clearly guided by any written document (Young 2006, 78–79). Education of youth work is "unofficial education" or so called informal education taking place outside educational institutions (e.g. Malcolm, Hodgkinson & Colley, 314; Penttinen 2008, 272). However, no legal basis or directions are available for this educational work. Basically each youth worker can him/herself give directions on the role of an educator of his/her own "youth work" highly independently.

Quite opposite challenges obscure the outlining of the content of youth work. In this research, these challenges are named as follows: emancipation-control and participation-marginalization. Youth work is expected to simultaneously answer challenges related to youth participation, marginalization, control, and emancipation. These four clear expectation directions are contradictory and have tension between them, which is probably one reason for why it is difficult to outline the content of youth work. One more tension pair can be added to the tension-filled field of youth work, namely individual-group-tension that is created through these different kinds of expectations and challenges.

Youth work is also obscured by the entanglement of party politics to the creation of youth work. Political youth organizations have had a significant standing in the creation of the present youth work system (e.g. Nieminen 1992 & 1995). However, for professional youth work the bind between youth work and party politics is a hindrance of development.

It is difficult for youth workers to gain sufficient support for their work from any direction – the administration, the research (youth research) or even the field of VET. Youth workers must seek for their justification by mirroring their field to other fields (school, social work). Youth work has still not been able to define its own area among other actors or institutions. Legislation does not recognize professional youth work and the role of a youth worker at all. A rivalry of 'the youth' and expertise can even be detected between youth research and youth work. Training of the field of youth work does not support the development of the role of a youth worker, either. Reconciliation of the know-how of civic activity and youth know-how in the same training is not

easy, although contact points exist and it is important to recognize and observe these. At present, the training of community educator given in universities of applied sciences has to answer the needs and challenges of both youth work and the professionalization of civic activity, when interpreted from a wide viewpoint.

During this research it became clear that creating a strategic network in youth work, at least on a regional level, is very challenging. Modernization of youth work is prevented by the vagueness of it as a whole, but simultaneously we are dealing with excess homogeneity and a too closed inner circle. A too closed inner circle is created due to the smallness and familiarity of the field. "Everyone knows everyone" is highly descriptive of the situation.

Youth work needs more structuring, but it can never be completely structured. If this happens, then we are no longer dealing with youth work. Youth work needs to maintain its wild colours so that its agility and quickness to react to the needs and hopes of the youth living in different eras is maintained. Describing professional youth work with precise limits is not possible even after this study. However, some limits can already be highlighted. On the basis of this study, the following loose definitions can be presented:

1. Professional youth work is realized by a youth worker who has received appropriate education and gets paid for the work.
2. Professional youth work is based on education and meeting young people.
3. The content of professional youth work is filled with tension.
4. Defining the target of youth work or the young is diverse.
5. A youth worker works with his/her own persona.
6. Professional youth work has its political burden.

LÄHTEET

- Aittola, T. 2000. Nuoren arkipäivän oppimisympäristöt. Teoksessa Leena Laurinen (toim.) *Koti kasvattajana, elämä opettajana*. Kasvatus- ja oppimiskulttuurit tutkimuskohteena. Jyväskylä: Atena.
- Alanen, A. 1985. *Johdatus aikuiskasvatukseen*. Helsinki: Yleisradio.
- Alasaari, K. 2002. Stakesin tutkimusprofessori Matti Rimpelä: ”Mielen ja vuorovaikutuksen ongelmat 2000-luvun iso haaste”. *Nuorisotyö*. 56 (4), 16–9.
- Alasoini, T., Hyötyläinen, R., Kasvio, A., Kiviniitty, J., Klemola, S., Ruuhilehto, K., Seppälä, P., Toikka, K. & Tuominen, E. 1994. *Tehdas laboratoriona. Työ, kulttuuri ja teknologia – tutkimusprojektin väliraportti*. Tampereen yliopisto. Työelämän tutkimuskeskus. Raportteja 44.
- Alasuutari, P. 2001. *Laadullinen tutkimus*. 3. painos. Tampere: Vastapaino.
- Anttila, P. 2005. *Ilmaisu, teos, tekeminen ja tutkiva toiminta*. Artefakta 16. Hamina: Akatiimi.
- Araujo, L. & Easton, G. 1996. *Networks in socio-economic systems: A critical review*. Teoksessa David Iacobucci (toim.) *Networks in marketing*. London: Sage.
- Autio, M., Eräranta, K. & Myllyniemi, S. (toim.). 2008. *Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja 2008*. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto, Julkaisuja 84. Nuorisosiain neuvottelukunta & Stakes.
- Baacken, D. 1976. *Die 13-bis 18jährigen: Einführung in Probleme des Jugendalters*. München: Urban & Schwarzenberg.
- Banks, S. 1999 (toim.). *The ethical issues in youth work*. Profession ethics. London: Routledge.
- Banks, S. 2010. *Introduction to the second edition*. Teoksessa Sarah Banks *The Ethical issues in Youth Work*. Second Edition. London: Routledge, 3–23.
- Bradford, S. 1997. *The management of growing up: youth work in community settings*. Teoksessa Stanley Tucker, Jeremy Roche & Ronny Flynn (toim.) *Youth in Society: contemporary theory, policy and practice*. Second edition. London: Sage, 245–254.
- Bourdieu, P. 1984. *Distinction. A social critique of the judgement of taste*. London: Routledge.
- Carr, W. & Kemmis, S. 1986. *Becoming critical: education, knowledge and action research*. Victoria: Deakin University.
- Castells, M. 1996. *The rise of the network society – The information age: economy, society and culture*. Oxford: Blackwell.
- Castells, M. 2000. *The rise of the network society*. Vol. I of the information age: economy, society and culture. Toinen painos. Oxford: Blackwell.
- Cederlöf, P. 1999. *Merkityksestä laatuun. Haasteena nuorisotyön tutkimus*. Teoksessa Kari Paakkunainen (toim.) *Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulostuusta dynaamiseen nuorisotoimintaan*. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 8. Helsinki. 77–111.

- Cederlöf, P. 2000. Onko laatuajattelulla sijaa nuorisotyön arjessa? Nuorisotyö. 5 (54), 13–14.
- Cederlöf, P. 2004. Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 44. Helsinki.
- Cederlöf, P. 2005. Seutuyhteistyön mahdollisuudet nuorisotyössä. Loimaan seutukunnallinen nuorisotoimi 1995–2003. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 50. Helsinki.
- Cederlöf, P. 2007. Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja. Helsinki.
- Collin, K. 2005. Experience and shared practice – Design engineers’ learning at work. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in education, Psychology and Social Research numerona 261
- Coussée, F. 2009. The relevance of youth work’s history. Teoksessa Griet Verschelden, Filip Coussée, Tineke Van de Walle & Howard Williamson, H. (toim.). The history of youth work in Europe and its relevance for youth policy today. Strasbourg: Council of Europe, 6–10.
- Coussée, F.; Verschelden, G.; Van de Walle, T.; Mędlińska, M. & Williamson, H. (toim.). 2010. The history of youth work in Europe. Volume 2. Relevance for today’s youth work policy. Council of Europe.
- Denzin, N. & Lincoln, Y. (toim.) 2000. Handbook of qualitative research. London: Sage.
- Dewey, J. 1929/1959. Characters and events. New York: Henry Holt.
- Eskelinen, M. & Lehtola, J. 1987. Jälkisanat: Sianhoito-opas. Porvoo Helsinki Juva: WSOY.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Eteläpelto, A. 2007. Työidentiteetti ja subjektiivisuus rakenteiden ja toimijuuden ristipaineissa. Teoksessa Anneli Eteläpelto, Kaija Collin & Jaana Saarinen (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. Helsinki: WSOY, 90–44.
- Eteläpelto, A., Collin, K. & Saarinen, J. 2007. Johdanto. Teoksessa Anneli Eteläpelto, Kaija Collin & Jaana Saarinen (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. Helsinki: WSOY, 8–15.
- Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K. 2006. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa Anneli Eteläpelto & Jussi Onnismaa (toim.) Ammatillisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen vuosikirja 46. Vantaa: Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura. 26–49.
- Euroopan yhteisön komissio. 2009. An EU Strategy for Youth – Investing and Empowering A renewed open method of coordination to address youth challenges and opportunities. COM 200 final. Brussel.

- Filander, K. 2006. Työ, koulutus ja katoavat ammatti-identiteetit. Teoksessa Mäkinen, J., Olkinuora, E., Rinne, R. & Suikkanen, A. (toim.) Elinkautises-tä työstä elinikäiseen oppimiseen. Jyväskylä: PS-kustannus, 43–60.
- Fornäs, J. 1998. Kulttuuriteoria. Myöhäismodernin ulottuvuuksia. Tampere: Vastapaino.
- Freire, P. 1994. Pedagogy of Hope. New York: Continuum.
- Friman, M. 2004. Ammatillisen asiantuntijan etiikka ammattikorkeakoulutuk-sessa. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research. 234.
- Giroux, H. A. 1997. Channel surfing. Racism, the media and the destruction of today's youth. New York: St. Martin's Griffin.
- Giroux, H. A. 2003. The abandoned generation. Democracy beyond the culture of fear. New York: Palgrave Macmillan.
- Geertz, G. 1973. The interpretation of cultures. New York: Basic Books.
- Greenwood, D. J. & Levin, M. 1998, Introduction to action research: social re-search for social change. London: Sage.
- Gretschel, A. 2002. Kunta nuoren osallisuusympäristönä. Nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamispro-jektin laadunarvioinnin keinoin. Jyväskylän yliopisto. Studies in Sport, Physical education and Health. 85.
- Grönfors, M. 1982. Kvalitatiiviset kenttätutkimusmenetelmät. Helsinki: WSOY.
- Haavio-Mannila, E. 1958. Kylätappelut – Sosiologinen tutkimus Suomen kylä-tappeluinstituutiosta. Helsinki: WSOY.
- Habermas, J. 1974. Theory and Practice. London: Heinemann.
- Hall, S. 1999. Identiteetti. Tampere: Vastapaino.
- Hakkarainen, K. & Paavola, S. 2008. Asiantuntijuuden kehittyminen, hiljainen tieto ja uutta luovat tietokäytännöt. Teoksessa Auli Toom & Jussi Onnis-maa & Anneli Kajanto. Hiljainen tieto. Tietämistä, toimimista ja taitavuut-ta. Aikuiskasvatuksen vuosikirja 47. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasva-tuksen Tutkimusseura. Vantaa: Gummerus, 59–82.
- Harju, A. 2007. Ammatillisuuden ja kansalaistoiminnan suhde. Ammatillisen järjestötyön kvalifikaatioiden tarkastelua. Teoksessa Anne Holopainen, Kimmo Lind & Seppo Niemelä. (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalais-toiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 8, 67–80.
- Heikkinen, A. 1995. Lähtökohtia ammattikasvatuksen kulttuuriseen tarkaste-luun. Esimerkkinä suomalaisen ammattikasvatuksen muotoutuminen kä-sityön ja teollisuuden alalla 1840–1940. Acta Universitatis Tamperensis 442. Tampereen yliopisto.
- Heikkinen, A. 2001. Miksi aika, paikka ja tila? Teoksessa Anja Heikkinen, M Borgman, Lea Henriksson, Mailis Korhonen, Merja Kuusisto, Pirjo Nuotio. & Liisa Tiilikkala. Niin vähän on aikaa – ammatillisen kasvun ka-toava aika, paikka ja tila? Tampereen yliopisto. Ammattikasvatuksen tut-kimus- ja koulutuskeskus, 169-185.
- Heikkinen, A. 2006. Meidän vai heidän tiede(lehti)? Aikuiskasvatus 4(26), 274–275.

- Heikkinen, A. & Henriksson, L. 2001. Kansallisten toimialojen rakentajista ylikansallisten organisaatioiden sekatyöläisiin. Teoksessa, Anu-Hanna Anttila & Anu Suoranta (toim.) *Ammattia etsimässä. Väki Voimas 14*. Tampere: Työväen historian ja perinteen tutkimusseura, 206–263.
- Heikkinen, H. 2001a. Toimintatutkimus – toiminnan ja ajattelun taito. Teoksessa Juhani Aaltola & Raine Valli. *Ikkunoita tutkimusmetodeihin I*. Jyväskylä: PS-kustannus, 170–185.
- Heikkinen, H. 2001b. Toimintatutkimus, tarinat ja opettajaksi tuleminen taito. Narratiivisen identiteettityön kehittäminen opettajakoulutuksessa toimintatutkimuksen avulla. Jyväskylän yliopisto. *Jyväskylä studies in Education, Psychology and Social Research 175*. Jyväskylä.
- Heikkinen, H. 2006. Toimintatutkimuksen lähtökohdat. Teoksessa Hannu Heikkinen, Esa Rovio & Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Vantaa: Kansanvalistusseura, 16–38.
- Heikkinen, H. & Jyrkämä, J. 1999. Mitä on toimintatutkimus? Teoksessa Hannu Heikkinen & Risto Huttunen & Pentti Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä – toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja*. Jyväskylä: Atena, 25–56.
- Heikkinen, H. & Syrjälä, L. 2006. Tutkimuksen arviointi. Teoksessa Hannu Heikkinen, Esa Rovio & Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Vantaa: Kansanvalistusseura, 144–162.
- Heikkinen, H. & Huttunen, R. 2006. Toimintatutkimus tieteenä. Teoksessa Hannu Heikkinen, Esa Rovio & Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Vantaa: Kansanvalistusseura, 184–202.
- Heikkinen, H., Rovio, E. & Kiilakoski, T. 2006. Toimintatutkimus prosessina. Teoksessa Hannu Heikkinen, Esa Rovio & Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Vantaa: Kansanvalistusseura, 78–93.
- Heinonen, H. 2007. Kohti syvempää ymmärrystä sosiaalityössä. Tutkiva ja arvioiva työote sosiaalityöntekijöiden jäsentämänä. SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja n:ro 16. Helsinki.
- Helanko, R. 1953. Turun poikasakit. Sosiologinen tutkimus 9–16 -vuotiaiden poikien spontaanisista ryhmistä vv. 1944–51. Turku: Turun yliopisto.
- Helve, H. 2002. Arvot, muutos ja nuoret. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S. 1985. Tiedon ja teorian ongelmia kasvatustieteessä. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Julkaisuja A 8.
- Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. Tutkija ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirvonen, E. 2009. Nuorisotyö sosiaalisen asiantuntijuuden areenoilla. Teoksessa Raitakari, S. & Virokangas, E. (toim.) *Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista*.

- Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 96. Helsinki, 41–62.
- Hoikkala, T. 1993. Katoaako kasvatus, himmeneekö aikuisuus? Aikuistumisen puhe ja kulttuurimallit. Helsinki: Gaudeamus.
- Hoikkala, T. 2003. Uusi tutkijuus ja suomalainen nuorisotutkimus vuonna 2003. *Nuorisotutkimus* 1 (21), 74–77.
- Hoikkala, T. 2007. The Finnish model of politically sensitive youth Research. Teoksessa Martti Muukkonen & Tiina Sotkasiira (toim.) *Young people at the crossroads. Proceedings of the 5th international youth research conference in Karelia, Petrozavodsk, September 2006*. Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitoksen raportteja. N:o 3/2007. 24–29.
- Hoikkala, T. 2008. 1999: Mitä tarkoittaa Nuorisotutkimusverkosto? Teoksessa *Välähdyksiä nuoruusvuosilta. Nuorisotutkimusseura 20 vuotta*. Teoksessa Leena Suurpää, Kari Paakkunainen, Heidi Villikka, Tanja Konttinen & Kaisa Vehkalahti (toim.) *Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura*. Julkaisuja 86. Helsinki, 68–73.
- Hoikkala, T. & Sell, A. 2007. Nuorisotyötä on tehtävä. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 7–17.
- Honkasalo, V., Souto, A-M. & Suurpää, L. 2008. Mikä tekee nuorisotyöstä monikulttuurisen? Kokemuksia, käytäntöjä ja haasteita 10 suurimmassa kunnassa. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 16. Helsinki.
- Honkonen, R. 1991. Nuorisotyöammatti ja sen omaksumista koskevia kysymyksiä. Teoksessa Juha Nieminen (toim.) *Näkökulmia nuorisotyöhön*. Tampereen Yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Julkaisusarja A: Tutkimusraportti N:o 50. Tampere.
- Huovinen, T. & Rovio, E. 2006. Toimintatutkija kentällä. Teoksessa Hannu Heikkinen, Esa Rovio, Leena Syrjälä (toim.) *Toiminnasta tietoon. Toimintatutkimuksen menetelmät ja lähestymistavat*. Vantaa: Dark, 94–133.
- Huttunen, R., Kakkori, L. & Heikkinen, H. 1999. Toimintatutkimus ja demokratia. Teoksessa Hannu Heikkinen, Risto Huttunen & Pentti Moilanen (toim.) *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja*. Jyväskylä: Atena. 187–200.
- Hytönen, T. 2007. Exploring the practice of human resource development as a field of professional expertise. Jyväskylän yliopisto. *Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* 202.
- Hyötyläinen, R., Tarvainen, K., Mikkola, M. & Simons, M. 1997. Verkostot suomalaisten ptk-yritysten toimintatavan kehittämismahdollisuutena. Teoksessa Tuomo Alasoini, M Kyllönen & Antti Kasvio(toim.) *Työelämän innovaatiot - välinen kilpailukyvyyn, hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämiseen*. Työministeriö. Kansallinen työelämän kehittämisohjelman raportteja 2. Helsinki.

- Hämäläinen, J. 2008. Nuorisokasvatuksen teoria sosiaalipedagogisessa kehityksessä. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.). Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 73. Helsinki. 169–200.
- Jeffer, T. 2001. "Something to give and much to learn": Settlements and youth work. Teoksessa R Gilchrist & T Jeffer (toim.) Settlements, social change and community action. London: Jessica Kingsley.
- Julkunen, R. 2006. Kuka vastaa. Hyvinvointivaltion rajat ja julkinen vastuu. Helsinki: Stakes.
- Julkunen, R. 2007. Teoksessa Anneli Eteläpelto, Kaija Collin & Jaana Saarinen (toim.) Työ, identiteetti ja oppiminen. WSOY. 18–48.
- Juote, A. 2004. Nuorisotyön koulutus ja työelämän haasteet. Nuorisotyö 7(58), 8–11.
- Jyrkämä, J. 1978. Toimintatutkimuksen teoriasta ja käytännöstä. Julkaisussa Sosiaalipolitiikka 1987. Sosiaalipolitiikka yhdistyksen julkaisuja. Vammala, 37–70.
- Kaarninen, P. 2003. Kurittomat sukupolvet vanhoissa suomalaisissa elokuvissa. Teoksessa Sinikka Aapola & Kaarninen, M. (toim.) Nuoruuden vuosisata. Suomalaisen nuorison historia. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Helsinki, 421–439.
- Kansallinen liikuntatutkimus 2005–2006. Aikuisliikunta. 2006.
- Kaplan, R. S. & Norton, D. P. 1992. The balanced scorecard – measures that drive performance. Harvard Business Review, 70(1). 71–79.
- Katila, S. & Meriläinen, S. 2006. Henkilökohtainen kokemus tiedon lähteenä: toimintatutkimus akateemisessa yhteisössä. Teoksessa Kristiina Rolin, Marja-Liisa Kaakkuri-Knuuttila, & Elina Hentonen, (toim.) Soveltava yhteiskuntatiede ja filosofia. Gaudeamus: Helsinki, 134–154.
- Kaunistama, P. & Lind, K. 2007. Generalisteja vai spesialisteja? Ammatillisen järjestötyön kvalifikaatioiden tarkastelua. Teoksessa Anne Holopainen, Kimmo Lind & Seppo Niemelä. (toim.) Ammattikorkeakoulut kansalais-toiminnassa. Oikeusministeriön julkaisuja 8, 110–123.
- Kemmis, S. 1994. Action research. Teoksessa Torsten Husen & T. Neville Postlethwaite (toim.). International encyclopedia of education. London: Pergamon Press.
- Kemmis, S. 1995. Action Research and the Politics of Reflection. Teoksessa David Boud, Rosemary Keogh & Davide Walker (toim.) Reflection: Turning Experience into Learning. London: Kogan Page, 139–163.
- Kemmis, S. & McTaggart, R. 1988. The action research planner. Deakin: University Press.
- Kemmis, S. & Wilkinson, M. 1998. Participatory action research and the study of practice. Teoksessa Bill Atweh, Stephen Kemmis & Patricia Weeks (toim.) Action research in practice. London: Routledge, 21–36.
- Kettunen, P. 2002. Verkostokaupunki seudun elinvoiman vahvistajaksi. Keski-suomalainen. Yliö-kirjoitus. 27.10.2002.

- Kettunen, P. 2002. Verkostokaupungista hyvinvointivaltion pelastaja. Keski-suomalainen. Kolumni. 1.9.2002.
- Kincheloe, J. L. 1991. Teachers as researchers. Qualitative inquiry as a path to empowerment. London: Falmer Press.
- Kivistö, S. 2005. Nuorisotyöntekijänä koulussa; yksilö- vai yhteistyötä. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.), Nuorisotyötä koulussa. Sarja C. Oppimateriaali 13. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki, 39–44.
- Kolehmainen, M. 2005. Mukava-hankkeen kouluohjaajana Kilpisen koulussa. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.), Nuorisotyötä koulussa. Sarja C. Oppimateriaali 13. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki, 45–58.
- Koski, P. 2007a. Työ ja oppiminen rengastehtaassa. Organisatorinen oppiminen sekä sitä edistävät ja ehkäisevät tekijät teollisessa oppimisympäristössä. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Väitöskirja.
- Koski, P. 2007b. Liikunnan ja urheilun seuratoiminta nuorisotyössä. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 299–319
- Kotilainen, S. 2007. Media kulttuuri nuorisotyössä. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 139–154.
- Kuitunen, K., Hyötyläinen, R. & Kuivanen, R. 1997. Yritysverkostojen kehittämisen välineet ja menetelmät. Teoksessa Risto Kuivanen & Kimmo Kuitunen (toim.) Kohti uudenlaisia yritysverkostoja. Monenkeskisen verkostoyhteistyön kehittäminen. Valtion teknillinen tutkimuskeskus. Tiedotteita. 1830. Espoo, 26–45.
- Kuitunen, K., Räsänen, P., Mikkola, M. & Kuivanen, R. 1999. Kehittyvä yritysverkosto. Toimijaverkostot kilpailukyvyyn ja osaamisen lähteenä. Valtion teknillinen tutkimuskeskus. Tiedotteita 1976. Espoo.
- Kuntoliikuntaliitto. Suomen liikunnan ja urheilun julkaisuja 5. Helsinki.
- Kurttila, T. 2006. Jäsenmäärä on vain yksi peruste nuorisojärjestöjen valtionavustuksissa. Keski-suomalainen. Mieli. 20.5.2006.
- Kuula, A. 2001. Toimintatutkimus - kenttätutkimus ja muutospyrkimyksiä. Tampere: Vastapaino.
- Kuusela, P. 2005. Realistinen toimintatutkimus? Toimintatutkimus, työorganisaatiot ja realismi. Työturvallisuuskeskus. Raporttisarja 2. Helsinki.
- Kvale, S. 1996. InterViews. London: Sage.
- Kylmäkoski, M.; Lind, K.; Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.). 2006. Nuorten tilat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaaleja 9. Helsinki.
- Laine, N. 2008. Trust in superior-subordinate relationship. Tampereen yliopisto. Acta Universitatis Tamperensis. 1338.
- Lapinoja, K-P. & Heikkinen, H. 2006. Autonomia ja opettajan ammattilaisuus. Teoksessa Anneli Eteläpelto & Jussi Onnismaa (toim.) Ammattilaisuus ja ammatillinen kasvu. Aikuiskasvatuksen vuosikirja 46. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen tutkimusseura. Vantaa, 144–164.

- Larson, R., Richards, M., Moneta, G., Holmbeck, G. & Duckett, E. 1996. Changes in adolescents' daily interactions with their families ages 10 to 18: Disengagement and transformation. *Developmental Psychology*. 32, 744–754.
- Lastensuojelulaki. 1983. 683/1983.
- Lastensuojelulaki. 2007. 417/2007
- Launonen, P. 2007. Kirkon nuorisotyö. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 78–89.
- Leino, K. 2002. Nuorisotyön ammattilaiset. Diskurssianalyysi nuorisotyöntekijyyden rakentumisesta Nuorisotyö-lehdessä. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Julkaisusarja A 60. Tampere.
- Leppä, T. 2005. Työpaikkana kulttuuri – nuorisotoimi – yhteistyökumppanina koulu. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.), Nuorisotyötä koulussa. Sarja C. Oppimateriaali 13. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Suolahden koulutusyksikkö, 65–98.
- Lewin, K. 1946. Action research and minority problems. *Journal of Sociology*. Issues 2(4), 34–46
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. 1985. *Naturalistic inquiry*. London: Sage.
- Linnamaa, R. 2004. Verkostojen toimivuus ja alueen kilpailukyky. HAUS-julkaisuja 1. Tampere.
- Linnamaa, R. & Sotarauta, M. 2000. Verkostojen utopia ja arki: Tutkimus Etelä – Pohjanmaan kehittäjäverkostosta. *Sente – julkaisuja* 7/2000. Tampere.
- Malcolm, J., Hodgkinson, P. & Colley, H. 2003. The interrelationships between informal and formal learning. *Journal of Workplace Learning* 15 (7/8), 313–318.
- Mannheim 1952/1928. The problem of generations. Teoksessa *Essays on the sociology of knowledge*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Maude, S. 2008. Jokelan vuosi – työ jatkuu. *Nuorisotyö* 8 (62).
- McNiff, J., Lomax, P. & Whitehead, J. 1996. *You and your action research project*. London: Routledge & Hyde Publications.
- Merikivi, J. 2007. Netari.fi – nuorisotyön arvo. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 14. Helsinki.
- Merton, B. 2004. An Evaluation of the Impact of Youth Work in England. DfES Research. Report RR606.
- Muistio. 1992. Budjettipäällikkö Sailaksen ehdotus julkisen talouden tasapainon parantamiseksi. Opetusministeriön liikunta- ja nuoriso-osaston kannanotto 7.10.1992.
- Määttä, M. & Väänänen-Fomin, M. 2009. Yhteinen tavoite, eriytyneet ohjausjärjestelmät – lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvän suunnittelun normiohjaus. Teoksessa Suvi Raitakari & Elina Virokangas (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 96. Helsinki, 63–80.

- Niemelä, S. 2002. Menestyvä yritysverkosto. Verkostonrakenteijan ABC. Sitran julkaisusarja. Sitra 247. Helsinki: Edita.
- Niemi, K. 2007. Valistuseetos ja nuorisokasvatusliikkeiden ensimmäinen aalto. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Helsinki, 44–56.
- Nieminen, J. 1986. Kasvatustiede nuorisotyöntekijöiden koulutuksen perustana. Teoksessa Anttonen, S. & Huotari, V. (toim.) Työn alla kasvatustiede. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Julkaisusarja B 14. Tampere, 117–146.
- Nieminen, J. 1991. Mitä on nuorisotyön teoria? Teoksessa Juha Nieminen (toim.) Näkökulmia nuorisotyöhön. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Julkaisusarja A: Tutkimusraportti N:ro 50. Tampere.
- Nieminen, J. 1992. Uskonto, kasvatustiede ja politiikka nuorisotyön ideoina. Teoksessa Juha Nieminen & Veli-Matti Värri (toim.) Nuorisotyön päämääriä etsimässä. Tampereen yliopiston kasvatustieteiden laitos. Opetusmonisteet B 8. Tampere: Tampereen yliopisto, 21–39.
- Nieminen, J. 1995. Nuorissa tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia. Jyväskylä: Lasten keskus.
- Nieminen, J. 1999. Ohjaajista euroekspertteihin: nuorisotyön toimijat toisen maailman sodan jälkeen. Teoksessa Matti Kuorelahti & Reijo Viitanen (toim.) Holtittomasta hortoilusta hallittuun harhailuun. Nuoran julkaisuja. Nro 14. Mannerheimin Lastensuojelu liitto, Nuorisoasianneuvottelukunta. Helsinki. 271–279.
- Nieminen, J. 2000. Nuorisotyön professionalisaatio Suomessa. Nuorisotutkimus 1 (18), 32–49.
- Nieminen, J. 2007. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Helsinki, 21–43.
- Nieminen, J. 2008. Puuttuva lenkki – Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatustieteen teoriassa ja nuorisotyön kehiksenä. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatustieteen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisusarja 73. Helsinki, 30–63.
- Niiranen-Linkama, P. 2005. Sosiaalisen transformaatio sosiaalialan asiantuntijuuden diskurssissa. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 272.
- Nikoskinen, E. 2008. Humanistisesta ammattikorkeakoulusta työelämään: yhteisöpedagogien (AMK) työelämään sijoittuminen, koulutuskokemukset ja jatko-opintosuunnitelmat. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Projektiraportit ja selvitykset. Sarja B 10. Helsinki.
- Nivala, E. & Saastamoinen, M. 2007. Nuorisokasvatustieteen teorian kohde ja konteksti. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokas-

- vatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 73. Helsinki, 8–28.
- Nurmi, J-E. 1995. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korhakangas & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Porvoo: WSOY, 256–274.
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Porvoo: WSOY.
- Nuorisolaki. 2006. 72/2006.
- Nuorisotoiminnan tukeminen. 2005. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomus 94/2005. Helsinki.
- Nuorisotyölaki. 1995. 235/1995.
- Nörber M. 2005. Was ist Jugendarbeit? Eine aktuelle Auseinandersetzung mit den vier Versuchen zu einer 'Theorie der Jugendarbeit'. Deutsche Jugend 1 (53), 26–34.
- Oinas, P. & Packalen, A. 1998. Strategisten yritysverkkojen neljä tyyppiä: täydennys aluekehityksen tutkimukseen. Terra, 2 (110), 69–77.
- Opetusministeriö. 2010. Lapsi- ja nuorisopolitiikan koordinaation vahvistaminen – Lastensuojelulain ja nuorisolain lasten ja nuorten kasvua ja hyvinvointia edistävien yleisten säännösten kehittäminen ja yhteensovittaminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:15.
- Paju, P. & Vehviläinen, J. 2001. Valtavirran tuolla puolen. Nuorten yhteiskuntaan kiinnittymisen kitkat 1990-luvulla. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 18. Helsinki.
- Paju, P. 2007. Onko nuorisopolitiikkaa tehtävää? Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävää. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 327–344
- Paju, P. 2008. Nuorten valtakunnallinen osallisuushanke. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisuja 18. Helsinki.
- Payne, M. 2000. Teamwork in multiprofessional care. New York: Palgrave.
- Penttinen, P. 2008. Nuorten oppiminen myöhäismodernissa. Teoksessa Elina Nivala & Mikko Saastamoinen (toim.) Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 73. Helsinki, 255–275.
- Pohjola, A. 2009. Nuorisotyön ja sosiaalityön rajapinnoilla. Teoksessa Suvi Raitakari & Elina Virokangas (toim.) Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta, käytännöistä ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 96. Helsinki, 21–40.
- Polanyin, M. 1958. Personal knowledge, towards a post-critical philosophy. Harper Torchbooks.
- Porter, M. 1991. Kansakuntien kilpailuetu. Otava: Keuruu.
- Pulkkinen, L. 2002. Mukavaa yhdessä, sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Puuronen, V. 2006. Johdatus nuorisotutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

- Pyhtiälä, T. 1978. Mitä on nuorisotyö? Teoksessa Keijo Voudinmäki, Toivo Pyhtiälä, Heikki Klemola, Marjut Kaarela & Pekka Aro (toim.) Nuorisotyön perustieto. Helsinki: Weilin+Göös, 85–86.
- Quicke, J. 1995. 'Democracy and bureaucracy : towards an understanding of the politics of...'. Educational action research journal. 3(1), 75–92.
- Rantalaiho, K. 1969. 1970-luvun nuorisopolitiikka. Kansalaiskasvatuksen Keskuksen julkaisuja 6. Helsinki: Kansalaiskasvatuksen keskus.
- Reason, P. 1994. Three approaches to participative inquiry. Teoksessa Norman K. Denzin & Yvonna Lincoln (toim.) Handbook of qualitative Research. London: Sage, 516–529.
- Reason, P. & Bradbury, H. 2001. Handbook of action research. London: Sage.
- Roos, J-P. 1995. Elämäntapaa etsimässä. Tutkijaliiton julkaisuja 34. Helsinki.
- Rossi, K. 2007. Tullaan tutuiksi. Jyväskylän kaupungin ja Jyväskylän maalaiskunnan nuorisotyön hallinnollinen yhteistyökokeilu 2006–2007. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Jyväskylä.
- Rovio, E., Klemola, U., Lautamatti, L. & Tiihonen, A. 2006. Toimintatutkimuksen ohjaaminen. Teoksessa Hannu Heikkinen & Risto Huttunen & Pentti Moilanen (toim.) Siinä tutkija missä tekijä – toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena, 131–142.
- Saarela, O. 2003. Nuorisotutkimus hallinnon työkaluna. Nuorisotutkimus 1 (21), 78–79.
- Saarela, P. 2004. Nuorisobarometrit vuosina 1994 – 2002. Teoksessa Terhi-Anna Wilska (toim.) Oman elämänsä yrittäjät? Nuorisobarometri 2004. Nuorisosianneuvottelukunta. Julkaisuja 28. Helsinki, 113–135.
- Salasuo, M. 2006. Atomisoitunut sukupolvi – pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa. Tutkimuksia 5/2006. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Salasuo, M. 2007. Nuorisotyön ytimissä kaleidoskooppi pääkaupunkiseudun nuorisotyöhön ja käytäntöihin. Tutkimuksia 9/2007. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Salmivalli, C. 2005. Kaverien kanssa. Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys. Opetus 2000 -sarja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sarha, M-L. 2005. (toim.) Nuorisotyötä koulussa. Sarja C. Oppimateriaali 13. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Helsinki.
- Satka, M., Karvinen-Niinikoski, S. & Nylund, M. 2005. Mitä sosiaalityön käytäntötutkimus on? Teoksessa Mirja Satka, Synnöve Karvinen-Niinikoski, Marianne Nylund & Susanna Hoikkala (toim.) Sosiaalityön käytäntötutkimus. Helsinki: Palmenia-kustannus, 9–19.
- Savonmäki, P. 2007. Opettajien kollegiaalinen yhteistyö ammattikorkeakoulussa. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuksia 23.
- Sercombe, H. 1997. The youth work contract: professionalism and ethics. Youth studies Australia. 4 (16), 17–21.
- Sercombe, H. 2004. Youth work: The professionalisation dilemma. Youth studies Australia. 4 (23), 20–25.
- Siljander, P. 2002. Systemaattinen johdatus kasvatustieteeseen. Keuruu: Otava.

- Silvennoinen, H. & Nieminen, J. 2002. Teoksessa Heikki Silvennoinen (toim.). Nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle. Nuorisotutkimusverkosto. Julkaisuja 29. Helsinki, 14–31.
- Simons, M. & Hyötyläinen R. 1999. Monenkeskisen verkostotoiminnan kehittämisen menetelmät ja välineet. Teoksessa Martin Ollus, Jukka Ranta & Pekka Ylä-Anttila (toim.) Verkostojen vallankumous. Vantaa: Sitra.
- Siurala, L. 1980. Nuoret ja paikallistason suunnittelu. Kansalaiskasvatuksen keskuksen julkaisuja 41. Helsinki.
- Siurala, L. 2006. A european framework for youth policy. Strasbourg: Council of Europe.
- Siurala, L. 2007. Nuorisopoliittinen vaikuttaminen paikallistasolla. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 345–374.
- Somekh, B. 2006. Action research: methodology for change. Berkshire: McGraw-Hill.
- Soanjärvi, K. 2005a. Nuorisotyön erityispiirteistä nuorisotyöntekijyyteen. Teoksessa Marja-Liisa Sarha (toim.) Nuorisotyö ja koulu. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Julkaisusarja C. Helsinki, 9–18.
- Soanjärvi, K. 2007. Nuorisotyön verkostoituminen – nuorisotyöntekijöiden yhteistyöstä osaamisverkostoksi. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Julkaisuja 76. Helsinki, 155–167.
- Soanjärvi, K. 2008. Kannusteen tarina – nuorisotyön kehittämisestä kehittämis-konseptiksi. Teoksessa Katariina Soanjärvi (toim.) Kannuste – tehty Keski-Suomessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja B. Projektiraportit ja selvitykset 6, 14–51.
- Somekh, B. 2006. Action research: a methodology for change and development. Maidenhead UK and New York US: Open University Press.
- Sotarauta, M. 2000. Alueelliset kehittämispelit ja verkostovalta. Teoksessa Sami Kurki & Reija Linnamaa & Markku Sotarauta (toim.). 14 näkökulmaa alueelliseen kehittämiseen: Seinäjoen I aluekehitysseminaarin julkaisu. Tampereen yliopisto, Alueellisen kehittämisen tutkimusyksikkö. Sentejulkaisuja 5/2000. Tampere.
- Sotarauta, M. & Linnamaa, R. 1999. Johtajuus kaupunkiseudun kehittämisessä: verkostojen johtamisen osa – alueet, huomion kohteet ja elementit. Teoksessa Markku Sotarauta (toim.) Kaupunkiseutujen kilpailukyky ja johtaminen tietoyhteiskunnassa. Suomen Kuntaliitto. Acta – sarja 106. Helsinki, 101–129.
- Sotarauta, M. & Laakso 2000. Muutoksen johtaminen ja luova jännite: Tutkimus Kainuun kehittämistoiminnasta. Suomen Kuntaliitto Acta-sarja 132. Helsinki.

- Stoker, G. 1997. Regime Theory and Urban Politics. Teoksessa David Judge & Gerry Stoker & Hal Wolman (toim.) *Theories of Urban Politics*. Lndon: Sage., 54–71.
- Sulkunen, P. & Rantanen, K. 2006. Esipuhe. Teoksessa Pekka Sulkunen & Kati Rantala (toim.) *Projektiyhteiskunnan käänttöpuoli*. Helsinki: Gaudeamus, 7-14.
- Suoranta, J. 2007. Aikuiskasvatuksen tutkijan tehtävästä. *Aikuiskasvatus* 1 (27), 37–42.
- Suurpää, L. (toim.) 2009. Nuoria koskeva syrjäytymistieto. Avauksia tietämisen polkuun. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura. Verkkojulkaisu 27. Helsinki.
- Telemäki, M. 1999. Taitava nuorisokasvattaja. Suomalainen nuorisotyö 1940-luvulta tähän päivään tekijöidensä kokemana. Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja. Sarja A: Tutkimuksia 19/1999.
- Tiilikkala, L. 2004. Mestarista tuutoriksi. Suomalaisen ammatillisen opettajuuden muutos ja jatkuvuus. *Jyväskylä Studies in Education Psychology and Social Research* 236. Jyväskylän yliopisto.
- Tikkamäki, K. 2006. Työn ja organisaation muutoksissa oppiminen. Etnografinen löytöretki työssä oppimiseen. Tampere: Tampere University Press.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampereen yliopistopaino.
- Tomperi, T. & Vuorikoski, M. & Kiilakoski, T. 2005. Kenen kasvatus? Teoksessa Tomi Kiilakoski & Tuukka Tomperi & Marjo Vuorikoski (toim.) *Kenen kasvatus? Kriittinen pedagogiikka ja toisinkasvatuksen mahdollisuus*. Tampere: Vastapaino, 7–28.
- Touraine, A. 1981. *The voice and the eye: An analysis of social movements*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Trasher, F. 1927. *The gang. A study of 1313 gangs in Chicago*. Chicago: The University Press.
- Tuomisto, J. & Salo, P. 2006. Suunnittelupolitiikasta elämänpolitiikkaan. Teoksessa Jukka Tuomisto & Petri Salo. (toim.) *Edistävä ja viihdyttävä aikuiskasvatus. Aulis Alanen aikuiskasvatuksen laatua etsimässä*. Tampereen yliopisto: Tampere, 13–30.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2002. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen.
- Usko tai älä – tosiasioita nuorisotyöstä. 1992. Helsinki: Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.
- Valleala, U-M. 2006. Yhteinen ymmärtäminen koulutuksessa ja työssä. Kontekstin merkitys ymmärtämisessä opiskelijaryhmän ja työtiimin keskusteluisissa. *Jyväskylä yliopisto. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research* numerona 280.
- Varto, J. 1992. *Laadullisen tutkimuksen metodologia*. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Vehviläinen, J. 2006. Nuorten osallisuushankkeen hyvät käytännöt. *Opetushallitus*. Helsinki: Hakapainot.

- Verschelden, G.; Coussée, F.; Van de Walle, T. & Williamson, H. (toim). 2009. The history of youth work in Europe and its relevance for youth policy today Council of Europe.
- Vesikansa, S. 2006. Miksi nuorisotyötä on tehtävä? Nuorisotyö. 6 (60), 7–8.
- Virkkala, S. 1992. Taloudellinen ja alueellinen restrukturaatio Suomessa viime vuosikymmenillä. Yhteiskuntasuunnittelu. 4.
- Vuorikoski, M. & Kiilakoski, T. 2005. Dialogisuuden lupaus ja rajat. Teoksessa Tomi Kiilakoski. & Tuukka Tomperi & Marjo Vuorikoski (toim.) Kenen kasvatusta? Kriittinen pedagogiikka ja toisinkasvatuksen mahdollisuus. Tampere: Vastapaino, 309–334.
- Vuorikoski, M. & Ojala, H. 2006. Sukupuoli aikuiskasvatuksen tutkimuskohdeksi. Aikuiskasvatus 4 (26), 316–322.
- Värri, V-M. 1992. Nuorisotyön kasvatuksellisuuden ehdoista. Teoksessa Juha Nieminen & Veli-Matti Värri (toim.) Nuorisotyön päämääriä etsimässä. Tampere: Jäljennepalvelu, 66–79.
- Värri, V-M. 1997. Hyvä kasvatusta – kasvatusta hyvään. Dialogisen kasvatuksen filosofinen tarkastelu erityisesti vanhemmuuden näkökulmasta. Tampere: University Press.
- Williamson, H. 2000. Connexions – uusi tukipalvelu brittinuorille. Nuorisotyö. 6 (54), 7–9
- Yleissopimus lasten oikeuksista. 1989. Yhdistyneet kansankunnat.
- Young, K. 2006. The art of youth work. Dorset: Russell House Publishing. 2. painos.
- Ziehe, T. 1991. Uusi nuorisotyö. Epätavanomaisen oppimisen puolustus. Tampere: Vastapaino.
- Zuber-Skerritt, O. 1992. Professional development in higher education: A theoretical framework for action research. London: Kogan Page.

Muut lähteet

- Asikainen, Pänkäläinen & Räsänen. 1994. Vapaa-aikatoimen organisaatioselvitys. [Julkaisematon moniste].
- Aula, M. K. 2006. Puhe Allianssi-risteilyn avajaisseminaarissa. <http://www.lapsiasia.fi/nyt/puheenvuorot/puheet/puhe/view/139705> (Viitattu 18.5.2011)
- Cederlöf, P. 2009. Lakien ja rakenteiden uudistukset etenevät – johonkin. Kolumni. [wwwhttp://www.kommentti.fi/sivu.php?artikkeli_id=689](http://www.kommentti.fi/sivu.php?artikkeli_id=689). (Viitattu 20.1.2010)
- Coussée, F. 2008. A century of youth work policy. Gent: Academy Press. http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/documents/EKCYP/Youth_Policy/docs/Youth_Work/Research/youthwork_proef.pdf. (Viitattu 22.11.2010)
- The Encyclopaedia of Informal Education 2008. <http://www.infed.org/youthwork/b-yw.htm>. (Viitattu 31.5.2008)

- Fook, J. 2004. What professionals need from research. Beyond evidence-based Practice. Teoksessa David Smith (toim.) Social work and evidence-based practice. Research highlights in social work 45.
http://www.gptsw.net/papers/8_06/fookebp.pdf (Viitattu 17.9.2009)
- HE 28/2005. Hallituksen esitys Eduskunnalle nuorisolaiksi sekä laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta
- HE 1/2010. Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi nuorisolain sekä opiskelija-valintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 5 §:n muuttamisesta.
- Helsingin kaupunki.2008. Netari. <https://ww.netari.fi/>. (Viitattu 28.5.2008)
- Hoikkala, T. 2006. Mitä on nuorisotutkimus? Tommi Hoikkalan blogi. Kommentti.
http://www.kommentti.fi/blogi/hoikkala/arkisto/2006_11_01_index.html (Viitattu 15.11.2006)
- Hänninen, E. 2004. 41. Nuorten osallisuushanke estää syrjäytymistä. Esitelmä Valtakunnallisilla Lastensuojelupäivillä 24.–25.8.2004 Lappeenrannassa.
<http://www.edu.fi/SubPage.asp?path=498,24009,24538,24539,28726> (Viitattu 11.5.2007)
- Julkunen, R. 2009. Sosiaalialan työ, vanhaa vai uutta työtä? Esitys Sosiaalialan asiantuntijapäivillä 11.3.2009.
www.talentia.fi/files/5380_RaijaJulkunen.doc. (Viitattu 10.1.2010)
- Juote, A. & Anttila, M. 2007. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustutkinnon osaamistarpeiden ennakointi vuosille 2015-2020. Opetushallitus. Moniste 15/2007. <http://www.edu.fi/julkaisut/nuvaperus07.pdf> (Viitattu 23.5.2008)
- Jyväskylän kaupunki. 1995.
- Jyväskylän kaupunki. 1998. Keskushallinto 93/1998.
- Jyväskylän kaupunki. 1999. Kaupunginhallitus. Pöytäkirja. 18.1.1999.
- Jyväskylän kaupunki. 2000. Nuorisotoimikunta. Pöytäkirja. 11/2000.
- Jyväskylän kaupunki. 2001. Nuorisotoimikunta. Pöytäkirja. 2/2001.
- Jyväskylän kaupunki. 2002. Kaupunginhallitus. Pöytäkirja. 20.1.2002.
- Jyväskylän kaupunki. 2003a. Alueellinen nuorisotyö.
www.jkl.fi/sotepa/esitteet/aluenuor.htm. Viitattu 26.3.2003
- Jyväskylän kaupunki. 2003b. Kulttuurinen nuorisotyö.
www.jkl.fi/sotepa/esitteet/aluenuor.htm. Viitattu 26.3.2003
- Jyväskylän nuorisotyön visiot ja strategiat vuoteen 2005. [Julkaisematon moniste]
- Kannuste. 2002. Hankesuunnitelma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. [Julkaisematon moniste]
- Lapsiasiavaltuutettu. 2006.
<http://www.lapsiasia.fi/Resource.phx/lapsiasia/perustietoa/index.htx>. (Viitattu 28.11.2007)
- Mattila, P. 2007. Vierasblogi.
http://www.kommentti.fi/sivu.php?artikkeli_id=288#pipe5. (Viitattu 24.9.2007)

- Mukava. 2007. <http://www.mukavahanke.com/projektit.html>. (Viitattu 26.11.2007)
- Muukkonen, M. 2009. Nuorisjärjestöjen rooli vaalirahoituskohussa. Blogimerkintä 28.8.2009. <http://www.mattimuukkonen.fi/sitenews/view/-/nid/89/ngid/1>. (Viitattu 2.2.2010)
- Määttä, M. 2005. Hämmennystä, tukea ja järeistä aseita – Nuoriin suuntautuva moniammatillinen ryhmätyö. Tutkimussuunnitelma 14.4.2005. [Julkaisematon moniste]
- Nuorisotyön kehittämisverkosto. 2009. 17.4.2009. [Julkaisematon moniste]
- Nurmi, M. 1997. Kunnallista nuorisotyötä 50 vuotta Jyväskylässä. [Julkaisematon moniste]
- Opetusministeriö. 2007. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisopolitiikka/kehittaemisohjelma/liitteet/lapsi_ja_nuorisopolitiikan_kehittamisohjelma.pdf (Viitattu 28.3.2008)
- Opetusministeriö. 2008a. http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahointus/?lang=fi. (Viitattu 7.1.2008)
- Opetusministeriö. 2008b. Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen suunta-
viivoja vuosille 2008 – 2011. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/artikkelit/Korkeakoulujen_rakenteellinen_kehittaminen/liitteet/KK_rak_kehitt_suuntaviivat_muistio.pdf. (Viitattu 25.11.2010)
- Smith, M. K. 1999 (2006). Youth work: an introduction, the encyclopedia of informal education. www.infed.org/youthwork/b-yw.htm. (Viitattu 12.3.2007)
- Smith, M. K. 2002. Transforming youth work – resourcing excellent youth services. www.infed.org/youthwork/transforming_youth_work_2.htm. (Viitattu 9.3.2007)
- Soanjärvi, K. 2004. Havaintoja Jyväskylän kaupungin nuorisotyöstä 2002 – 2003. Selvitys Jyväskylän kaupungin hallinnon muutos 2005 varten. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Suolahden koulutusyksikkö. 16.1.2004. [Julkaisematon moniste]
- Soanjärvi, K. 2005. Jyväskylän nuorisotyöverkoston toimivuuden ehdot – ”Onko tässä järkeä”. Toimintatutkimus Jyväskylän nuorisotyöverkostosta 2002 – 2004. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Suolahden koulutusyksikkö. 31.5.2005. [Julkaisematon moniste]
- The Socioeconomic Scope of Youth Work in Europe. 2007. Study commissioned by the Youth Partnership of European Commission and Council of Europe. Institut für Sozialarbeit und Sozialpädagogik. <http://www.youthpartnership.net/youthpartnership/research/socioeconomicsofwork.html> (Viitattu 17.9.2009)
- Tilastokeskus. 2006. http://www.stat.fi/til/sutivi/2006/sutivi_2006_2006-12-11_tie_001.html (Viitattu 23.5.2008)

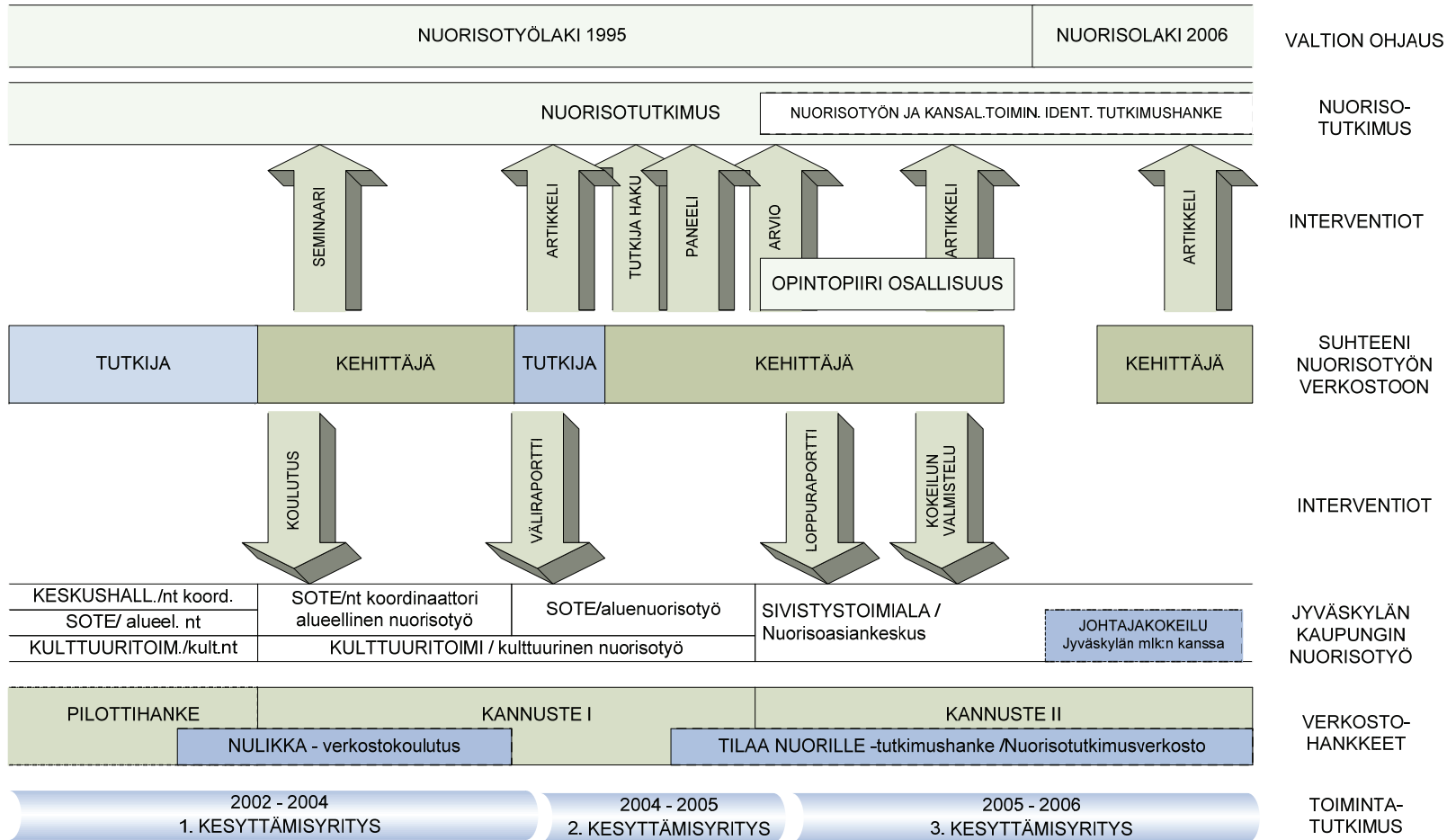
Työ- ja elinkeinotoimisto. Ammattinetti.

(http://www.ammattinetti.fi/c/portal/layout?p_1_id=1.3. Viitattu 6.6.2008)

Yleisradio. 2010. Nuorisotyön avustuksista suuri osa menee puolueille

http://yle.fi/uutiset/kotimaa/2010/03/nuorisotyon_avustuksista_suuri_osa_menee_puolueille_1553713.html (Viitattu 14.2.2010)

LIITE Kaavio tutkimuksen kulusta 2002–2006.

- 1 KYÖSTIÖ, O. K., Oppilaiden terveydentilan riippuvuus koulutyypistä. – Health status of pupils according to type of school. 78 p. Summary 6 p. 1962.
- 2 HEINONEN, VEIKKO, Differentiation of primary mental abilities. 136 p. 1963.
- 3 ELONEN, ANNA S., TAKALA, MARTTI & RUOPPILA ISTO, A study of intellectual functions in children by means of the KTK performance scales. 181 p. 1963.
- 4 JUURMAA, JYRKI, On the ability structure of the deaf. 114 p. 1963.
- 5 HEINONEN, VEIKKO, Lyhennetty faktori-analyysi. – A short method for factor analysis. 76 p. Summary 5 p. 1963.
- 6 PITKÄNEN, PENTTI, Fyysisen kunnon rakenne ja kehittyminen. – The structure and development of physical fitness. 163 p. Summary 10 p. 1964.
- 7 NURMI, VELI, Maamme seminaarien varsinaisen opettajakoulutuksen synty ja kehittyminen viime vuosisadalla I. – Die Entehung und Entwicklung der praktischen Lehrer-bildung unserer Lehrerseminare im vorigen Jahrhundert I. 270 p. Zusammenfassung 15 p. 1964.
- 8 NURMI, VELI, Maamme seminaarien varsinaisen opettajakoulutuksen synty ja kehittyminen viime vuosisadalla II. – Die Entstehung und Entwicklung der praktischen Lehrer-bildung unserer Lehrerseminare im vorigen Jahrhundert II. 123 p. Zusammenfassung 10 p. 1964.
- 9 NUMMENMAA, TAPIO, The language of the face. 66 p. 1964.
- 10 ISOSAARI, JUSSI, Bruno Boxström ja Sortavalan seminaarin kasvatusaineiden opetus 1882-1917. – Bruno Boxström und der Unterricht in den pädagogischen Fächern am Seminar von Sortavala 1882-1917. 167 p. Zusammenfassung II p. 1964.
- 11 NUMMENMAA, TAPIO & TAKALA, MARTTI, Parental behavior and sources of information in different social groups. 53 p. 1965.
- 12 WECKROTH, JOHAN, Studies in brain pathology and human performance I. – On the relationship between severity of brain injury and the level and structure of intellectual performance. 105 p. 1965.
- 13 PITKÄNEN, PENTTI, Ärsyke- ja reaktioanalyttisten faktorointitulosten vastaavuudesta. – On the congruence and coincidence between stimulus analytical and response analytical factor results. 223 p. Summary 14 p. 1967.
- 14 TENKKU, JUSSI, Are single moral rules absolute in Kant's ethics? 31 p. 1967.
- 15 RUOPPILA, ISTO, Nuorten ja varttuneiden opiskelijoiden väliset asenne-erot eräissä ylioppilaspohjaisissa oppilaitoksissa. – Attitude differences between young and advanced university and college students. 182 p. Summary 14 p. 1967.
- 16 KARVONEN, JUHANI, The structure, arousal and change of the attitudes of teacher education students. 118 p. 1967.
- 17 ELONEN, ANNA S., Performance scale patterns in various diagnostic groups. 53 p. 1968.
- 18 TUOMOLA, UUNO, Kansakouluntarkastajaan kohdistuvista rooli-odotuksista. – On role-expectations applied to school inspectors. 173 p. Summary 8 p. 1968.
- 19 PITKÄNEN, LEA, A descriptive model of aggression and nonaggression with applications to childrens behaviour. 208 p. 1969.
- 20 KOSKIAHO, BRIITTA, Level of living and industrialisation. 102 p. 1970.
- 21 KUUSINEN, JORMA, The meaning of another person's personality. 28 p. 1970.
- 22 VIILJANEN, ERKKI, Pohjakoulutustaso ja kansakoulunopettajan kehitysympäristöjen muodostuminen. – The level of basic education in relation to the formation of the development milieu of primary school teachers. 280 s. Summary 13 p. 1970.
- 23 HAGFORS, CARL, The galvanic skin response and its application to the group registration of psychophysiological processes. 128 p. 1970.
- 24 KARVONEN, JUHANI, The enrichment of vocabulary and the basic skills of verbal communication. 47 p. 1971.
- 25 SEPPÖ, SIMO, Abiturienttien asenteet uskonnonopetukseen. – The attitudes of students toward religious education in secondary school. 137 p. Summary 5 p. 1971.
- 26 RENKO MANU, Opettajan tehokkuus oppilaiden koulusaavutusten ja persoonallisuuden kehittämisessä. – Teacher's effectiveness in improving pupils' school achievements and developing their personality. 144 p. Summary 4 p. 1971.
- 27 VAHERVA, TAPIO, Koulutustulokset peruskoulun ala-asteella yhteisömuuttujien selittäminä. – Educational outcomes at the lower level of the comprehensive school in the light of ecological variables. 158 p. Summary 3 p. 1974.
- 28 OLKINUORA, ERKKI, Norm socialization. The formation of personal norms. 186 p. Tiivistelmä 4 p. 1974.
- 29 LIIKANEN, PIRKKO, Increasing creativity through art education among pre-school children. 44 p. Tiivistelmä 4 p. 1975.
- 30 ELONEN, ANNA S., & GUYER, MELVIN, Comparison of qualitative characteristics of human figure drawings of Finnish children in various diagnostic categories. 46 p. Tiivistelmä 3 p. 1975.
- 31 KÄÄRIÄINEN, RISTO, Physical, intellectual, and personal characteristics of Down's syndrome. 114 p. Tiivistelmä 4 p. 1975.
- 32 MÄÄTTÄ, PAULA, Images of a young drug user. 112 p. Tiivistelmä 11 p. 1976.
- 33 ALANEN, PENTTI, Tieto ja demokratia. – Epistemology and democracy. 140 p. Summary 4 p. 1976.
- 34 NUPPONEN, RIITTA, Vahvistajaroolit aikuisten ja lapsen vuorovaikutuksessa. – The experimental roles of reinforcing agent in adult-child interaction. 209 p. Summary 11 p. 1977.

- 35 TEIKARI, VEIKKO, Vigilanssi-ilmion mittaamisesta ja selitysmahdollisuuksista. - On measuring and explanation of vigilance. 163 p. Summary 2 p. 1977.
- 36 VOLANEN, RISTO, On conditions of decision making. A study of the conceptual foundations of administration. - Päätöksenteon edellytyksistä. Tutkimus hallinnon käsitteellisistä perusteista. 171 p. Tiivistelmä 7 p. 1977.
- 37 LYYTINEN, PAULA, The acquisition of Finnish morphology in early childhood. - Suomen kielen morfologisten säännönmukaisuuksien omaksuminen varhaislapsuudessa. 143 p. Tiivistelmä 6 p. 1978.
- 38 HAKAMÄKI, SIMO, Maaseudulle muutto muutto- liikkeen osana. - Migration on rural areas as one element of migration as a whole. 175 p. Summary 5 p. 1978.
- 39 MOBERG, SAKARI, Leimaautuminen erityispedagogiikassa. Nimikkeisiin apukoululainen ja tarkkailuluokkalainen liittyvät käsitykset ja niiden vaikutus hypoteettista oppilasta koskeviin havaintoihin. - Labelling in special education. 177 p. Summary 10 p. 1979.
- 40 AHVENAINEN, OSSI, Lukemis- ja kirjoittamis- häiriöinen erityisopetuksessa. - The child with reading and writing disabilities in special education. 246 p. Summary 14 p. 1980.
- 41 HURME, HELENA, Life changes during childhood. - Lasten elämänmuutokset. 229 p. Tiivistelmä 3 p. 1981.
- 42 TUTKIMUS YHTEISKUNTAPOLITIIKAN VIIHOITAJANA. Professori Leo Paukkuselle omistettu juhla- kirja. 175 p. 1981.
- 43 HIRSJÄRVI, SIRKKA, Aspects of consciousness in child rearing. - Tietoisuuden ongelma koti- kasvatuksessa. 259 p. 1981.
- 44 LASONEN, KARI, Siirtolaisoppilas Ruotsin kouluyhteisössä. Sosiometrinen tutkimus. - A socio-metric study of immigrant pupils in the Swedish comprehensive school. 269 p. Summary 7 p. 1981.
- 45 AJATUKSEN JA TOIMINNAN TIET. Matti Juntusen muistokirja. 274 p. 1982.
- 46 MÄKINEN, RAIMO, Teachers' work, wellbeing, and health. - Opettajan työ, hyvinvointi ja terveys. 232 p. Tiivistelmä 2 p. 1982.
- 47 KANKAINEN, MIKKO, Suomalaisen peruskoulun eriyttämiskäytännön yhteiskunnallisen taustan ja siirtymävaiheen toteutuksen arviointi. 257 p. Summary 11 p. 1982.
- 48 WALLS, GEORG, Health care and social welfare in, cooperation. 99 p. Tiivistelmä 9 p. 1982.
- 49 KOIVUKARI, MIRJAMI, Rote learning comprehension and participation by the learners in Zairian classrooms. - Mekaaninen oppiminen, ymmärtäminen ja oppilaiden osallistuminen opetukseen zairelaisissa koululuokissa. 286 p. Tiivistelmä 11 p. 1982.
- 50 KOPONEN, RIIVA, An item analysis of tests in mathematics applying logistic test models. - Matematiikan kokeiden osioanalyysi logistisia testimalleja käyttäen. 187 p. Tiivistelmä 2 p. 1983.
- 51 PEKONEN, KYÖSTI, Byrokrania politiikan näkö- kulmasta. Poliitiikan ja byrokration keskinäinen yhteys valtio- ja yhteiskuntaprosessin kehityksen valossa. - Bureaucracy from the viewpoint of politics. 253 p. 1983.
- 52 LYYTINEN, HEIKKI, Psychophysiology of anti- cipation and arousal. - Antisipaation ja viriä- misen psykofysiologia. 190 p. Tiivistelmä 4 p. 1984.
- 53 KORAKIANGAS, MIKKO, Lastenneuvolan tervey- denhoitajan arvioinnit viisivuotiaiden lasten psyykkisestä kehityksestä. - The psychological assessment of five-year-old children by public health centres. 227 p. Summary 14 p. 1984.
- 54 HUMAN ACTION AND PERSONALITY. Essays in honour of Martti Takala. 272 p. 1984.
- 55 MATILAINEN, JOUKO, Maanpuolustus ja edus- kunta. Eduskuntaryhmien kannanotot ja koheesio maanpuolustuskysymyksissä Paasikiven-Kekkosen kaudella 1945-1978. - Defence and Parliament. 264 p. Summary 7 p. 1984.
- 56 PUOLUE, VALTIO JA EDUSTUKSELLINEN DEMOKRATIA. Pekka Nyholmille omistettu juhla- kirja. - Party, state and representational democracy. 145 p. Summary 2 p. 1986.
- 57 SIISIÄINEN, MARTTI, Intressit, yhdistyslaitos ja poliittisen järjestelmän vakaisuus. - Interests, voluntary associations and the stability of the political system. 367 p. Summary 6 p. 1986.
- 58 MATTLAR, CARL-ERIK, Finnish Rorschach responses in cross-cultural context: A norma- tive study. 166 p. Tiivistelmä 2 p. 1986.
- 59 ÄYSTÖ, SEIJA, Neuropsychological aspects of simultaneous and successive cognitive pro- cesses. - Rinnakkaisen ja peräkkäisen infor- maation prosessoinnin neuropsykologiasta. 205 p. Tiivistelmä 10 p. 1987.
- 60 LINDH, RAIMO, Suggestiiviset mielikuvamallit käyttäytymisen muokkaajina tarkkailuluokka- laisilla. - Suggestive covert modeling as a method with disturbed pupils. 194 p. Summary 8 p. 1987.
- 61 KORHONEN, TAPANI, Behavioral and neural short-latency and long-latency conditioned responses in the cat. - Välittömät ja viivästetyt hermostol- liset ja käyttäytymisvasteet klassi- sen ehdollista- misen aikana kissalla. 198 p. Tiivistelmä 4 p. 1987.
- 62 PAHKINEN, TUULA, Psykoterapian vaikutus minäkäsitykseen. Psykoterapian käynnistämisen muutosprosessin vaikutus korkeakouluopiskelijoiden minäkäsitykseen. - Change in self-concept as a result of psycho- therapy. 172 p. Summary 6 p. 1987.
- 63 KANGAS, ANITA, Keski-Suomen kulttuuri- toimintakokeilu tutkimuksena ja politiikkana. - The action research on cultural- activities in the Province of Central Finland. 301 p. Summary 8 p. 1988.
- 64 HURME, HELENA, Child, mother and grandmother. Intergenerational interaction in

- Finnish families. 187 p. 1988.
- 65 RASKU-PUTTONEN, HELENA, Communication between parents and children in experimental situations. - Vanhempien ja lasten kommunikointi strukturoiduissa tilanteissa. 71 p. Tiivistelmä 5 p. 1988.
- 66 TOSKALA, ANTERO, Kahvikuppineurootikkojen ja paniikkiagorafobikkojen minäkuvat minäsystemin rakenteina ja kognitiivisen oppimis-terapian perustana. - The self-images of coffee cup neurotics and panic agoraphobics as structures of a selfsystem and a basis for learning therapy. 261 p. Summary 6 p. 1988.
- 67 HÄKKARAINEN, LIISA, Kuurojen yläasteen oppilaiden kirjoitetun kielen hallinta. - Mastery of written language by deaf pupils at the upper level of Comprehensive school. 281 p. Summary 11 p. 1988.
- 68 NÄTTI, JOUKO, Työmarkkinoiden lohkoutuminen. Segmentaatioteoriat, Suomen työmarkkinat ja yritysten työvoimastrategiat. - Segmentation theories, Finnish labour markets and the use of labour in retail trade. 189 p. Summary 10 p. 1989.
- 69 AALTOLA, JUHANI, Merkitys opettamisen ja oppimisen näkökulmasta Wittgensteinin myöhäisfilo-sofian ja pragmatismien valossa. - Meaning from the point of view of teaching and learning in the light of Wittgenstein's later philosophy and pragmatism. 249 p. Summary 6 p. 1989.
- 70 KINNUNEN, ULLA, Teacher stress over a school year. - Opettajan työstressi lukuvuoden aikana. 61 p. Tiivistelmä 3 p. 1989.
- 71 BREUER, HELMUT & RUOHO, KARI (Hrsg.), Pädagogisch-psychologische Prophylaxe bei 4-8 jährigen Kindern. - Pedagogis-psykologinen ennaltaehkäisy neljästä kahdeksaan vuoden iässä. 185 S. Tiivistelmä 1 S. 1989.
- 72 LUMMELAHTI, LEENA, Kuusivuotiaiden sopeutuminen päiväkotiin. Yksilöllistetty mallioppimis-ohjelma päiväkotiiin heikosti sopeutuvien kuusivuotiaiden ohjauksessa sekä vanhempien kasvatuskäytännön yhteydet lapsen sopeutumiseen ja minäkäsitykseen. - The adjustment of six-year-old children to day-care-centres. 224 p. Summary 9 p. 1990.
- 73 SALOVIITA, TIMO, Adaptive behaviour of institutionalized mentally retarded persons. - Laitoksessa asuvien kehitysvammaisten adaptiivinen käyttäytyminen. 167 p. Tiivistelmä 4 p. 1990.
- 74 PALONEN, KARI et SUBRA, LEENA (Eds.), Jean-Paul Sartre - un philosophe du politique. - Jean-Paul Sartre - poliittisuuden filosofi. 107 p. Tiivistelmä 2 p. 1990.
- 75 SINIVUO, JUHANI, Kuormitus ja voimavarat upseerin uralla. - Work load and resources in the career of officers. 373 p. Summary 4 p. 1990.
- 76 PÖLKKI, PIRJO, Self-concept and social skills of school beginners. Summary and discussion. - Koulutulokkaiden minäkäsitys ja sosiaaliset taidot. 100 p. Tiivistelmä 6 p. 1990.
- 77 HUTTUNEN, JOUKO, Isän merkitys pojan sosiaaliselle sukupuolelle. - Father's impact on son's gender role identity. 246 p. Summary 9 p. 1990.
- 78 AHONEN, TIMO, Lasten motoriset koordinaatiohäiriöt. Kehitysneuropsykologinen seuranta-tutkimus. - Developmental coordination disorders in children. A developmental neuropsychological follow-up study. 188 p. Summary 9 p. 1990.
- 79 MURTO, KARI, Towards the well functioning community. The development of Anton Makarenko and Maxwell Jones' communities. - Kohti toimivaa yhteisöä. Anton Makarenkon ja Maxwell Jonesin yhteisöjen kehitys. 270 p. Tiivistelmä 5 p. Cp2<, 5 c. 1991.
- 80 SEIKKULA, JAAKKO, Perheen ja sairaalan rajasysteemi potilaan sosiaalisessa verkostossa. - The family-hospital boundary system in the social network. 285 p. Summary 6 p. 1991.
- 81 ALANEN, ILKKA, Miten teoretisoida maa-talouden pientuotantoa. - On the conceptualization of petty production in agriculture. 360 p. Summary 9 p. 1991.
- 82 NIEMELÄ, EINO, Harjaantumisoppilas peruskoulun liikuntakasvatuksessa. - The trainable mentally retarded pupil in comprehensive school physical education. 210 p. Summary 7 p. 1991.
- 83 KARILA, IRMA, Lapsivuodeajan psyykkisten vaikeuksien ennakointi. Kognitiivinen malli. - Prediction of mental distress during puerperium. A cognitive model. 248 p. Summary 8 p. 1991.
- 84 HAAPASALO, JAANA, Psychopathy as a descriptive construct of personality among offenders. - Psykopatia rikoksentehtäjäiden persoonallisuutta kuvaavana konstruktiona. 73 p. Tiivistelmä 3 p. 1992.
- 85 ARNKIL, ERIK, Sosiaalityön rajasyteemit ja kehitysvyöhyke. - The systems of boundary and the developmental zone of social work. 65 p. Summary 4 p. 1992.
- 86 NIKKI, MAIJA-LIISA, Suomalaisen koulutusjärjestelmän kielikoulutus ja sen relevanssi. Osa II. - Foreign language education in the Finnish educational system and its relevance. Part 2. 204 p. Summary 5 p. 1992.
- 87 NIKKI, MAIJA-LIISA, The implementation of the Finnish national plan for foreign language teaching. - Valtakunnallisen kielenopetuksen yleissuunnitelman toimeenpano. 52 p. Yhteenveto 2 p. 1992.
- 88 VASKILAMPI, TUULA, Vaihtoehtoinen terveydenhuolto hyvinvointivaltion terveystarkkailuilla. - Alternative medicine on the health market of welfare state. 120 p. Summary 8 p. 1992.
- 89 LAAKSO, KIRSTI, Kouluvaikeuksien ennustaminen. Käyttäytymishäiriöt ja kielelliset vaikeudet peruskoulun alku- ja päättövaiheessa. -

- Prediction of difficulties in school. 145 p. Summary 4 p. 1992.
- 90 SUUTARINEN, SAKARI, Herbartilainen pedagoginen uudistus Suomen kansakoulussa vuosisadan alussa (1900-1935). - Die Herbart'sche pädagogische Reform in den finnischen Volksschulen zu Beginn dieses Jahrhunderts (1900-1935). 273 p. Zusammenfassung 5 S. 1992.
- 91 AITTOLA, TAPIO, Uuden opiskelijatyypin synty. Opiskelijoiden elämänvaiheet ja tieteenalaspesifien habitusten muovautuminen 1980-luvun yliopistossa. - Origins of the new student type. 162 p. Summary 4 p. 1992
- 92 KORHONEN, PEKKA, The origin of the idea of the Pacific free trade area. - Tyynenmeren vapaakauppa-alueen idean muotoutuminen. - Taiheiyoo jiyuu booeiki chi-iki koosoo no seisei. 220 p. Yhteenveto 3 p. Yooyaku 2 p. 1992.
- 93 KERÄNEN, JYRKI, Avohoitoon ja sairaalahoitoon valikoituminen perhekeskeisessä psykiatrisessa hoitojärjestelmässä. - The choice between outpatient and inpatient treatment in a family centred psychiatric treatment system. 194 p. Summary 6 p. 1992.
- 94 WAHLSTRÖM, JARL, Merkitysten muodostuminen ja muuttuminen perheterapeutisessa keskustelussa. Diskurssianalyttinen tutkimus. - Semantic change in family therapy. 195 p. Summary 5 p. 1992.
- 95 RAHEEM, KOLAWOLE, Problems of social security and development in a developing country. A study of the indigenous systems and the colonial influence on the conventional schemes in Nigeria. - Sosiaaliturvan ja kehityksen ongelmia kehitysmaassa. 272 p. Yhteenveto 3 p. 1993.
- 96 LAINE, TIMO, Aistisuus, kehollisuus ja dialogisuus. Ludwig Feuerbachin filosofian lähtökohtia ja niiden kehitysnäkymiä 1900-luvun antropologisesti suuntautuneessa fenomenologiassa. - Sensuousness, bodilyness and dialogue. Basic principles in Ludwig Feuerbach's philosophy and their development in the anthropologically oriented phenomenology of the 1900's. 151 p. Zusammenfassung 5 S. 1993.
- 97 PENTTONEN, MARKKU, Classically conditioned lateralized head movements and bilaterally recorded cingulate cortex responses in cats. - Klassisesti ehdollistetut sivuttaiset päänliikkeet ja molemminpuoliset aivojen pihtipoimuvasteet kissalla. 74 p. Yhteenveto 3 p. 1993.
- 98 KORO, JUKKA, Aikuinen oman oppimisensa ohjaajana. Itseohjautuvuus, sen kehittyminen ja yhteys opetustuloksiin kasvatustieteen avoimen korkeakouluopetuksen monimuotokokeilussa. - Adults as managers of their own learning. Self-directiveness, its development and connection with the cognitive learning results of an experiment on distance education for the teaching of educational science. 238 p. Summary 7 p. 1993.
- 99 LAIHIALA-KANKAINEN, SIRKKA, Formaalin ja funktionaalinen traditio kieltenopetuksessa. Kieltenopetuksen oppihistoriallinen tausta antiikista valistukseen. - Formal and functional traditions in language teaching. The theory -historical background of language teaching from the classical period to the age of reason. 288 p. Summary 6 p. 1993.
- 100 MÄKINEN, TERTTU, Yksilön varhaiskehitys koulunkäynnin perustana. - Early development as a foundation for school achievement. 273 p. Summary 16 p. 1993.
- 101 KOTKAVIRTA, JUSSI, Practical philosophy and modernity. A study on the formation of Hegel's thought. - Käytännöllinen filosofia ja modernisuus. Tutkielma Hegelin ajattelun muotoutumisesta. 238 p. Zusammenfassung 3 S. Yhteenveto 3 p. 1993.
- 102 EISENHARDT, PETER L., PALONEN, KARI, SUBRA, LEENA, ZIMMERMANN RAINER E. (Eds.), Modern concepts of existentialism. Essays on Sartrean problems in philosophy, political theory and aesthetics. 168 p. Tiivistelmä 2 p. 1993.
- 103 KERÄNEN, MARJA, Modern political science and gender. A debate between the deaf and the mute. - Moderni valtio-oppi ja nainen. Mykkien ja kuurojen välinen keskustelu. 252 p. Tiivistelmä 4 p. 1993.
- 104 MATIKAINEN, TUULA, Työtaitojen kehittyminen erityisammattikouluvaiheen aikana. - Development of working skills in special vocational school. 205 p. Summary 4 p. 1994.
- 105 PIHLAJARINNE, MARJA-LEENA, Nuoren sairastuminen skitsofreeniseen häiriöön. Perheterapeutinen tarkastelutapa. - The onset of schizophrenic disorder at young age. Family therapeutic study. 174 p. Summary 5 p. 1994.
- 106 KUUSINEN, KIRSTI-LIISA, Psykkinen itsesäätely itsehoidon perustana. Itsehoito I-tyypin diabetesta sairastavilla aikuisilla. - Self-care based on self-regulation. Self-care in adult type I diabetics. 260 p. Summary 17 p. 1994.
- 107 MENGISTU, LEGESSE GEBRESELLASSIE, Psychological classification of students with and without handicaps. A tests of Holland's theory in Ethiopia. 209 p. 1994.
- 108 LESKINEN, MARKKU (ED.), Family in focus. New perspectives on early childhood special education. 158 p. 1994.
- 109 LESKINEN, MARKKU, Parents' causal attributions and adjustment to their child's disability. - Vanhempien syytulkinnat ja sopeutuminen lapsensa vammaisuuteen. 104 p. Tiivistelmä 1 p. 1994.
- 110 MATTHIES, AILA-LEENA, Epävirallisen sektorin ja hyvinvointivaltion suhteiden modernisoituminen. - The informal sector and the welfare state. Contemporary relationships. 63 p. Summary 12 p. 1994.
- 111 AITTOLA, HELENA, Tutkimustyön ohjaus ja ohjaussuhteet tieteellisessä jatkokoulutuksessa. - Mentoring in postgraduate education. 285 p. Summary 5 p. 1995.
- 112 LINDÉN, MIRJA, Muuttuva syövän kuva ja kokeminen. Potilaiden ja ammattilaisten tulkintoja. - The changing image and experience

- of cancer. Accounts given by patients and professionals. 234 p. Summary 5 p. 1995.
- 113 VÄLIMAA, JUSSI, Higher education cultural approach. - Korkeakoulututkimuksen kulttuurinäkökulma. 94 p. Yhteenveto 5 p. 1995.
- 114 KAIPIO, KALEVI, Yhteisöllisyys kasvatuksessa. yhteisökasvatuksen teoreettinen analyysi ja käytäntöön soveltaminen. - The community as an educator. Theoretical analysis and practice of community education. 250 p. Summary 3 p. 1995.
- 115 HÄNNIKÄINEN, MARIITA, Nukesta vauvaksi ja lapsesta lääkäriksi. Roolileikkiin siirtymisen tarkastelua piagetilaisesta ja kulttuurihistoriallisen toiminnan teorian näkökulmasta. 73 p. Summary 6 p. 1995.
- 116 IKONEN, OIVA, Adaptiivinen opetus. Oppimistutkimus harjaantumiskoulun opetussuunnitelma- ja seurantajärjestelmän kehittämisen tukena. - The adaptive teaching. 90 p. Summary 5 p. 1995.
- 117 SUUTAMA, TIMO, Coping with life events in old age. - Elämän muutos- ja ongelmatilanteiden käsittely iäkkäillä ihmisillä. 110 p. Yhteenveto 3 p. 1995.
- 118 DERSEH, TIBEBU BOGALE, Meanings Attached to Disability, Attitudes towards Disabled People, and Attitudes towards Integration. 150 p. 1995.
- 119 SAHLBERG, PASI, Kuka auttaisi opettajaa. Post-moderni näkökulma opetuksen muu-tokseen yhden kehittämisprojektin valossa. - Who would help a teacher. A post-modern perspective on change in teaching in light of a school improvement project. 255 p. Summary 4 p. 1996.
- 120 UHINKI, AILO, Distress of unemployed job-seekers described by the Zulliger Test using the Comprehensive System. - Työttömien työntekijöiden ahdinko kuvattuna Comprehensive Systemin mukaisesti käytetyillä Zulligerin testillä. 61 p. Yhteenveto 3p. 1996.
- 121 ANTIKAINEN, RISTO, Clinical course, outcome and follow-up of inpatients with borderline level disorders. - Rajatilapotilaiden osastohoidon tuloksellisuus kolmen vuoden seurantatutkimuksessa Kys:n psykiatrian klinikassa. 102 p. Yhteenveto 4 p. 1996.
- 122 RUUSUVIRTA, TIMO, Brain responses to pitch changes in an acoustic environment in cats and rabbits. - Aivovasteet kuuloärsykemuu-toksiin kissoilla ja kaneilla. 45 p. Yhteenveto 2 p. 1996.
- 123 VISTI, ANNALIISA, Työyhteisön ja työn tuottavuuden kehitys organisaation transformaatiossa. - Development of the work community and changes in the productivity of work during an organizational transformation process. 201 p. Summary 12 p. 1996.
- 124 SALLINEN, MIKAEL, Event-related brain potentials to changes in the acoustic environment during sleep and sleepiness. - Aivojen herätevasteet muutoksiin kuuloärsykesar-jassa unen ja uneliaisuuden aikana. 104 p. Yhteenveto 3 p. 1997.
- 125 LAMMINMÄKI, TUJJA, Efficacy of a multi-faceted treatment for children with learning difficulties. - Oppimisvaikeuksien neuro-kognitiivisen ryhmäkuntoutuksen tuloksellisuus ja siihen vaikuttavia tekijöitä. 56 p. Yhteenveto 2 p. 1997.
- 126 LUTTINEN, JAANA, Fragmentoituva kulttuuripoliitiikka. Paikallisen kulttuuripolitiikan tulkinta-kehukset Ylä-Savossa. - Fragmenting-cultural policy. The interpretative frames of local cultural politics in Ylä-Savo. 178 p. Summary 9 p. 1997.
- 127 MARTTUNEN, MIIKA, Studying argumentation in higher education by electronic mail. - Argumentointia yliopisto-opinnoissa sähköpostilla. 60 p. (164 p.) Yhteenveto 3 p. 1997.
- 128 JAAKKOLA, HANNA, Kielitieto kielitaitoon pyrittäessä. Vieraiden kielten opettajien käsityksiä kieliopin oppimisesta ja opetta-misesta. - Language knowledge and language ability. Teachers' conceptions of the role of grammar in foreign language learning and teaching. 227 p. Summary 7 p. 1997.
- 129 SUBRA, LEENA, A portrait of the political agent in Jean-Paul Sartre. Views on playing, acting, temporality and subjectivity. - Poliittisen toimijan muotokuva Jean-Paul Sartrellä. Näkymiä pelaamiseen, toimintaan, ajallisuuteen ja subjektiivisuuteen. 248 p. Yhteenveto 2 p. 1997.
- 130 HAARAKANGAS, KAUKO, Hoitokokouksen äänet. Dialoginen analyysi perhekeskeisen psykiatrisen hoitoprosessin hoitokokous-keskusteluita työryhmän toiminnan näkökulmasta. - The voices in treatment meeting. A dialogical analysis of the treatment meeting conversations in family-centred psychiatric treatment process in regard to the team activity. 136 p. Summary 8 p. 1997.
- 131 MATINHEIKKI-KOKKO, KAIJA, Challenges of working in a cross-cultural environment. Principles and practice of refugee settlement in Finland. - Kulttuurienvälisen työn haasteet. Periaatteet ja käytäntö maahanmuuttajien hyvinvoinnin turvaamiseksi Suomessa. 130 p. Yhteenveto 3 p. 1997.
- 132 KIVINIEMI, KARI, Opettajuuden oppimisesta harjoittelun harhautuksiin. Aikuisopiskelijoiden kokemuksia opetusharjoittelusta ja sen ohjauksesta luokanopettajakoulutuksessa. - From the learning of teacherhood to the fabrications of practice. Adult students' experiences of teaching practice and its supervision in class teacher education. 267 p. Summary 8 p. 1997.
- 133 KANTOLA, JOUKO, Cygnaeuksen jäljillä käsityön-opetuksesta teknologiseen kasvatukseen. - In the footsteps of Cygnaeus. From handicraft teaching to technological education. 211 p. Summary 7 p. 1997.
- 134 KAARTINEN, JUKKA, Nocturnal body movements

- and sleep quality. - Yölliset kehon liikkeet ja unen laatu. 85 p. Yhteenveto 3 p. 1997.
- 135 MUSTONEN, ANU, Media violence and its audience. - Mediaväkivalta ja sen yleisö. 44 p. (131 p.). Yhteenveto 2 p. 1997.
- 136 PERTTILÄ, JUHA, The experienced life-fabrics of young men. - Nuorten miesten koettu elämäkudelman. 218 p. Yhteenveto 3 p. 1998.
- 137 TIKKANEN, TARJA, Learning and education of older workers. Lifelong learning at the margin. - Ikääntyvän työväestön oppiminen ja koulutus. Elinikäisen oppimisen marginaalissa. 83 p. (154 p.). Yhteenveto 6 p. 1998.
- 138 LEINONEN, MARKKU, Johannes Gezelius vanhempi luonnonmukaisen pedagogiikan soveltajana. Comeniuslainen tulkinta. - Johannes Gezelius the elder as implementer of natural pedagogy. A Comenian interpretation. 237 p. Summary 7 p. 1998.
- 139 KALLIO, EEVA, Training of students' scientific reasoning skills. - Korkeakouluopiskelijoiden tieteellisen ajattelun kehittäminen. 90 p. Yhteenveto 1 p. 1998.
- 140 NIEMI-VÄKEVÄINEN, LEENA, Koulutusjaksot ja elämänpolitiikka. Koulutautuminen yksilöllistymisen ja yhteisöllisyyden risteysasemana. - Sequences of vocational education as life politics. Perspectives of individualization and communality. 210 p. Summary 6 p. 1998.
- 141 PARIKKA, MATTI, Teknologiaкомпетенssi. Teknologiakasvatuksen uudistamishaasteita peruskoulussa ja lukiossa. - Technological competence. Challenges of reforming technology education in the Finnish comprehensive and upper secondary school. 207 p. Summary 13 p. 1998.
- 142 TA OPETTAJAN APUNA - EDUCATIONAL TA FOR TEACHER. Professori Pirkko Liikaselle omistettu juhla-kirja. 207 p. Tiivistelmä - Abstract 14 p. 1998.
- 143 YLÖNEN, HILKKA, Taikahattu ja hopeakengät - sadun maailmaa. Lapsi päiväkodissa sadun kuulijana, näkijänä ja kokijana. - The world of the colden cap and silver shoes. How kinder garden children listen to, view, and experience fairy tales. 189 p. Summary 8 p. 1998.
- 144 MOILANEN, PENTTI, Opettajan toiminnan perusteiden tulkinta ja tulkinnan totuudellisuuden arviointi. - Interpreting reasons for teachers' action and the verifying the interpretations. 226 p. Summary 3p. 1998.
- 145 VAURIO, LEENA, Lexical inferencing in reading in english on the secondary level. - Sanapäätely englanninkielistä tekstiä luettaessa lukioasteella. 147 p. Yhteenveto 3 p. 1998.
- 146 ETELÄPELTO, ANNELI, The development of expertise in information systems design. - Asiantuntijuuden kehittyminen tietojärjestelmien suunnittelussa. 132 p. (221p.). Yhteenveto 12 p. 1998.
- 147 PIRHONEN, ANTTI, Redundancy as a criterion for multimodal user-interfaces. - Käsitteistö luonäkökulman käyttöliittymäanalyysiin. 141 p. Yhteenveto 3 p. 1998.
- 148 RÖNKÄ, ANNA, The accumulation of problems of social functioning: outer, inner, and behavioral strands. - Sosiaalinen selviytyminen lapsuudesta aikuisuuteen: ongelmien kasautumisen kolme väylää. 44 p. (129 p.) Yhteenveto 3 p. 1999.
- 149 NAUKKARINEN, AIMO, Tasapainoilua kurinalaisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden välillä. Oppilaiden ei-toivottuun käyttäytymiseen liittyvän ongelmanratkaisun kehittäminen yhden peruskoulun yläasteen tarkastelun pohjalta. - Balancing rigor and relevance. Developing problem-solving associated with students' challenging behavior in the light of a study of an upper comprehensive school. 296 p. Summary 5 p. 1999.
- 150 HOLMA, JUHA, The search for a narrative. Investigating acute psychosis and the need-adapted treatment model from the narrative viewpoint. - Narratiivinen lähestymistapa akuuttiin psykoosiin ja tarpeenmukaisen hoidon malliin. 52 p. (105 p.) Yhteenveto 3 p. 1999.
- 151 LEPPÄNEN, PAAVO H.T., Brain responses to changes in tone and speech stimuli in infants with and without a risk for familial dyslexia. - Aivovasteet ääni- ja puheärsykkeiden muutoksiin vauvoilla, joilla on riski suvussa esiintyvään dysleksiaan ja vauvoilla ilman tätä riskiä. 100 p. (197 p.) Yhteenveto 4 p. 1999.
- 152 SUOMALA, JYRKI, Students' problem solving in the LEGO/Logo learning environment. - Oppilaiden ongelmanratkaisu LEGO/Logo oppimisympäristössä. 146 p. Yhteenveto 3 p. 1999.
- 153 HUTTUNEN, RAUNO, Opettamisen filosofia ja kritiikki. - Philosophy, teaching, and critique. Towards a critical theory of the philosophy of education. 201 p. Summary 3p. 1999.
- 154 KAREKIVI, LEENA, Ehkä en kokeilisikaan, jos .... Tutkimus ylivieskalaisten nuorten tupakoinnista ja päihteidenkäytöstä ja niihin liittyvästä terveyskasvatuksesta vuosina 1989-1998. - Maybe I wouldn't even experiment if .... A study on youth smoking and use of intoxicants in Ylivieska and related health education in 1989-1998. 256 p. Summary 4 p. 1999.
- 155 LAAKSO, MARJA-LEENA, Prelinguistic skills and early interactional context as predictors of children's language development. - Esi-kielellinen kommunikaatio ja sen vuorovaikutuksellinen konteksti lapsen kielen kehityksen ennustajana. 127 p. Yhteenveto 2 p. 1999.
- 156 MAUNO, SAIJA, Job insecurity as a psycho-social job stressor in the context of the work-family interface. - Työn epävarmuus työn psykososiaalisena stressitekijänä työn ja perheen vuorovaikutuksen kontekstissa. 59 p. (147 p.) Yhteenveto 3 p. 1999.
- 157 MÄENSIVU KIRSTI, Opettaja määrittelijänä, oppilas määriteltävänä. Sanallisen oppilaan arvioinnin sisällön analyysi. - The teacher as a determiner - the pupil to be determined -

- content analysis of the written school reports. 215 p. Summary 5 p. 1999.
- 158 FELDT, TARU, Sense of coherence. Structure, stability and health promoting role in working life. - Koherenssin rakenne, pysyvyys ja terveyttä edistävä merkitys työelämässä. 60 p. (150 p.) Yhteenveto 5 p. 2000.
- 159 MÄNTY, TARJA, Ammatillisista erityisoppilaitoksista elämään. - Life after vocational special education. 235 p. Summary 3 p. 2000.
- 160 SARJA, ANNELI, Dialogioppiminen pienryhmässä. Opettajaksi opiskelevien harjoitteluprosessi terveydenhuollon opettajankoulutuksessa. - Dialogic learning in a small group. The process of student teachers' teaching practice during health care education. 165 p. Summary 7 p. 2000.
- 161 JÄRVINEN, ANITTA, Taitajat iänikuiset. - Kotkan ammattilukiosta valmiuksia elämään, työelämään ja jatko-opintoihin. - Age-old craftmasters -Kotka vocational senior secondary school - giving skills for life, work and further studies. 224 p. Summary 2 p. 2000.
- 162 KONTIO, MARJA-LIISA, Laitoksessa asuvan kehitysvammaisen vanhuksen haastava käyttäytyminen ja hoitajan käyttämiä vaikutuskeinoja. - Challenging behaviour of institutionalized mentally retarded elderly people and measures taken by nurses to control it. 175 p. Summary 3 p. 2000.
- 163 KILPELÄINEN, ARJA, Naiset paikkaansa etsimässä. Aikuiskoulutus naisen elämänsä rakentajana. - Adult education as determinant of woman's life-course. 155 p. Summary 6 p. 2000.
- 164 RIITESUO, ANNIKKI, A preterm child grows. Focus on speech and language during the first two years. - Keskonen kasvaa: puheen ja kielen kehitys kahtena ensimmäisenä elinvuotena. 119 p. Tiivistelmä 2 p. 2000.
- 165 TAURIAINEN, LEENA, Kohti yhteistä laatua. - Henkilökunnan, vanhempien ja lasten laatu-käsitykset päiväkodin integroidussa erityisryhmässä. - Towards common quality: staff's, parents' and children's conceptions of quality in an integration group at a daycare center. 256 p. Summary 6 p. 2000.
- 166 RAUDASKOSKI, LEENA, Ammattikorkeakoulun toimintaperustaa etsimässä. Toimilupahakemusten sisällönanalyttinen tarkastelu. - In search for the founding principles of the Finnish polytechnic institutes. A content analysis of the licence applications. 193 p. Summary 4 p. 2000.
- 167 TAKKINEN, SANNA, Meaning in life and its relation to functioning in old age. - Elämän tarkoituksellisuus ja sen yhteydet toimintakykyyn vanhuudessa. 51 p. (130 p.) Yhteenveto 2 p. 2000.
- 168 LAUNONEN, LEEVI, Eettinen kasvatustapa Suomessa suomalaisen koulun pedagogisissa teksteissä 1860-luvulta 1990-luvulle. - Ethical thinking in Finnish school's pedagogical texts from the 1860s to the 1990s. 366 p. Summary 3 p. 2000.
- 169 KUORELAHTI, MATTI, Sopeutumattomien luokkamutoisen erityisopetuksen tuloksellisuus. - The educational outcomes of special classes for emotionally/ behaviorally disordered children and youth. 176 p. Summary 2p. 2000.
- 170 KURUNMÄKI, JUSSI, Representation, nation and time. The political rhetoric of the 1866 parliamentary reform in Sweden. - Edustus, kansakunta ja aika. Poliittinen retoriikka Ruotsin vuoden 1866 valtiopäiväreformissa. 253 p. Tiivistelmä 4 p. 2000.
- 171 RASINEN, AKI, Developing technology education. In search of curriculum elements for Finnish general education schools. 158 p. Yhteenveto 2 p. 2000.
- 172 SUNDHOLM, LARS, Itseohjautuvuus organisaatiomuutoksessa. - Self-determination in organisational change. 180 p. Summary 15 p. 2000.
- 173 AHONNISKA-ASSA, JAANA, Analyzing change in repeated neuropsychological assessment. 68 p. (124 p.) Yhteenveto 2 p. 2000.
- 174 HOFFRÉN, JARI, Demokraattinen eetos - rajoista mahdollisuuksiin. - The democratic ethos. From limits to possibilities? 217 p. Summary 2 p. 2000.
- 175 HEIKKINEN, HANNU L. T., Toimintatutkimus, tarinat ja opettajaksi tuleminen taito. Narratiivisen identiteettityön kehittäminen opettajankoulutuksessa toimintatutkimuksen avulla. - Action research, narratives and the art of becoming a teacher. Developing narrative identity work in teacher education through action research. 237 p. Summary 4 p. 2001.
- 176 VUORENMAA, MARITTA, Ikkunoita arvioinnin tuolle puolen. Uusia avauksia suomalaisen koulutusta koskevaan evaluatiokeskusteluun. - Views across assessment: New openings into the evaluation discussion on Finnish education. 266 p. Summary 4 p. 2001.
- 177 LITMANEN, TAPIO, The struggle over risk. The spatial, temporal, and cultural dimensions of protest against nuclear technology. - Kamp-pailu riskistä. Ydinteknologian vastaisen protestin tilalliset, ajalliset ja kulttuuriset ulottuvuudet. 72 p. (153 p.) Yhteenveto 9 p. 2001.
- 178 AUNOLA, KAISA, Children's and adolescents' achievement strategies, school adjustment, and family environment. - Lasten ja nuorten suoritusstrategiat koulu- ja perheympäristöissä. 51 p. (153 p.) Yhteenveto 2 p. 2001.
- 179 OKSANEN, ELINA, Arvioinnin kehittäminen erityisopetuksessa. Diagnostisesta oppimisen ohjaukseen laadullisena tapaustutkimuksena. - Developing assessment practices in special education. From a static approach to

- dynamic approach applying qualitative case. 182 p. Summary 5 p. 2001.
- 180 VIITITALA, KAISU, "Kyllä se tommosellaki lapsella on kovempi urakka". Sikiöaikana alkoholille altistuneiden huostaanotettujen lasten elämäntilanne, riskiprosessit ja suojaavat prosessit. - "It's harder for that kind of child to get along". The life situation of the children exposed to alcohol in utero and taken care of by society, their risk and protective processes. 316 p. Summary 4 p. 2001.
- 181 HANSSON, LEENI, Networks matter. The role of informal social networks in the period of socio-economic reforms of the 1990s in Estonia. - Verkostoilla on merkitystä: infor-maalisten sosiaalisten verkostojen asema Virossa 1990-luvun sosio-ekonomisten muutosten aikana. 194 p. Yhteenvedo 3 p. 2001.
- 182 BÖÖK, MARJA LEENA, Vanhemmuus ja vanhemmuuden diskurssit työttömyystilanteessa. - Parenthood and parenting discourses in a situation of unemployment. 157 p. Summary 5 p. 2001.
- 183 KOKKO, KATJA, Antecedents and consequences of long-term unemployment. - Pitkäaikaistyöttömyyden ennakoijia ja seurauksia. 53 p. (115 p.) Tiivistelmä 3 p. 2001.
- 184 KOKKONEN, MARJA, Emotion regulation and physical health in adulthood: A longitudinal, personality-oriented approach. - Aikuisiän tunteiden säätely ja fyysinen terveys: pitkittäistutkimuksellinen ja persoonallisuuskeskeinen lähestymistapa. 52 p. (137 p.) Tiivistelmä 3 p. 2001.
- 185 MÄNNIKÖ, KAISA, Adult attachment styles: A Person-oriented approach. - Aikuisten kiintymystyyli. 142 p. Yhteenvedo 5 p. 2001.
- 186 KATVALA, SATU, Missä äiti on? Äitejä ja äitiyden uskomuksia sukupolvien saatossa. - Where's mother? Mothers and maternal beliefs over generations. 126 p. Summary 3 p. 2001.
- 187 KIISKINEN, ANNA-LIISA, Ympäristöhallinto vastuullisen elämäntavan edistäjänä. - Environmental administration as promoter of responsible living. 229 p. Summary 8 p. 2001.
- 188 SIMOLA, AHTE, Työterveyshuolto-organisaation toiminta, sen henkilöstön henkinen hyvinvointi ja toiminnan tuloksellisuus. - Functioning of an occupational health service organization and its relationship to the mental well-being of its personnel, client satisfaction, and economic profitability. 192 p. Summary 12 p. 2001.
- 189 VESTERINEN, PIIRKKO, Projektiopiskelu- ja oppiminen ammattikorkeakoulussa. - Project-based studying and learning in the polytechnic. 257 p. Summary 5 p. 2001.
- 190 KEMPPAINEN, JAANA, Kotikasvatus kolmessa sukupolvessa. - Childrearing in three generations. 183 p. Summary 3 p. 2001.
- 191 HOHENTHAL-ANTIN LEONIE, Luvan ottaminen - Ikäihmiset teatterin tekijöinä. - Taking permission- Elderly people as theatre makers. 183 p. Summary 5 p. 2001.
- 192 KAKKORI, LEENA, Heideggerin aukeama. Tutkimuksia totuudesta ja taiteesta Martin Heideggerin avaamassa horisontissa. - Heidegger's clearing. Studies on truth and art in the horizon opened by Martin Heidegger. 156 p. Summary 2 p. 2001.
- 193 NÄRHI, VESA, The use of clinical neuropsychological data in learning disability research. - Asiakastyön yhteydessä kerätyn neuropsykologisen aineiston käyttö oppimisvaikeustutkimuksessa. 103 p. Yhteenvedo 2 p. 2002.
- 194 SUOMI, ASTA, Ammattia etsimässä. Aikuisopiskelijat kertovat sosiaaliohjaajakoulutuksesta ja narratiivisen pätevyyden kehittymisestä. - Searching for professional identity. Adult students' narratives on the education of a social welfare supervisor and the development of narrative competence. 183 p. Summary 2 p. 2002.
- 195 PERKKILÄ, PÄIVI, Opettajien matematiikkauskomukset ja matematiikan oppikirjan merkitys alkuopetuksessa. 212 p. - Teacher's mathematics beliefs and meaning of mathematics textbooks in the first and the second grade in primary school. Summary 2 p. 2002.
- 196 VESTERINEN, MARJA-LIISA, Ammatillinen harjoittelu osana asiantuntijuuden kehittymistä ammattikorkeakoulussa. - Promoting professional expertise by developing practical learning at the polytechnic. 261 p. Summary 5 p. 2002.
- 197 POHJANEN, JORMA, Mitä kello on? Kello modernissa yhteiskunnassa ja sen sosiologisessa teoriassa. - What's the time. Clock on modern society and in it's sociological theory. 226 p. Summary 3 p. 2002.
- 198 RANTALA, ANJA, Perhekeskeisyys - puhetta vai todellisuutta? Työntekijöiden käsitykset yhteistyöstä erityistä tukea tarvitsevan lapsen perheen kanssa. - Family-centeredness rhetoric or reality? Summary 3 p. 2002.
- 199 VALANNE, EIJA, "Meidän lapsi on arvokas" Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) kunnallisessa erityiskoulussa. - "Our child is precious" - The individual educational plan in the context of the special school. 219 p. Yhteenvedo 2 p. 2002.
- 200 HOLOPAINEN, LEENA, Development in reading and reading related skills; a follow-up study from pre-school to the fourth grade. 57 p. (138 p.) Yhteenvedo 3 p. 2002.
- 201 HEIKKINEN, HANNU, Draaman maailmat oppimisarvoina. Draamakasvatuksen vakava leikkisyys. - Drama worlds as learning areas - the serious playfulness of drama education. 164 p. Summary 5 p. 2002.
- 202 HYTÖNEN, TUIJA, Exploring the practice of human resource development as a field of professional expertise. - Henkilöstön

- kehittämistyön asiantuntijuuden rakentumisen. 137 p. (300 p.) Yhteenveto 10 p. 2002.
- 203 RIPATTI, MIKKO, Arvid Järnefeldt kasvatusajattelijana. 246 p. Summary 4 p. 2002.
- 204 VIRMASALO, ILKKA, Perhe, työttömyys ja lama. - Families, unemployment and the economic depression. 121 p. Summary 2 p. 2002.
- 205 WIKGREN, JAN, Diffuse and discrete associations in aversive classical conditioning. - Täsmälliset ja laaja-alaiset ehdollistumat klassisessa aversiivisessä ehdollistumisessa. 40 p. (81 p.) Yhteenveto 2 p. 2002.
- 206 JOKIVUORI, PERTTI, Sitoutuminen työorganisaatioon ja ammattijärjestöön. - Kilpailevia vai täydentäviä? - Commitment to organisation and trade union. Competing or complementary? 132 p. Summary 8 p. 2002.
- 207 GONZÁLEZ VEGA, NARCISO, Factors affecting simulator-training effectiveness. 162 p. Yhteenveto 1 p. 2002.
- 208 SALO, KARI, Teacher Stress as a Longitudinal Process - Opettajien stressiprosessi. 67 p. Yhteenveto 2 p. 2002.
- 209 VAUHKONEN, JOUNI, A rhetoric of reduction. Bertrand de Jouvenel's pure theory of politics as persuasion. 156 p. Tiivistelmä 2 p. 2002.
- 210 KONTONIEMI, MARITA, "Milloin sinä otat itseäsi niskasta kiinni?" Opettajien kokemuksia alisuoriutujista. - "When will you pull your socks up?" Teachers' experiences of underachievers. 218 p. Summary 3 p. 2003.
- 211 SAUKKONEN, SAKARI, Koulu ja yksilöllisyys; Jännitteitä, haasteita ja mahdollisuuksia. - School and individuality: Tensions, challenges and possibilities. 125 p. Summary 3 p. 2003.
- 212 VIJAMAA, MARJA-LEENA, Neuvola tänään ja huomenna. Vanhemmuuden tukeminen, perhekeskeisyys ja vertaistuki. - Child and maternity welfare clinics today and tomorrow. Supporting parenthood, family-centered services and peer groups. 141 p. Summary 4 p. 2003.
- 213 REMES, LIISA, Yrittäjyyskasvatuksen kolme diskurssia. - Three discourses in entrepreneurial learning. 204 p. Summary 2 p. 2003.
- 214 KARJALA, KALLE, Neulanreiästä panoraamaksi. Ruotsin kulttuurikuvan ainekset eräissä keskikoulun ja B-ruotsin vuosina 1961-2002 painetuissa oppikirjoissa. - From pinhole to panorama - The culture of Sweden presented in some middle and comprehensive school textbooks printed between 1961 and 2002. 308 p. Summary 2 p. 2003.
- 215 LALLUKKA, KIRSI, Lapsuusikä ja ikä lapsuudessa. Tutkimus 6-12 -vuotiaiden sosiokulttuurisesta ikätiedosta. - Childhood age and age in childhood. A study on the sociocultural knowledge of age. 234 p. Summary 2 p. 2003.
- 216 PUUKARI, SAULI, Video Programmes as Learning Tools. Teaching the Gas Laws and Behaviour of Gases in Finnish and Canadian Senior High Schools. 361 p. Yhteenveto 6 p. 2003.
- 217 LOISA, RAIJA-LEENA, The polysemous contemporary concept. The rhetoric of the cultural industry. - Monimerkityksinen nykykäsite. Kulttuuriteollisuuden retoriikka. 244 p. Yhteenveto 2 p. 2003.
- 218 HOLOPAINEN, ESKO, Kuullun ja luetun tekstin ymmärtämisstrategiat ja -vaikeudet peruskoulun kolmannella ja yhdeksännellä luokalla. - Strategies for listening and reading comprehension and problematic listening and reading comprehension of the text during the third and ninth grades of primary school. 135 p. Summary 3 p. 2003.
- 219 PENTTINEN, SEPPO, Lähtökohdat liikuntaa opettavaksi luokanopettajaksi. Nuoruuden kasvuympäristöt ja opettajankoulutus opettajuuden kehitystekijöinä. - Starting points for a primary school physical education teacher. The growth environment of adolescence and teacher education as developmental factors of teachership. 201 p. Summary 10 p. 2003.
- 220 IKÄHEIMO, HEIKKI, Tunnustus, subjektiviteetti ja inhimillinen elämänmuoto: Tutkimuksia Hegelistä ja persoonien välisistä tunnustus-suhteista. - Recognition, subjectivity and the human life form: studies on Hegel and interpersonal recognition. 191 p. Summary 3 p. 2003.
- 221 ASUNTA, TUULA, Knowledge of environmental issues. Where pupils acquire information and how it affects their attitudes, opinions, and laboratory behaviour - Ympäristöasioita koskeva tieto. Mistä oppilaat saavat informaatiota ja miten se vaikuttaa heidän asenteisiinsa, mielipiteisiinsä ja laboratoriokäyttäytymiseensä. 159 p. Yhteenveto 4 p. 2003.
- 222 KUJALA, ERKKI, Sodan pojat. Sodanaikaisten pikkupoikien lapsuuskokemuksia isyyden näkökulmasta - The sons of war. 229 p. Summary 2 p. 2003.
- 223 JUSSI KURUNMÄKI & KARI PALOINEN (Hg./eds.) Zeit, Geschichte und Politik. Time, history and politics. *Zum achtzigsten Geburtstag von Reinhart Koselleck*. 310 p. 2003.
- 224 LAITINEN, ARTO, Strong evaluation without sources. On Charles Taylor's philosophical anthropology and cultural moral realism. - Vahvoja arvostuksia ilman lähteitä. Charles Taylorin filosofisesta antropologiasta ja kulturalistisesta moraalirealismista. 358 p. Yhteenveto 4 p. 2003.
- 225 GUTTORM, TOMI K. Newborn brain responses measuring feature and change detection and predicting later language development in children with and without familial risk for dyslexia. - Vastasyntyneiden aivovasteet puheäänteiden ja niiden muutosten havaitsemisessa sekä myöhemmän kielen kehityksen ennustamisessa dysleksia-riskilapsilla. 81 p. (161 p.) Yhteenveto 3 p. 2003.

- 226 NAKARI, MAIJA-LIISA, Työilmapiiri, työntekijöiden hyvinvointi ja muutoksen mahdollisuus - Work climate, employees' well-being and the possibility of change. 255 p. Summary 3 p. 2003.
- 227 MEISÄPELTO, RIITTA-LEENA, Individual differences in parenting: The five-factor model of personality as an explanatory framework - Lastenkasvatus ja sen yhteys vanhemman persoonallisuuden piirteisiin. 53 p. (119 p.) Tiivistelmä 3 p. 2003.
- 228 PULKKINEN, OILI, The labyrinth of politics - A conceptual approach to the modes of the political in the scottish enlightenment. 144 p. Yhteenveto 2 p. 2003.
- 229 JUUJÄRVI, PETRI, A three-level analysis of reactive aggression among children. - Lasten aggressiivisiin puolustusreaktioihin vaikuttavien tekijöiden kolmitasoinen analyysi. 39 p. (115 p.) Yhteenveto 2 p. 2003.
- 230 POIKONEN, PIRJO-LIISA, "Opetussuunnitelma on sitä elämää". Päiväkoti-koulu yhteisö opetussuunnitelman kehittäjänä. - "The curriculum is part of our life". The day-care - primary school community as a curriculum developer. 154 p. Summary 3 p. 2003.
- 231 SOININEN, SUVI, From a 'Necessary Evil' to an art of contingency: Michael Oakeshott's conception of political activity in British postwar political thought. 174 p. Summary 2 p. 2003.
- 232 ALARAUDANJOKI, ESA, Nepalese child labourers' life-contexts, cognitive skills and well-being. - Työssäkävien nepalilaislasten elämänkonteksti, kognitiiviset taidot ja hyvinvointi. 62 p. (131 p.) Yhteenveto 4 p. 2003.
- 233 LERKKANEN, MARJA-KRISTINA, Learning to read. Reciprocal processes and individual pathways. - Lukemaan oppiminen: vastavuoroiset prosessit ja yksilölliset oppimispolut. 70 p. (155 p.) Yhteenveto 5 p. 2003.
- 234 FRIMAN, MERVI, Ammatillisen asiantuntijan etiikka ammattikorkeakoulutuksessa. - The ethics of a professional expert in the context of polytechnics. 199 p. 2004.
- 235 MERONEN, AULI, Viittomakielen omaksumisen yksilölliset tekijät. - Individual differences in sign language abilities. 110 p. Summary 5 p. 2004.
- 236 TIILIKKALA, LIISA, Mestarista tuutoriksi. Suomalaisen ammatillisen opettajuuden muutos ja jatkuvuus. - From master to tutor. Change and continuity in Finnish vocational teacherhood. 281 p. Summary 3 p. 2004.
- 237 ARO, MIKKO, Learning to read: The effect of orthography. - Kirjoitusjärjestelmän vaikutus lukemaan oppimiseen. 44 p. (122 p.) Tiivistelmä 2 p. 2004.
- 238 LAAKSO, ERKKI, Draamakokemusten äärellä. Prosessidraaman oppimispotentiali opettajaksi opiskelevien kokemusten valossa. - Encountering drama experiences. The learning potential of process drama in the light of student teachers' experiences. 230 p. Summary 7 p. 2004.
- 239 PERÄLÄ-LITTUNEN, SATU, Cultural images of a good mother and a good father in three generations. - Kulttuuriset mielikuvat hyvästä äidistä ja hyvästä isästä kolmessa sukupolvessa. 234 p. Yhteenveto 7 p. 2004.
- 240 RINNE-KOISTINEN, EVA-MARITA, Perceptions of health: Water and sanitation problems in rural and urban communities in Nigeria. 129 p. (198 p.) Yhteenveto 3 p. 2004.
- 241 PALMROTH, AINO, Käännösten kautta kollektiiviin. Tuuliosuuskunnat toimijaverkkoina. - From translation to collective. Wind turbine cooperatives as actor networks. 177 p. Summary 7 p. 2004.
- 242 VIERIKKO, ELINA, Genetic and environmental effects on aggression. - Geneettiset ja ympäristötekijät aggressiivisuudessa. 46 p. (108 p.) Tiivistelmä 3 p. 2004.
- 243 NÄRHI, KATI, The eco-social approach in social work and the challenges to the expertise of social work. - Ekososiaalinen viitekehys ja haasteet sosiaalityön asiantuntijuudelle. 106 p. (236 p.) Yhteenveto 7 p. 2004.
- 244 URSIN, JANI, Characteristics of Finnish medical and engineering research group work. - Tutkimusryhmätyöskentelyn piirteet lääke- ja teknisissä tieteissä. 202 p. Yhteenveto 9 p. 2004.
- 245 TREUTHARDT, LEENA, Tulohajauksen yhteiskunnallisuus Jyväskylän yliopistossa. Tarkastelunäkökulmina muoti ja seurustelu. - The management by results a fashion and social interaction at the University of Jyväskylä. 228 p. Summary 3 p. 2004.
- 246 MATTHIES, JÜRGEN, Umweltpädagogik in der Postmoderne. Eine philosophische Studie über die Krise des Subjekts im umweltpädagogischen Diskurs. - Ympäristökasvatus postmodernissa. Filosofinen tutkimus subjektin kriisistä ympäristökasvatuksen diskurssissa. 400 p. Yhteenveto 7 p. 2004.
- 247 LAITILA, AARNO, Dimensions of expertise in family therapeutic process. - Asiantuntijuuden ulottuvuuksia perheterapeuttisessa prosessissa. 54 p. (106 p.) Yhteenveto 3 p. 2004.
- 248 LAAMANEN (ASTIKAINEN), PIIA, Pre-attentive detection of changes in serially presented stimuli in rabbits and humans. - Muutoksen esitietoinen havaitseminen sarjallisesti esitetyissä ärsykkeissä kaneilla ja ihmisillä. 35 p. (54 p.) Yhteenveto 3 p. 2004.
- 249 JUUSENAHO, RIITTA, Peruskoulun rehtoreiden johtamisen eroja. Sukupuolinen näkökulma. - Differences in comprehensive school leadership and management. A gender-based approach. 176 p. Summary 3 p. 2004.

- 250 VAARAKALLIO, TUULA, "Rotten to the Core". Variations of French nationalist anti-system rhetoric. - "Systeemi on mätä". Ranskalaisen nationalistien järjestelmän vastainen retoriikka. 194 p. Yhteenveto 3 p. 2004.
- 251 KUUSINEN, PATRIK, Pitkäaikainen kipu ja depressio. Yhteyttä säätelevät tekijät. - Chronic pain and depression: psychosocial determinants regulating the relationship. 139 p. Summary 8 p. 2004.
- 252 HÄNNIKÄINEN-UUTELA, ANNA-LIISA, Uudelleen juurtuneet. Yhteisökasvatus vaikeasti päihderiippuvaisten narkomaanien kuntoutuksessa. - Rooted again. Community education in the rehabilitation of substance addicts. 286 p. Summary 3 p. 2004.
- 253 PALONIEMI, SUSANNA, Ikä, kokemus ja osaaminen työelämässä. Työntekijöiden käsityksiä iän ja kokemuksen merkityksestä ammatillisessa osaamisessa ja sen kehittämisessä. - Age, experience and competence in working life. Employees' conceptions of the the meaning and experience in professional competence and its development. 184 p. Summary 5 p. 2004.
- 254 RUIZ CEREZO, MONTSE, Anger and Optimal Performance in Karate. An Application of the IZOF Model. 55 p. (130 p.) Tiivistelmä 2 p. 2004.
- 255 LADONLAHTI, TARJA, Haasteita palvelujärjestelmälle. Kehitysvammaiseksi luokiteltu henkilö psykiatrisessa sairaalassa. - Challenges for the human service system. Living in a psychiatric hospital under the label of mental retardation. 176 p. Summary 3 p. 2004.
- 256 KOVANEN PÄIVI, Oppiminen ja asiantuntijuus varhaiskasvatuksessa. Varhaisen oppimaan ohjaamisen suunnitelma erityistä tukea tarvitsevien lasten ohjauksessa. - Learning and expertise in early childhood education. A pilot work in using VARSU with children with special needs. 175 p. Summary 2 p. 2004.
- 257 VILMI, VEIKKO, Turvallinen koulu. Suomalaisen näkemyksiä koulutuspalvelujen kansallisesta ja kunnallisesta priorisoinnista. - Secure education. Finnish views on the national and municipal priorities of Finland's education services. 134 p. Summary 5 p. 2005.
- 258 ANTTILA, TIMO, Reduced working hours. Reshaping the duration, timing and tempo of work. 168 p. Tiivistelmä 2 p. 2005.
- 259 UGASTE, AINO, The child's play world at home and the mother's role in the play. 207 p. Tiivistelmä 5 p. 2005.
- 260 KURRI, KATJA, The invisible moral order: Agency, accountability and responsibility in therapy talk. 38 p. (103 p.). Tiivistelmä 1 p. 2005.
- 261 COLLIN, KAIJA, Experience and shared practice - Design engineers' learning at work. - Suunnitteluinsinöörien työssä oppiminen - kokemuksellisuutta ja jaettuja käytäntöjä. 124 p. (211 p.). Yhteenveto 6 p. 2005.
- 262 KURKI, EIJA, Näkyvä ja näkymätön. Nainen Suomen helluntailiikkeen kentällä. - Visible and invisible. Women in the Finnish pentecostal movement. 180 p. Summary 2 p. 2005.
- 263 HEIMONEN, SIRKKALIISA, Työikäisenä Alzheimerin tautiin sairastuneiden ja heidän puolisoitensa kokemukset sairauden alkuvaiheessa. - Experiences of persons with early onset Alzheimer's disease and their spouses in the early stage of the disease. 138 p. Summary 3 p. 2005.
- 264 PIIRONEN, HANNU, Epävarmuus, muutos ja ammatilliset jännitteet. Suomalainen sosiaalityö 1990-luvulla sosiaalityöntekijöiden tulkinnoissa. - Uncertainty, change and professional tensions. The Finnish social work in the 1990s in the light of social workers' representations. 207 p. Summary 2 p. 2005.
- 265 MÄKINEN, JARMO, Säätiö ja maakunta. Maakuntarahastojärjestelmän kentät ja verkostot. - Foundation and region: Fields and networks of the system of the regional funds. 235 p. Summary 3 p. 2005.
- 266 PETRELIUS, PÄIVI, Sukupuoli ja subjektiivinen sosiaalityössä. Tulkintoja naistyöntekijöiden muistoista. - Gender and subjectivity in social work - interpreting women workers' memories. 67 p. (175 p.) 2005.
- 267 HOKKANEN, TIINA, Äitinä ja isänä eron jälkeen. Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena. - As a mother and a father after divorce. Joint custody parenthood as an everyday life experience. 201 p. Summary 8 p. 2005.
- 268 HANNU SIRKKILÄ, Elättäjäyyttä vai erotiikkaa. Miten suomalaiset miehet legitimoivat parisuhteensa thaimaalaisen naisen kanssa? - Breadwinner or eroticism. How Finnish men legitimize their partnerships with Thai women. 252 p. Summary 4 p. 2005.
- 269 PENTTINEN, LEENA, Gradupuhetta tutkielmaseminaarissa. - Thesis discourse in an undergraduate research seminar. 176 p. Summary 8 p. 2005.
- 270 KARVONEN, PIRKKO, Päiväkotilasten lukuleikit. Lukutaidon ja lukemistietoisuuden kehittyminen interventiotutkimuksessa - Reading Games for Children in Daycare Centers. The Development of Reading Ability and Reading Awareness in an Intervention Study. 179 p. Summary 3 p. 2005.
- 271 KOSONEN, PEKKA A., Sosiaalialan ja hoitotyön asiantuntijuuden kehitysheidot ja opiskelijavalinta. - Conditions of expertise development in nursing and social care, and criteria for student selection. 276 p. Summary 3 p. 2005.

- 272 NIIRANEN-LINKAMA, PÄIVI, Sosiaalisen transformaatio sosiaalialan asiantuntijuuden diskurssissa. - Transformation of the social in the discourse of social work expertise. 200 p. Summary 3 p. 2005.
- 273 KALLA, OUTI, Characteristics, course and outcome in first-episode psychosis. A cross-cultural comparison of Finnish and Spanish patient groups. - Ensikerätaisten psykoosipotilaiden psyykkis-sosiaaliset ominaisuudet, sairaudenkulku ja ennuste. Suomalaisten ja espanjalaisten potilasryhmien vertailu. 75 p. (147 p.) Tiivistelmä 4 p. 2005.
- 274 LEHTOMÄKI, ELINA, Pois oppimisyhteiskunnan marginaalista? Koulutuksen merkitys vuosina 1960-1990 opiskelleiden lapsuudesta kuurojen ja huonokuuloisten aikuisten elämänkulussa. - Out from the margins of the learning society? The meaning of education in the life course of adults who studied during the years 1960-1990 and were deaf or hard-of-hearing from childhood. 151 p. Summary 5 p. 2005.
- 275 KINNUNEN, MARJA-LIISA, Allostatic load in relation to psychosocial stressors and health. - Allostaattinen kuorma ja sen suhde psykososiaalisiin stressitekijöihin ja terveyteen. 59 p. (102 p.) Tiivistelmä 3 p. 2005.
- 276 UOTINEN, VIRPI, I'm as old as I feel. Subjective age in Finnish adults. - Olen sen ikäinen kuin tunnen olevani. Suomalaisten aikuisten subjektiivinen ikä. 64 p. (124 p.) Tiivistelmä 3 p. 2005.
- 277 SALOKOSKI, TARJA, Tietokonepelit ja niiden pelaaminen. - Electronic games: content and playing activity. 116 p. Summary 5 p. 2005.
- 278 HIIHNALA, KAUKO, Laskutehtävien suorittamisesta käsitteiden ymmärtämiseen. Peruskoululaisen matemaattisen ajattelun kehittyminen aritmetiikasta algebraan siirryttäessä. - Transition from the performing of arithmetic tasks to the understanding of concepts. The development of pupils' mathematical thinking when shifting from arithmetic to algebra in comprehensive school. 169 p. Summary 3 p. 2005.
- 279 WALLIN, RISTO, Yhdistyneet kansakunnat organisaationa. Tutkimus käsitteellisestä muutoksesta maailmanjärjestön organisoimisen periaatteissa - From the league to UN. The move to an organizational vocabulary of international relations. 172 p. Summary 2 p. 2005.
- 280 VALLEALA, ULLA MAIJA, Yhteinen ymmärtäminen koulutuksessa ja työssä. Kontekstin merkitys ymmärtämisessä opiskelijaryhmän ja työtiimin keskusteluissa. - Shared understanding in education and work. Context of understanding in student group and work team discussions. 236 p. Summary 7 p. 2006.
- 281 RASINEN, TUIJA, Näkökulmia vieraskieliseen perusopetukseen. Koulun kehittämishankkeesta koulun toimintakulttuuriksi. - Perspectives on content and language integrated learning. The impact of a development project on a school's activities. 204 p. Summary 6 p. 2006.
- 282 VIHOLAINEN, HELENA, Suvussa esiintyvän lukemisvaikeusriskin yhteys motoriseen ja kielelliseen kehitykseen. Tallaako lapsi kielensä päälle? - Early motor and language development in children at risk for familial dyslexia. 50 p. (94 p.) Summary 2 p. 2006.
- 283 KIILLI, JOHANNA, Lasten osallistumisen voimavarat. Tutkimus Ipanoiden osallistumisesta. - Resources for children's participation. 226 p. Summary 3 p. 2006.
- 284 LEPPÄMÄKI, LAURA, Tekijänoikeuden oikeuttaminen. - The justification of copyright. 125 p. Summary 2 p. 2006.
- 285 SANAKSENAHO, SANNA, Eriarvoisuus ja luottamus 2000-luvun taitteen Suomessa. Bourdieulainen näkökulma. - Inequality and trust in Finland at the turn of the 21st century: Bourdieuan approach. 150 p. Summary 3 p. 2006.
- 286 VALKONEN, LEENA, Millainen on hyvä äiti tai isä? Viides- ja kuudesluokkalaisten lasten vanhemmuuskäsitykset. - What is a good father or good mother like? Fifth and sixth graders' conceptions of parenthood. 126 p. Summary 5 p. 2006.
- 287 MARTIKAINEN, LIISA, Suomalaisten nuorten aikuisten elämään tyytyväisyyden monet kasvot. - The many faces of life satisfaction among Finnish young adults. 141 p. Summary 3 p. 2006.
- 288 HAMARUS, PÄIVI, Koulukiusaaminen ilmiönä. Yläkoulun oppilaiden kokemuksia kiusaamisesta. - School bullying as a phenomenon. Some experiences of Finnish lower secondary school pupils. 265 p. Summary 6 p. 2006.
- 289 LEPPÄNEN, ULLA, Development of literacy in kindergarten and primary school. Tiivistelmä 2 p. 49 p. (145 p.) 2006.
- 290 KORVELA, PAUL-ERIK, The Machiavellian reformation. An essay in political theory. 171 p. Tiivistelmä 2 p. 2006.
- 291 METSOMÄKI, MARJO, "Suu on syömistä varten". Lasten ja aikuisten kohtaamisia ryhmäperhepäiväkodin ruokailutilanteissa. - Encounters between children and adults in group family day care dining situations. 251 p. Summary 3 p. 2006.
- 292 LATVALA, JUHA-MATTI, Digitaalisen kommunikation kehittämisen kehittäminen kodin ja koulun vuorovaikutuksen edistämiseksi. - Development of a digital communication system to facilitate interaction between home and school. 158 p. Summary 7 p. 2006.

- 293 PITKÄNEN, TUULI, Alcohol drinking behavior and its developmental antecedents. - Alkoholien juomiskäyttäytyminen ja sen ennustaminen. 103 p. (169 p.) Tiivistelmä 6 p. 2006.
- 294 LINNILÄ, MAIJA-LIISA, Kouluvalmiudesta koulun valmiuteen. Poikkeuksellinen koulunaloitus koulumenestyksen, viranomaislausuntojen ja perheiden kokemusten valossa. - From school readiness to readiness of school - Exceptional school starting in the light of school attainment, official report and family experience. 321 p. Summary 3 p. 2006.
- 295 LEINONEN, ANU, Vanhusneuvoston funktioita jäljittämässä. Tutkimus maaseutumaisien kuntien vanhusneuvostoista. - Tracing functions of older people's councils. A study on older people's councils in rural municipalities. 245 p. Summary 3 p. 2006.
- 296 KAUPPINEN, MARKO, Canon vs. charisma. "Maoism" as an ideological construction. - Kaanon vs. karisma. "Maoismi" ideologiseina konstruktiona. 119 p. Yhteenveto 2 p. 2006.
- 297 VEHKAKOSKI, TANJA, Leimattu lapsuus? Vammaisuuden rakentuminen ammatti-ihmisten puheessa ja teksteissä. - Stigmatized childhood? Constructing disability in professional talk and texts. 83 p. (185 p.) Summary 4 p. 2006.
- 298 LEPPÄÄHO, HENRY, Matemaattisen ongelman ratkaisutaidon opettaminen peruskoulussa. Ongelmanratkaisukurssin kehittäminen ja arviointi. - Teaching mathematical problem solving skill in the Finnish comprehensive school. Designing and assessment of a problem solving course. 343 p. Summary 4 p. 2007.
- 299 KUVAJA, KRISTIINA, Living the Urban Challenge. Sustainable development and social sustainability in two southern megacities. 130 p. (241 p.) Yhteenveto 4 p. 2007.
- 300 POHJOLA, PASI, Technical artefacts. An ontological investigation of technology. 150 p. Yhteenveto 3 p. 2007.
- 301 KAUKUA, JARI, Avicenna on subjectivity. A philosophical study. 161 p. Yhteenveto 3 p. 2007.
- 302 KUPILA, PÄIVI, "Minäkö asiantuntija?". Varhaiskasvatuksen asiantuntijan merkitysperspektiivin ja identiteetin rakentuminen. - "Me, an expert?" Constructing the meaning perspective and identity of an expert in the field of early childhood education. 190 p. Summary 4 p. 2007.
- 303 SILVENNOINEN, PIIA, Ikä, identiteetti ja ohjaava koulutus. Ikääntyvät pitkäaikaistyöttömät oppimisyhteiskunnan haasteena. - Age, identity and career counselling. The ageing, long-term unemployed as a challenge to learning society. 229 p. Summary 4 p. 2007.
- 304 REINIKAINEN, MARJO-RIITTA, Vammaisuuden sukupuolittuneet ja sortavat diskurssit: Yhteiskunnallis-diskursiivinen näkökulma vammaisuuteen. - Gendered and oppressive discourses of disability: Social-discursive perspective on disability. 81 p. (148 p.) Summary 4 p. 2007.
- 305 MÄÄTTÄ, JUKKA, Asepalvelus nuorten naisten ja miesten opinto- ja työuralla. - The impact of military service on the career and study paths of young women and men. 141 p. Summary 4 p. 2007.
- 306 PYYKKÖNEN, MIIKKA, Järjestäytyvät diasporat. Etnisyys, kansalaisuus, integraatio ja hallinta maahanmuuttajien yhdistystoiminnassa. - Organizing diasporas. Ethnicity, citizenship, integration, and government in immigrant associations. 140 p. (279 p.) Summary 2 p. 2007.
- 307 RASKU, MINNA, On the border of east and west. Greek geopolitical narratives. - Idän ja lännen rajalla. Narratiiveja kreikkalaisesta geopolitiikasta. 169 p. Yhteenveto 3 p. 2007.
- 308 LAPIOLAHTI, RAIMO, Koulutuksen arviointi kunnallisen koulutuksen järjestäjän tehtävänä. Paikallisen arvioinnin toteutumisedellytysten arviointia erään kuntaorganisaation näkökulmasta. - The evaluation of schooling as a task of the communal maintainer of schooling - what are the presuppositions of the execution of evaluation in one specific communal organization. 190 p. Summary 7 p. 2007.
- 309 NATALE, KATJA, Parents' Causal Attributions Concerning Their Children's Academic Achievement. - Vanhempien lastensa koulumenestystä koskevat kausaaliattribuutiot. 54 p. (154 p.) Yhteenveto 3 p. 2007.
- 310 VAHTERA, SIRPA, Optimistit opintieillä. Opinnoissaan menestyvien nuorten hyvinvointi lukiosta jatko-opintoihin. - The well-being of optimistic, well-performing high school students from high school to university. 111 p. Summary 2 p. 2007.
- 311 KOIVISTO, PÄIVI, "Yksilöllistä huomiota arkisissa tilanteissa". Päiväkodin toimintakulttuurin kehittäminen lasten itsetuntoa vahvistavaksi. - "Individual attention in everyday situations". Developing the operational culture of a day-care centre to strengthen children's self-esteem. 202 p. Summary 4 p. 2007.
- 312 LAHIKAINEN, JOHANNA, "You look delicious" - Food, eating, and hunger in Margaret Atwood's novels. 277 p. Yhteenveto 2 p. 2007.
- 313 LINNAVUORI, HANNARIKKA, Lasten kokemuksia vuoroasumisesta. - Children's experiences of dual residence. 202 p. Summary 8 p. 2007.
- 314 PARVIAINEN, TIINA, Cortical correlates of language perception. Neuromagnetic studies in adults and children. - Kielen käsittely aivoissa. Neuromagneettisia tutkimuksia aikuisilla ja lapsilla. 128 p. (206 p.) Yhteenveto 5 p. 2007.

- 315 KARA, HANNELE, Ermutige mich Deutsch zu sprechen. Portfolio als evaluationsform von mündlichen leistung. - "Rohkaise minua puhumaan saksaa" - kielisalkku suullisen kielitaidon arviointivälineenä. 108 p. Yhteenveto 3 p. 2007.
- 316 MÄKELÄ, AARNE, Mitä rehtorit todella tekevät. Etnografinen tapaustutkimus johtamisesta ja rehtorin tehtävistä peruskoulussa. - What principals really do. An ethnographic case study on leadership and on principal's tasks in comprehensive school. 266 p. Summary 5 p. 2007.
- 317 PUOLAKANAHO, ANNE, Early prediction of reading - Phonological awareness and related language and cognitive skills in children with a familial risk for dyslexia. - Lukemistaitojen varhainen ennustaminen. Fonologinen tietoisuus, kielelliset ja kognitiiviset taidot lapsilla joiden suvussa esiintyy dysleksiaa. 61 p. (155 p.) Yhteenveto 3 p. 2007.
- 318 HOFFMAN, DAVID M., The career potential of migrant scholars in Finnish higher education. Emerging perspectives and dynamics. - Akateemisten siirtolaisten uramahdollisuudet suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä: dynamiikkaa ja uusia näkökulmia. 153 p. (282 p.) Yhteenveto 2 p. 2007.
- 319 FADJUKOFF, PÄIVI, Identity formation in adulthood. - Identiteetin muotoutuminen aikuisiässä. 71 p. (168 p.) Yhteenveto 5 p. 2007.
- 320 MÄKIKANGAS, ANNE, Personality, well-being and job resources: From negative paradigm towards positive psychology. - Persoonallisuus, hyvinvointi ja työn voimavarat: Kohti positiivista psykologiaa. 66 p. (148 p.) Yhteenveto 3 p. 2007.
- 321 JOKISAARI, MARKKU, Attainment and reflection: The role of social capital and regrets in developmental regulation. - Sosiaalisen pääoman ja toteutumattomien tavoitteiden merkitys kehityksen säätelyssä. 61 p. (102 p.) Yhteenveto 2 p. 2007.
- 322 HÄMÄLÄINEN, JARMO, Processing of sound rise time in children and adults with and without reading problems. - Äänten nousuaikojen prosessointi lapsilla ja aikuisilla, joilla on dysleksia ja lapsilla ja aikuisilla, joilla ei ole dysleksiaa. 48 p. (95 p.) Tiivistelmä 2 p. 2007.
- 323 KANERVIO, PEKKA, Crisis and renewal in one Finnish private school. - Kriisi ja uudistuminen yhdessä suomalaisessa yksityiskoulussa. 217 p. Tiivistelmä 2 p. 2007.
- 324 MÄÄTTÄ, SAMI, Achievement strategies in adolescence and young adulthood. - Nuorten ajattelu- ja toimintastrategia. 45 p. (120 p.) Tiivistelmä 3 p. 2007.
- 325 TORPPA MINNA, Pathways to reading acquisition: Effects of early skills, learning environment and familial risk for dyslexia. - Yksilöllisiä kehityspolkuja kohti lukemisen taitoa: Varhaisten taitojen, oppimisympäristön ja sukuriskin vaikutukset. 53 p. (135 p.) 2007.
- 326 KANKAINEN, TOMI, Yhdistykset, instituutiot ja luottamus. - Voluntary associations, institutions and trust. 158 p. Summary 7 p. 2007.
- 327 PIRNES, ESA, Merkityksellinen kulttuuri ja kulttuuripolitiikka. Laaja kulttuurin käsite kulttuuripolitiikan perusteluna. - Meaningful culture and cultural policy. A broad concept of culture as a basis for cultural policy. 294 p. Summary 2 p. 2008.
- 328 NIEMI, PETTERI, Mieli, maailma ja referenssi. John McDowellin mielenfilosofian ja semantiikan kriittinen tarkastelu ja ontologinen täydennys. - Mind, world and reference: A critical examination and ontological supplement of John McDowell's philosophy of mind and semantics. 283 p. Summary 4 p. 2008.
- 329 GRANBOM-HERRANEN, LIISA, Sananlaskut kasvatuspuheessa - perinnettä, kasvatusta, indoktrinaatiota? - Proverbs in pedagogical discourse - tradition, upbringing, indoctrination? 324 p. Summary 8 p. 2008.
- 330 KYKYRI, VIRPI-LIISA, Helping clients to help themselves. A discursive perspective to process consulting practices in multi-party settings. - Autetaan asiakasta auttamaan itse itseään. Diskursiivinen näkökulma prosessikonsultoinnin käytäntöihin ryhmätilanteissa. 75 p. (153 p.) Tiivistelmä 2 p. 2008.
- 331 KIURU, NOONA, The role of adolescents' peer groups in the school context. - Nuorten- toveriryhmien rooli kouluympäristössä. 77 p. (192 p.) Tiivistelmä 3 p. 2008.
- 332 PARTANEN, TERHI, Interaction and therapeutic interventions in treatment groups for intimately violent men. 46 p. (104 p.) Yhteenveto 2 p. 2008.
- 333 RAITTILA, RAIJA, Retkellä. Lasten ja kaupunkiympäristön kohtaaminen. - Making a visit. Encounters between children and an urban environment. 179 p. Summary 3 p. 2008.
- 334 SUME, HELENA, Perheen pyörteinen arki. Sisäkorvaistutetta käyttävän lapsen matka kouluun. - Turbulent life of the family. Way to school of a child with cochlear implant. 208 p. Summary 6 p. 2008.
- 335 KOTIRANTA, TUIJA, Aktivoinnin paradoksit. - The paradoxes of activation. 217 p. Summary 3 p. 2008.
- 336 RUOPPILA, ISTO, HUUHTANEN, PEKKA, SEITSAMO, JORMA AND ILMARINEN, JUHANI, Age-related changes of the work ability construct and its relation to cognitive functioning in the older worker: A 16-year follow-up study. 97 p. 2008.
- 337 TIKKANEN, Pirjo, "Helpompaa ja hausempaa kuin luulin". Matematiikka suomalaisten ja unkarilaisten perusopetuksen neljäsluokkalaisten kokemana. - "Easier and more fun that

- I thought". Mathematics experienced by fourth-graders in Finnish and Hungarian comprehensive schools. 309 p. Summary 3 p. 2008.
- 338 KAUPPINEN, ILKKA, Tiedon omistaminen on valtaa - Globalisoituvan patenttijärjestelmän poliittinen moraalitalous ja globaali kapitalismi. - *Ownning* knowledge is power. Political moral economy of the globalizing patent system and global capitalism. 269 p. Summary 5 p. 2008.
- 339 KUJALA, MARIA, Muukalaisena omassa maassa. Miten kasvaa vuorovaikutuskonflikteissa? - A stranger in one's own land. How to grow in interaction conflicts? 174 p. Summary 7 p. 2008.
- 340 KOPONEN, TUIRE, Calculation and Language: Diagnostic and intervention studies. - Laskutaito ja kieli: Diagnostinen ja kuntoutustutkimus. 49 p. (120 p.) Tiivistelmä 2 p. 2008.
- 341 HAUTALA, PÄIVI-MARIA, Lupa tulla näkyväksi. Kuvataideterapeutin toiminta kouluissa. - Permission to be seen. Art therapeutic activities in schools. 202 p. 2008.
- 342 SIPARI, SALLA, Kuntouttava arki lapsen tueksi. Kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa. - Habilitative everyday life to support the child. Construction of the collaboration of education and rehabilitation in experts discussions. 177 p. Summary 4 p. 2008.
- 343 LEHTONEN, PÄIVI HANNELE, Voimauttava video. Asiakslähtöisyyden, myönteisyyden ja videokuvan muodostama työorientaatio perhetyön menetelmänä. - Empowering video. A work orientation formed by client-focus, positivity and video image as a method for family work. 257 p. Summary 3 p. 2008.
- 344 RUOHOMÄKI, JYRKI, "Could Do Better". Academic Interventions in Northern Ireland Unionism. - "Could Do Better" Akateemiset interventiot Pohjois-Irlannin unionismiin. 238 p. Tiivistelmä 2 p. 2008.
- 345 SALMI, PAULA, Nimeäminen ja lukemisvaikeus. Kehityksen ja kuntoutuksen näkökulma. - Naming and dyslexia: Developmental and training perspectives. 169 p. Summary 2 p. 2008.
- 346 RANTANEN, JOHANNA, Work-family interface and psychological well-being: A personality and longitudinal perspective. - Työn ja perheen vuorovaikutuksen yhteys psyykkiseen hyvinvointiin sekä persoonallisuuteen pitkäaikaisuuden näkökulmasta 86 p. (146 p.) Yhteenveto 6 p. 2008.
- 347 PIIPPO, JUKKA, Trust, Autonomy and Safety at Integrated Network- and Family-oriented mode for co-operation. A Qualitative Study. 70 p. (100 p.) Yhteenveto 2 p. 2008.
- 348 HÄTINEN, MARJA, Treating job burnout in employee rehabilitation: Changes in symptoms, antecedents, and consequences. - Työuupumuksen hoito työikäisten kuntoutuksessa: muutokset työuupumuksen oireissa, ennakoijissa ja seurauksissa. 85 p. (152 p.) Tiivistelmä 4 p. 2008.
- 349 PRICE, GAVIN, Numerical magnitude representation in developmental dyscalculia: Behavioural and brain imaging studies. 139 p. 2008.
- 350 RAUTAINEN, MATTI, Keiden koulu? Aineenopettajaksi opiskelevien käsityksiä koulu-kulttuurin yhteisöllisyydestä. - Who does school belong to? Subject teacher students' conceptions of community in school culture. 180 p. Summary 4 p. 2008.
- 351 UOTINEN, SANNA, Vanhempien ja lasten toimijuuteen konduktiivisessa kasvatuksessa. - Into the agency of a parent and a child in conductive education. 192 p. Summary 3 p. 2008.
- 352 AHONEN, HELENA, Rehtoreiden kertoma johtajuus ja johtajaidentiteetti. - Leadership and leader identity as narrated by headmasters. 193 p. 2008.
- 353 MOISIO, OLLI-PEKKA, Essays on radical educational philosophy. 151 p. Tiivistelmä 3 p. 2009.
- 354 LINDQVIST, RAIJA, Parisuhdeväkivallan kohtaaminen maaseudun sosiaalityössä. - Encountering partner violence with rural social work. 256 p. 2009.
- 355 TAMMELIN, MIA, Working time and family time. Experiences of the work and family interface among dual-earning couples in Finland. - Työaika ja perheen aika: kokemuksia työn ja perheen yhteensovittamisesta Suomessa. 159 p. Tiivistelmä 3 p. 2009.
- 356 RINNE, PÄIVI, Matkalla muutokseen. Sosiaalialan projektitoiminnan perustelut, tavoitteet ja toimintatavat Sosiaaliturva-lehden kirjoituksissa 1990-luvulla. - On the way to the change. 221 p. Summary 2 p. 2009.
- 357 VALTONEN, RIITTA, Kehityksen ja oppimisen ongelmien varhainen tunnistaminen Lene-arvioinnin avulla. Kehityksen ongelmien päällekkäisyys ja jatkuvuus 4-6-vuotiailla sekä ongelmien yhteys koulusuoriutumiseen. - Lene-assessment and early identification of developmental and learning problems. Co-occurrence and continuity of developmental problems from age 4 to age 6 and relation to school performance. 73 p. (107 p.) Summary 2 p. 2009.
- 358 SUHONEN, KATRI, Mitä hiljainen tieto on hengellisessä työssä? Kokemuksellinen näkökulma hiljaisen tiedon ilmenemiseen, siirrettävyyteen ja siirrettävyyden merkitykseen ikääntyneiden diakoniatyöntekijöiden ja pappien työssä. - What is tacit knowledge in spiritual work? An experiential approach to the manifestation, significance and distribution of tacit knowledge in the work of aged church deacons and ministers. 181 p. Summary 6 p. 2009.

- 359 JUMPPANEN, AAPO, United with the United States – George Bush’s foreign policy towards Europe 1989–1993. 177 p. Yhteenvedo 3 p. 2009.
- 360 HUEMER, SINI, Training reading skills. Towards fluency. - Lukemistaitojen harjoittaminen. Tavoitteena sujuvuus. 85 p. (188 p.) Yhteenvedo 3 p. 2009.
- 361 ESKELINEN, TEPPO, Putting global poverty in context. A philosophical essay on power, justice and economy. 221 p. Yhteenvedo 1 p. 2009.
- 362 TAIPALE, SAKARI, Transformative technologies, spatial changes: Essays on mobile phones and the internet. 97 p. (184 p.) Yhteenvedo 3 p. 2009.
- 363 KORKALAINEN, PAULA, Riittämättömyyden tunteesta osaamisen oivallukseen. Ammatillisen asiantuntijuuden kehittäminen varhais-erityiskasvatuksen toimintaympäristöissä. - From a feeling of insufficiency to a new sense of expertise. Developing professional knowledge and skills in the operational environments for special needs childhood education and care. 303 p. Summary 4 p. 2009.
- 364 SEPPÄLÄ-PÄNKÄLÄINEN, TARJA, Oppijoiden moninaisuuden kohtaaminen suomalaisessa lähikoulussa. Etnografia koulu yhteisön aikuisten yhdessä oppimisen haasteista ja mahdollisuuksista. - Confronting the Diversity of Learners in a Finnish Neighbourhood School. An Ethnographic Study of the Challenges and Opportunities of Adults Learning Together in a School community. 256 p. Summary 4 p. 2009.
- 365 SEVÓN, EIJA, Maternal Responsibility and Changing Relationality at the Beginning of Motherhood. - Äidin vastuu ja muuttuvat perhesuhteet äitiyden alussa. 117 p. (200 p.) Yhteenvedo 5 p. 2009.
- 366 HUTTUNEN-SCOTT, TIINA, Auditory duration discrimination in children with reading disorder, attention deficit or both. - Kuulonvarainen keston erottelu lapsilla, joilla on lukemisvaikeus, tarkkaavaisuuden ongelma tai molemmat. 68 p. (112 p.) Tiivistelmä 3 p. 2009.
- 367 NEUVONEN-RAUHALA, MARJA-LIISA, Työelämä-lähtöisyyden määrittäminen ja käyttäminen ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilussa. - Defining and applying working-life orientation in the polytechnic postgraduate experiment. 163 p. Summary 7 p. 2009.
- 368 NYMAN, TARJA, Nuoren vieraan kielen opettajan pedagogisen ajattelun ja ammatillisen asiantuntijuuden kehittäminen. - The development of pedagogical thinking and professional expertise of newly qualified language teachers. 121 p. (201 p.) Summary 4 p. 2009.
- 369 PUUTIO, RISTO, Hidden agendas. Situational tasks, discursive strategies and institutional practices in process consultation. 83 p. (147 p.) Tiivistelmä 2 p. 2009.
- 370 TOIVANEN, JUHANA, Animal consciousness. Peter Olivi on cognitive functions of the sensitive soul. 369 p. Yhteenvedo 4 p. 2009.
- 371 NOKIA, MIRIAM, The role of the hippocampal theta activity in classical eyeblink conditioning in rabbits. - Hippokampuksen theta-aktiivisuuden rooli klassisessa silmäniskuehdollistamisessa kaneilla. 41 p. (80 p.) Yhteenvedo 2 p. 2009.
- 372 LÄHTENMÄKI, VILI, Essays on early modern conceptions of consciousness: Descartes, Cudworth, and Locke. 160 p. 2009.
- 373 BJÖRK, KAJ, What explains development. Development strategy for low human development index countries. 212 p. Yhteenvedo 1 p. 2009.
- 374 PUUPPONEN, ANTTI, Maaseutuyrittäjyys, verkostot ja paikallisuus. Tapaustutkimus pienimuotoisen elintarviketuotannon kestävydestä Keski-Suomessa. - Rural entrepreneurship, networks and locality. A case study of the sustainability of small-scale food production in Central Finland. 100 p. (191 p.) Summary 3 p. 2009.
- 375 HALTTUNEN, LEENA, Päivähoitotyö ja johtajuus hajautetussa organisaatiossa. - Day care work and leadership in a distributed organization. 181 p. Summary 4 p. 2009.
- 376 KAIDESOJA, TUUKKA, Studies on ontological and methodological foundations of critical realism in the social sciences. 65 p. (187 p.) Yhteenvedo 9 p. 2009.
- 377 SIPPOLA, MARKKU, A low road to investment and labour management? The labour process at Nordic subsidiaries in the Baltic States. 272 p. Tiivistelmä 2 p. 2009.
- 378 SANTALA, OLLI-PEKKA, Expertise in using the Rorschach comprehensive system in personality assessment. 150 p. Tiivistelmä 1 p. 2009.
- 379 HARJUNEN, HANNELE, Women and fat: Approaches to the social study of fatness. - Naiset ja lihavuus: näkökulmia lihavuuden yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen 87 p. (419 p.) Tiivistelmä 4 p. 2009.
- 380 KETTUNEN, LIISA, Kyllä vai ei. Peruskoulun sukupuolikasvatuksen oppimateriaalin kehittämistyö ja arviointi. - Yes or no? The development and evaluation of teaching material for sex education in the Finnish comprehensive school. 266 p. Summary 3 p. 2010.
- 381 FROM, KRISTINE, "Että sais olla lapsena toisten lasten joukossa". Substantiivinen teoria erityistä tukea tarvitsevan lapsen toiminnallisesta osallistumisesta toimintaympäristönsään. - To be a child just as the others in the peer group. A substantive theory of activity-

- based participation of the child with special educational needs. 174 p. Summary 4 p. 2010.
- 382 MYKKÄNEN, JOHANNA, Isäksi tulon tarinat, tunteet ja toimijuus. - Becoming a father - types of narrative, emotions and agency. 166 p. Summary 5 p. 2010.
- 383 RAASUMAA, VESA, Perusopetuksen rehtori opettajien osaamisen johtajana. - Knowledge management functions of a principal in basic education. 349 p. Summary 5 p. 2010.
- 384 SIISIÄINEN, LAURI, Foucault's voices: Toward the political genealogy of the auditory-sonorous. - Foucault'n äänet. Kohti auditoris-sonoorista poliittista genealogiaa. 207 p. Tiivistelmä 2 p. 2010.
- 385 PULLI, TUULA, Totta ja unta. Draama puhe- ja kehitysvammaisten ihmisten yhteisöllisenä kuntoutuksena ja kokemuksena. - The Real and the Illusory. Drama as a means of community-based rehabilitation and experience for persons with severe learning and speech disabilities. 281 p. Summary 7 p. 2010.
- 386 SISKONEN, TIINA, Kielelliset erityisvaikeudet ja lukemaan oppiminen. - Specific language impairments and learning to read. 205 p. Summary 3 p. 2010.
- 387 LYYRA, PESSI, Higher-order theories of consciousness: An appraisal and application. - Korkeamman kertaluvun tietoisusteoriat: arvio ja käyttöehdotus. 163 p. Yhteenveto 5 p. 2010.
- 388 KARJALAINEN, MERJA, Ammattilaisten käsityksiä mentoiminnasta työpaikalla. - Professionals' conceptions of mentoring at work. 175 p. Summary 7 p. 2010.
- 389 GEMECHU, DEREJE TEREFE, The implementation of a multilingual education policy in Ethiopia: The case of Afaan Oromoo in primary schools of Oromia Regional State. 266 p. 2010.
- 390 KOIVULA, MERJA, Lasten yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen päiväkodissa. - Children's sense of community and collaborative learning in a day care centre. 189 p. Summary 3 p. 2010.
- 391 NIEMI, MINNA, Moraalijärjestyksestä tuottamassa. Tutkimus poliisityöstä lasten parissa. - Producing moral order. A Study on police work with children. 190 p. Summary 3 p. 2010.
- 392 ALEMAYEHU TEKLEMARIAM HAYE, Effects of intervention on psychosocial functioning of hearing and hard of hearing children in selected primary schools of Addis Ababa, Ethiopia. 195 p. Executive summary 4 p. 2010.
- 393 KASKIHARJU, EIJA, Koteja ja kodinomaisuutta. Tutkimus vanhenemisen paikoista valtiopäiväpuheissa 1950 - 2005. - Homes and homelikeness. A study on places for ageing in parliamentary speeches from 1950 to 2005. 244 p. Summary 5 p. 2010.
- 394 MAHLAKAARTO, SALME, Subjektiksi työssä - Identiteettiä rakentamassa voimaantumisen kehitysohjelmassa. - Becoming a subject at work - Constructing identity within a program of empowerment. 95 p. (198 p.) Yhteenveto 1 p. 2010.
- 395 TAPIO, TARJA, "Meillä on kaikilla samanlaiset tarinat". Tarinankerrontatutkimus tornionlaaksoalaisuudesta vanhimpien aapulaisten arjessa ja tulevaisuudessa. - "We all have the same stories". A storytelling case study of Torne Valley -ness in the everyday life and future of elderly Aapua residents. 261 p. Summary 6 p. 2010.
- 396 RAUTIAINEN, EIJA-LIISA, Co-construction and collaboration in couple therapy for depression. - Yhteistoiminnallisuus masennuksen pariterapiassa. 56 p. (122 p.) Yhteenveto 3 p. 2010.
- 397 AALTONEN, TERHI, "Taiteilija ei vanhene". Haastattelututkimus kuvataiteilijoiden ikääntymiskokemuksista taidemaailmassa. - "An artist doesn't get old". An interview-based study of painters' experiences of ageing in the world. 216 p. Summary 5 p. 2010.
- 398 SAVOLAINEN, KAISA, Education as a means to world peace: The case of the 1974 UNESCO recommendation. - Kasvatus maailmanrauhan välineenä: Tapaustutkimus UNESCON 1974 hyväksymästä suosituksesta. 262 p. Yhteenveto 12 p. 2010.
- 399 HEMMINKI, ARJA, Kertomuksia avioerosta ja parisuhteen päättymisestä. Suomalainen eropuhe pohjalaisten kirjoituksissa ja naistenlehdissä. - Narratives on divorce and ending of a relationship. 158 p. Summary 2 p. 2010.
- 400 SAINE, NINA, On the rocky road of reading: Effects of computer-assisted intervention for at-risk children. - Lukemaan oppimisen kivisellä tiellä - Verkkopohjaisen Ekapeli -ohjelman kuntouttavat vaikutukset riskilasten lukemaan oppimisessa. 95 p. (208 p.) Yhteenveto 5 p. 2010.
- 401 VILJARANTA, JAANA, The development and role of task motivation and task values during different phases of the school career. - Oppiainekohtaisen koulumotivaation kehitys ja rooli koulutaipaleen eri vaiheissa. 53 p. (115 p.) Yhteenveto 1 p. 2010.
- 402 OINAS, TOMI, Sukupuolten välinen kotityönjako kahden ansaitsijan perheissä. - Domestic division of labour in dual-earner households. 188 p. 2010.
- 403 MAMMON, REET, Kolmen etnisen ryhmän kotoutumisprosessi Suomessa. - The integration process of three ethnic groups in Finland. 142 p. Summary 5 p. 2010.
- 404 KETONEN, RITVA, Dysleksiariski oppimisen haasteena. Fonologisen tietoisuuden interventio ja lukemaan oppiminen. - Risk for dyslexia as a challenge of learning. Phonological intervention and learning to read. 139 p. Summary 3 p. 2010.

- 405 LAHTERO, TAPIO, Yhtenäiskoulun johtamiskulttuuri. Symbolis-tulkinnallinen näkökulma. - Leadership culture in unified comprehensive school, symbolic-interpretative approach. 238 p. Summary 2 p. 2011.
- 406 NOTKO, MARIANNE, Väki-valta, vallankäyttö ja vahingoittuminen naisten perhesuhteissa. - Violence, power using and being hurt in women's family relations. 254 p. Summary 5 p. 2011.
- 407 PULKKINEN, SEPPÖ, Valmentajataustan merkitys rehtorin työssä. - The significance of coaching background in principal's work. 211 p. Summary 7 p. 2011.
- 408 SÖDÖR, UUVÉ, Community resilience and wellbeing in northwest Russian forestry settlements. 195 p. Summary 2 p. 2011.
- 409 HYVÖNEN, KATRIINA, Personal work goals put into context: Associations with work environment and occupational well-being. - Henkilökohtaisten työtavoitteiden puitteet: yhteydet työoloihin ja työhyvinvointiin 82 p. (133 p.) Yhteenveto 3 p. 2011.
- 410 RUOHOTIE-LYHTY, MARIA, Opettajuuden alkutai- val. Vastavalmistuneen vieraan kielen opetta- jan toimijuus ja ammatillinen kehittyminen. - First steps on the path of teacherhood. Newly qualified foreign language teachers' agency and professional development. 98 p. (190 p.) Summary 2 p. 2011.
- 411 HALONEN, KATRI, Kulttuurituottajat taiteen ja talouden risteyskohdassa. - Cultural intermediaries at the junction between art and business. 101 p. (175 p.) Summary 6 p. 2011.
- 412 MIKOLA, MARJATTA, Pedagogista rajankäyntiä koulussa. Inklusioreitit ja yhdessä oppimi- sen edellytykset. - Defining pedagogical boundaries at school - the routes to inclusion and conditions for collaborative learning. 304 p. Summary 8 p. 2011.
- 413 SOANJÄRVI, KATARIINA, Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. - What is professional youth work? Taming of wild youth work sector. 152 p. Summary 3 p. 2011.